

Beskatningsreglernes sammenhæng med fredningslovgivning og skovlovgivning

*Betænkning
afgivet af det af miljøministeren
under 2. juli 1980 nedsatte udvalg*

Det administrative bibliotek

Slotsholmsgade 12
1216 København K
Tlf. (01)122517

Betænkning nr. 909

Miljøministeriet, København 1980

Ø 34.24 /4 ex. 3

Fremstillet i offset efter makinskrevet og fotokopieret materiale

ISBN 87-503-3570-7
FU OO-172-bet.
JJ trykteknik a-s, København

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

	Side
Kapitel I - Indledning	
1. Udvalgets nedsættelse	3
2. Kommissorium	4
3. Udvalgets sammensætning	5
4. Udvalgets arbejde	6
 Kapitel II - Udvalgets redegørelse	
1. Indledende bemærkninger	9
2. Generelt om beskatningsreglerne	11
3. Særlig redegørelse vedrørende fredede bygninger	24
4. Særlig redegørelse vedrørende skove	61
5. Særlig redegørelse vedrørende landskabet og ejendommene som helheder	104
 Kapitel III - Gennemgang af løsningsmodeller	
1. Generelle betragtninger	115
2. Fredede bygninger	118
3. Skovejendomme	153
4. Større samlede ejendomme	158
 Kapitel IV - Udvalgets indstilling	
1. Indledende bemærkninger	165
2. Indstilling vedrørende fredede bygninger	165
3. Indstilling vedrørende skovbrug	173
4. Indstilling vedrørende større samlede ejendomme	178
 Kapitel V - Sammendrag	181
Bilag: Bilagsfortegnelse	201
Bilag 1-15 "	203

KAPITEL 1

INDLEDNING	side
1. Udvalgets nedsættelse	3
2. Kommissorium	4
3. Udvalgets sammensætning	5
4. Udvalgets arbejde	6

KAPITEL I

INDLEDNING

1. Udvalgets nedsættelse

Den 4. december 1979 fremsatte skatte- og afgiftsministeren forslag til lov om ændring af forskellige skattelove med henblik på skærpelse af beskatningen af formuer. Lovforslaget var en del af et samlet forslag til imødegåelse af landets økonomiske krise.

Af bemærkninger fremsat under forslagens behandling fremgår, at formålet med lovforslaget - foruden at øge statens skatteprovenu - var et modvirke anbringelse af formue i aktiver med ringe afkast og evt. tillige stigende værdi for herigennem at opnå lettelse i indkomstskat og nedslag i formueskat. (Folketingets forh. 1979, sp. 1815-17).

Lovforslaget blev vedtaget ved 3.behandling den 21/12 1979 i en noget ændret form. Loven er vedføjet betænkningen som bilag 1.

Lovens virkemidler var i det væsentlige forhøjelse af skattesatsen for store formuer fra 11 til 22 promille, medens muligheden for nedslag i formueskatten for formuebesiddere med lav indkomst bortfaldt. Lovens nærmere virkning er beskrevet i kap.II.2.

Under lovens behandling fremkom en del modstand navnlig mod bortfald af nedslagsreglerne, idet der påpegedes en række uheldige virkninger for formueejere, hvis formues afkastningsevne reelt ikke svarer til dens størrelse.

Ved lovens endelige udformning indeholdtes bestemmelse om henstand med betaling af formueskat for pensionister og ejere af fredede bygninger, i hvis formue indgår værdi af ejendom, der helt eller delvis benyttes til bolig for ejeren.

Forligspartierne (Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Centrumdemokraterne og Kristeligt Folkeparti) enedes i maj 1980 om at fremsætte lovforslag i efterårssamlingen 1980 med henblik på at mildne de uheldige virkninger generelt. (Lovforslaget er fremsat den 9. oktober 1980) (lovforslag nr. L 12). Endvidere enedes man om at se nærmere på en række særlige problemer, der ventedes fortsat at eksistere uanset de aftalte, generelle ændringer.

Disse aftaler fremgår af bilag 2: Betænkning over forslag til lov om udskrivningsprocenten for 1981 m.m. Virkningen af de foreslåede, men på nuværende tidspunkt endnu ikke vedtagne, generelle ændringer, fremgår af kap.II.2.

I overensstemmelse med disse aftaler nedsatte miljøministeren den 2. juli 1980 et udvalg, jfr. bilag 3: Skrivelse af 19. juni 1980 fra miljøministeren til fredningsstyrelsen og skovstyrelsen om udvalgets nedsættelse.

2. Kommissorium

Det fremgår af ovenomtalte betænkning, at baggrunden for udvalgets arbejde er spørgsmålet om, hvorvidt formueskattereglerne har haft utilsigtede virkninger for ejere af ejendomme med fredede bygninger og ejere af skovejendomme.

Udvalgets kommissorium blev efter forligspartiernes aftale imidlertid noget bredere, idet det i nedsættelsesskrivelsen videre hedder:

"Udvalget skal vurdere de forhold, der er af betydning for ejerne af de pågældende ejendomme, herunder de skattemæssige regler i sammenhæng med fredningslovgivningen og skovlovgivningen.

Udvalget skal endvidere overveje de særlige problemer, der kan være knyttet til bevaringen af fredede bygninger, af landskaber og af skovene.

Udvalget skal søge at fremkomme med forslag til hensigtsmæssige løsninger, herunder eventuelle forslag til ændringer i lovgivningen.

Der er enighed om, at udvalget skal finde frem til løsninger, der på den ene side sikrer fredede bygninger og værdifulde landskabers fremtidige bevaring og en forstmæssig rigtig produktion, men som på den anden side også tager hensyn til, at ejerne af de pågældende ejendomme må bære deres del af byrderne under den nuværende økonomiske situation."

Udvalget blev pålagt under arbejdet at holde kontakt med de interesserede organisationer.

3. Udvalgets sammensætning

Udvalget fik følgende sammensætning:

Statsskovrider K. Waage Sørensen, skovstyrelsen, formand
Kontorchef Per Hansen, fredningsstyrelsen
Fuldmægtig Lisbeth Saaby, fredningsstyrelsen
Kontorchef Johs. Pedersen, Indenrigsministeriet
Fuldmægtig Jan Steen Jensen, skattedepartementet
Fuldmægtig Erik S.M. Hansen, skattedepartementet
Fuldmægtig Anders Petersen, landbrugsministeriet
Fuldmægtig Gustav Wied, landbrugsministeriet

Som sekretær for udvalget udpegedes:

Forstfuldmægtig Lars Davidsen, skovstyrelsen

Forstfuldmægtig Bjerne Ditlevsen, skovstyrelsen har endvidere ydet bistand ved udvalgets sekretariatsfunktion.

Udvalgets sammensætning har været uændret under arbejdet.

4. Udvalgets arbejde

Udvalget har holdt 11 møder.

Udover disse møder har udvalget afholdt en heldagshøring den 20/8 1980 på Lyngby Landbrugsskole med deltagelse af interesse-rede organisationer. Det drejer sig om ejerorganisationer, ideelle organisationer og funktionærorganisationer, sidstnævnte alene vedrørende skovbrugserhvervet.

Udvalgets kontakt til interesseorganisationer findes nærmere omtalt i bilag 4.

Ved høringen har organisationerne haft lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter, ligesom de har haft mulighed for at fremkomme med forslag til løsninger og til at diskutere disse indbyrdes.

I forbindelse med høringen blev afholdt en ekskursion til to fredede bygningskomplekser med omliggende godslandskaber samt til et skovdistrikt.

Udvalget har under sit videre arbejde modtaget yderligere henvendelser og materialer fra de nævnte organisationer. Der er ikke modtaget henvendelser fra anden side.

Udvalget har den 2. december 1980 afsluttet sit arbejde og afgiver herved betænkning.

(sign.)

København, den 2. dec. 1980

Johannes Pedersen

Jan Steen Jensen

Erik S. M. Hansen

Anders Petersen

Gustav Wied

Per Hansen

Lisbeth Saaby

K. Waage Sørensen

/Lars Davidsen

KAPITEL II

<u>UDVALGETS REDEGØRELSE</u>	side
1. Indledende bemærkninger	9
2. Generelt om beskatningsregler	11
2.1. Vurdering	11
2.2. Formueskat	14
2.3. Ejendomsskat	19
2.4. Generationsskifte	20
3. Særlig redegørelse vedr. fredede bygninger	24
3.1. Områdets omfang	24
3.2. Lovgrundlag og politik	25
3.3. Beskatningsregler	34
3.4. Økonomi, problemer og omfang	40
3.5. Samspil mellem politik, økonomi og beskatning	44
3.6. Eksempler på udenlandske løsninger	50
4. Særlig redegørelse vedr. skove	61
4.1. Skovbrugserhvervets omfang og betydning	61
4.2. Den private skovsektor	63
4.3. Lovgrundlag og skovpolitik	64
4.4. Statens tilsyn med de private skove	70
4.5. Beskatningsregler	72
4.6. Privatskovbrugets økonomi	80
4.7. Samspillet mellem skovpolitik, -økonomi og beskatning	91
4.8. De til generationsskifte knyttede problemer	94
4.9. Udenlandske løsninger	97
5. Særlig redegørelse vedr. landskabet og ejendommene som helheder	Io4
5.1. Definition og omfang	Io4
5.2. Lovgrundlag og politik	Io5
5.3. Beskatningsregler	Io8
5.4. De samlede ejendommers økonomi set i relation til politik og beskatning	Io9
5.5. De til generationsskifte knyttede problemer	llo

KAPITEL II

UDVALGFTS REDEGØRELSE

1. Indledende bemærkninger

Udvalget har på sit første møde drøftet kommissoriets afgrænsning. For så vidt angår fredede bygninger og skove anses afgrænsningen at være klar.

Med hensyn til værdifulde landskabers bevaring henviser udvalget til, at dette område generelt er varetaget af naturfredningsloven, og at landskabsfredning normalt gennemføres mod fuld erstatning for ejendommens værdiforringelse, der må antages tilsvarende registreret i ejerens formue. Der kan således ikke antages at være opstået særlige problemer med hensyn til naturfredning ved ændring i formuebeskatningsreglerne.

Udvalget har derfor på dette punkt alene set på forholdene mellem på den ene side skattelovgivningen og på den anden de værdifulde landskaber, hvis særlige karakter hidrører fra eller har en naturlig sammenhæng med driften af store landejendomme, hvis fortsatte eksistens kan tænkes vanskeliggjort gennem formuebeskatningsreglerne.

Udvalget har besluttet at opdele sit arbejde og betænkningen i tre adskilte områder:

Fredede bygninger,
skove og
de til store, sammenhængende ejendomme knyttede særlige værdier.

Begrundelsen for denne opdeling er, at de grundlæggende problemstillinger for disse ejendomsgrupper afviger væsentligt fra hinanden, ligesom samspillet mellem skatteregler, lovgivning og økonomi i disse tre grupper udviser betydelige forskelle.

Dette fører videre til, at udvalget finder at måtte belyse og senere anbefale forskellige løsninger for hver af de tre problemtyper (ejendomstyper).

Problemerne er nok fælles i den forstand, at de er af økonomisk karakter og påvirket af de nye regler for formuebeskatning. Baggrunden for dem er imidlertid af vidt forskellig karakter.

Bevaringen af fredede bygninger (afsnit 3) har som udgangspunkt at værne landets ældre bygninger af væsentlig betydning inden for den danske bygningskultur. Sigtet er på dette område at opretholde uerstattelige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier. Det er i samfundets interesse at gøre dette muligt for ejeren, på hvem pligten til at vedligeholde og istandsætte de fredede bygninger hviler.

For skovenes vedkommende (afsnit 4) er der tale om at afpasse skattepolitikken med en erhvervspolitik. Der knytter sig også kulturhistoriske, landskabelige og rekreative værdier til denne ejendomstype, men disse værdier er oftest mindre sårbare og i modsætning til bygningernes reproducerbare - i hvert tilfælde på langt sigt. Udvalget har på dette område derfor fundet det væsentligst at koncentrere sig om skattelovenes forventelige virkning på skovbrugserhvervet, herunder på ejendomsstrukturen og på råvareproduktionen på kort og langt sigt.

Den tredje kategori, de værdifulde landskabers beståen (afsnit 5) er det mest komplekse område af dem alle, idet det ofte omfatter mindre veldefinerede kulturhistoriske og naturmæssige værdier i samspil med begge de ovenstående områder og kombineret med landbrugserhvervspolitik. Udvalget er bekendt med, at denne landbrugspolitik forhold til beskatningsreglerne drøftes i et andet forum. Udvalget anser denne landbrugspolitik for liggende uden for kommissoriet for nærværende betænkning.

2. Generelt om beskatningsregler

- 2.1. Vurdering.
- 2.2. Formueskat.
- 2.3. Ejendomsskat.
- 2.4. Generationsskifte.

Dette afsnit indeholder en redegørelse for de regler om vurdering og beskatning, der har relation til udvalgets kommissorium, og som kan siges at have en vis generel karakter. I de efterfølgende afsnit om fredede bygninger og skove behandles enkelte mere specielle regler for disse ejendomsstyper.

2.1. Vurdering

Grundlaget for ejendomsbeskatningen og formuebeskatningen samt i nogen grad også for indkomstbeskatningen af fast ejendom er de offentlige vurderinger. Vurdering foretages med hjemmel i lov om vurdering af landets faste ejendomme (ministeriet for skatter og afgifters lovebekendtgørelse nr. 363 af 1. juli 1976 samt lov nr. 243 af 8. juni 1979, §§ 2 og 4).

Der afholdes almindelige vurderinger hvert 4. år, og den seneste - 16. alm. vurdering - er foretaget pr. 1. april 1977. Hvor der imellem de almindelige vurderinger sker ændringer af en ejendom af faktisk eller retlig karakter, eller ejeren begærer det, optages ejendommen efter nærmere regler til omvurdering, således at hensyn tages til de ændrede forhold, dog at ansættelsen foretages efter prisforholdene ved den seneste almindelige vurdering.

Ved vurderingen ansættes en ejendoms- og en grundværdi samt eventuelt et fradrag i grundværdien for forbedringer. Desuden ansættes for landbrugsejendomme og tilsvarende ejendomme i landzone, hvor der er forventning om ændret zonestatus, et differencebeløb. Der foretages i øvrigt de i henhold til skattelovgivningen fornødne værdifordelinger, bl.a. for ejendomme, der både benyttes til ejerbolig og erhverv.

Visse ejendomme er undtaget fra vurdering. Dette gælder således: Kirker, offentlige torve, gader, veje og parkanlæg, befæstningsanlæg, fyranlæg, forskellige trafikanlæg samt visse dele af Københavns Frihavn.

a. Ejendomsværdi

Grundlaget for ansættelse af ejendomsværdien er værdien i handel og vandel, d.v.s. den pris der kan påregnes opnået for ejendommen ved almindelig frit salg.

Ved ejendomsværdien forstås værdien af den faste ejendom i sin helhed indbefattet sædvanligt tilbehør, men uden besætning, inventar, maskiner og andet driftsmateriel.

Ved ejendomsværdiansættelsen regnes med sædvanlige prioriteringsforhold, og for udlejningsejendomme desuden med sædvanlige udlejningsforhold. For ejendomme med svingende driftstilstand (landbrug f.eks.) skal ejendommen vurderes i årets middeltilstand.

Der skal ved ejendomsværdiansættelsen tages hensyn til rettigheder og byrder af offentligretlig karakter samt til privatrettlige servitutter såvel for den herskende som for den tjenende ejendom.

Udtrykket "rettigheder og byrder af offentligretlig karakter" omfatter såvel den almindelige regulering af ejendomsretten til fast ejendom som de specielle begunstigelser eller rådighedsindskrænkninger, som ifølge særlig lovhjemmel er bragt i anvendelse over for enkelte ejendomme eller grupper af ejendomme. Som eksempel herpå kan nævnes rådighedsindskrænkninger ved bygnings- og naturfredning.

b. Grundværdi

Til en ejendoms grund henregnes de under ejendommen hørende grundarealer eller jordlodder med de deri værende forekomster, de til ejendommen hørende søer, vandløb og fiskerettigheder m.v.

Ved grundværdien forstås værdien af grunden incl. grundforbedringer (byggemodning m.v.) i ubebygget stand under

hensyn til beskaffenhed og beliggenhed og til en i økonomisk henseende god anvendelse

Ved ansættelse af grundværdien skal der i samme omfang som ved ejendomsværdiansættelsen tages hensyn til rettigheder og byrder af offentligretlig og privatretlig karakter, men kun for så vidt disse vedrører den ubebyggede grund.

Ved ansættelsen af grundværdien for ejendomme, der anvendes til landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage anvendes den såkaldte "bondegårdsregel". Herefter ansættes grundværdien efter ejendommens landbrugsmæssige værdi, når jorden tænkes at høre til en middelstor bondegård i middelgod kultur og efter forholdene lige efter høst.

Bondegårdsreglen bevirker således, at de ens jorder vurderes ens uden hensyn til den aktuelle udnyttelse. Endvidere bortses der ved grundværdiansættelsen af landbrugs-ejendomme m.v. beliggende i landzone fra den merværdi, der måtte ligge i forventninger om inddragelse i byzone eller sommerhusområde. Som forskellen mellem den i henhold til disse bestemmelser fastsatte grundværdi og værdien af grunden, hvis denne var ansat efter handelsprisen, ansættes et differencebeløb, der bl.a. anvendes ved en eventuel beregning af frigørelsesafgift. "Bondegårdsreglen" har på grund af fredskovsforpligtelsen normalt ingen betydning for skovarealer, der vurderes efter særlige regler, jfr. afsnit 4.5.

c. Ejerboligfordeling

For landejendomme m.v. foretager vurderingsrådet samtidig med vurderingen en såkaldt ejerboligfordeling, d.v.s. en fordeling af ejendomsværdien og af grundværdien på henholdsvis stuehuset (ejerboligen) med tilhørende grund og have og på den øvrige ejendom.

Selv om en mindre del af ejerboligen anvendes til andet end beboelse for ejeren, foretages den foreskrevne fordeling af ejendomsværdien og grundværdien på hele boligen med tilhørende grund og have.

Ved skønnet over, hvor stor en del af ejendomsværdien der kan henføres til ejerboligen, må vurderingsrådet foretage en direkte bestemmelse af boligens værdi som en del af den samlede ejendom. Der må herved tages hensyn til bygningernes alder, udstyr, kvalitet og vedligeholdelsestilstand samt til, om boligen i øvrigt opfylder kravene til en tidsvarende bolig. Grundens og havens værdi skal medtages ved boligens andel af ejendomsværdien.

Som en følge heraf vil der ved ejerboligfordelingen blive taget hensyn til den eventuelt værdiforøgende eller værdiforringende virkning af en bygningsfredning.

Foreligger der for en landbrugsejendom sameje mellem flere ejere, og stuehuset har flere lejligheder eller ejendommen har flere stuehuse, foretages der ejerboligfordeling for hver af ejerboligerne.

2.2. Formueskat

Opgørelsen af den skattepligtige formue:

Reglerne om opgørelsen af den skattepligtige formue findes i statsskattelovens §§ 12-14.

Statsskattelovens §12, litra a-e angiver ved eksemplifikation aktiver, der medregnes ved formueopgørelsen. Der nævnes bl.a. faste ejendomme med alt tilbehør.

Statsskattelovens § 12, nr. 1-3 angiver, hvilke aktiver der ikke medregnes ved formueopgørelsen. Dette gælder eksempelvis som hovedregel møbler, husgeråd, samt bog- og kunstsamlinger, medmindre den skattepligtige benytter sådanne genstande i sin næring eller driver handel med dem.

Statsskattelovens § 13 bestemmer i hvilket omfang, der indrømmes fradrag ved opgørelsen af den skattepligtige formue. Der er således tale om fradrag for den skattepligtiges gæld.

Det fremgår af det anførte, at faste ejendomme med alt tilbehør skal medregnes til den skattepligtige formue, ligesom gæld vedrørende de faste ejendomme kan fradrages ved formueopgørelsen.

Statsskattelovens § 14 indeholder bestemmelsen om værdiansættelsen af de enkelte formueaktiver.

Efter denne bestemmelse skal faste ejendomme sættes til den værdi, hvortil de er vurderet til ejendomsskyld (ejendomsværdien) med fradrag af arvefæsteafgift og andre byrder, hvortil intet hensyn er taget ved vurderingen til ejendomsskyld, og med tillæg af værdien af besætning, inventar, maskiner og andet driftmateriel.

Herefter er det således ejendomsværdien, der som udgangspunkt skal lægges til grund ved opgørelsen af faste ejendommers formueskatte værdi. Ved opgørelsen af formuen ved udgangen af 1980 skal ejendomsværdien ved 16. alm. vurdering i almindelighed lægges til grund.

Anvendes ejendommen til landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage, reduceres ejendomsværdien med et evt. differenceløb, som for ejendomme i landzone er fastsat i henhold til vurderingslovens § 14, stk. 6 og for visse ejendomme i byzone i henhold til vurderingslovens § 14, stk. 7 (forventningsværdier).

Beregning af formueskatten

a. De for 1979 gældende regler

For 1979 beregnedes formueskatten efter følgende regler:

Når den skattepligtige formue var under 630.000 kr. var formueskatten 0 kr.

For den del af den skattepligtige formue, som lå mellem 630.000 kr. og 2.000.000 kr. skulle betales en formueskat på 9 promille, medens formueskatten for den del af formuen, som oversteg 2.000.000 kr. udgjorde 11 promille, jfr. § 10 i udskrivningsloven.

Efter udskrivningslovens § 11 blev formueskatten nedsat med 5 pct. for hver 4 promille eller del deraf, hvormed den opgjorte skattepligtige indkomst var mindre end 6 pct. af den ansatte skattepligtige formue. Hvis den skattepligtige ikke havde nogen skattepligtig indkomst, nedsattes formueskatten med 80 pct.

Herudover indeholder udskrivningslovens § 5 en bestemmelse om, at indkomstskatten til staten kan nedsættes, såfremt skatteyderens indkomstskat til staten, folkepensionsbidrag, kommunal og amtskommunal indkomstskat samt formueskat tilsammen overstiger 70 pct. af den skattepligtige indkomst. Nedsættelsen af indkomstskatten til staten kan ske i et sådant omfang, at de nævnte samlede skattebeløb udgør 70 pct. af den skattepligtige indkomst. Det er alene indkomstskatten til staten, som kan nedsættes.

b. Den i december 1979 gennemførte lovgivning

Ved lov nr. 538 af 28. december 1979 ændredes formuebeskatningen fra og med indkomståret 1980. Efter denne lov udgør formueskatten 22 promille af den del af den skattepligtige formue, der overstiger 1.000.000 kr. Der betales ikke formueskat af formue under 1.000.000 kr.

Samtidig blev nedslagsreglen i udskrivningslovens § 11 ophævet. Endvidere indførtes en henstandsordning, hvorefter pensionister og ejere af en fast ejendom, der er undergivet fredning i henhold til bygningsfredningsloven under visse betingelser kan få henstand med den del af formueskatten, der vedrører deres ejerbolig.

Henstandsreglerne gælder for ejerboliger i faste ejendomme (herunder ejerlejligheder), som rummer en eller to selv-

stændige lejligheder, eller som benyttes til landbrug, gartneri, frugtplantage eller planteskole.

Henstandsbeløbet beregnes som forskellen mellem formueskatten af den samlede formue og en formueskat beregnet af den samlede formue med fradrag af den del af formuen, der vedrører ejerboligen.

Henstandsbeløbet forrentes med en årlig - ikke fradragsberettiget - rente på 6 pct. Renten beregnes fra udløbet af det kalenderår, formueskatten vedrører, og tilskrives henstandsbeløbet ved udløbet af hvert kalenderår.

Der skal ikke stilles sikkerhed i ejendommen eller på anden måde for henstandsbeløbet.

Henstandsbeløbet forfalder som hovedregel til betaling ved den skattepligtiges død, ved salg af ejendommen eller, når ejendommen ikke længere tjener som bolig for den skattepligtige eller dennes husstand. En efterlevende ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo eller har fået henstand med pligten til at svare arveafgift efter arveafgiftslovens § 14 A, kan fortsætte henstandsordningen på de for afdøde gældende betingelser.

Under visse betingelser kan der også ske videreføring af henstandsordningen, når den skattepligtige sælger sin ejerbolig og erhverver en ny.

c. Ændring i henhold til aftale af 5. maj 1980

I aftalen af 5. maj 1980 mellem Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Centrumdemokraterne og Kristeligt Folkeparti er det anført:

"Der gennemføres ændringer af formueskatten med det formål at undgå utilsigtede virkninger af de i december gennemførte ændringer".

I henhold til denne aftale er de nævnte partier blevet enige om at ændre bestemmelsen i udskrivningslovens § 5 således,

at der i de tilfælde, hvor indkomst-og formueskat til staten, folkepensionsbidrag samt kommunal og amtskommunal indkomstskat tilsammen overstiger 75 pct. af den skattepligtige indkomst, skal ske nedsættelse først af indkomstskatten til staten og derefter af indtil 60 pct. af formueskatten, til det ovennævnte samlede skattebeløb udgør 75 pct. af den skattepligtige indkomst. Denne ændring skal have virkning fra indkomståret 1981. Efter den nævnte aftale fastholdes skatteloftet i udskrivningslovens § 5 på 70 pct. for indkomståret 1980, og formueskatten kan for dette indkomstår højst nedsættes med 50 pct.

Ministeren for skatter og afgifter har den 9. oktober 1980 fremsat lovforslag i overensstemmelse med det nævnte. (Forslag til lov om ændring af udskrivningsloven og ligningsloven (Ændring af formuebeskatningen) (L 12)).

Med udgangspunkt i den ved lov nr. 538 af 28. december 1979 gennemførte lov om formueskatten kan det anslås, at formueskatten i 1980 vil indbringe et samlet provenu på ca. 1,5 milliarder kr. Dette svarer til knapt 0,9 pct. af de samlede skatter og afgifter, som skønnes pålignet for 1980.

Det er ikke muligt nøjagtigt at opgøre, hvor stor en del af formueskatteprovenuet, der vedrører skove og fredede bygninger, men med et meget usikkert skøn kan det anslås, at det nævnte formueskatteprovenu på ca. 1,5 milliarder kr. i 1980 ville blive reduceret med ca. 30 mill. kr., dersom skovene (over 5 ha) og de fredede ejendomme ikke indgik ved opgørelsen af den skattepligtige formue.

Den ovenfor omtalte lempelse af formuebeskatningen efter forslaget til lov om ændring af udskrivningsloven og ligningsloven (L 12) kan rent skønsmæssigt anslås at medføre en nedsættelse af det anførte formueskatteprovenu med ca. 215 mill. kr. i 1980. Det er ikke muligt at udtale sig om, hvor stor en del heraf der vil komme ejere af skove og fredede bygninger til gode.

2.3. Ejendomsskat

Ejendomsskatten består i princippet af følgende typer:

Ejendomsskyld til staten og primærkommunerne.

Grundskyld til amtskommuner og primærkommuner.

Dækningsafgift.

Ejendomsskyld er under afvikling og er for tiden af en størrelse, der er uden væsentlig betydning for ejendommenes ejere. Den vil derfor ikke blive behandlet yderligere.

Dækningsafgift er ligeledes uden praktisk betydning for ejere af de af nærværende betækning omhandlede ejendomme.

De betydende kommunale ejendomsskatter (amtskommunal og kommunal grundskyld) opgøres som en andel af ejendommens grundværdi ved seneste alm. vurdering efter fradrag for forbedringer. Satsenerens for alle ejendomme i en kommune. Grundskyldspromillen for primærkommunerne fastsættes årligt af den respektive kommunalbestyrelse og udgør for 1980 mellem 0 og 55. For amtskommunernes vedkommende fastsættes grundskyldpromillen ved lov og udgør i 1980 15. Betydningen af ejendomsskat for driften af en ejendom er derfor helt afhængig af, hvor i landet den pågældende ejendom er beliggende. I princippet kan den variere mellem 1,5 og 7 % af ejendommens grundværdi.

Ved vurdering af, hvilken betydning disse skatter har, er det især af interesse, at de betragtes som en driftsudgift, der kan fradrages i ejendommens regnskab. Ved beboelsesejendomme foregår dette fradrag på selvangivelsens ejendomsskema med opgørelse af ejendommens skattemæssige over- eller underskud. Ved erhvervsejendomme indgår skatten som fradragsberettiget udgiftspost i virksomhedens driftsregnskab.

2.4. Generationsskifte

I det følgende omtales særlig indkomstskat, arve- og gaveafgift, som de specielt til generationsskifte knyttede beskatningsformer.

Særlig indkomstskat

a. Generelle regler

For fortjenester ved afståelse af fast ejendom er der fastsat særlige regler, der skal sikre, at ekstraordinært store fortjenester beskattes som særlig indkomst. Hvis ejendommen er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, opgøres og beskattes fortjenesten som almindelig skattepligtig indkomst.

Fortjeneste ved afståelse af én- og tofamiliehuse og ejerlejligheder, der har været beboet af ejeren i mindst 2 år, er som hovedregel fritaget for særlig indkomstskat. Dette medfører, at den særlige indkomstskat hovedsagelig rammer afståelse af erhvervsejendomme, herunder landbrugsejendomme og skove.

Fortjenesten opgøres med udgangspunkt i forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen eller - hvis ejendommen er erhvervet før 1. januar 1966 - ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering pr. 1. august 1965. For at undgå beskatning af mere almindeligt forekommende fortjenester formindskes den således opgjorte fortjeneste med visse tillæg til anskaffelsessummen i relation til tidsperioden mellem anskaffelse og afståelse og visse fradrag i ejerens samlede fortjenester på salg af ejendom det pågældende år. Disse fradrag kan, hvis ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering anvendes som udgangspunkt for beregningen af særlig indkomstskat, komme op på 100.000 kr. (iflg. lovforslag fremsat den 30. oktober 1980 af ministeren for skatter og afgifter vil dette fradrag kunne komme op på 160.000 kr. for landbrugs- og skovejendomme).

Den således opgjorte fortjeneste forhøjes for skattepligtige personer med 50 pct., for aktieselskaber m.v. med 100 pct. og for dødsboer med 90 pct. Disse procenttillæg medfører, at den skattepligtige del af fortjenesten beskattes med en højere faktisk beskatningsprocent end andre former for særlig indkomst.

Ved siden af de omtalte regler gælder særlige bestemmelser om særlig indkomstskat af fortjeneste ved afståelse af af-skrivningsberettigede bygninger og installationer.

Har den skattepligtige inden for samme indkomstår haft flere fortjenester m.v., der skal beskattes som særlig indkomst, indgår fortjenesterne m.v. med fradrag af evt. fradragsberettigede tab i en samlet opgørelse af årets særlige indkomst.

Efter nedsættelse med et bundfradrag på 6.000 kr. bliver den særlige indkomst for skattepligtige personer beskattet med 50 pct.

For aktieselskaber m.v. samt dødsboer medregnes årets særlige indkomst ved den almindelige indkomstbeskatning. 6.000 kr.'s fradraget gælder ikke for selskaber og dødsboer.

Da fortjenesten ved afståelse af fast ejendom er forhøjet med procenttillæg, bliver den faktiske beskatningsprocent for sådanne fortjenester højere end andre former for særlig indkomst, nemlig 75 pct. mod ellers 50 pct.

b. Særligt om familieoverdragelse af land- og skovbrugsejendomme m.v.

For at lette de problemer, som den særlige indkomstskat af fortjeneste på fast ejendom kan medføre for generationsskiftet ved familieoverdragelser af landbrugsejendomme m.v., gennemførtes i 1977 en lempelse af reglerne om særlig indkomstskat.

Lempelsesreglerne gælder, når den omhandlede ejendom afhændes helt eller delvist som gave eller arveforskud til den hidtidige ejers afkom, stedbørn og disses afkom. Lempelsesreglerne gælder under visse betingelser også ved overdragelse til de omhandlede personers ægtefælle.

Lempelsen går i princippet ud på, at den værdi, som parterne i familieoverdragelsen har lagt til grund, ikke kan tilsidesættes ved beregningen af særlig indkomstskat for overdragere, med mindre værdiansættelsen er lavere end den seneste (regulerede) ejendomsværdi for ejendommen. Ved beregningen af den skattepligtige fortjeneste fragår det beløb, der i forbindelse med overdragelsen er ydet som gave eller arveforskud.

Reglerne gælder kun for ejendomme, der på afhændelsestidspunktet ligger i landzone og benyttes til landbrug, gartneri, frugtplantage eller, som drives som skove eller plantager, og ved seneste vurdering før afhændelsen er vurderet i medfør af vurderingslovens § 15.

c. Særligt om ekspropriation

Hvis en ejendom eksproprieres, medregnes den fortjeneste, der fremkommer ved modtagelsen af erstatningssummen, ikke ved opgørelsen af den særlige indkomst. Det samme gælder for frivillige overdragelser til en erhverver, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at kunne ekspropriere ejendommen.

I de tilfælde, hvor statens bygningsfredningsfond overtager en fredet ejendom, er betingelsen for at opnå skattefritagelse ikke til stede, idet bygningsfredningsfonden ikke har ekspropriationshjemmel.

d. Arve- og gaveafgift

Arveafgift betales af arvinger. Afgiften beregnes af den individuelle arvelod, idet værdien heraf opgøres på grundlag af værdien i handel og vandel.

Arveafgiftens størrelse varierer i overensstemmelse med slægtskabsforholdet mellem den afdøde og arvingerne og med størrelsen af arven. Arv til den afdødes ægtefælle på under 100.000 kr. er fritaget for afgift, medens afgiften for et beløb til ægtefællen mellem 100.000 kr. og 500.000 kr. er lavere end for andre arvinger.

Arveafgiften opkræves efter et 3-klases-system. Den laveste afgiftsramme udgør fra 2 pct. af beløb mellem 8.000 kr. og 10.000 kr. til 32 pct. af beløb over 1 mio.kr. Den højeste afgift udgør ca. 70 pct. af en arv på 1.000.000 kr. og 90 pct. af det overskydende beløb.

Gaveafgift betales af modtageren og beregnes ligesom arveafgift af gavens værdi i handel og vandel med fradrag af gæld.

Der betales ikke gaveafgift for beløb mindre end 8.000 kr. årligt. Der betales ikke afgift af gaver i form af møbler og andet udstyr op til en værdi af 5.000 kr. årligt.

Der er tre afgiftsklasser, i hvilke satserne afhænger af slægtskabet mellem giver og modtager. Skalaen er progressiv inden for de tre klasser og svarer til den for arveafgift gældende skala.

Som et eksempel på virkningen af arve- og gaveafgiften tænkes overdraget en skovejendom på 2000 ha med en antaget ejendomsværdi på 25 mill. kr. belånt 40 %, d.v.s. med en friværdi på 15 mill. kr. Afgifterne ved arv/gave til en enkelt arving i direkte linie vil typisk være ca. 31 % af den overdragne friværdi. Ved overdragelse til en slægtning som nevø/niece vil den typiske afgift være ca. 78 % og til udenforstående ca. 89 % af friværdien.

3. Særlig redegørelse vedrørende fredede bygninger

- 3.1. Områdets omfang.
- 3.2. Lovgrundlag og politik.
- 3.3. Beskatningsregler.
- 3.4. Økonomi, problemer og omfang.
- 3.5. Samspil mellem politik, økonomi og beskatning.
- 3.6. Eksempler på udenlandske løsninger.

3.1. Områdets omfang

Fredede bygninger er bygninger, bygningsdele eller bygningsværker, der er undergivet fredning i medfør af bygningsfredningsloven.

Kun en meget begrænset del af Danmarks samlede antal bygninger er fredede. Der er ialt tale om ca. 3.100 ejendomme, hvoraf ca. 2.770 er byejeendomme og ca. 330 er landejendomme. Af de bygningsfredede landejendomme udgør herregårdsbygninger ca. 300 eller ca. 90%.

Blandt landets fredede bygninger findes de mest forskelligartede huse, både i henseende til alder, bygningshistorie, størrelse og benyttelse.

Omkring 2.200 fredede bygninger er i privateje, medens resten ejes af offentlige myndigheder, selvejende institutioner m.v.

De nævnte karakteristika for de fredede bygninger afspejler sig i den amtsvise fordeling af ejendommene, der er som følger:

København	}	30,4%	Fyns amt	12,0%
Frederiksberg			Sønderjyllands amt	11,0%
Københavns amt		4,2%	Ribe amt	6,7%
Frederiksborg amt		5,4%	Vejle amt	2,5%
Roskilde amt		2,8%	Ringkøbing amt	1,0%
Vestsjællands amt		4,0%	Århus amt	5,9%
Storstrøms amt		5,9%	Viborg amt	1,9%
Bornholms amt		3,1%	Nordjyllands amt	3,1%

3.2. Lovgrundlag og politik

De arkitektoniske og kulturhistoriske monumenter, der indgår i den nationale og internationale bygningshistorie, illustrerer arkitekturens udvikling og afspejler samfundets formåen og hele kulturelle og økonomiske udvikling.

Et fyldestgørende billede af et lands bygningskultur i en given periode vil ikke kunne fastholdes ved opretholdelse af nogle enkelte bygninger. Således vil f.eks. middelalderens klostre og renæssancens og barokkens herregårde ikke være dækkende belyst ved bevarelse af blot nogle enkelte eksempler.

Den stilhistoriske betragtningsmåde af den ældre bebyggelse er imidlertid kun een blandt mange.

Ud fra en almindelig kulturhistorisk betragtning vil almuens huse have samme betydning for belysningen af de sociale forhold som de mere rigt udformede huse. Den kulturhistoriske interesse i at sikre rammerne omkring gamle dages leveforhold kan inden for bygningsbevaringen også omfatte bygninger med en teknisk funktion, som f.eks. landbrugets driftsbygninger, møller og tidlige fabriksbygninger.

Andre momenter, der kan betinge ønske om at bevare bygninger, er f.eks. hensynet til at bevare rammerne omkring kendte personers liv, historiske begivenheder eller en betydningsfuld udvikling.

Den tekniske og økonomiske udvikling i samfundet har medført, at andre synspunkter er kommet til at indgå i bevaringsbestræbelserne, nemlig hvad der kan betegnes som miljømæssige.

Lige siden den første bygningsfredningslovs fremkomst i 1918 har formålet med fredning været at værne bygninger af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk betydning. Baggrunden herfor var en voksende forståelse for, at flere nedrivninger af betydningsfulde bygningsværker ikke kunne accepteres.

Blandt de første huse, der blev fredede, var for en stor del slottene og herregårdene fra 1500, 1600 og 1700-årene. Der- til kom det borgerlige byggeri i byerne og enkelte eksempler på bondehusene.

Det blev således enkeltbygninger spredt beliggende over hele landet undtagen for Københavns vedkommende, hvor man i nogen grad søgte at samle fredningerne om gader og pladser af sær- lig værdi.

Den amtsvise fordeling af fredede bygninger må netop ses i lyset heraf, med den talmæssige koncentration i hovedstaden.

Revisionen i 1979 af bygningsfredningsloven fra 1966 blev pri- mært gennemført ud fra ønsket om at styrke bygningsbevaringen og dermed værnet om de fredede bygninger, ligesom en moderni- sering fandtes nødvendig under hensyn til den seneste lovgiv- ning inden for områder, der har relationer til bygningsfred- ningen.

Den nye bygningsfredningslov, lov nr. 213 af 23. maj 1979, trådte i kraft den 1. januar 1980.

Dens formål er i overensstemmelse med foran anførte betragt- ninger at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.

Bygningsfredningslovgivningen henhører under miljøministe- riet og administreres af fredningsstyrelsen.

Til efterlevelse af lovens formål kan fredningsstyrelsen bl.a. frede bygninger af væsentlig arkitektonisk eller kulturhisto- risk værdi, når de er over 100 år gamle. Uanset deres alder kan bygninger dog fredes, når det måtte være begrundet i de- res fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder, f.eks. at huset er truet af nedrivning.

I det omfang en bygnings umiddelbare omgivelser er en del af den samlede beskyttelsesværdige helhed, kan fredningen også omfatte sådanne omgivelser, f.eks. haver og parkanlæg. Denne bestemmelse er ny i forhold til den tidligere bygningsfredningslov.

Udgangspunktet for, om et sådant område kan beskyttes efter denne bestemmelse, er den arkitektoniske og kulturhistoriske sammenhæng, der findes mellem bygning og omgivelser. Bestemmelsen kan tænkes anvendt såvel i by som på land, idet man dog skal være opmærksom på, at f.eks. landbrugsejendomme fortsat på sædvanlig måde kan bruges til deres formål. Endnu har sådanne omgivelsesfredninger kun fundet sted i begrænset omfang.

Tidligere var det nok muligt at frede arkitektoniske detaljer som mure eller brolægning, statuer eller springvand, men selv om de af og til knyttede sig til de fredede bygninger, var der ikke tænkt i helheder.

Interiører kan fortsat ikke fredes, bortset fra det mur- og nagelfaste, såsom indfældede malerier, paneler og kaminer.

Antallet af fredede bygninger må forventes at stige noget, efterhånden som den gældende bygningsfredningslov og en egentlig fredningsplanlægning er indarbejdet. Det må ligeledes forventes, at hovedvægten fremover vil ligge på byejendomme.

Retsvirkningerne af en fredning i henhold til bygningsfredningsloven udgør som udtryk for samfundets bevaringsinteresse rammer for bygningens opretholdelsesmuligheder og herunder særlig ejerens begrænsninger i rådigheden over bygningen.

Noget essentielt i denne forbindelse er ejerens pligt til at holde den fredede bygning i forsvarlig stand, herunder tæt på tag og fag.

Manglende overholdelse heraf vil efter loven kunne medføre retsforfølgelse, og fredningsstyrelsen kan i givet fald lade arbejdet udføre for ejerens eller brugerens regning. Bestemmelsernes yderste konsekvens vil dog alene blive praktiseret i vanrøgtslignende tilfælde.

Af hensyn til de bygningskulturelle værdiers fortsatte beståen må der ikke uden forudgående tilladelse udføres bygningsarbejder, der går udover almindelig vedligeholdelse.

Begrebet almindelig vedligeholdelse er ikke i denne forstand nødvendigvis sammenfaldende med skattelovgivningens vedligeholdelsesbegreb.

Alle arbejder, der forandrer bygningen, d.v.s. ombygninger, bygningsændringer, større istandsættelsesarbejder etc., både udvendige og indvendige arbejder, kræver således tilladelse.

Ved bedømmelsen af, om en tilladelse kan meddeles, lægger fredningsstyrelsen vægt på, at fredede bygninger har eller kan få en hensigtsmæssig funktion, der uden at tilsidesætte de fredningsmæssige interesser bidrager til bygningens fortsatte eksistens.

Uanset at man tilstræber den fortsatte benyttelse af bygningerne i overensstemmelse med den kulturhistoriske og ofte mest hensigtsmæssige brug, vil det være nødvendigt i visse tilfælde at acceptere ombygninger, der måtte blive nødvendige af hensyn til en ny funktion. Valg af benyttelse kan ofte være afgørende for, hvor store og indgribende ændringerne af bygninger bliver, og således hvilke bygningsarbejder der vil kunne tillades.

Det er af værdi, at landbrugsejendomme fortsat på sædvanlig måde kan bruges til deres formål.

Bygningsfredning udløser ikke erstatning, men ejeren kan i princippet kræve statslig overtagelse af ejendommen, såfremt

der meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse til nedrivning.

I modsætning til tidligere gælder nu som efter kommuneplanloven begrænsning i overtagelsespligten til de tilfælde, hvor der er et væsentligt misforhold mellem ejendommens afkastningsgrad og afkastningsgraden for ejendomme med lignende bebyggelse og benyttelse, som ikke er omfattet af nedrivningsforbud.

Statens overtagelse kan omfatte den samlede ejendom, hvorpå den fredede bygning er beliggende, og ikke blot bygningen med et ikke nærmere specificeret grundareal. Almindeligvis vil der blive indgået aftale om ejendommens overtagelse.

Ved landejendomme kan der opstå spørgsmål om ejendommens afgrænsning. I de få tilfælde, hvor aftale om en overtagelse ikke kan opnås, sikrer bestemmelsen, at staten i særlige tilfælde gennem erhvervelse af hele ejendommen kan fastholde den kulturhistoriske og økonomiske enhed, som hovedbygning, avlsbygninger, have og jordtilliggende udgør. Det er således væsentligt for på længere sigt at kunne opretholde disse bygninger, at de får et økonomisk grundlag i et tilhørende landbrug, og det vil derfor blive lettere for staten at afhænde ejendommen til en bevaringsinteresseret køber, efter at den er pålagt de fornødne bevaringsbestemmelser.

Sigtet med bygningsfredningslovens bestemmelser er ikke at staten skal erhverve og drive landbrugsejendomme, men i de tilfælde, hvor statslig overtagelse kræves, at give mulighed for at fastholde den kulturhistoriske og økonomiske enhed og ved salg til trediemand at viderebringe denne enhed.

I de forløbne år har det været forholdsvis få bygninger, staten eller Statens bygningsfredningsfond har erhvervet. For det første fordi ejerne generelt kun ønsker at benytte sig af denne mulighed i de tilfælde, hvor hans opretholdelsesmuligheder ved ydelse af støtte virkelig ikke længere er tilstede. Dernæst har det gennemgående været fredningsmyndighedernes politik ved forhandling med ejeren at søge at medvirke til at ejendommen overtages af en bevaringsinteresseret køber.

Statens overtagelsespligt gælder ikke for de fredede bygninger, der er omfattet af særlige bevaringsbestemmelser eller bevaringsdeklARATIONER i medfør af bygningsfredningsloven eller for fredede bygninger, der tilhører eller efter lovens ikrafttræden har tilhørt staten, kommuner, kirker, præsteembeder eller offentlige stiftelser.

Som foran nævrt påhviler vedligeholdelse og istandsættelse af en fredet bygning ejeren. Disse arbejder er som oftest økonomisk belastende, jfr. afsnit 3.4., og i erkendelse af det nødvendige i at bedre disse vilkår er der i henhold til loven mulighed for at opnå støtte til denne opretholdelse. Statsejede fredede bygninger kan efter praksis ikke modtage støtte i henhold til bygningsfredningsloven.

I almindelighed ydes der ikke støtte til almindelig vedligeholdelse i bygningsfredningslovens forstand, eller til arbejder, der er at betragte som moderniseringsarbejder.

Støtten kan gives til alle former for bygningsarbejder herudover, f.eks. til tagomlægninger, facaderestaureringer, vinduesudskiftninger og til indvendige retableringsarbejder.

Der kan endvidere ydes støtte til sikring af inventar i fredede bygninger, såfremt inventarer er af kulturhistorisk betydning for helheden, idet man lægger vægt på, at sådant inventar bevares i sin sammenhæng. Der forudsættes dog i sådanne tilfælde tilvejebringelse af særlig ordening.

Udover tilskud fra fredningsstyrelsen har ejeren en støttemulighed i Statens bygningsfredningsfond, som yder lån på lempelige vilkår, især i tilfælde hvor der til gennemførelsen af bygningsarbejdet er behov for stor støtte.

Begge former for økonomisk støtte vil som oftest være betinget af, at der tinglyses særlige bevaringsbestemmelser. Det væsentligste indhold heraf vil være, at ejeren fraskriver sig retten til at kræve statslig overtagelse af ejendommen mod erstatning, hvis nedrivningstilladelse for den fredede bygning nægtes. En

sådan bevaringsbestemelse må anses for væsentlig, idet den betinger, at fredningen får en absolut status. Bevaringsbestemmelsernes generelle indhold fremgår af bilag 5.

Bevaringsbestemmelsernes indhold kan variere efter ejendommens forhold og efter omstændighederne ved deres fastsættelse. De tinglyses ofte på ejerinitiativ, dels af idealistiske grunde og dels for at skabe den nødvendige baggrund for evt. senere ydelse af støtte.

Efter ejerlejlighedslovgivningen er der særlig hjemmel til opdeling af fredede bygninger i ejerlejligheder. Der tilsigtes herved bl.a. at skabe en økonomisk baggrund for opretholdelse og bevaring af de fredede bygninger.

Denne lovgivning omfatter ikke landejendomme og ejendomme under almennyttige boligselskaber eller private andelsboligforeninger, der således ikke kan opdeles i ejerlejligheder, selvom de måtte være fredede. By- og landzoneloven forhindrer iøvrigt opdeling i ejerlejligheder af bygninger beliggende i landzone.

En opdeling af en fredet bygning i ejerlejligheder kræver imidlertid i henhold til bygningsfredningsloven særlig tilladelse fra fredningsstyrelsen.

Efter gældende praksis betinges en tilladelse blandt andet af, at ejendommen fremtræder i en ordentlig bygningsmæssig stand. Der kan stilles krav om retableringsarbejder vedrørende eventuelle, arkitektonisk uheldige forhold eller gennemførelse af istandsættelsesarbejder.

Der kræves som oftest endvidere etableret en grundfond, som angivet i boligministeriets standardvedtægter for ejerforeninger, og der skal foreligge en tinglyst bevaringsbestemmelse for hele den fredede ejendom, således at hverken ejendommen i sin helhed eller den enkelte ejerlejlighed kan kræves overtaget af staten ved evt. afslag på nedrivningsansøgning.

Under indtryk af at bygningsfredningslovgivningen for ganske nylig er revideret, anser udvalget statens politik på området for uændret i forhold til det i bygningsfredningslovgivningen udtrykte.

I forbindelse med folketingsbehandlingen af den nye bygningsfredningslov blev det aftalt i regeringen, at man skulle følge skattebestemmelsernes indvirkning på bygningsfredningen.

Forud var gået forhandlinger mellem ministeriet for skatter og afgifter og miljøministeriet om eventuel fremsættelse af forslag til ændring af skattelovene samtidig med fremsættelsen af bygningsfredningslovforslaget. Forhandlingernes udgangspunkt var redegørelsen "Bygningsbevaring og beskating", udarbejdet i 1978 af en under miljøministeriet nedsat arbejdsgruppe.

Denne arbejdsgruppe var nedsat med den opgave at undersøge beskatingsreglers virkning med hensyn til fredede bygninger og disses ejere, evt. fremkomme med forslag til ændring i reglerne.

Baggrunden herfor var berøringen i 1969 under folketingsbehandlingen af forslag til ændringer i lov om bygningsfredning af beskatingsreglernes indflydelse på de fredede bygningers opretholdelse. Folketingsudvalget henstillede, at man overvejer at forøge ejernes interesse for vedligeholdelse af fredede og bevaringsværdige bygninger ved at bevilge udvidet skatteletelse i forbindelse med restaurering.

Foranlediget heraf udtalte den daværende finansminister herefter, at man ville undersøge, om man på en eller anden måde ville kunne hjælpe ejere af bygningsfredede ejendomme skattemæssigt.

Der fremkom en hel del tilkendegivelser fra organisationer, institutioner og private, der alle understregede skattespørgsmålenes centrale betydning i bygningsbevaringssammenhæng.

Arbejdsgruppens redegørelse konkluderede, at det kunne være praktisk, at de ændringer i skattelovgivningen, der eventuelt måtte blive en følge af redegørelsen, blev fremsat samtidig med et forslag til en revideret bygningsfredningslov.

Forslag til lov om bygningsfredning blev fremsat af miljøministeren den 29. november 1978 og blev efter beslutning af den daværende regering ikke fulgt af samtidige forslag til ændringer i skattelovene.

Under behandlingen i folketinget af lovforslaget blev fra forskellige partiers side fremhævet behovet for en samtidig behandling af skattespørgsmålene i forbindelse med de efter lovforslaget mere restriktive bestemmelser for ejerne af fredede bygninger.

En lang række foreninger, organisationer og enkeltpersoner fremsatte over for folketingsudvalget endvidere ønske om ændring af de skattemæssige regler, særligt inden for indkomstbeskatningen og ejendomsvurderingen.

I betænkning afgivet af miljø- og planlægningsudvalget den 4. maj 1979 anføres: "Under udvalgets behandling af lovforslaget har de skattemæssige problemer været drøftet. Miljøministeren har over for udvalget tilkendegivet, at ministeren sammen med ministeren for skatter og afgifter vil følge de virkninger, skattelovene vil have for bygningsfredningen."

Herefter indstillede et flertal lovforslaget til vedtagelse, mens forskellige mindretal indstillede lovforslaget til forkastelse, blandt andet under hensyn til at beskatningsreglerne for fredede bygninger burde lempes samtidig.

Lovforslaget blev ved 3. behandling i folketinget vedtaget stort set i overensstemmelse med den af udvalget afgivne betænkning.

Nærværende udvalg har besluttet at genbehandle størstedelen af de i redegørelsen "Bygningsbevaring og beskatning" fremlagte forslag, dels under indtryk af den foretagne revision

af bygningsfredningsloven og den i forbindelse dermed afgivne erklæring fra regeringen om at følge skattereglernes indflydelse på bygningsfredningen og dels under indtryk af den ændrede formuebeskatning.

I overensstemmelse med kommissoriet beskæftiger udvalget sig **kun** med de fredede bygninger og ikke med de bevaringsværdige. **Man** er dog opmærksom på, at de efterfølgende betragtninger omkring vilkårene for opretholdelse af de fredede bygninger i **nogen** grad også gælder for de bevaringsværdige.

3.3. Beskatningsregler

I det følgende foretages der en nærmere gennemgang af de skatteregler, som har særlig betydning for ejere af fredede bygninger.

Indkomstskat

a. Lejeværdi af egen bolig

Lejeværdi beregnes som for andre ejendomme. Det bemærkes, at der også beregnes lejeværdi af ubeboede, men til rådighed stående herregårdsbygninger eller lignende.

b. Beskatning af tilskud m.v.

Ejere af fredede bygninger kan som nævnt i afsnit 3.2. modtage tilskud fra det offentlige til bygningsarbejder på disse, ligesom der kan ydes tilskud fra forskellige offentlige eller private fonds eller fra privatpersoner. Samtlige sådanne tilskud er i almindelighed indkomstskattepligtige for ejerne.

Dersom tilskuddet er betinget af, at ejendommen pålægges en bevaringsklausul, som forringer ejendommens handelsværdi, er der tale om delvis afståelse af fast ejendom, og den del af tilskuddet, der antages at svare til værdiforringelsen af ejendommen, beskattes i så fald ikke som tilskud, men betragtes som "afståelsesvederlag" for den middelbare ejendomsret.

I stedet for tilskud eller sammen med sådanne, kan der som nævnt i afsnit 3.2. fra det offentlige ydes lån til ejeren til restaurering af den fredede ejendom. Ejeren anses ikke for indkomstskattepligtig af en skønsmæssig ansat rente af lånet.

c. Fradrag for vedligeholdelse

Reglerne om standardfradrag gælder ikke for fredede bygninger, og i stedet kan foretages fradrag for afholdte vedligeholdelsesudgifter, jfr. nedenfor.

For ejerlejligheder, der bebos af ejeren, gælder, at standardfradrag ikke kan indrømmes. Når ejerlejligheden er beliggende i en fredet bygning, indrømmes der derfor ikke fradrag for afholdte vedligeholdelsesudgifter.

Såfremt den fredede ejendom er en erhvervsejendom, eller dele af den anvendes i erhvervsøjemed, kan der foretages afskrivning i henhold til afskrivningslovens regler.

Som foran omtalt er udgifter til vedligeholdelse af en fredet bygning (bortset fra ejerlejligheder) fradragsberettigede ved indkomstopgørelsen. Bestemmelsen herom findes i statsskattelovens § 6 e. Derimod kan der ikke ske fradrag for udgifter til forbedringer, jfr. statsskattelovens § 6 in fine.

Spørgsmålet om afgrænsningen mellem fradragsberettigede vedligeholdelsesudgifter og ikke-fradragsberettigede forbedringsudgifter har i praksis givet anledning til vanskeligheder, men efterhånden er der, bl.a. ved landsskatteretskendelser og domstolsafgørelser fastlagt visse retningslinier.

En korrekt opgørelse af skatteyderens indkomst for et givet indkomstår forudsætter, at der indrømmes fradrag for den forringelse af hans ejendom, der er sket i løbet af året som følge af, at ejendommen har været i brug og derfor har givet grundlag for indtægt af ejendommen. Den forringelse af ejendommens bygninger, der er sket før vedkommende ejers erhvervelse af

ejendommen, vedrører ikke en periode, hvor han har haft indtægter af ejendommen, og kan efter gældende praksis ikke fradrages ved hans indkomstopgørelse. Ejerens udgifter til udbedring af den forringelse, der er sket af ejendommens bygninger før hans erhvervelse af ejendommen, anses således for forbedringsudgifter, som kun har skattemæssig betydning ved opgørelse af en eventuel salgsavance ved afståelse af ejendommen.

Ved afgørelse af om der er tale om en vedligeholdelses- eller forbedringsudgift, foretages der derfor en bedømmelse i forhold til ejendommens tilstand på erhvervelsestidspunktet. Udgifter, der er afholdt for at bringe ejendommen i bedre stand end på erhvervelsestidspunktet, er herefter ikke-fradragsberettigede forbedringsudgifter. Hvis en ejendom efter erhvervelsen er forbedret - uden at udgiften hertil er kommet til fradrag ved indkomstopgørelsen - kan der på et senere tidspunkt blive tale om at afholde fradragsberettigede udgifter til vedligeholdelse af forbedringerne.

Som en følge af at det er tilstanden på erhvervelsestidspunktet, der er udgangspunktet ved bedømmelsen af karakteren af en given udgift, har det særlig betydning at få fastlagt, hvornår en bygningsdel er blevet anskaffet. Der gælder en formodning om, at der sker en jævn forringelse med tiden, således at den, der har været ejer i hele bygningsdelens levetid, får fradrag for hele udskiftningsudgiften, medens den, der har overtaget ejendommen midt i perioden, efter gældende praksis kun får fradrag for omkring halvdelen af udgiften.

Princippet om, at der ved afgørelsen af, om der er tale om fradragsberettigede vedligeholdelsesudgifter eller ikke-fradragsberettigede forbedringsudgifter, skal foretages en bedømmelse i forhold til tilstanden på erhvervelsestidspunktet, gælder også for nyerhvervede ejendomme. Hvis en ejendom er overtaget i forsømt stand, anses de fleste udgifter til at istandsætte den for forbedringsudgifter, som ikke kan fradrages.

For at få en praktisk arbejdsregel i disse tilfælde er der af ligningsrådet fastsat generelle regler, der indebærer, at der i almindelighed i de første ejerår kun kan anerkendes fradrag

for en vis procentdel af den årlige lejeindtægt. Procentreglen kommer fortrinsvis til anvendelse for første ejerår, men kan også gøres gældende overfor reparationsforanstaltninger i andet og tredje ejerår. For fredede ejendomme kan der anerkendes større fradrag.

Generelt kan det siges, at det efter gældende regler anses for at være uden betydning for, om der er tale om fradragsberettigede vedligeholdelsesudgifter, at udgiftens afholdelse er strengt nødvendig eller er en følge af påbud fra en offentlig myndighed.

Med de ovenfor omtalte begrænsninger for ny erhvervede ejendomme betragtes nogle udgifter så godt som altid som vedligeholdelsesudgifter, f.eks. udgifter til maling og tapetsering. Omvendt betragtes nogle udgifter så godt som altid som forbedringsudgifter, f.eks. udgifter i forbindelse med tilbygning.

Der gælder som udgangspunkt ingen beløbsmæssig begrænsning i adgangen til at fradrage vedligeholdelsesudgifter.

Formuebeskatning

I afsnit 2.2.b. er det omtalt, at ejere af fredede bygninger under visse betingelser kan opnå henstand med den del af formueskatten, som kan henføres til en ejerbolig i en fredet bygning.

I det følgende er det desuden omtalt, hvorledes bygningsfredning påvirker ejendomsværdien.

Herudover gælder der ikke særlige regler for beregningen af formueskatten for ejere af fredede bygninger.

Ejendomsvurdering

Der er næppe tvivl om, at potentielle købere ofte vil anse bygningsfredning som en byrde, hvorfor der - i det omfang dette forhold påvirker prisfastsættelsen - skal tages hensyn til fredningen ved ansættelsen af ejendomsværdien, således at denne må sættes lavere, end den ville være blevet, hvis der ikke forelå nogen fredning.

I en række tilfælde kan handelsværdien imidlertid være upåvirket af fredningen - i visse tilfælde fordi fredningen indebærer både fordele og ulemper, som går op imod hinanden, i andre tilfælde, fordi den generelle regulering af området er så restriktiv, at fredningen ingen selvstændig betydning får.

Det kan heller ikke udelukkes, at bygningsfredning evt. vil kunne påvirke handelsprisen og dermed ejendomsværdien i opadgående retning. Man kan f.eks. forestille sig, at fredning af en række bygninger i et bestemt område er med til at sikre et eftertragtellesværdigt miljø, fortsatte eksistens med den virkning, at efterspørgslen af de berørte ejendomme forøges.

Der kan også i denne forbindelse henvises til den videre adgang, der i medfør af ejerlejlighedsloven er til at opdele fredede ejendomme i ejerlejligheder. Den blotte mulighed herfor forøger værdien af ejendommen.

I henhold til vurderingslovens § 13, stk. 2 skal der ved ansættelsen af grundværdien tages hensyn til de til grunden knyttede rettigheder og byrder af offentligretlig karakter.

Denne bestemmelse er i de senere år af såvel statsskattedirektoratet som af landsskatteretten blevet fortolket således, at den almindelige bygningsfredning ikke har betydning for grundværdiansættelsen, idet den ikke vedrører den ubebyggede grund. I en sag fra 1972 angående Odd Fellow-Palæet brød landsskatteretten imidlertid med denne praksis, idet man udtalte:

"Landsskatteretten skal bemærke, at bygningsfredning er en offentligretlig byrde, der, i det omfang den hindrer normal udnyttelse af ejendommens areal, kan påvirke grundens værdi."

Sagen blev af ministeriet for skatter og afgifter indbragt for domstolene, og højesteret underkendte under henvisning til lovbestemmelsens ordlyd og dens forarbejder landsskatterettens afgørelse (jfr. UfR 1975, s. 59 ff). Dette indebærer, at bygningsfredning ikke påvirker grundværdiansættelsen.

Det må imidlertid påpeges, at den i 1979 reviderede bygningsfredningslov nu åbner mulighed for at frede visse omgivelser i forbindelse med en bygningsfredning. Om dette forhold vil æn-

dre bygningsfredningsbåndets manglende relation til grundværdiansættelsen vides endnu ikke.

Ejendomsbeskatning

På grundlag af ejendoms- og grundværdiansættelserne udskrives bl.a. ejendomsskyld til stat og primærkommunerne, der er fikseret og under afvikling. Ejendomsskylden vil således helt falde bort med udgangen af 1989.

Der kan ske fritagelse for statslig ejendomsskyld i tilfælde, hvor der på en ejendom er tinglyst deklaration, efter bestemmelserne i § 7 i lov nr. 137 af 12. marts 1918 om bygningsfredning eller en særlig bevaringsservitut i henhold til bestemmelserne i § 12 i lov nr. 195 af 8. juni 1966 om bygningsfredning. Den hel eller delvise fritagelse kan omfatte så stor en del af den fikserede ejendomsskyld til staten, som forholdsmæssigt falder på den fredede bygning.

Efter § 21 i den kommunale ejendomsskattelov kan indenrigsministeren under tilsvarende betingelser tilstå hel eller delvis fritagelse for den kommunale ejendomsskyld.

Såfremt betingelserne om en tinglyst bevaringsservitut er opfyldt, meddeles normalt fritagelse for den statslige og kommunale ejendomsskyld. Indenrigsministeriet har i den forbindelse oplyst, at man hører vedkommende kommunalbestyrelse over indkomne ansøgninger, at kommunalbestyrelserne i reglen stiller sig velvilligt, og at der sædvanligvis meddeles hel fritagelse.

3.4. Økonomi, problemer og omfang

Som nævnt i afsnit 3.1. udgør de fredede bygninger en lang række forskellige bygningstyper. Heraf følger, at de inden for området herskende økonomiske forhold er for varierende til at kunne beskrives ud fra generelle synspunkter. De er således komplekse som følge af den store variation i henseende til bygningernes alder, byggestil og størrelse samt til, om det er land- eller byejeendomme.

De fredede bygningers økonomi adskiller sig primært fra andre bygningers ved ejerens eller brugerens pligt til at holde bygningen i forsvarlig stand med en gennem fredningen bestemt karakter og tilstand med begrænsninger i muligheden for den økonomisk bedste udnyttelse af ejendommen.

For fredede bygningers vedkommende kan vedligeholdelse siges at betegne det arbejde, som er nødvendigt for at opretholde bygningens karakter, herunder deres konstruktive forhold.

Ved vurderingen af den indsats, der skal til for rent teknisk at opretholde de fredede bygninger, anlægges nogle generelle bygningstekniske betragtninger, som må tage deres udgangspunkt i, hvorledes disse bygningers forældelsesproces forløber.

Da den første bygningsfredningslov blev gennemført i 1918, adskilte udgifterne ved vedligeholdelse og istandsættelse af fredede bygninger sig ikke væsentligt fra tilsvarende arbejder på andre bygninger. De traditionelle håndværk fandtes endnu, og byggeri var i dette ords egentlige forstand håndværk.

Når man skal vedligeholde eller istandsætte fredede bygninger, må man anvende særligt producerede materialer og specielle håndværkere, hvilket er en væsentlig grund til, at det kan være dyrt at vedligeholde og istandsætte sådanne bygninger.

Dertil kommer, at fredede bygninger ifølge sagens natur er gamle og derfor tiltrækker flere og mere gennemgribende istandsættelser og restaureringer end andre bygninger, samtidig med at man søger at bevare mest muligt af de oprindelige bygningsdele.

Dernæst er de fredede bygninger ofte store og uhensigtsmæssige sammenlignet med moderne huse. For herregårdenes vedkommende er det særlig markant, at disse bygningsanlæg er meget store og kræver meget omfattende vedligeholdelses- og istandsættelsesarbejder med dertil svarende store udgifter. Der tænkes her både på almindelig vedligeholdelse, såsom understrygning af tag, kalkning af f.eks. et stort trefløjet barokanlæg eller maling af vinduer og på egentlige istandsættelsesarbejder, hvoraf kan fremhæves tagomlægning, ofte med specielle tagsten.

Specielt for de fredede bygninger er endvidere de mange udsmykninger/f.eks. sandstensportaler, sandstensindfatninger, bemalinger på vægge og loft, dekorerede stuklofter og indfældede malerier. Restaurering af sådanne detaljer er teknisk vanskelig og særdeles bekostelig.

Opretholdelse af en fredet bygning vil som regel på et eller andet tidspunkt nødvendiggøre udførelsen af et istandsættelsesarbejde, idet almindelig vedligeholdelse ikke længere er mulig.

Som nævnt påhviler opretholdelsen af de fredede bygninger principielt ejeren. I det omfang, det offentlige ønsker at bevare en bebyggelse med et bestemt udseende og karakter, er det derfor en nødvendig forudsætning, at ejeren stilles økonomisk, så han er i stand til at opfylde forpligtelserne. Det må i denne forbindelse erindres, at der ikke er ydet erstatning i forbindelse med, at disse forpligtelser er blevet pålagt. Det er derfor af betydning, at der kan ydes økonomisk støtte til gennemførelsen af istandsættelsesarbejder.

På baggrund af de bevillinger, der gennem årene har været til rådighed (fra 1918 til 1966 ialt i gennemsnit ca. 10.000 kr. pr. år), er det klart, at alt arbejde stort set er blevet betalt af ejerne.

Ved den nye bygningsfredningslovs gennemførelse er der skabt grundlag for, at de årlige støttebevillinger forøges. Det er

således forudsat i bemærkningerne til loven, at fredningsstyrelsens tilskudsbevilling i 1980 skal udgøre 3 mill, kr., i 1981 10 mill. kr. (nedsat til 9 mill, kr.) og i 1982 10 mill. kr.

Den årlige bevilling til Statens bygningsfredningsfond er fastsat i loven til 5 mill. kr.

Bevillingens størrelse medfører imidlertid ofte, at en række ansøgninger om tilskud ikke kan imødekommes, og at der sjældent ydes mere end svarende til en del af udgifterne ved gennemførelsen af et projekt.

Til belysning af forholdet kan nævnes, at der i en fire måneders periode fra 12. juni til 6. oktober 1980 har været realitetsbehandling af 67 ansøgninger om økonomisk støtte. Ansøgningernes antal må anses som et udtryk for det gennem årene tilpassede behov i overensstemmelse med de vilkår, der har hersket omkring tilskudsordningen.

Ansøgningerne indebar støtteberettigede arbejder for ialt ca. 10.600.000 kr. Herudover påtænkes udført moderniseringsarbejde i et videre omfang i tilknytning til det pågældende istandsættelsesarbejde. Ansøgningerne blev imødekommet med et samlet tilskudsbeløb på ca. 1.600.000 kr., svarende til en gennemsnitlig tilskudsprocent på ca. 15 og med et tilskudsbeløb for den enkelte sag på 24.000 kr. (alle ansøgninger medregnet).

Den almindeligst forekommende tilskudsprocent lå på mellem 20 og 30%, og de sædvanligste tilskudsbeløb på 30-40.000 kr.

Ved imødekommelse af ansøgninger om tilskud vil der typisk blive stillet krav til arbejdernes udførelse, og almindelige betingelser vil være genanvendelse af eksisterende bygningsmaterialer eller anvendelse af tilsvarende, specielt fremstillede samt særlige arbejdsmetoder.

Udbetaling af tilskuddet sker først, når samtlige betingelser er opfyldt, herunder at arbejderne kan godkendes, at der foreligger dokumentation for de afholdte udgifter, og at der er tinglyst bevaringsbestemmelser på ejendommen.

Fredningsstyrelsen råder over mindre depoter af bygningsmaterialer, der kan genbruges, f.eks. tagsten, tømmer og mursten. Sådanne materialer kan i et vist omfang indgå i istandsættelsesarbejder, og de pågældende materialer indeholder kvaliteter, der ikke kan fremskaffes i nye materialer.

Af denne grund og endvidere betinget af en vis ressourceknaphed på de pågældende specielle bygningsmaterialer vil genanvendelse være almindeligt forekommende omend ud fra en helhedsbetragtning af begrænset, kvantitativ betyding.

Tilladelser til bygningsarbejder vil iøvrigt ofte ud fra bevaringshensyn være betinget af genanvendelse af det på stedet til rådighed værende bygningsmateriale. Udgiften bliver dog almindeligvis ikke mindre af denne grund, idet genanvendelse betinger større arbejdsmæssig indsats af håndværkerne.

Statens bygningsfredningsfonds lån til større istandsættelsesarbejder ydes på lempelige vilkår og sikres ved pant i den pågældende ejendom. Lånevilkårene fastsættes individuelt, og lånene er kun undtagelsesvis rente- og afdragsfrie over en kortere årrække.

Udover den årlige bevilling på 5 mill. kr. tilvejebringes fondens midler ved indkomne renter og afdrag. Den årlige rådighedssum udgør for 1980 ca. 7 mill. kr., og kapitalen ca. 26 mill. kr.

Statens bygningsfredningsfonds årlige bevilling vil som oftest udover til lånevirkksomhed skulle anvendes til erhvervelse af de nedrivningstruede, fredede ejendomme.

Beboelse af fredede bygninger kan ofte være forbundet med økonomiske problemer. Særligt er de store herreaårdshovedbygninger ofte uhensigtsmæssigt indrettede og bekostelige at bebo. Udgifter til opvarmning kan være tyngende, navnlig hvor kun en mindre del af bygningen beboes (eller denne slet ikke beboes), og hvor bygningen alligevel skal opvarmes til f.eks. 5° for at hindre skader.

Ved den under afsnit 3.2 omtalte særlige mulighed for at udstykke fredede byejeendomme i ejerlejligheder tilsigtes der blandt andet at skabe økonomisk baggrund for opretholdelse og bevaring af fredede bygninger, og der er med denne opdelingsadgang givet et særligt grundlag for istandsættelse af ejendommene.

Denne mulighed er dog ikke i sig selv tilstrækkelig til sikring af ejendommene hverken på kort eller langt sigt. Ofte vil istandsættelsen i forbindelse med opdelingen være så omfattende, at der er behov for støtte hertil, og efterfølgende vil fortsat vedligeholdelse og istandsættelse være en betydelig økonomisk byrde for den enkelte ejer.

3.5. Samspil mellem politik, økonomi og beskatning

Bygningsfredningslovgivningen tilsigter at opretholde de fredede bygninger i en for samfundet acceptabel stand primært under bibeholdelse af de eksisterende ejerformer og ejendommenes hidtidige benyttelse.

Forskellige former for beskatning kan imidlertid gøre det økonomisk vanskeligt for ejerne at opfylde de krav, der stilles efter bygningsfredningsloven. Derved øges risikoen for, at de bygningskulturelle værdier ikke bevares tilfredsstillende.

Ejere og brugere af fredede bygninger vil sædvanligvis - som andre ejere og brugere af bygninger - i egen interesse forsøge at holde bygningerne i god stand. på grund af de ofte meget omfattende vedligeholdelses- og istandsættelsesbehov vil imidlertid ikke alle ejere og brugere være i stand til at yde den økonomiske indsats, der skal til for at holde de fredede bygninger i forsvarlig stand.

Ejere af fredede ejendomme har som nævnt mulighed for at opnå tilskud fra det offentlige til istandsættelses- og restaureringsarbejder. Det er derfor af betydning, at tilskuddene er af tilstrækkelig størrelse, og at tilskuddet får den størst mulige effekt for den enkelte ejer.

Tilskud vil som udgangspunkt imidlertid blive betragtet som indkomst og vil følgelig som hovedregel være almindelig indkomstskattepligtigt i overensstemmelse med skattelovgivningens almindelige regler.

Da formålet med disse tilskudsmuligheder således er at tilskynde til istandsættelses- og restaureringsarbejder, begrænser beskatningsreglerne denne tilskyndelse og forringer virkningerne af tilskudsbevillingen i det hele og for den enkelte ejer.

De tilskudsberettigede arbejder medfører ofte ikke en øget brugsværdi, og vilkårene for ydelse af tilskud betinger som følge af bevaringsbestemmelserne en rådighedsindskrænkning for den fredede bygning.

For så vidt angår de til tilskuddet normalt knyttede bevaringsbestemmelser skal dog bemærkes, at ejerne i en række tilfælde forud har påtaget sig disse "frivilligt", evt. i forbindelse med selve fredningens gennemførelse, bl.a. for derved på forhånd at sikre sig mulighed for senere at modtage støtte.

Den rådighedsindskrænkning, som følger af bevaringsbestemmelserne, kan medføre, at tilskud, der ydes med samtidig tinglysning af bevaringsdeklaration, bliver betragtet som erstatning for afståelse af ejendomsret.

Spørgsmålet om afholdelse af udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse hænger sammen med muligheden for udgifternes fradrag i indkomsten. Ifølge skattelovgivningen gælder reglerne om standardfradrag ikke for bygninger, der er undergivet fredning i henhold til bygningsfredningsloven.

For fredede bygninger med undtagelse af ejerlejligheder kan der foretages fradrag for "de faktisk afholdte vedligeholdelsesudgifter".

Det er ikke tilstrækkeligt, at udgiften har karakter af en såkaldt vedligeholdelsesudgift, idet en sådan ikke kan fratrækkes ved ejerens indkomstopgørelse med et større beløb end det, der er medgået til afhjælpning af den i ejerens tid skete forringelse af ejendommen eller den konkrete bygningsdel.

De vedligeholdelses- og istandsættelsesudgifter, der herefter ikke er fradragsberettigede, behandles skattemæssigt på samme måde som egentlige forbedringsudgifter.

Som omtalt under afsnit 3.3. hviler praksis for, hvornår udgifter er fradragsberettigede vedligeholdelsesudgifter på den formodning, at forringelsen af en bygning eller bygningsdel foregår i et jævnt forløb, d.v.s. efter en retlinet kurve. Imidlertid viser erfaringerne, at forfaldet forløber med stigende hastighed.

Herved opstår det problem, at den forringelse, som er sket i ejertiden, og som skulle kunne modsvares af fradragsberettigede udgifter, er blevet langt større end antaget efter skattemyndighedernes praksis.

De praktiske virkninger af den for fredede bygninger gældende, udvidede fradragsret er - set i relation til bygningsfredningslovens formål og dermed tilskyndelsen til at udføre istandsættelsesarbejder - således begrænsede.

Det kan fremføres, at købsprisen ved erhvervelse af en dårlig vedligeholdt ejendom må antages at have været tilsvarende lav, hvorfor fradrag for udgiften ved udbedring af den dårlige tilstand kan siges at være mindre rimelig.

Der er en klar tendens til, at mere omfattende og bekostelige reparationer finder sted i form af opsamlet eller udsat vedligeholdelse med mange års mellemrum. Dette er en naturlig konsekvens af, at reparationer på bygninger af denne art i vidt omfang må ske ved anvendelse af specielle materialer og ofte særligt sagkyndige håndværkere, således at løbende vedligeholdelse ikke er praktisk gennemførlig.

I bilag 6 er visse omstændigheder ved tags og fags nedbrydelse og istandsættelse samt udgifterne hertil behandlet.

Specielt for ejerlejligheder er der grund til at fremhæve, at der efter gældende retstilstand ikke indrømmes standardfradrag for vedligeholdelsesudgifter, når lejligheden beboes af ejeren, og selvom ejerlejligheden er beliggende i en fredet bygning, kan der heller ikke indrømmes fradrag for de faktisk afholdte vedligeholdelsesudgifter.

udgifter til istandsættelses- og restaureringsarbejder kan - uanset spørgsmålet om fradragsret - få skattemæssige konsekvenser i det omfang, udførelsen af arbejderne anses for at være en forbedring af ejendommen. Dette vil kunne medføre, at værdien af egen bolig forøges, uanset at boligen ofte ikke får tilført nogen øget brugsværdi.

Der er næppe bundet store formuer i de fredede bygninger, betragtet uafhængigt af ejendommene iøvrigt.

Formuebeskatningen får knapt så store virkninger for byejeendomme som for landejendomme, der typisk har en lav forrentning og stor formue. For byejeendomme er ejendomsværdien relativt mindre, ligesom belåningen er gennemgående højere.

Der er næppe tvivl om, at der for de landejendomme, der har store fredede bygningsanlæg, vil ske en begrænsning i investering, der ikke forrentes driftsmæssigt, f.eks. i de fredede bygningers opretholdelse.

De fredede herregårdsbygningers vedligeholdelse og udførelse af istandsættelsesarbejder på disse vil være arbejder, der let risikerer at blive udskudt. Der forekommer på disse bygningsanlæg, der ofte er meget store og bekostelige at opretholde, for tiden påtrængende istandsættelses- og restaureringsarbejder, f.eks. tagomlægning, facaderestaureringer og konserveringsarbejder i de udsmykkede interiører.

Udgifterne i forbindelse med at bebo en herregårdshovedbygning er som tidligere omtalt ofte så store, at fraflytning til en mindre bolig sker i øget omfang. Derved kommer hovedbygningerne til at stå tomme uden deres oprindelige og ofte mest hensigtsmæssige brug til skade for bygningens opretholdelse.

I et vist omfang må det endvidere befrygtes, at værdifuldt inventar, der arkitektonisk eller historisk har sammenhæng med bygningen, sælges af økonomiske grunde.

Nogle ejere vil søge at opnå tilladelse til at udstykke den fredede hovedbygning med park.

I betragtning af, at man ud fra en kulturhistorisk synsvinkel må anse en herregård, bestående af hovedbygning, avlsbygninger og det tilhørende land- og skovbrug som værende en helhed, således at jordens afkast skulle danne grundlaget for hovedbygningens opretholdelse, må en udstykning principielt anses for at være betænkelig.

Som en konsekvens af de øgede byrder ved opretholdelsen af de fredede herregårdsbygninger kan det endvidere befrygtes, at ejerne ønsker at frigøre sig herfra ved i medfør af bygningsfredningsloven at kræve statslig overtagelse af disse, hvis nedrivningstilladelse afslås.

De til hovedbygningerne hørende parker vil kunne blive forsømt eller måske endog helt opgivet og kan tænkes omdannet til folde eller tilplantet med pyntegrønt. Herved ville de betyde-

ningsfulde, arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der er knyttet til de for herregårdene karakteristiske haver og parker, forsvinde.

Uanset at der efter gældende regler ved ansættelsen af ejendomsværdien vil være taget hensyn til den byrde, bygningsfredningen måtte være for ejendommen, kan der være behov for generelle retningslinier for udøvelsen af skønnet over, hvilken indvirkning en fredning har på den konkrete ejendom. I særdeleshed efter at den nye bygningsfredningslov indebærer en vis udvidelse af fredningsrestriktionerne.

Det kan derfor forekomme rimeligt at tage spørgsmålet om, hvorvidt ansættelse af grundværdien skal ske uden hensyntagen til bygningsfredningen op igen.

Til illustration af den betydning, der må tillægges forholdet, kan fremdrages den under afsnit 3.3. omtalte højesteretskendelse om grundværdiansættelsen for Odd Fellow-Palæet, København, hvor fredningens indflydelse blev beregnet til 1.700.000 kr.

Netop fordi grundværdiansættelsen er høj i forhold til de fredede ejendommers faktiske udnyttelsesgrad, bliver ejendomsbeskatningen i form af grundskyld belastende. Særligt for de små fredede købstadshuse er grundskylden af betydning.

Konklusion

Samfundets muligheder for at bevare de fredede bygninger er sammenhængende med ejerens økonomiske situation, hvilket betyder, at de fredede bygninger i den nuværende økonomiske situation er mere truede end hidtil.

Den samlede skattebyrde, herunder den forøgede formueskat på de ca. 2.200 privatejede, fredede bygninger bidrager hertil. Formueskatten har dog især betydning for landejendomme med fredede bygninger.

Det er udvalgets opfattelse, at der i samfundets interesse i visse tilfælde er behov for en væsentlig forbedring af vedligeholdelsestilstanden for de fredede bygninger og derfor også for at forbedre ejerens økonomiske muligheder herfor.

3.6. Eksempler på udenlandske løsninger

For at give et indblik i hvordan man i udlandet ser på konflikten mellem på den ene side statens interesse i at bevare værdifulde bygninger og på den anden side statens ønske om, at ejerne af sådanne ejendomme skal bidrage til samfundshusholdningen på lige fod med andre, skal der her gives en kort beskrivelse af nogle frednings-, skatte- og tilskudsregler vedrørende fredede bygninger i andre europæiske lande inden for EF og Skandinavien.

Det er ikke muligt at medtage en dybtgående gennemgang af andre landes frednings- og beskatningspolitik, som den kommer til udtryk i den samlede lovgivnings brede spektrum, og de i det følgende beskrevne lovregler må kun opfattes som enkeltstående eksempler til inspiration for eventuelle ændringer i den danske lovgivning og praksis.

Specielt er omtalt de tilfælde, hvor der i andre lande for ejere af ejendomme med særlige bygningskulturelle (og landskabelige værdier) eksisterer mulighed for lettelser i beskatningen. Dette forhold kan netop ses som en erkendelse af, at sådanne ejendomme hverken kan eller bør udnyttes erhvervsmæssigt i samme grad som andre ejendomme.

Med hensyn til disse forhold skal der iøvrigt indledningsvis henvises til afsnittet om retstilstanden i andre lande og det internationale samarbejde i den af en arbejdsgruppe under miljøministeriet i 1978 udarbejdede redegørelse "Bygningsbevaring og beskatning".

I det internationale samarbejde om bygningsbevaring findes der i de forskellige vedtagelser, rekommandationer og deklarationer en gennemgående opfordring til, at der gennemføres særlige skattebestemmelser med henblik på at lempe skatte- og afgiftslovenes virkninger for ejere af fredede bygninger.

Siden omtalen af andre landes retstilstand i "Bygningsbevaring og beskatning" blev udarbejdet, er der fremkommet en redegørelse, udarbejdet af Claeys Bouaert med titlen "Tax problems and Historie Houses in the States of the European Economic Community". Dette må tages som udtryk for, at problemerne omkring opretholdelsen af de fredede bygninger i en skattemæssig sammenhæng er aktuelle og væsentlige inden for EF.

Det gælder generelt for gennemgangen, at hovedvægten er lagt på de tilfælde, hvor ejere beboer deres ejendom, idet de fleste fredede og bevaringsværdige huse benyttes som bolig.

I international sammenhæng anvendes begrebet "Historie Houses", hvilket på grund af de nationale lovgivninger efter omstændighederne vil kunne omfatte såvel det danske begreb "fredede bygninger" som begrebet "bevaringsværdige bygninger".

I det følgende anvendes generelt betegnelsen "fredede bygninger".

Ejendomsvurdering

I Sverige er der indført en ny ejendomsvurderingslov, som ifølge lovens intentioner skulle tilgodese fredede bygninger, idet grundværdien for en sådan sættes til nul ud fra den betragtning, at fredningen hindrer alternativ udnyttelse af grunden i fremtiden.

Formueskat

Formueskat forekommer i Vesttyskland, Holland, Luxemburg og Sverige, og i disse lande medregnes ejendomsværdien af fredede

ejendomme i privateje i det beløb, som lægges til grund for beregningen af formueskatten. I Vesttyskland og Luxemburg er formueskatten af fredede bygninger dog på grund af en lav værdiansættelse under hensyntagen til fredningen uden større betydning.

I Holland er skattebyrden noget større, idet der ikke er umiddelbare muligheder for en lavere værdiansættelse. Ifølge administrativ praksis kan der dog ske nedsættelse. En vigtig undtagelse gælder dertil for herregårde i forbindelse med den specielle lovgivning om naturbeskyttelse. Denne lov refererer generelt kun til naturskønne områder, men under visse omstændigheder kan loven også omfatte herregårdens fredede bygninger og deres omgivelser.

Formuen opgøres generelt som den faste ejendoms værdi med fradrag af gæld, ligesom det er tilfældet i Danmark.

Beskatning af ejerbolig

I en del lande, bl.a. Frankrig, Irland og England, beskattes "værdi af egen bolig" ikke.

I Tyskland ansættes 1 % af ejendommens værdi som værdien af egen bolig.

I den hollandske lovgivning fastsættes beskatning af egen bolig ved, at ejerboligerne indplaceres i forskellige kategorier med på forhånd fastsatte afgiftsbeløb. Disse afgiftsbeløb er at opfatte som nettobeløb, idet udgifter - med undtagelse af eventuelle lån i ejendommen - er medregnet. I praksis svarer beløbene dog nogenlunde til den tyske beregning.

I Belgien og Italien sker beskatningen i form af en speciel ejendomsskat; for Belgiens vedkommende dog således, at der er en maksimal øvre grænse, som kan variere fra kommune til kommune.

Fradrag for udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse

Der er mellem de europæiske lande en del forskelligheder i lovgivningen vedrørende mulighederne for at fratrække udgifter til bygningernes opretholdelse.

I Holland kan ejere af fredede bygninger fradrage alle relevante udgifter. Der arbejdes for så vidt med sondringen vedligeholdelse/forbedring i den forstand, at vedligeholdelsesudgifter - herunder også udsat vedligeholdelse - er fradragsberettigede, medens forbedringsudgifter - forstået som modernisering m.m. - ikke er det. Løvrigt er restaureringsudgifter fradragsberettigede i det omfang, de er støtteberettigede. For ejerlejligheder gælder der særlige regler, idet ejere af sådanne igennem et nettoindkomstbegreb har deres udgifter dækket.

Italiensk lovgivning åbner mulighed for fradrag af op til 75 % af udgifterne til at forhindre forfald af fredede bygninger.

Uanset, at man i Frankrig ikke beskatter værdi af egen bolig, har ejeren alligevel ret til at fradrage forskellige udgifter i forbindelse med ejendommens drift. Endvidere er udgifter til større istandsættelser i forbindelse med ejerens bolig fradragsberettigede.

I Vesttyskland, Slesvig-Holsten er der fuld fradragsret for både istandsættelsesudgifter og moderniseringsudgifter for netop at tilgodese enhver kontrolleret investering i de fredede bygninger og deres opretholdelse. For at modvirke spekulation ved ny erhvervede ejendomme er der indført en kort karenstid i fradragsretten.

Kommunale skatter

Dette område er betydeligt mere komplekst end statsskatteproblematikken, idet forskellene imellem de enkelte lande er mere udprægede.

I lande som Italien og Belgien er beregningsgrundlaget for kommuneskatten ligesom i Danmark snævert forbundet med beregningsgrundlaget for statsskatten.

I Frankrig, England, Irland og Holland har kommuneskatten derimod sit eget beregningsgrundlag.

I den italienske lovgivning er der indbygget en favorisering af ejere af fredede bygninger, hvorved den kommunale skat kan reduceres med 75 %.

Tilskud

De fleste vesteuropæiske lande har som led i deres bevaringspolitik mulighed for, at det offentlige kan yde økonomisk støtte til private ejere til gennemførelse af istandsættelsesarbejder. Både tilskud og lån anvendes.

Særlig må fremhæves Holland, hvor ejere af fredede bygninger ydes så store tilskud, at disse sammenholdt med de gunstige fradragsregler og andre skattebestemmelser indebærer en stor økonomisk tilskyndelse til løbende udførelse af istandsættelser.

Tilskuddenes størrelse er på forhånd fastlagt og var for et par år siden almindeligvis 45 % af de rene restaureringsudgifter, der fastsættes af bygningsfredningsmyndighederne som "udsat vedligeholdelse", men ikke egentlige forbedringer, som f.eks. varme- og sanitære installationer. Tilskuddet ydes med 20 % af staten, 20 % af kommunen og 5 % af amtet, og de resterende 55 % kan medregnes som skattefradrag af ejeren.

For offentlige institutioner og foreninger gælder særlige regler, herunder med hensyn til tilskuddets størrelse, idet myndighederne kan dække op til 90 % af udgifterne, hvilket i forhold til private kan opvejes af de privates skattebegünstigede fradragsret.

Tilskuddene er ikke indkomstskattepligtige.

I England ydes betragtelige tilskud til restaureringer af fredede huse, og tilskuddene beskattes ikke.

I Sverige er tilskud til istandsættelse af fredede bygninger heller ikke indkomstskattepligtige.

Moms

Alle lande i EF har merværdiafgifter, varierende fra ca. 8 - 22 %.

I samtlige EF-medlemslande skal moms erlægges i forbindelse med udførelse af istandsættelsesarbejder på ejendomme i overensstemmelse med EF's 6. momsdirektiv.

Arve- og gaveafgifter

I en del europæiske lande gøres der ingen forskel med hensyn til fredede bygninger i afgiftsbestemmelserne. Dette er f.eks. tilfældet i Belgien, Luxemburg og Italien.

I tysk, fransk og engelsk lovgivning er der derimod tale om nedsettelse i arveafgiften i forhold til arv af anden ejendom.

For så vidt angår den tyske lovgivning gælder, at der er mulighed for fra fuldstændig fritagelse til en reduktion på 60 % af arveafgiften alt efter de givne omstændigheder.

England er inden for bygningsfredningsområdet kendt for de forskellige ordninger, der bl.a. i forbindelse med generationsskifte kan etableres til bevaringen af fredede bygninger med omgivelser.

Udover de allerede nævnte forhold er det karakteristisk, at man har forskellige fondsdannelser i forbindelse med lettelser i de skatte- og afgiftsmæssige forhold for fredede ejendomme.

Bedst kendt er The National Trust, en privat fond, der er anerkendt af staten som modtager af ejendomme med fredede bygninger og værdifulde landskaber med ret til for ejeren og fonden at blive fritaget for særlig indkomstskat og gaveafgift. Ligeledes findes andre skattefritagelsesregler i forbindelse med driften af ejendommene. Trusten ejer og driver i dag flere af Englands mest værdifulde huse og landskaber og har i de knapt 100 år den har eksisteret, udrettet en meget stor indsats i arbejdet med beskyttelse af landets bygningskulturelle og landskabelige værdier.

Som udtryk for den uheldige virkning, inflation og andre forhold omkring den økonomiske udvikling har, kræver National Trust nu som betingelse for at modtage fast ejendom, f.eks. en herregård med stort bygningsanlæg og tilhørende landbrug, yderligere en kapital for dermed at sikre, at istandsættelse og bevaring som en helhed kan gennemføres i fremtiden.

Der er endvidere mulighed for i medfør af den engelske lovgivning at etablere "Maintenance Funds" knyttet til hver enkelt ejendom med en fredet bygning og med mulighed for, at ejeren kan skænke midler, fast ejendom etc. til fonden til bevaringen af huset og dermed frigøre dem for beskatning. Vilklårene herfor er ved ændring i lovgivningen i dette år blevet forbedret.

Senest er der endvidere blevet dannet The National Heritage Fund som afløser The National Land Fund med den opgave at løse landets større bevaringsopgaver, samtidig med at fonden på statens vegne kan modtage ejendom i stedet for gave- og arveafgift. Det forudsættes, at denne fond kun skal drive og vedligeholde sådanne ejendomme, samt ejendomme fonden på andre måder erhverver, der udgør vigtige bestanddele af den nationale bygningskulturelle og landskabelige arv. Fonden har endvidere mulighed for at yde tilskud og lån til større restaureringsopgaver.

Konklusion

Det må konkluderes, at der gennemgående i andre lande findes særregler i skatte- og afgiftslovgivningen, der tilgodeser ejerne af de fredede bygninger. Uanset, at det er vanskeligt at drage sammenligninger inden for så komplekst et område, er det dog udvalgets indtryk, at udlandet i nogen grad har lempeligere regler end Danmark.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at man i andre europæiske lande i høj grad accepterer, at den samfundsmæssige bevaringsinteresse tilgodeses ved, at ejere af fredede bygninger stilles skattemæssigt lempeligere, ligesom man netop anser skattebegunstigelser for et hensigtsmæssigt middel til at fremme bevaringsinteresserne.

(s.59-60 udgået)

4. Særlig redegørelse vedr. skove

- 4.1. Skovbrugserhvervets omfang og betydning.
- 4.2. Den private skovsektor.
- 4.3. Lovgrundlag og skovpolitik.
- 4.4. Statens tilsyn med de private skove.
- 4.5. Beskatningsregler.
- 4.6. Privatskovbrugets økonomi.
- 4.7. Samspil mellem skovpolitik, økonomi og beskatning.
- 4.8. De til generationsskifte knyttede problemer.
- 4.9. Eksempler på udenlandske løsninger.

4.1. Skovbrugserhvervets omfang og betydning

Ved den i 1976 gennemførte optælling af landets skove udgjorde skovarealet 493.000 ha eller ca. 11 % af landets areal. Det skovbevoksede areal består af 34 % løvtræ og 66 % nåletræ.

Skovbrugets ejendomsstruktur er karakteriseret ved, at ca. 1/3 er offentligt ejet, medens 2/3 er ejet af fonds, selskaber og privatpersoner. Fordelingen til ejerformer fremgår af bilag 7.

Skovarealet er fordelt på 26.000 ejendomme, hvoraf de 25.000 omfatter mindre end 50 ha pr. ejendom. Ejendomsstørrelsen i oversigt er beskrevet i bilag 8.

Den årlige hugst i landets skove er ca. 2 mill, m træ. Salgsværdien heraf er ca. 400 mill, kr., hvortil kommer betydelige indtægter fra juletræer og grønt, således at værdien af skovenes direkte produktion kan ansættes til 500 millioner kr. pr. år.

Det danske råtræ danner grundlag for en betydelig industriel virksomhed. Gennem bearbejdning forøges råtræets værdi til det tidobbelte (forædlingsfaktor 10), således at dansk træ som råstof skønsvis danner grundlag for en samfundsmæssig produktion af størrelsesordenen 4 milliarder kr. pr. år.

I det samlede skovbrug er beskæftiget ca. 5.000 helårsansatte. I den danske råtræforbrugende industri er beskæftiget yderligere ca. 3.500 heltidsansatte. I den øvrige træindustri - d.v.s. videreforarbejdning af dansk og importeret træ - er yderligere beskæftiget ca. 18.000 personer. Den samlede beskæftigelse i skovbrug og træindustri udgør således ca. 27.000 heltidsansatte svarende til ca. 7 % af den i industrien beskæftigede arbejdsstyrke.

Danmark er nettoimportør af træbaserede varer. Det samlede forbrug modsvares ca. 6 millioner m råtrækvivalenter, hvoraf landet således producerer ca. 1/3. Den danske nettoimport på ca. 4 millioner m svarer til en netto importværdi på ialt ca. 7 milliarder kr.

Nettounderskuddet på handelen med træ med udlandet hidrører alene fra varer baseret på nåletræ: Tømmer, brædder, papir, plader o.l., hvor forbruget svarer til 5 gange det indenlandske udbud af råtræ. For løvtræbaserede varer er der et eksportoverskud svarende til knapt halvdelen af udbudet af råtræ. På grund af ulige aldersfordeling er produktionen af træ i skovene (tilvæksten) i dag lidt større end udbudet (hugsten). På længere sigt vil udbudet derfor kunne hæves tilsvarende, formentlig med 1-15 % pr. år. Forbrugsstigningen antages i samme tidsrum at blive 3-4 % årligt, således at landets selvforsyningsgrad til stadighed forringes.

Det er beregnet, at produktionen i skovene indenfor det bestående areal på lang sigt vil kunne forøges til op mod det dobbelte. Midlerne hertil vil være intensivering af produktionen i småskovene (strukturomlægning), forlængelse af omdriftsaldre, ændret træartsvalg, bedre teknisk udnyttelse m.v. Det er næppe realistisk at forestille sig, at den maksimale produktion vil være ønskelig under hensyn til de heraf følgende ændringer i skovene. Produktionen vil imidlertid kunne forøges betydeligt med i dag kendte og accepterede midler. Om det vil ske, vil i væsentlig grad afhænge af, om de nødvendige investeringer i langsigtet skovbrug foretages løbende.

Skovbrugets produktion vil næppe på lang sigt kunne erstattes af import på tilfredsstillende vilkår. Det skyldes ikke alene et ønske om at forbedre betalingsbalancen, men især en stigende mangel på træ internationalt.

4.2. Den private skovsektor

Udvalgsarbejdet er rettet mod det egentlige privatejede skovareal, d.v.s. skove ejet af privatpersoner enkeltvis eller i selskabsform.

Ejendomsstruktur og skovareal i denne kategori ser i oversigt således ud:

Areal	antal ejendomme		Areal ha	% af arealet
	selskaber	personligt ejede		
½ - 50 ha	370	24.510	109.000	38
50 - 100 ha	60	200	18.000	6
100 - 250 ha	60	140	32.000	11
250 - 500 ha	30	60	30.000	11
500 - 1000 ha	10	40	41.000	15
over 1000 ha	10	20	54.000	19
	540	24.970	284.000	100

De selskabsejede skove er i hovedsagen A/S, der især er almindelige i jyske plantageegne.

Det fremgår, at 98 % af de privatejede skovejendomme er mindre end 50 ha. Kun 38 % af det privatejede skovareal ligger i denne gruppe.

De private skove udgør 58 % af det samlede skovareal (jfr. bilag 7). Det er rimeligt at antage, at andelen af hugst, beskæftigelse og bidrag til nationalproduktet svarer til denne størrelse, idet privatsektorens store andel af ejendomme i urationelle driftsenheder (størrelse) opvejes af de offentlige skoves forholdsvis større andel af lavproduktive hede- og klitplantager. Kun på pyntegrøntområdet er der en væsentlig forskyd-

ning, idet kun 10 % produceres i offentlige skove.

Ejendomsværdien for det bevoksede areal i landets skove blev ved 16. alm. vurdering opgjort til i gennemsnit ca. 7.500 kr. pr. ha for skove over 50 ha og ca. 9.000 kr. pr. ha for de mindre skove.

Den samlede ejendomsværdi, der bl.a. anvendes til formueopgørelse, for en skov på 50 ha vil således i gennemsnit være under 500.000 kr. Hovedparten (89 %) af disse mindre skove hører sammen med landbrugsejendomme.

Ved 17. alm. vurdering ventes en gennemsnitlig stigning i ejendomsværdien på ca. 80%. (Ved 16.alm. vurdering var stigningen for skovejendomme over 50 ha 139%).

4.3. Lovgrundlag og skovpolitik

Udviklingen i en nations skovbenyttelse synes at følge et karakteristisk mønster, der groft kan beskrives således:

1. Udnyttelse af naturlige ressourcer. Beboerne henter træ i naturlige skove, uden at forbruget overstiger den naturlige produktion.
2. Overbenyttelse, rovdrift af naturlige skove. Mennesket fortsætter udnyttelsen uden tanke for fremtiden og hugger mere end naturens reproduktionsevne tillader. Situationen i de fleste tropiske skovegne. Danmark indtil ca. 1600. Med overbenyttelsen falder reproduktionsevnen.
3. Opbremsning i forbruget, forbedret skovdrift. Denne fase indtræder, enten fordi reserverne er opbrugt (typisk i visse områder omkring Middelhavet i 1500-1700-tallene), eller fordi man får øjnene op for risikoen. Danmark 1600-1700, visse u-lande 1980. I første tilfælde forsvinder skoven og efterlader oftest et landskab i erosion med begyndende

ørkendannelse. I andre tilfælde standses rovdriften og ordnet skovdrift - d.v.s. med plantning, arealregulering og hugst tilnærmet tilvæksten - indføres medens muligheden derfor endnu er bevaret. Danmark 1760-1805.

4. Forbedring. Arealet udvides, tilvæksten øges gennem bedre kultur, træartsanvendelse og bevoksningspleje. Danmark 1805-.

Skovpolitikken i Danmark har fulgt dette mønster. Efter overdreven rydning af skov og overbenyttelse af de ikke-ryddede rester gik det i 1600-tallet op for statsmagten, at situationen var uholdbar. Der indførtes en række forordninger, der skulle bremse overbenyttelsen og sikre genvækst af skov for eftertiden. Manglende forståelse i befolkningen og omfattende spekulation under domænesalg og herregårdsudstyknings i 1700-tallet forhindrede imidlertid, at politikken fik succes. Således forsvandt i årene 1770-1800 alene på øerne ca. 60.000 ha skov.

Først efter 1805 lykkedes det effektivt at standse ødelæggelsen og vende billedet. Da var 4% af landets areal dækket af skov. I dag udgør skovarealet ca. 11 %.

Hovedmotivet bag denne indsats var at opretholde og øge landets skovareal af hensyn til landets forsyning med træ. Skovens æstetiske værdi og andre motiver, f.eks. betydningen for klimaet og faunaen har dog også tilskyndet til den førte politik.

Statens regulering af skovdriften sker i dag først og fremmest gennem skovloven (lovbekendtgørelse nr. 231 af 4.5.1979). Denne lov, der i sin nuværende form i al væsentlighed er fra 1935, angiver ikke udtrykkeligt sit formål. Heller ikke bemærkningerne til lovforslaget nævner noget herom, og skovlovs-kommissionens betænkning indeholder ingen særlig redegørelse for målsætningsproblemet, der ej heller gav anledning til større debat under rigsdagens behandling af skovlovsforslagene.

Skovlovens § 6 giver dog lidt vejledning om lovens formål. Af kravet i stk. 1 om at fredskovspligtig grund skal holdes bevokset med træer, der danner eller med tiden kan danne sluttet højskov, kan udledes, at loven tilsigter at opretholde et skovareal baseret på gavntræproduktion, og af stk.2, der omhandler bevarelse af landets løvtræbestand, fremgår, at også naturfredningsmæssige hensyn har spillet en rolle for lovgiverne.

Dette svarer til ressortministerens forelæggelsestale i rigsdagssamlingen. Spredte ordførerudtalelser under lovens behandling i rigsdagen indeholder lignende synspunkter.

Når man fra politisk side har anset dyberegående overvejelser af skovlovgivningens målsætning for overflødige, skyldes det sikkert, at man er gået ud fra, at den ny skovlov skulle være båret af de samme hensyn, som lå bag ved den hidtidige skovlovgivning og hele den offentlige og private indsats inden for skovbrugssektoren i det 19. og i begyndelsen af det 20. århundrede.

Miljøministeriet og statens skovnævn lægger derfor ved skovlovens administration til grund, at landets skovareal skal opretholdes (evt. forøges), og at dette først og fremmest skal ske af hensyn til træproduktionen. Der tages også vidtgående hensyn til den naturfredningsmæssige interesse i, at skovene bevares.

Skovlovens vigtigste virkemidler er:

1. Arealregulering. Ca. 80 % af landets skovareal er undergivet fredskovspligt. Fredskovspligtens hovedindhold er, at skovarealet skal holdes bevokset med skovtræer, der danner eller med tiden vil komme til at danne sluttet skov af højstammede træer.

Denne pligt skal således sikre, at landets skovareal ikke mindskes, men giver hertil begrænsninger med hensyn til skovarealets anvendelsesmuligheder for bebyggelse, råstofindvinding m.v.

2. Krav til skovdriftens kvalitet. Loven påbyder "god skovdrift". D.V.S., at statsskovdistrikterne, der fører tilsyn med skovlovens overholdelse bl.a. skal påtale urimelig hård hugst, manglende gentilplantning og vanrøgt af kulturer og ældre bevoksninger. (Om tilsynet se afsnit 4.4.)
3. Foranstaltninger mod rovdrift ved ejerskifte. I de første 10 år efter en ejers erhvervelse af en skov ved køb føres et særligt intensivt skovtilsyn, som indebærer, at hugst til salg kun må ske efter indhentning af særlig tilladelse (hugst-attest) hos vedkommende statsskovdistrikt. Denne regler gælder både fredskov og ikke-fredskov, og yder derved også disse sidste en beskyttelse i de perioder, hvor de erfaringsmæssigt må anses for mest udsatte for overdreven hugst eller ligefrem rydning. Reglen bringes ikke i anvendelse ved ejerskifte ved arv eller gave.
4. Endvidere indeholder loven forskellige bestemmelser med naturfredningsmæssigt sigte, herunder en bestemmelse, der skal sikre, at løvtræet ikke forsvinder.

Skovloven suppleres af:

- a) Udstykningslovens § 3 (L.nr.119, lo.4.67, lovbekg. nr. 6 af 7.1.77), hvis formål er at beskytte skovejendomme mod opdeling i parceller på under 50 ha. Det fremgår heraf, at en sammenhængende fredskov skal være over 100 ha for frit at kunne deles.
- b) Majoratslovens § 5, (L.nr.563, 4.lo.19). Det er af stor betydning for skovdriftens økonomi at undgå små driftsenheder. Medens udstykningsloven primært sigter på at begrænse yderligere opdeling, af små skove, stiller majoratslovens bestemmelser mod at fastholde væsentlig større enheder for de tidligere majoratsejendomme for herved at bevare driftsenheder af en størrelse, der kan give basis for en forstlig-faglig ledelse.

Lovgiverens ønske om at tilskynde til større driftsenheder fremgår tillige af skovlovens § 20 omhandlende oprettelse af "skovlag" i parcellskove. Bestemmelsen fik ingen betydning i praksis.

- c) Lov om statstilskud til småskovsforeninger (L.nr.111, 1.3.19), hvis væsentligste indhold er at sikre småskove mulighed for sagkyndig bistand gennem tilskud til aflønning af forstligt uddannede konsulenter. Loven vedrører kun skovejendomme under 50 ha.
- d) Lov om tilskud til produktions-, beskæftigelses- og miljøfremmende foranstaltninger i det private skovbrug (L.nr.476, 14.9.77). Loven er primært beskæftigelsesfremmende, men sigter tillige mod forbedring af de fremtidige produktionsmuligheder i småskove.
- e) Tilskud i forbindelse med Hedeselskabets virke. Formålet med sådanne rettet mod skovbrug er at understøtte tilplantning og forsvarlig forstlig drift af såvel egne som tilsluttede private skovejendomme. Midlerne er bl.a. tilskud til aflønning af forstligt uddannet personale.
- f) Naturfredningslovens § 55 (L.nr.314 af 18.6.69), hvis formål er at sikre offentligheden adgang til private skove.

En sammenstilling af de ovennævnte bestemmelser viser ret eentydigt, at lovgivernes hovedhensigt med regulerende indgreb overfor private skove primært er at sikre og forbedre træproduktionen. De anvendte midler hertil kan i oversigt beskrives således:

Konforme:

Tilskud.

Tilskyndelse til anvendelse af faglige konsulenter.

Tilskyndelse til sammenslutning i større driftsenheder.

Ikke konforme:

Pligt til skovdyrkning.

Begrænsning i ret til opdeling af skovejendom.

Krav til skovdriftens kvalitet.

10 års tilsyn med hugst efter ejerskifte.

Det statslige tilskud direkte til privat skovdrift kan skønsvist anslås til 12-14 mill. kr. årligt, hvoraf en væsentlig del anvendes til aflønning af forstkyndigt personale, der virker som konsulenter for mindre ejendomme.

Det er værd at hæfte sig ved, at skovlovgivningen er langsigtet i sin filosofi. Den griber relativt lidt ind i ejernes kortsigtede dispositioner. Dens virkemidler er i langt højere grad rettet mod forsyningen med skov og træ for vore efterkommere. Der er således - når bortses fra ejerskifte - en udstrakt frihed til valg af driftsformer, ligesom der i princippet er frit valg af træarter inden for begrebet skovtræer.

Det kan konkluderes, at denne skovlovgivning - støttet af gode klimatiske forhold - har formået dels at bremse skovødelæggelsen i tide, dels at tilskynde til investering i en skovopbygning, der internationalt er ret enestående - i det mindste for sin tid. Forbedringsfasen er endnu ikke afsluttet, idet skovens udbyttensniveau - såfremt de langstigtede tanker bag skovlovgivningen fortsat kan styre udviklingen - som før nævnt må forventes fortsat at stige.

Forud for vedtagelsen af den ændrede formuebeskatning foregik der en debat i pressen om meningen med landets skove. Skovbrugets to ressortministre deltog (miljøminister Ivar Nørgaard, pol.9.4.79, og landbrugsminister Niels Anker Koefoed, akt.2.5.79). Begge ministre mente, at det træproducerende erhvervs forhold skulle forbedres, således at produktionen og det erhvervsøkonomiske udbytte af skoven kunne forøges.

Under behandlingen af skattelovforslagene blev skovbrugets forhold dog ikke nævnt før efter de gældende formueskattereglers vedtagelse december 1979.

Udvalget mener på denne baggrund at kunne konkludere, at folketing og regering fortsat ønsker skovbrugets erhvervsvilkår fremmet med henblik på at øge skovenes produktion, selvforsyningsgraden og erhvervets bidrag til nationalproduktet.

Udvalget må herefter antage, at såfremt beskatningsreglerne har modsat rettede virkninger, der kan ventes at påvirke udviklingen i skovene med større styrke end skovlovgivningen, da er disse virkninger utilsigtede fra lovgivningsmagtens side. Udvalget skal derfor bestræbe sig på at fremkomme med forslag, der kan eliminere denne virkning.

4.4. Statens tilsyn med de private skove

Skovlovgivningen (Skovloven, udstykningslovens §3 og majoratslovens §5) henhører under miljøministeriet og administreres af skovstyrelsen.

I medfør af skovlovens § 21 udøves tilsynet med lovens overholdelse af stedlige tilsynsførende i henhold til en af statens skovnævn udarbejdet instruks, for tiden instruks af 18.oktober 1978.

Inddeling i tilsynskredse og udnævnelse af tilsynsførende varetages af miljøministeren, og i medfør af miljøministeriets bekendtgørelse nr. 57 af 20.februar 1978 er landet inddelt i 31 skovtilsynskredse, og tilsynet henlagt under de stedlige statsskovdistrikter.

Tilsynet kan når som helst i embeds medfør foretage besigtigelse af ejendomme i tilsynskredsen. Såfremt man bliver opmærksom på overtrædelser af skovlovens bestemmelser, skal der i tilfælde, hvor skovtilsynet har selvstændig adgang til at afgøre sagen, træffes aftale med skovejeren om, hvorledes manglerne skal afhjælpes eller gives påbud herom. I øvrige tilfælde skal der afgives indberetning til skovstyrelsen.

De tilsynsførende skal så vidt muligt efterse samtlige tilsynskredsens fredskove indenfor 8-årige perioder. I praksis realiseres disse generelle eftersyn ofte i forbindelse med anden besigtigelse af ejendommene under konkret sagsbehandling eller lign.

I henhold til skovlovens § 11 er fredskove, der er blevet overdraget ved køb, i de første 10 år af den nye ejers besiddelsestid undergivet en særlig hugstbegrænsning. Denne indebærer, at der ikke uden skovtilsynets særlige tilladelse må skoves udover, hvad der medgår til ejerens og ejendommens sædvanlige forbrug.

Når tilsynet i sådanne tilfælde modtager anmodning om tilladelse til hugst til salg, skal der foretages et eftersyn af ejendommen, og hugstattest må kun udstedes, såfremt den påtænkte hugst ikke strider mod bestemmelserne i lovens § 6 om god skovdrift,

og der heller ikke på fredskovspligtig grund henligger ukultiverede arealer.

Attesten kan udstedes for indtil 3 hugstår ad gangen, og det pålægges i forbindelse hermed skovejeren at udføre kulturarbejder, som den tilladte hugst måtte gøre nødvendige.

I attesten skal angives det omtrentlige kvantum træ, der må skoves i de pågældende hugstår. Det kan endvidere udspecificeres nærmere, f.eks, til træarter, ligesom det kan anføres, i hvilke områder hugsten skal foretages.

For ejendomme, hvortil der er knyttet en permanent forstlig ledelse, og for hvilke der foreligger en driftsplan, der kan godkendes af skovtilsynet, kan der dog udstedes hugstattest for indtil 10 år under forudsætning af, at ejeren har forpligtet sig over for skovtilsynet til at følge driftsplanen.

Såfremt skoven med hele sit areal enten er indmeldt i en af de anerkendte småskovsforeninger eller administreres af hedeselskabet, kan attesten udstedes for perioder af 5 år. Vedkommende småskovsforeningskonsulent eller hedeselskabets skovrider udsteder attesten og er i så fald ansvarlig for skovens drift over for skovtilsynet og foretager eftersynene.

Når den 10-årige hugstbegrænsningsperiode udløber, afholdes altid et afsluttende eftersyn af skovens tilstand.

Udover ovennævnte særlige 10-årige hugstbegrænsning i forbindelse med ejerskifte ved køb har skovmyndighederne kun en begrænset kompetence i relation til skovejernes hugstdispositioner. Det påhviler således primært tilsynet at kontrollere, at fredskovpligtig grund holdes bevokset med træer af en sådan art og beskaffenhed samt i et sådant antal, at de danner eller ved fortsat vækst inden for et rimeligt tidsrum kan komme til at danne sluttet skov af højstammede træer (skovlovens § 6, stk. 1). Gennemførte hugster kan således i vid udstrækning lovliggøres ved anlæg af en nykultur, der kan godkendes af tilsynet.

4.5.Beskatningsregler

Betænkningen vil ikke beskæftige sig med indkomstskattens opgørelse for skovejere, da den ikke afviger fra opgørelsen af andre skatteyderes indkomster og ikke antages at påvirke skovejernes indtjeningssevne anderledes end andres.

De beskatningsformer, som især tiltrækker sig udvalgets opmærksomhed, er de, der tager udgangspunkt i en formueværdi fastsat ved de almindelige ejendomsvurderinger. Det vil derfor være hensigtsmæssigt først at se på de særlige regler, der bringes i anvendelse ved denne værdiopgørelse.

Skovejendomme beskattes generelt på linie med andre ejendomstyper, d.v.s. udfra en i henhold til vurderingsloven (ministeriet for skatter og afgifters lovebekendtgørelse nr.363 af 1.juli 1976) fastsat ejendomsværdi og grundværdi.

Til støtte for disse vurderingsansættelser findes kun en meget spinkel salgsstatistik - især er der hidtil handlet meget få mellemstore og store skovejendomme pr.år. løvrigt gør der sig så specielle forhold gældende m.h.t. en teoretisk beregning af værdierne, at der forud for hver vurdering af statsskattedirektoratet udsendes et særligt "Cirkulære om vurdering af skove og planter ved xx alm.vurdering" (cirk. fra 16.alm.vurdering, bilag 9).

Ejendomsværdi

Da salgsstatistikken for skovejendomme som nævnt er meget spinkel, må skønnet over værdien i handel ogandel for den samlede ejendom, når den tænkes solgt til en benyttelse, som efter dens beskaffenhed og foreliggende muligheder må anses for den økonomisk fornuftige, støtte sig til driftsøkonomiske beregninger af værdien.

Ved bedømmelsen af udnyttelsesmulighederne må det tages i betragtning, at lovgivningen indeholder bestemmelser, der begrænser eller regulerer ejerens dispositionsfrihed. Fredskovspligten udelukker således, at ejendommen udnyttes til andet end skovdrift, og hugst-

begrænsningen efter ejerskifte (skovlovens § 11) kan ligeledes være en indskrænkning af anvendelsesmulighederne.

Man benytter ved vurderingen som oftest den fremgangsmåde at opdele ejendommen i

- 1) selve skoven (bevoksede arealer m.v.)
- 2) de ubevoksede arealer
- 3) tjenestesteder m.v.
- 4) særlige indtægtskilder og andre værdier.

ad 1)

Ved fastsættelsen af værdien for selve skoven benyttes de af statsskattedirektoratet til hver vurdering udarbejdede vurderingstabeller for nogle forskellige træarter. Tabellerne bygger hovedsagelig på de såkaldte venteværdiberegninger. Venteværdien for en bevoksning er den værdi (investeret kapital), som kan forrentes og afskrives i løbet af den pågældende træarts omdriftstid (levealder).

Ved beregning af tabelværdierne er forudsat normale (gennemsnitlige) driftsforhold m.m., og der må derfor for den enkelte ejendom korrigeres for evt. afvigelser herfra ved fradrag/tillæg af samme størrelsesorden, som afvigelserne skønnes at virke værdiforringende eller -forøgende. Udover disse afvigelser tages der hensyn til ejendommens størrelse, idet det er en almindelig erfaring, at små ejendomme handles til en højere pris pr. ha end større ejendomme.

Af væsentlig betydning for venteværdiens og dermed tabelværdiens (vurderingsansættelsens) niveau er fastsættelsen af rentefodens størrelse i beregningerne. Dette forhold behandles nærmere side 75.

ad 2) og 3)

For de til skovejendomme hørende ubevoksede arealer og tjenestesteder m.v. ansættes værdien som for tilsvarende ejendomme. Er de ubevoksede arealer undergivet fredskovspligt, ansættes de under hensyn til den med fredskovspligten forenede gode anvendelse.

ad 4)

Herunder anføres den kapitaliserede værdi af nettoudbyttet ved pyntegrønt- og juletræproduktion, udlejning af arealer, grusgrave samt en evt. "merjagtværdi", som er den kapitaliserede nettoværdi af det beløb, som ejendommens jagtværdi overstiger de i vurderingstabellerne for det bevoksede areal indregnede beløb pr. ha. Ved kapitaliseringen anvendes en noget højere rentefod end den, der anvendes i venteværdiberegningerne.

Endelig knytter der sig ofte til skovejendomme særlige herlighedsværdier. Ved herlighedsværdi forstås den til en ejendom knyttede værdi (udover den dyrkningsmæssige værdi og almindelige beliggenhedsværdi) hidrørende fra særlig smuk beliggenhed, særegne natur-, terræn- eller bevoksningsforhold eller andre forhold, der bevirker, at handelsværdien for ejendommen er højere end for ejendomme, der ikke besidder tilsvarende egenskaber.

ad 1) - 4)

Sammenfattende understreges, at ejendomsværdien for skovejendomme skal ansættes i overensstemmelse med den samlede ejendoms værdi i handel og vandel, og at resultatet af en værdiberegning, der bygger på en summering af de under 1) til 4) ansatte værdier kun er vejledende for det endelige værdiskøn og må sammenholdes med andre foreliggende oplysninger. Ud fra en forstlig vurdering kan fastsættelse af ejendomsværdien beskrives således: Den beregnes teoretisk set ud fra driftsøkonomiske forudsætninger. Imidlertid korrigeres disse beregninger således, at resultatet tilstræbes at beskrive ejendommenes salgsværdi under henvisning til statistikker herover - der som nævnt er meget ufuldkomne for skove.

Reguleringer af den driftsøkonomiske værdi (op) til salgsværdien sker på to måder:

- A) Ved fastsættelse af beregningsrentefoden, og
- B) ved fastsættelse af de særlige skønnede tillæg, herunder tillæg for herlighedsværdi.

Valg af rentefod i de driftsøkonomiske beregninger er således i højere grad dikteret af opfattelsen af salgsprisniveauet end af skovenes alternative renteniveau.

Valget af rentefod har meget stor betydning for værdiansættelsen på grund af den meget lange produktionstid (50 - 150 år).

Det er helt afgørende for den diskonterede værdi af indtægten i så fjern en fremtid, hvilken rentefod der vælges.

Som eksempel kan anføres, at en kapital svarende til værdien af en ha god bøg ved 100 år: ca. 100.000 kr. diskonteret til kulturstadiet med

4 %	vil have værdien	2.100 kr., med
7 %	- - -	100 kr., og med
10 %	- - -	10 kr.

Det fremgår, at skovens værdi beregnet på denne måde vil stige drastisk med faldende beregningsrente.

Ved 14. og 15. alm. vurdering anvendtes 4 %, ved 16. 5 % og ved 17. alm. vurdering ventes anvendt en rentefod af samme størrelsesorden.

Fastsættelse af en så lav rentefod foretages bl.a. for at opnå værdier svarende til det skønnede handelsprisniveau og giver et billede af størrelsen af den forrentning (før fradrag af generalomkostninger), som skovkøbere nødvendigvis må nøjes med, når de investerer i køb af skov under de nuværende markedsforhold, hvor priserne er præget af, at udbudet er meget mindre end efterspørgselen. Forskellen op til "et normalt afkast" må en skovejer således indkassere i form af fordele ved en forventet værdistigning samt imponderable goder såsom ejer-glæde, naturoplevelser, anseelse m.m., der således via rentefodsansættelsen i realiteten indgår som en del af værdien i statsskattedirektoratets vurderingstabeller. Selv om disse således fastsættes ved driftsøkonomiske beregninger, indeholder de altså andet end driftsmæssige værdier.

Grundværdi

I medfør af vurderingslovens § 15 ansættes skovejendommens grundværdi til den værdi, som jorden antages at have, når ejendommen anvendes til almindelig god skovdrift.

For at finde frem til det bevoksede areals grundværdi anvendes en "normalværdi". Herved forstås den værdi, skoven har i sin helhed, forudsat af træartsfordelingen i skoven er hensigtsmæssig jordbundsforholdene taget i betragtning, at der på ejendommen forefindes de til almindelig god drift fornødne hegn, veje og grøfter, at træarternes aldersklasser er jævnt fordelt, og at skoven er godt plejet og har den træmasse, som de øvrige anførte forudsætninger betinger. Selv om normalværdien omfatter værdien af hele det bevoksede areal, behøver den ikke at være sammenfaldende med ejendomsværdiansættelsen. Ejendomsværdien ansættes efter handelsprisen, og afgørende for denne vil også være en række af de forhold, der ved ansættelse af normalværdien definatorisk ses bort fra* f.eks. skæv aldersfordeling eller afvigende vedmasseniveau.

Til støtte for beregningen af skovens normalværdi udarbejder statsskattedirektoratet udfra de tidligere omtalte venteværdiberegninger en række tabeller med angivelse af visse gennemsnitsværdier for normalskoven ved forskellige omdriftsaldre.

Når normalværdien for en ejendoms skovareal er fundet, sættes grundværdien til en af ligningsrådet fastsat procent heraf. Denne procent fastsættes i forbindelse med hver almindelig vurdering, idet en uforpligtende vejledning tages i relationen mellem landbrugsejendommens grundværdi og ejendomsværdi. Siden 12. alm. vurdering pr. 1. september 1960 har procenten været 40.

For fredskovspligtige hede- og klitplantager samt andre lignende nyplantninger, hvor ejendomsværdien ikke har nået eller ved normal drift kunne have nået normalværdien, ansættes grundværdien til den fastsatte procent af ejendomsværdien. For sådanne ikke-fredskovspligtige arealer må grundværdien dog ikke ansættes lavere end grundværdien for tilsvarende u-

tilplantet jord. Ved denne ordning har man søgt at skabe en lempeligere overgang fra den relativt lavt ansatte værdi for den nøgne hedejord til den noget højere udfra normalværdien ansatte skovgrundværdi.

Knytter der sig særlige værdier til en skov udover de egentligt skovbrugsmæssige, skal disse tillægges grundværdien. De yderligere værdier kan f.eks. være betinget af, at en del af skovens areal udlejes til andet formål, eller at der til skoven hører arealer, der ikke indgår under skovdrift i almindelig forstand, såsom jord til tjenestesteder, ager, eng, tørvemose m.v. Disse sidste arealer skal enten ansættes efter handelsværdien eller efter "bondegårdsreglen" med hensyntagen til påhvilende fredskovspligt. Endelig skal en del af den under ejendomsværdien omtalte herlighedsværdi, som kan henføres til grunden, tillægges den iøvrigt fundne grundværdi.

Fradrag i grundværdien for forbedringer

Dette fradrag er en selvstændig ansættelse ved siden af ejendomsværdien og grundværdien. Det er tanken med fradragsansættelsen inden for visse grænser at friholde de værdistigninger på jorden fra grundbeskatning, som er resultatet af ejerens grundforbedringer.

For skov, hvis grundværdi ansættes som en procent af normalværdien, og for hede- og klitplantager og lignende nyplantninger, hvis grundværdi ansættes som en procent af ejendomsværdien, kan der gives fradrag i grundværdien for forbedringer, der er fuldført inden for de sidste 60 år før vurderingen.

For ældre skove vil der kun være grundlag for at give fradrag for forbedringer, der ikke forudsættes ved selve normalværdien, f.eks. større afvandingsarbejder.

For yngre plantager, hvor normalværdien enten ikke er nået eller ved normal drift kunne være nået inden for de sidste 60 år før vurderingen, vil der kunne gives fradrag også for

forbedringer, der har tjent til at tilvejebringe den grundværdi, der ansættes efter normalværdien eller ejendomsværdien, d.v.s. selve tilplantningen. Det er dog en betingelse for at ansætte fradrag, at den grundforbedring, der foretages, medfører en stigning i ejendommens grundværdi.

Grundværdien danner grundlag for den betydende del af ejendomsbeskatningen.

I den forstlige økonomiske teori beregnes grundens værdi (værdien af den bare jord før plantning) anderledes, nemlig som kapitalværdien ved fordelagtigste træartsvalg af alle fremtidige indtægter ved skovdrift minus alle fremtidige udgifter. På grund af fredskovsforpligtelsen er alternative anvendelser normalt uden interesse.

Selv med den anvendte lave beregningsrentefod vil sådanne forstlige grundværdier være meget lave, for løvtræ ofte omkring 0 kr. Den ovennævnte skattemæssige grundværdi vil altid være større end den forstligt begrundede.

Sagkyndig medhjælp

Da anvendelsen af de foran beskrevne vurderingsprincipper for skovejendomme forudsætter en vis sagkundskab, er der i vurderingslovens § 25 fastsat regler for beskikkelse af særligt "skovsagkyndige medhjælpere", der kan yde vurderingsrådene bistand ved disse ansættelser.

I statsskattedirektoratets "skovcirkulære" er fastsat regler for, hvilke ejendomme der skal vurderes med sagkyndig bistand.

Sagkyndige medhjælpere er normalt stedlige statsskovridere, men også enkelte private skovridere er beskikket.

Ved gennemgang af vurderingsreglerne for skov har udvalget især hæftet sig ved anvendelsen af en relativt lav rentefod.

Det andet forhold, som har påkaldt sig opmærksomheden, er, at de nødvendige statistikker for fastsættelse af et egentligt handelsprisniveau er meget mangelfulde. Således er i perioden maj 1976 til februar 1978 handlet ni skove over 50 ha, hvoraf den største var 243 ha bevokset areal. Kun to af disse skove er handlet til købere, der tænkes at have erhvervsmæssigt jordbrug som hovederhverv.

Mellem 1. januar og 30. september 1980, altså i en periode af stor betydning for 17. alm. vurdering pr. 1. april 1981, er kun handlet 5 ejendomme over 50 ha, og alle beliggende i Jylland. Af disse 5 ejendomme er der 1 granplantage på ca. 600 ha, medens de øvrige 4 alle er på under 350 ha.

Dette materiale er statistisk set uegnet til fastsættelse af handelsprisniveauet for større og helt store skovejendomme, hvor driftsenhederne kan være på 1000 ha og derover. Dette må ses i sammenhæng med, hvor forskelligartede skovejendomme iøvrigt er med hensyn til beliggenhed, naturskønhed, jordbund, træarter, træarternes aldersfordeling og bonitet, vedmasse m.m.

Det må derfor erkendes, at vurderingsmyndighederne i væsentlig grad er henvist til at anvende skøn. Dette gælder især ved vurderingen af, i hvilket omfang de udfra salgsstatistikkerne for de mindre ejendomme fastsatte vurderingspriser pr. ha bør falde med stigende ejendomsstørrelse.

4.6. Privatskovbrugets økonomi

Skovbrugets driftsøkonomi adskiller sig på flere måder fundamentalt fra andre erhvervs.

Træernes langsomme vækst indebærer, at den enkelte bevoksning må opretholdes i en meget lang periode, således at omdriftstiden oftest bliver fra 50 til 150 år. Der forløber således et meget langt tidsrum mellem kulturetableringen, repræsenterende den væsentligste investering i bevoksningen og afdriften, der giver bevoksningens største udbytte. Mellem disse to yderpunkter foretages der dog også andre investeringer i form af kultur- og bevoksningspleje, ligesom der i den senere del af omdriften forekommer udbytter i form af tyndingshugster med positivt dækningsbidrag.

Den enkelte bevoksnings økonomi kan således kun gøres op ved en sammenregning af hele periodens omkostninger og ydelser ved hjælp af en metodik, hvorved disse gøres sammenlignelige på trods af den tidsmæssige afstand. Dette lader sig naturligvis ikke gøre på en eentydig, korrekt måde.

En anden særlig vanskelighed i skovbrugsøkonomien er fastlæggelsen af en given bevoksnings optimale omdriftsalder. Der findes ikke noget eksakt, teknisk kriterium for, hvornår en bevoksning er hugstmoden, men ud fra målene med den pågældende skovejendoms drift og andre forudsætninger, herunder bevoksningens plads i skovhelheden, kan den optimale omdriftsalder tilnærmelsesvis beregnes.

På samme måde kan den optimale intensitet af nykultur, kultur- og bevoksningspleje også kun tilnærmelsesvis fastlægges i relation til den enkelte ejendoms mål.

Disse særlige driftsøkonomiske præmisser indebærer, at en vis økonomisk kontinuitet i skovdriften er nødvendig.

Når der således ikke findes noget eksakt, teknisk kriterium for, hvornår en bevoksning - eller for tyndingshugsters vedkommende det enkelte træ i bevoksningen - er hugstmoden, hænger det sammen med det for skovbruget egenartede forhold, at produktionsapparat (bevoksningen) og færdigvarelager (træ på roden) er identiske.

Dette forhold betinger nogle for skovbrug specielle og karakteristiske relationer mellem investering, kapital, driftsresultat og forrentning.

Den løbende produktion er afhængig af bevoksningens alder og den stående vedmasse, således at omdriftens gennemsnitlige produktion i vedmasse inden for visse grænser er stigende med stigende omdriftsalder og vedmasseniveau.

Betragter man i stedet omdriftens værditilvækst er dette tilfældet i endnu højere grad på grund af enhedsprisernes stigen med stigende dimension.

I disse betragtninger kan bevoksningen således opfattes som et produktionsapparat, hvis "effektivitet" indenfor visse grænser øges med stigende omdriftsalder og stående vedmasse.

Bevoksningen udgør imidlertid som nævnt også et færdigvarelager, der til enhver tid repræsenterer en realiseringsværdi, og denne øges selvsagt med øget bevoksningsalder og stående vedmasse. Til dette færdigvarelager knytter der sig en renteomkostning.

Man vil således forstå, at relationen mellem den løbende værditilvækst og renteomkostningen ved bevoksningens opretholdelse udgør det økonomiske beslutningsgrundlag for, om en bevoksning skal realiseres.

Den enkelte skovejers individuelle kalkulationsrentefod vil være den afgørende faktor. Den selvfinansierende skovejær kan arbejde med en lav rentefod, og han kan forventes at vil le stræbe mod opbygning af en vedmasserig skov med deraf føl-

gende høj produktion såvel i vedmasse som i kasseoverskud, idet hans målsætning med visse modifikationer vil være en maximering af kasseoverskuddet på kort og langt sigt. Den skovejer, der ikke råder over tilstrækkelig egenkapital og således må arbejde med lånt kapital til markedsrente; vil derimod tilstræbe lavere omdr. tsaldre og lavere vedmasse-niveau, idet hans målsætning må være at maximere forrentningen af de i skoven bundne værdier.

Den selvfinansierende skovejers skovdrift er helt i overensstemmelse med skovlovgivningens ånd, idet den indebærer stor driftsmæssig stabilitet og en maximal produktion såvel kvantitativt som kvalitativt.

Den kapitalsvage skovejer arbejder nok optimalt ud fra sine præmisser, men hans skovdrift er set ud fra en samfundsmæssig betragtning uheldig og drevet til yderlighed imod skovlovgivningens hensigter.

Overgang fra det masserige skovbrug med stort kasseoverskud og lav forrentning til det massefattige skovbrug med lille kasseoverskud og høj forrentning kan ske over en relativ kort periode. Overgangen sker ved realisering af stående vedmasse i et omfang, der overstiger skovens løbende tilvækst.

I denne overgangsfase frigøres en betydelig kapital til anden anvendelse, og i de tilfælde, hvor en sådan overgang rent faktisk gennemføres, er det netop ofte motiveret i et akut kapitalbehov på helt kort sigt, f.eks. til afdrag og renter af gæld.

En genopbygning fra en massefattig til en masserig skov er derimod en langsom og kapitalkrævende proces, der forudsætter direkte investeringer i kultur- og bevoksningspleje og tilbageholdenhed med kapitalhævning i form af tyndingshugster og renafrifter.

Den skovejer, der aktuelt har en masserig og veldrevet skov, har således store muligheder for uden at komme i konflikt med skovloven at imødegå endog betydelige, kortsigtede økonomiske problemer.

Den samfundsmæssige omkostning ved denne imødegåelse er imidlertid en forringelse af skovens produktionsapparat, og vel at mærke en forringelse, der vil have uheldige virkninger i lang tid. De fleste skovejere vil være fuldt opmærksomme på den risiko og først gribe til en forhugning af skoven, når det økonomiske pres gør det uafviseligt.

Det er imidlertid skovstyrelsens generelle indtryk, at der allerede er sket en betydelig forringelse af privatskovbrugets produktionsapparat ved, at udviklingen er gået henimod mere massefattige skove. Denne udvikling kan imidlertid ikke alene henføres til vanskelige økonomiske kår for erhvervet generelt. Den er også i betydeligt omfang et resultat af stormfaldene i 1967 og 1968, der havde et for dansk skovbrug hidtil ukendt omfang. Det således i forvejen svækkede økonomiske udgangspunkt med en relativ stor andel af bevoksninger i udgiftskrævende aldre (0-20 år) gør naturligt erhvervet særligt sårbart overfor akutte, økonomiske problemer.

Der er således ud fra en samfundsmæssig betragtning grund til at være på vagt over for den videre udvikling.

—oo0oo—

Ovennævnte skovbrugsøkonomiske betragtninger er i princippet generelle for alle træarter. De samme forhold giver imidlertid også anledning til overvejelser over træartsvalget. Udgangspunktet herfor er især to forhold:

1. Løvtræ drives (d.v.s. kulturinvesteringerne skal forrentes) i omdrifter på 90-150år. Nåletræ drives normalt i 50 - 90 årige omdrifter.
2. Tilvæksten pr. ha og år i m er groft sagt dobbelt så stor i nåletræ som i løvtræ.

Om en skovejere vælger at kultivere med løvtræ eller nåletræ, vil derfor i høj grad afhænge af hans forventninger til prisrelationerne mellem de producerede varer, af kulturomkostningerne og af hans kalkulationsrentefod.

I årene efter stormfaldende i 1967 og 1968 var prisrelationerne til fordel for nåletræ. I 1979 og 1980 er der imidlertid sket en ændring i det indbyrdes forhold, der medfører, at forventningerne til fremtiden ikke ensidigt falder ud til fordel for nåletræarter.

Når kultivering kan gennemføres ved selvsåning, er kulturomkostningerne generelt mindst for løvtræ, medens de er betydeligt større for løvtræ end for nåletræ, hvor kultiveringen skal foretages ved plantning.

På grund af den lange produktionstid er nåletrædyrkning relativt mere interessant, jo højere rentefoden er.

Usikkerheden med hensyn til især prisforholdene om 50 - 100 år vil medføre, at de fleste skovejere, der forventer at skulle videregive ejendommen til næste generation af familien, normalt vil satse på et bredt spektrum af træarter for derigennem at sikre de næste generationer en rimelig sikkerhed for, at skoven indeholder bevoksninger af de træarter, som til den tid viser sig økonomisk fordelagtigst.

De tilskyndelser til træartsskifter, der ligger i ovennævnte aktuelle forhold, vil derfor kun virke som relative forskydninger, der foregår langsomt, idet nyplantninger under normale forhold kun vil komme på tale for ca. en hundredel af løvtræarealet om året. Det må samtidig erindres, at tilstedeværelsen af en passende mængde løvtræ i skovene er en nødvendig stabiliserende faktor ved nåletrædyrkning. Dette forhold har i de senere år ført til opbygning af "løvtræskeletter", også på egentlig nåletræ-jordbund i de jyske plantager.

Generelt kan man af de nævnte grunde ikke vente, at de nuværende økonomiske forhold vil føre til en betydende konvertering af løvtræ til egentlig nåletrædyrkning.

Et andet forhold, der har større betydning for træartsvalget, er, at dyrkning af juletræer og pyntegrønt giver ejeren et indtil videre relativt sikkert udbytte på 15-25 år. Dersom kalkulationsrentefoden er høj/ og ejerens forventning til at

kunne bevare ejendommen for sine efterkommere er små, er der derfor en relativ stærk tilskyndelse til at forøge arealet med denne produktionsform på bekostning af den egentlige vedproduktion både i løvtræ og nåletræ. Der kræves dog hertil større investeringer end til almindelige kulturer.

— 00000 -

Det forhold, at man inden for skovbrugsøkonomien nødvendigvis må anlægge nogle meget langsigtede betragtninger, gør det vanskeligt på basis af et enkelt eller nogle enkelte års driftsresultater at bedømme erhvervets faktiske økonomiske situation. Noget sådant skal dog forsøges i det følgende.

Privatskovbrugets økonomi kan imidlertid kun ufuldstændigt beskrives generelt, idet der er store regionale og lokale forskelle, dels i de naturgivne forudsætninger som jordbund og klima og dels mellem de enkelte ejendomme - af tidligere tiders dispositioner betingede - individuelle forudsætninger.

Dansk Skovforening udgiver hvert år en publikation "Regnskabsoversigter for Dansk Privatskovbrug", indeholdende analyser af de for foreningen foreliggende driftsregnskaber. I bilag lo har udvalget knyttet en række tekniske kommentarer hertil.

Udvalget må bedømme Dansk Skovforenings analyser som værende objektive. Det må dog antages, at den relativt mere veldrevne del af privatskovbruget er overrepræsenteret i analyserne, der således må formodes at tegne et noget bedre billede end det faktiske gennemsnit. Analyserne omfatter 40% af skovarealet for ejendomme på 50 ha og derover. Der skal her kort anføres følgende kommentarer til bilaget (jfr. dets tabel 1).

Selve ejendomsværdien ved den 16. alm. vurdering pr. 1. april 1977 udgør i gennemsnit for de gamle skovegne 11.410 kr./ha og for hedeplantagerne 7.120 kr./ha. De mindre skovejendomme

i kategorien 50 - 500 ha er højere vurderet end de større. Ejendomsværdiernes tidsmæssige udvikling er illustreret på bi Lagets fig. 1.

Tilvæksten overstiger generelt hugsten, og dette er et udtryk for, at der aktuelt sker en vedmasseopsparing i skovene. En sådan kan for den enkelte ejendom være en følge af en bevidst opsparing af kapital i skoven, f.eks. med henblik på finansiering af et kommende generationsskifte. Det er som nævnt skovstyrelsens skøn, at en sådan opsparing generelt ikke foregår for tiden, tværtimod registreres et tiltagende kapitalbrug.

Tendensen til vedmasseopsparing i regnskaberne har således andre (generelle) årsager. Dels er der en ensidig forskel i den beregningsmæssige opgørelse af tilvæksten og registreringen af hugsten. Den målte tilvækst vil med den anvendte metode erfaringsvis være 10-15 % højere end den realiserbare hugst. Korrigeret herfor er regnskabernes forskel på hugst og tilvækst af mindre betydning. Dels opstod der efter stormfaldene i 1967 og 1968 en overvægt af unge bevoksninger, hvori tilvæksten aktuelt er relativ høj, medens udbyttegivende tyndingshugster endnu ikke kan gennemføres. Sidstnævnte faktor må tillægges den væsentligste betydning, hvorfor den aktuelle vedmasseopsparing foregår tvunget af omstændighederne og ikke som følge af forretningsmæssige overvejelser.

Salget af træ repræsenterer skovbrugets primære indtægtskilde, og de opnåelige priser er derfor en afgørende faktor for erhvervets økonomiske situation. For den enkelte ejendom vil den gennemsnitlige salgspris udover råtræets generelle prisniveau være stærkt influeret af hugstens sammensætning, d.v.s. om denne fortrinsvis er foregået som renafterdrifter i gammel skov eller som tyndinger i yngre bevoksninger. For hele materialet må man imidlertid forvente, at virkningerne af sådanne individuelle forskelle vil være elimineret, således at salgsindtægten afspejler det faktiske gennemsnitlige prisniveau.

En illustration af træprisernes tidsmæssige udvikling er væsentlig for forståelsen af skovbrugets aktuelle økono-

miske situation. Bilagets fig. 2 angiver den relative prisudvikling siden 1960, idet gennemsnitsprisen dette år er sat til 100. Man bemærker, at priserne i en lang årrække var stort set uændrede, men at der i løbet af 1970'erne er sket en stigning til godt det dobbelte af 1960-niveauet. Efter nogen stigning er der på det sidste igen sket en stagnation i priseniveauet. Figuren angiver til sammenligning endvidere udviklingen af skovbrugets arbejdsløn.

Det fremgår af denne sammenligning, at der i den betragtede periode er sket en meget stærk forringelse af skovbrugets "bytteforhold".

Skovning og transport repræsenterer skovbrugets såkaldte sekundære produktionsfase, d.v.s. omdannelsen af træerne på rod til salgbare effekter placeret ved fast vej i skoven.

Der er inden for disse områder sket en betydelig rationalisering og mekanisering i den betragtede 20 års-periode, og der foregår også aktuelt et omfattende udviklingsarbejde. Dette har naturligvis betydet, at den stedfundne udvikling af arbejdslønnen ikke er slået fuldt igennem.

Også inden for kulturområdet har der været tale om en vis mekanisering, men navnlig en vidtgående ekstensivering. Man har således utvivlsomt i mange tilfælde - hvad der ud fra de individuelle forudsætninger kunne synes velmotiveret - nærmet sig grænsen for det forstligt forsvarlige i kulturanlæggets kvalitet.

Skovvedligeholdelse omfatter udgifterne til vedligeholdelsen af skovenes vej- og afvandingssystemer m.v. Det er et område af relativ mindre, økonomisk betydning, og for hvilket en vidtgående mekanisering er gennemført.

Lønudviklingen og det almindelige priseniveaus udvikling har - på trods af de gennemførte rationaliseringer - sammenholdt med salgspriserne betinget, at der er sket en væsentlig forringelse af den relative værdi af dækningsbidraget ved træproduktionen.

Der er meget store variationer for dækningsbidraget ved pyntegrønt ejendommene imellem, men generelt er der perioden igennem sket en betydelig stigning i dette bidrags absolutte niveau, og dets andel i ejendommenes samlede dækningsbidrag. Dette illustrerer, at skovejerne søger en kortere produktionsfase for herved at opnå en bedre forrentning af den investerede kapital. Konvertering til pyntegrønt vil normalt ske på bekostning af vedproduktion på lang sigt. Produktionen går for den største dels vedkommende til eksport.

Der er inden for administrationsområdet sket en meget kraftig ekstensivering i perioden, hvilket igen vil sige, at den enkelte skovejers brug af forstligt uddannet personale i gennemsnit er forringet.

For de samlede driftsresultaters vedkommende (kasseoverskud) bemærker man for det første den store forskel i niveauet for de gamle skovegne henholdsvis vest og øst for Storebælt. Denne landsdelsvise forskel er betinget af generelle forskelle i træartsfordelingen (mindre løvtræandel vest for Storebælt), og af at dækningsbidraget er højest, medens generalomkostningerne samtidig er lavest vest for Storebælt.

Det fremgår endvidere, at driftsresultaterne har været ret konstante i de seneste år, d.v.s. at udviklingen af skovbrugs økonomiske afkast ikke har formået at følge med den almindelige inflation.

Materialet viser iøvrigt, at der er en tydelig arealafhængighed, således at de større ejendomme repræsenterer de relativt bedste driftsresultater.

Det egentlige resultat af årets skovdrift kan naturligvis ikke bedømmes alene ud fra kasseoverskuddet. Kasseoverskuddet vil kun være et sandt udtryk herfor, dersom årets værditilvækst i bevoksningerne svarer til den af hugsten repræsenterede kapitalhævning.

Som tidligere nævnt foregår der for tiden på grund af overvægt af unge bevoksninger en generel vedmasseopsparing, og man må derfor forsøge at korrigere de beregnede kasseoverskud for denne kapitalopsparing.

I analyserne er der foretaget beregning af et "hugstkorrigeret kasseoverskud". Dette fremkommer ved at regulere de hugstvariable regnskabsposter proportionalt for hugst afvigende fra tilvæksten.

En sådan korrektion kan naturligvis kun blive tilnærmelsesvis korrekt, bl.a. fordi det forudsættes, at tilvæksten for så vidt angår både ydelser og omkostninger kan sættes lig med gennemsnittet for den faktiske hugstmængde.

Det er udvalgets opfattelse, at anvendelsen af denne korrektionsmetodik under de aktuelle forudsætninger medfører nogen overvurdering af det samlede driftsresultat.

På bilagets fig. 3 er den tidsmæssige udvikling i forrentningsværdierne illustreret.

Det skal i denne forbindelse pointeres, at omhandlede forrentningsværdier er opgjort uden medregning af prioritetsudgifter og skattemæssige afskrivninger, ligesom ejendomsværdien er benyttet uden fradrag for belåning. De anførte værdier er således gældende for gældfrie ejendomme med den nødvendige driftskapital til rådighed.

Man bemærker navnlig det betydelige fald fra 1975/76 til 1976/77, der er forårsaget af den store stigning i ejendomsværdierne ved den 16. alm. vurdering pr. 1/4 1977.

Den betydelige forskel mellem de gamle skovegne henholdsvis vest og øst for Storebælt skyldes primært de tilsvarende forskelle i driftsresultaterne. Forskellen er dog yderligere forstærket af forskel i ejendomsværdierne, idet ejendommene på øerne er vurderet højest.

Til forrentningsværdiernes absolutte niveauer bemærkes, at der i de i figuren anvendte værdier indgår en korrektion for den aktuelle vedmasseopsparing. Det må erindres, jfr. foranstående, at denne dels må anses for overvurderet og dels ikke er umiddelbar realiserbar på en forstlig forsvarlig måde i en længere årrække fremover. Beregnes forrentningen for kasseoverskud ialt og uden korrektion for vedmasseopsparing fås for 1979 følgende værdier. Øst for Storebælt 1,4 %, vest for Storebælt excl. hedeplantager 5,7 % og hedeplantagerne 1,0 % (uden hensyn til prioritetsomkostninger).

Udvalget har udover disse offentliggjorte regnskabsoversigter modtaget særlige regnskabsoplysninger for 11 af landets større godser, hvori også ejernes personlige formue- og skatteforhold indgår.

Endvidere har udvalget i enkelte tilfælde modtaget detaljerede budgetter for større godser til gennemsyn.

Alle disse regnskabs- og budgetinformationer er søgt vurderet, herunder sammenholdt med de i statsskovene aktuelt opnåelige driftsresultater for den erhvervsmæssige del af driften.

Det er herefter udvalgets opfattelse, at privatskovbruget er inde i en forventelig længere periode med generelle økonomiske vanskeligheder.

Disse vanskeligheder er mest udprægede på øernes løvtrædistrikter samt for hedeplantagerne. Men det er udvalgets vurdering, at man på baggrund af den aktuelle konjunkturodvikling og de forventelige kommende stigninger i ejendomsvurderingerne selv for de nåletræsdominerede distrikter i Østjylland må forvente en endog meget lav forrentning fremover.

4. 7. Samspeilet mellem skovpolitik, -økonomi og beskatning

For skovejendomme er problemstillingen relativ enkel:

Skovlovgivningen tilsigter at fremme produktionen af skovprodukter på langt sigt.

Skattelovgivningen er generel og tilsigter en beskatning af skovejendomme og deres afkast på lige fod med andre erhvervsejendomme.

Forholdet mellem den løbende indkomst af skovbrug og den generelle beskatning af skovejerner (indkomstskat, formueskat og ejendoms-skat) er for tiden således, at beskatningens størrelse nærmer sig og i visse tilfælde overstiger skovejendommenes normale afkast

Efter næste almindelige vurdering ventes dette forhold yderligere forværret.

Skattelovgivningen kan derfor forventes at føre til, at skovejere søger at forøge deres kortsigtede udbytte af skovdriften, således at der fortsat kan blive et overskud af ejendommen, efter at skatterne er betalt.

Hertil fungerer sammenhængen mellem økonomi og beskatning ikke anderledes end for andre erhverv. For skovbruget gør der sig imidlertid nogle særlige forhold gældende:

- 1) Skovlovgivningen (fredskovsplikten) skal forhindre, at investering i skovdriften opgives, dersom den konstateres økonomisk ufordelagtig. Staten har således sat denne regulerende faktor ud af drift af hensyn til ønsket om et langsigtet, stabilt skovbrug.
- 2) Skovejeren kan ikke umiddelbart øge sit løbende udbytte af skoven udtrykt i vedmasse-tilvækst, idet den aktuelle tilvækst er resultat af investeringer, der er foretaget år tilbage. Prisniveauet på skovprodukter er overvejende internationalt bestemt, hvorfor skovejerner ikke kan øge indtjeningen ved at

forhøje priserne, hvilket tillige ville skade den danske træindustri konkurrenceevne.

- 3) Men skovejere kan øge nettoudbyttet i kr. på kort sigt ved at øge hugsten ud over det forstligt forsvarlige. D.v.s., at skovejere - forudsat tilstedeværelse af salgbar vedmasse i skoven - kan fremskaffe indkomst både til skatter og til sig selv ved over en kortere årrække at reducere masseniveauet. De kan med andre ord opnå kortsigtet økonomisk balance i driften gennem overbenyttelse af produktionsapparatet.

Det fremgår af foranstående afsnit om økonomi i skovbruget, at stor løbende produktion og stort løbende kasseoverskud kræver tilstedeværelse af en vis vedmasse i skoven. Dersom vedmassen sænkes under dette niveau, vil kasseoverskuddet øges i realiseringsperioden, men falde på længere sigt. Det fremgår tillige, at man ved at sænke vedmasseniveauet sænker den investerede kapital og derved kan opnå en bedre forrentning.

Skovlovgivningen tilstræber en høj produktion, hvilket opnås ved et relativt højt kapitalniveau. Skattelovene, som de ser ud i dag, tilskynder til at søge en høj forrentning, hvilket fører til ønske om et lavt kapitalniveau i skovene.

Progressionen i indkomstskatten vil i almindelighed tilskynde til, at ejeren kun hæver indtægter i nødvendigt omfang. Denne beskatningsform vil derfor ikke direkte modvirke skovlovgivningens hensigter.

Formueskatten er direkte afhængig af ejendomsværdiens størrelse. Ejeren vil kunne nedbringe ejendomsværdien ved at forhugge skoven, og herved nedbringes tillige formuebeskatningen. Denne reaktion er i strid med samfundets interesser i skovbrugserhvervet, som de er udtrykt gennem skovlovgivningen.

Ejendomsskatten er i al væsentlighed afhængig af grundværdiens størrelse. Ejeren kan påvirke denne størrelse noget gennem træartsvalg og driftsform, men tilskyndelsen hertil er imidlertid

ikke stor, idet ejendomsskatterne efter gældende regler er fradragsberettigede i driftsregnskabet.

Om skattelovene understøtter eller modvirker skovlovgivningens hensigter vil således være afhængig af det til enhver tid værende forhold mellem

- 1) skovens indtjeningsevne,
- 2) størrelse af indkomstskat og
- 3) størrelse af skat af formuen (ejendomsværdien).

Det er udvalgets opfattelse, at forholdet mellem disse faktorer under de nugældende økonomiske vilkår og skatteregler er uheldigt i et omfang, der - forudsat økonomisk fornuftig disponering fra skovejernes side - fører til kortsigtet skovbehandling med uheldige følger for landets forsyning af skovprodukter på langt sigt. Situationen er kombineret med gode afsætningsmuligheder - også til eksport. Der er således med de gældende vilkår en overhængende risiko for, at beskatningsreglernes uheldige virkninger vil overskygge skovlovgivningens hensigter.

Udvalget har overvejet, om denne situation er resultatet af kortvarige konjunkturer, eller om den må antages at have en mere varig karakter.

Til bedømmelse heraf kan især anføres 2 punkter:

- den almindelige internationale afmatning giver ikke grund til at vente betydeligt bedre prisniveau for skovprodukter. Ganske vist ventes et stadigt større overforbrug af træ i EF i forhold til produktionen, men de heraf følgende prisstigninger ventes ikke at overstige stigningen i omkostningsniveauet generelt. Der er således i overskuelig tid ikke forventning om en betydende, relativ forbedring af skovbrugets økonomi.
- den kapital, der opgives til beskatning (skovenes ejendomsværdi), ventes betydeligt forøget ved 17. almindelige vurdering - antagelig med ca. 80 %. Den relative virkning af de kapitalafhængige skatter (formueskat og ejendomsskat) vil derfor forøges betydeligt efter 1. januar 1981.

Udvalget har navnlig hæftet sig ved, at den kommende ejendoms-vurdering antagelig vil fordoble formuebeskatningen af skov-ejendomme.

Konklusion:

Det er udvalgets opfattelse, at der er behov for at gribe re-gulerende ind for at undgå en kortvarig forhugning af betyde-lige dele af den private skovsektor med uacceptable følger for skovbrugserhvervets produktionsmuligheder på langt sigt.

Der er foran (afsnit 4.2.) gjort rede for, at der ikke synes at være baggrund for at ændre på skovlovgivningens hensigter. Af afsnit 4.4. fremgår, at skovbrugets økonomi ikke kan for-bedres i væsentligt omfang indenfor et frit marked for såvel arbejdskraft som træpriser.

Der er således kun nedenstående muligheder for at regulere skovbrugserhvervets forhold:

- 1) Direkte tilskud til skovdrift
- 2) Nedsættelse af beskatningen gennem
 - a) nedsættelse af skattesatserne, eller
 - b) nedsættelse af den formue, der danner baggrund for be-skatning.

4.8. De til generationsskifte knyttede problemer

I de foregående afsnit er landets skovpolitik, de gældende beskat-ningsregler, privatskovbrugets økonomi og samspillet mellem dis-se forhold beskrevet. Det fremgår heraf, at en i samfundsmæssig henseende hensigtsmæssig drift af de privatejede skove forudsæt-ter tilstedeværelse af en betydelig egenkapital. Det er imidler-tid på baggrund af den foretagne gennemgang af skovbrugsregn-skaber m.v. udvalgets opfattelse, at en sådan egenkapital i en række tilfælde ikke længere er disponibel for skovejerne.

Dette forhold kan kun i uvæsentlig grad tilskrives den hidtidi-ge formuebeskatning af ejerne. Det vil derimod ofte hidrøre

fra de af generationsskifterne betingede, økonomiske belastninger af de til ejendommene knyttede egenkapitaler.

Ved arveoverdragelser m.v. kan der således dels gennem særlig indkomstskat, arve- og/eller gaveafgift, og dels ved deling mellem flere arvinger blive tale om en stærk økonomisk belastning af ejendommene.

Traditionelt har generationsskifter i privatskovbruget været forberedt ved ekstraordinær vedmasseopsparing, således at skiftet i nogen grad har kunnet finansieres ved hugst af den opsparede kapital, uden at skovenes stående vedmasser blev nedbragt til et betænkeligt lavt niveau.

I de senere år har der mange steder imidlertid ikke været økonomisk basis for en sådan vedmasseopsparing.

Derimod har generationsskifte i en række tilfælde medført delinger af tidligere samlede ejendomme, en betænkelig stærk reduktion af vedmasseniveauet og/eller en omfattende belåning af ejendommene.

De samfundsmæssige ulemper ved deling af skovejendomme og ved et for lavt vedmasseniveau er beskrevet i de foregående afsnit. Betydningen af en omfattende belåning af ejendommene vil være afhængig af de herskende økonomiske vilkår, men kan blive stor i perioder med dårlige skovbrugskonjunkturer kombineret med en mere eller mindre kraftig stagnation i ejendomsprisernes udvikling. Under sådanne forhold vil der være en betydelig risiko for forhugning og misrøgt af skovene med deraf følgende længevarende forringelse af deres produktionsapparat.

Også i tilfælde, hvor generationsskiftet gennemføres ved salg, vil det oftest føre til en stærkere belåning af ejendommen.

Det er fra Kreditforeningen Danmark oplyst, at man på en række store landejendomme påtænker at optage eller allerede har optaget store obligationslån i ejendommene med henblik på imødegåelse af akutte, økonomiske problemer.

Udvalget har derfor tillagt det stor betydning at opnå den bedst mulige bedømmelse af, hvorledes ejendommenes belåningsforhold kan forventes at ville udvikle sig på langt sigt under forskellige forudsætninger. Der er derfor gennemført en række beregninger under forskellige forudsætninger og på grundlag af de af kreditforeningen givne oplysninger. Beregningerne, der svarer til de i bilag 11 om henstandsordning gennemførte, er af overskuelighedsgrunde ikke gengivet i betænkningen.

Beregningerne belyser især betydningen af de kommende værdistigninger og ejendommenes hidtidige belåning.

Idet bemærkes, at en aktuel høj belåning i mange tilfælde vil være forårsaget af generationsskifteproblematikken, finder udvalget grund til at understrege, at selv en kortere periode med lav værdistigningsrate vil kunne gøre de økonomiske forhold for større skovejendomme, der har benyttet eller fremover må benytte denne finansieringsmetode, meget vanskelig.

Det kan med nogen ret hævdes, at disse generationsskifteproblemer er identiske med problemerne i landbruget og i visse byerhverv, hvor personligt eje er fremherskende. For skovbrug gør der sig imidlertid et særligt forhold gældende. Mellem investering i driften (i form af plantning og kulturpleje) og høst (hugst af gammel vedmasse) går som nævnt 50-150 år. Der vil således typisk være et eller flere generationsskifter mellem investering og udbytte. Det har hidtil vist sig, at de fleste private skovejere uden hensyn til dette forhold er villige til løbende at investere i skovbrug for næste generation på et teknisk/biologisk tilfredsstillende plan, også ud over skovlovens mindstekrav.

Dersom skovejeren skønner, at de investeringer i tilplantning m.v., han foretager, i betydeligt omfang inddrages til det offentlige gennem generationsskiftebeskatning, inden træet er hugstmodent, må det forventes, at incitamentet til at afholde de hermed forbundne udgifter svækkes i betydelig grad.

For de øvrige nævnte erhverv/ejendomme kan afgiftsproblemer give nye ejere vanskeligheder med at overtage ejendommen på vilkår, han kan klare økonomisk. For skovejendomme derimod må store generationsskifteafgifter¹s væsentligste virkning antages at være en tilskyndelse til langvarig forringelse af produktionsapparater imod hensigterne i skovlovgivningen.

Under indtryk af den for udvalgsarbejdet afsatte, snævre tidsramme har man iøvrigt ikke set sig i stand til at gå ind i en dybere gennemgang af generationsskifteproblemerne. Det skal dog sammenfattende påpeges, at udvalget anser de økonomiske omstændigheder, hvori en række skovejendomme aktuelt må bedømmes at befinde sig, som i det væsentlige opstået i forbindelse med generationsskifter. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at disse problemer indenfor en relativ snæver tidshorisont må frygtes at blive generelle for privatskovbruget, medmindre der gribes regulerende ind heroverfor.

4.9. Udenlandske løsninger

For at få et indblik i hvordan man i udlandet ser på konflikten mellem på den ene side statens interesse i at opretholde eller skabe skove som både landskabselementer og som et vedvarende produktionsapparat for træprodukter m.m. og på den anden side statens ønsker om, at ejerne af skovejendomme skal bidrage til samfundshusholdningen på lige fod med andre, skal her gives en kort beskrivelse af nogle få skatte-, frednings- og tilskudsregler på skovbrugsområdet i andre europæiske lande, hovedsagelig inden for EF og Skandinavien.

Det er naturligvis ikke muligt at medtage en dybtgående gennemgang af andre landes skovpolitik, som den kommer til udtryk i den samlede lovgivnings brede spektrum, og de nedenfor medtagne lande og deres lovregler må kun tages som enkeltstående eksempler til inspiration for evt. ændringer i den danske lovgivning og praksis.

Generelt for alle de nævnte lande gælder, at bevarelsen af skovene indgår som en del af statens skovpolitik, og at man anser en omfattende privat erhvervsmæssig drift som et godt middel til opfyldelse af dette mål. Man har endvidere erkendt, at store dele af skovdriften vanskeligt kan gøres lønsom, og man har derfor i de fleste lande indført særlige regler for skove/skovejere med hensyn til beskatning, tilskud m.m.

Beskatning

Indkomstskat

Opgørelse af en forstlig indkomst kan finde sted på flere forskellige måder, idet det kan være vanskeligt at sondre mellem produktionsapparat og produkt.

I de fleste lande, herunder Danmark beskatter man den faktiske nettoindkomst (hvorved også formuehævning beskattes), medens man i f.eks. England, Frankrig, Belgien, Finland og delvis i Norge beskatter en gennemsnitlig årsindkomst. Det har tidligere flere steder været overvejet som indkomst at beskatte den løbende tilvækst, som det i nogen udstrækning kommer til udtryk i visse af de ovenfor nævnte landes ansættelse af gennemsnitsindkomst.

I Holland er jndkorcst fra skovdrift skattefri , medens der i Frankrig og Belgien, hvor indkomsten som ovenfor nævnt ansættes ud fra gennemsnitsbetragtninger over jordens udbyttegivende evne, gives visse skattelettelser, bl.a. for arealer med nykultur eller unge bevoksninger. I både England og Vesttyskland gradueres de generelle skattesatser efter skovens udnyttelse og ejerforhold, idet især "småskovsforeningerne" i Vesttyskland begunstiges. I Sverige, hvor man som i Danmark beskatter den faktiske nettoindkomst udfra en progressiv skala, er der åbnet mulighed for en vis udjævning af svingende årsindkomster fra skovdrift ved den såkaldte "skogskonto"-ordning, hvorefter beskatning af de på kontoen indsatte - højst 40 % af bruttoindtægten fra salg af skoveffekter - først finder sted det år pengene hæves, hvilket skal ske inden for 10 år.

Særlig indkomstskat

Særlig indkomstskat eller kapitalvindingsskat forekommer i flere europæiske lande, f.eks. Finland, Norge, Sverige, England og Frankrig. De enkelte landes skatteregler på dette område afviger i principperne ikke ret meget. Man vil beskattede spekulation i fast ejendom og fortjenester udover den alm. inflation, og der er i de fleste lande, som det også er tilfældet i Danmark, fastsat visse besiddelsestider som kriterium for at skelne mellem spekulation og ikke-spekulation.

Formueskat

Formueskat forekommer inden for EF kun i Vesttyskland, Holland og Luxemburg, medens der i de øvrige lande ikke betales formueskat af skov.

I Skandinavien betales formueskat i både Finland, Norge og Sverige.

Formuen opgøres generelt som den faste ejendoms værdi med fradrag af gælden, og skattesatserne varierer i de nævnte lande fra ca. 0,5 % (Norge, Vesttyskland) til 4 % (Luxemburg). En sammenligning af disse skattesatser er dog uden mening, hvis man ikke samtidig ser på, hvorledes man fastsætter skovejendommenes værdi til beskatning samt på, hvilke nedslags- eller lempelsesordninger der findes. For de seks nævnte lande med undtagelse af Holland gælder, at den til formueskat ansatte "ejendoms-værdi" er lavere end markedsværdien ("værdien i handel og vandel"), for enkelte lande endog meget lavere.

Værdiansættelsen foregår enten ved en kapitalisering af udbytter eller ud fra visse generelt fastsatte regler og normer.

I Holland findes et "skatteloft", hvorefter formueskatten nedsættes, indtil summen af formueskat og foregående års indkomstskat højst udgør 80 % af foregående års skattepligtige indkomst.

I Holland har skovejere endvidere mulighed for at få et stort nedslag i værdiansættelsen (og dermed i såvel formueskat, arve- og gaveafgift samt særlig indkomstskat), hvis de kan få skovejendommene anerkendt som henhørende under naturfredningslovens regler. Værdien efter nedslag udgør 40-55 % af den virkelige handelsværdi, eller 10-15 % hvis skoven yderligere er åben for offentligheden.

I Vesttyskland er formueskatten på grund af en lav værdiansættelse af forholdsvis ringe betydning. Det samme gælder i Luxemburg, hvor værdiansættelsen til beskatning er så lav, at formueskattesatsen på 4 % reelt bliver reduceret til 0,03 % af den virkelige handelspris.

Generelt kan det konkluderes, at den danske formuebeskatning på op til 2,2 % af handelsværdien med fradrag af gæld er en tungere byrde end den i de øvrige nævnte lande forekommende formuebeskatning.

Arve- og gaveafgift

På dette område er der meget stor spredning imellem de enkelte lande i EF og Skandinavien, både med hensyn til værdiansættelse, afgiftssats, bundfradrag, "arveklasse" - inddeling m.m.

I Finland, Sverige, Tyskland og Holland anvendes samme værdiansættelse som ved beregning af formueskat, altså en værdi, der er lavere end markedsværdien. Det vil i praksis sige, afgiftssatserne taget i betragtning, at afgifterne i Tyskland er meget små, i Sverige og Finland af forholdsvis stor betydning, medens skovejere i Holland - ud over et stort bundfradrag - har gode muligheder for nedslag i værdiansættelsen (og dermed i afgifterne), jfr. det under formueskatten nævnte.

I de øvrige lande tages udgangspunkt i skovejendommenes reelle handelsværdi, men i Norge og Irland nedsættes

denne værdi dog til henholdsvis 75 og 50 % heraf før afgiftsberegning. I England gives et nedslag i værdiansættelsen på 50 % af handelsværdien, og derudover er der i visse tilfælde mulighed for at få rentefri henstand i op til 8 år med afgiftsbetalingen, således at ydelserne betales efterhånden som indtægterne forekommer.

I Frankrig, Belgien, Italien og Luxemburg betales afgifterne ud fra den reelle markedspris, og da afgiftssatserne samtidig i Belgien er høje, er generationsskifteproblemerne her på linie med de danske. I Frankrig er satserne noget lavere, og der er mulighed for at få et betydeligt nedslag, hvis man underkaster sig et forstligt tilsyn i en 30-årig periode. I Italien og Luxemburg betaler arvinger i lige linie ingen afgifter.

Anden beskatning af fast ejendom

I landene inden for EF og Skandinavien forekommer en stor mængde beskatnings- og afgiftsregler for fast ejendom.

En nøjere gennemgang skal ikke foretages her, selvom enhver byrde, uanset størrelse, der indgår i det samlede skatte-tryk på ejere/ejendomme kan have stor betydning for ejendommenes fortsatte drift, men som et eksempel, der kan findes i forskellige udgaver i mange lande, skal nævnes grundskyld.

Tilskudsordninger, støtte, andet

Foranstående er beskrevet nogle specielle regler for skov-ejendomme og skovejere. Mange af disse regler indeholder større eller mindre lempelser og dermed en indirekte støtte, som er indført ud fra erkendelsen af skovenes og skovbrugets økonomiske og samfundsmæssige betydning.

Herudover findes der i udlandet mange forskellige mere direkte støtte- eller tilskudsordninger til private skovejendomme ("inciterende midler" i skovpolitikken), f.eks. har den tyske forbundsstat i forbundsskovloven af 2. maj 1975 forpligtet sig til at deltage i den økonomiske støtte til

skovbruget, således at det sikres rimelige økonomiske vilkår.

I de fleste tilfælde er der i støtteordningerne indbygget visse betingelser for at modtage støtte. Det kan være krav i produktions- eller driftsmæssig henseende, men det kan på grund af skovenes store landskabsmæssige betydning også være en sikring af forskellige samfundsinteresser på dette område.

Som eksempel herpå kan nævnes en hollandsk og en svensk ordning.

I Holland gives der et tilskud på ca. 250 kr, pr. ha til private skove på over 5 ha, hvis ejeren åbner arealet for offentligheden, og hvis han følger en af ham selv udarbejdet og af statsskovbruget godkendt driftsplan. Tilskuddet kan gradueres efter intensiteten af publikumsbesøget (se bilag 12).

I Sverige har ejere af bl.a. skovarealer af offentlig interesse mulighed for at indgå en aftale om "fredningsforpagtning", hvorefter ejeren som modydelse for en årlig forpagtningsafgift, forpligter sig til at drive naturpleje efter nærmere aftale (se bilag 13).

Sammenfattende kan konkluderes, at alle de lande, hvormed Danmark normalt sammenlignes, har særregler for skovbrugs-erhvervet. Det er et gennemgående træk, at disse særregler har til hensigt at tilskynde til opretholdelse eller udbygning af den langsigtede produktion af skovprodukter under vidtgående hensyn til skovenes miljømæssige værdier for samfundet. En omfattende redegørelse for disse forhold og for skovbrugets samfundsmæssige betydning i EF er gennemgået i "Bulletin for de Europæiske fællesskaber", supplement 3/79 om skovbrugspolitik i fællesskabet. I afsnittet om skovbrugspolitikens midler behandles beskaffenhedsforholdene indgående.

Dele af bulletinen er citeret i Bilag 14.

Blandt andet de i bilaget omtalte overvejelser førte til, at EF-kommissionen anbefalede ministerrådet en række foranstaltninger, herunder:

"Beskatningsforhold og støtteordninger.

Skovbrugets beskatning og økonomiske støtteordninger til skovbruget bør inden for rammene af den almindelige nationale praksis og Fællesskabets praksis med hensyn til beskatning og ydelse af støtte, udformes på en sådan måde, at de tilskynder til effektiv og stabil skovdrift, herunder beskyttelse mod brand og anden skade."

Ved den videre behandling af skovbrugspolitikken i rådsregi blev skatteforholdene m.v. imidlertid udtaget ud fra den iøvrigt korrekte opfattelse, at skattepolitik ikke er et EF-anliggende. Når forslaget blev udtaget, skyldes det altså ikke dets saglige indhold, men udelukkende EF-politiske forhold.

I den endelige udformning blev rådets anbefaling:

"I betragtning af den betydning, som skovens funktioner har for almenvellet, og under hensyn til nødvendigheden af at sikre samfundets og skovejernes interesser, bør medlemsstaterne fremme en rationel drift af skovene."

5. Særlig redegørelse vedrørende landskabet og ejendommene som helheder

- 5.1. Definition og omfang.
- 5.2. Lovgrundlag og politik.
- 5.3. Beskatningsregler.
- 5.4. De samlede ejendommers økonomi set i relation til politik og beskatning.
- 5.5. De til generationsskifte knyttede problemer.

5.1. Definition og omfang

Samfundets interesse i at bevare visse karakteristika ved større, sammenhængende ejendomme er todelt. For det første knytter der sig rene naturfredningsmæssige værdier til de områder og de driftsformer, der er typiske for de større landejendomme. For det andet knytter der sig kulturhistoriske værdier til visse typer ejendomme, især ejendomme med store - ofte fredede - bygningskomplekser.

De naturfredningsmæssige værdier er generelt relativt lette at beskrive, men vil variere ejendom for ejendom. De større land- og skovbrugsejendomme danner landskabelige helheder, bestående af store marker, ofte med jordfaste fortidsminder i form af gravhøje, stendiger m. m., skove, søer, lunde, overdrev, enge og moser.

Sådanne landskabselementer er ikke på samme måde repræsenteret i områder, der består af mindre landbrugsejendomme.

Det er ikke muligt at opgøre, hvor stort et samlet areal denne ejendomskategori udgør. Der er i landet ca. 2.000 land- og skovbrugsejendomme på hver over 100 ha med et samlet jordtiliggende på ca. 467.000 ha eller ca. 11,2% af landets totalareal.

Det gennemførte landskabsanalysearbejde og fredningsplanlægningen har vist, at landets større land- og skovbrugsejendomme indgår som centrale områder i en række af de arealer, der

klassificeres som værende af størst eller stor naturfredningsmæssig og bevaringsmæssig interesse. Tilsvarende er 90% af disse ejendomme beliggende i områder af størst eller stor naturfredningsinteresse.

Opretholdelsen af de særligt værdifulde landskabselementer på de større land- og skovbrugsejendomme er oftest betinget af de særlige driftsformer, der har været knyttet til disse ejendomme, samt af den flere århundreder lange tradition for landskabsæstetisk interesse og forståelse hos de tidligere ejere kombineret med tilstrækkelige økonomiske ressourcer.

De kulturhistoriske værdier på de store ejendomme knytter sig især til de samfund, som er samlet omkring store hovedgårde. Det er karakteristisk for disse værdier, at det økonomisk bærende element gennem generationer har været driften af de til en ejendom hørende jordbesiddelser.

Sådanne kulturhistoriske enheder har således dannet og danner fortsat det økonomiske grundlag for de samlede værdiers opretholdelse.

5.2. Lovgrundlag og politik

Efter formålsbestemmelserne i naturfredningsloven (lovbekendtgørelse nr. 435 af 1. september 1978) tilstræbes det at værne landets natur og landskabelige værdier, og det fremhæves, at lovens beføjelser blandt andet særlig skal anvendes til at bevare og pleje større landskaber og områder, hvis bevarelse af naturvidenskabelige, undervisningsmæssige eller historiske hensyn er af væsentlig interesse, samt at åbne adgang for offentligheden til at færdes og opholde sig i naturen, hvor det er af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv.

Disse formål fremmes ved gennemførelse af fredninger eller statslige erhvervelser og gennem administration af naturfredningslovens bestemmelser om beskyttelse af vandløb, søer, moser, fortidsminder og strande.

Ved gennemførelse af fredninger og ved administrationen af lovgivningen i øvrigt er der sket en udvikling fra beskyttelsen af enkeltelementer i landskabet til en samlet beskyttelse af større landskabelige helheder. Både bevillingsmæssige og planlægningsmæssige forhold bevirker imidlertid, at man reserverer gennemførelsen af fredninger til særligt værdifulde områder, og i øvrigt tilstræbes det at lade landskabsbeskyttelsen varetage gennem planlægning og administration af den øvrige arealanvendelseslovgivning.

Det fremgår af naturfredningslovens formålsbestemmelse, at loven blandt andet sigter på bevarelsen af større landskaber, altså også sådanne der typisk er knyttet til større land- og skovbrugsejendomme. Begrundelserne herfor er mange. De større landskabssammenhænge kan siges at udgøre et repræsentativt udsnit af Danmarks natur. Disse områder er samtidig ofte af særlig interesse for befolkningens friluftsliv.

Den omstændighed, at sikringen af disse områder allerede af bevillingsmæssige grunde må ske gennem planlægningen, reguleringen og administration af arealanvendelseslovgivningen i stedet for gennem egentlige fredninger, betyder imidlertid, at der kun består ringe mulighed for endeligt at beskytte de værdier, der indgår i områderne.

Der består derfor for fredningsmyndighederne en interesse i at søge de større land- og skovbrugsejendomme opretholdt og drevet på den måde, som hidtil har vist sig at give den bedste beskyttelse af de store bevaringsmæssige værdier, der er knyttet til disse ejendomme.

Medens de landskabelige værdier ved de større, samlede ejendomme især søges beskyttet gennem naturfredningsloven, varetages de kulturhistoriske værdiers beskyttelse især gennem bygningsfredningslovgivningen.

Denne lov (lov nr. 213 af 23/5 1979) sigter primært mod at værne landets ældre, værdifulde bygninger. Endvidere sigter

loven mod opretholdelse af de for fredede bygningsværdier karakteristiske, umiddelbare omgivelser, såsom parker og haver m. v.

Af bemærkningerne til lovteksten fremgår, at loven som noget nyt tilsigter at bevare miljøer af kulturhistorisk værdi, selv om de enkelte elementer ikke alle er lige fredningsværdige i bygningsfredningsmæssig henseende. Der er ikke angivet nogen afgrænsning af det bevaringsværdige miljø, og dette kan vel i videste forstand omfatte samtlige en landejendoms bygningskulturelle værdier.

Når det dertil er pålagt bygningsfredningsmyndigheder i administrationen af loven at sikre, at bygningerne får en hensigtsmæssig funktion, der bidrager til bygningens fortsatte eksistens, kan dette for landejendommens fredede og bevaringsværdige bygninger i de fleste tilfælde gøres ved, at bygningerne fortsat benyttes som driftsbygninger for et tilhørende landbrug.

Det er lagt til grund i bygningsfredningsloven, at de fredede bygningsanlæg på en land- og skovbrugsejendom skal have et økonomisk grundlag i det tilhørende land- og skovbrug, og at denne enhed ikke af bevaringsmæssige grunde bør brydes. Som omtalt under afsnit 3.2. vil ejeren af en fredet herregårdshovedbygning således i princippet skulle afstå hele den samlede ejendom og ikke bare bygningen, såfremt han kræver statslig overtagelse efter afslag på nedrivningstilladelse.

Opretholdelsen af den kulturhistoriske og økonomiske enhed, som det fredede bygningsanlæg, park og jordtilliggende udgør, er således forudsat beskyttet i bygningsfredningsloven.

Derimod er den økonomiske baggrund for disse enheders fortsatte beståen ved en rentabel drift ikke sikret.

Antallet af ejendomme med kulturhistoriske kvaliteter som de omtalte er omkring 300.

Naturfredningslovgivningen og bygningsfredningsloven henhører under miljøministeriet og administreres af fredningsstyrelsen.

5.3. Beskatningsregler

Beskatning af de større landejendomme og deres ejere foregår løbende ved bl.a.

Ejendomsskat

Formueskat

samt ved ejerskifte ved

Særlig indkomstskat

Arve-/gaveafgift.

Karakteristisk for disse er, at de alle tager udgangspunkt i de ved de almindelige ejendomsvurderinger fastsatte ejendoms- og grundværdier.

En større landejendom vil typisk bestå af et eller flere landbrug samt skove. Disse landbrug og skove vil som regel være selvstændigt vurderede. De særlige forhold vedrørende skovenes vurdering er behandlet i afsnit 4.5.

For så vidt angår vurderingen af de til de større landejendomme knyttede landbrug bemærkes, at udvalget generelt har anset en bedømmelse af den foreliggende vurderingspraksis som liggende uden for sit kommissorium. Der skal således i denne forbindelse blot henvises til de i afsnit 2.1. anførte generelle vurderingsbetragtninger.

Derimod har udvalget drøftet spørgsmålet om vurderingen af de i landbrugsmæssig henseende marginale eller ekstramarginale landskabselementer, der typisk er karakteristiske for omhandlede ejendomskategori såsom enge, overdrev, parkområder, trægrupper, moser, søer m.v. Det er herefter udvalgets opfattelse, at der i praksis ansættes rimeligt lave vurderinger for sådanne områder under hensyn til, at de har ringe eller slet ingen driftsmæssig værdi.

5.4. De samlede ejendommers økonomi set i relation til politik og beskatning

De større landejendommers økonomi vil som oftest være et komplekst hele af en række mere eller mindre selvstændige deles økonomi. Typisk vil der således indgå både skove og et eller flere større bygningsanlæg, parker m.v., der eventuelt kan være bygningsfremmede. Disse 2 områders økonomi er særskilt beskrevet i henholdsvis afsnit 3.4. og 4.6. Den økonomisk tungest vejende virksomhed vil imidlertid som regel være ejendommenes landbrug, undertiden fordelt på flere selvstændige enheder.

Disse store landbrug adskiller sig fra det almindelige landbrug ved, at den animalske produktion som oftest spiller en relativ mindre rolle. I øvrigt er disse landbrugs økonomi efter udvalgets opfattelse ikke særlig problematisk set i relation til landbrugets situation som helhed.

Udvalget er bekendt med, at der for tiden foregår forhandlinger mellem landbrugsorganisationerne og regeringen om landbrugets økonomiske forhold. Udvalget har under indtryk af disse forhold ikke anset det for hensigtsmæssigt i denne forbindelse at behandle det større landbrugs økonomi.

I de større landejendommers økonomiske helhed kan der endvidere indgå en række andre virksomheder, som f.eks. grusgravning, gartneri, jagtvæsen, fiskeri m.v.

Som nævnt i afsnit 5.2. er det bl.a. naturfredningslovgivningens hensigt at bevare større landskaber og områder af væsentlig interesse, og bygningsfredningslovens hensigt at bevare kulturhistoriske helheder i en hensigtsmæssig funktion.

De naturfredningsmæssige værdier er ofte til stede på de større samlede ejendomme, men medens myndighederne gennem lovgivningens bestemmelser kan sikre arealerne som landbrugs- og skovarealer, kan man ikke sikre sig mod, at disse store, sammenhængende skov- og landbrugsejendommers landskabelige, kulturhistoriske og biologiske værdier gradvis forringes.

Selv gennem egentlige fredninger mod erstatning vil det næppe være muligt for så store arealers vedkommende på længere sigt at stille krav om sådanne driftsformer, som ejerne af økonomiske grunde nødsages til at fravige til fordel for en strengt rationel drift.

Når bortses fra de fredede bygninger og skovene, jfr. henholdsvis afsnit 3.5. og 4.7., findes ikke anledning til specielt at påpege nogen del af den ejendommene og deres ejere pålagte løbende beskatning som værende specielt uhensigtsmæssig i relation til samfundets naturfredningsmæssige bevaringsinteresser.

Anderledes stiller det sig imidlertid med de kulturhistoriske værdier. Her er opretholdelse af ejendommens samlede økonomiske enhed af betydning for de bevaringsværdige helheder. Her vil en øget økonomisk belastning - herunder øget formuebeskatning af ejendommens egenkapital - bringe de bevaringsværdige værdier i større fare ved, at det økonomiske grundlag for deres opretholdelse forringes eller bortfalder.

Således vil arbejdskrævende bevaring af visse elementer af helheden i bygninger, parker, alléer o. 1. blive vanskeliggjort.

5.5. De til generationsskifte knyttede problemer

Det er udvalgets opfattelse, at en række af de større land- og skovejendomme befinder sig i en økonomisk belastet situation med deraf følgende risiko for en forringelse af de til ejendommen knyttede særlige værdifulde elementer.

Dette forhold kan ikke i væsentlig grad tilskrives den hidtidige formuebeskatning af ejerne, men vil derimod ofte hidrøre fra de af generationsskifterne betingede økonomiske belastninger af de til ejendommene knyttede egenkapitaler.

Ved arbejdsdragelser m.v. kan der således, dels gennem særlig indkomstskat, arve- og/eller gaveafgift, og dels ved deling

mellem flere arvinger blive tale om en stærk økonomisk belastning af ejendommene.

Generationsskifteproblemerne har i en række tilfælde medført delinger af tidligere samlede ejendomme og/eller en omfattende belåning.

Ud fra de hensyn, som skal varetages gennem fredningslovgivningen, må en sådan opdeling af ejendommene anses for betænkelig, idet de værdifulde landskabselementer generelt set bedst vil kunne bevares under opretholdelsen af de store ejendomsenheder med de dertil knyttede særlige driftsformer.

Betydningen af en omfattende belåning af ejendommene vil være afhængig af de herskende økonomiske vilkår, men kan - set i relation til det økonomiske offer, som en opretholdelse af visse af de værdifulde landskabselementer repræsenterer - blive ødelæggende i perioder med dårlige landbrugskonjunkturer kombineret med en mere eller mindre kraftig stagnation i ejendomspriseres udvikling.

For så vidt angår generationsskifteproblematikkens betydning for skovene henvises til afsnit 4.8.

Under indtryk af den for udvalgsarbejdet afsatte, snævre tidsramme har man i øvrigt ikke set sig i stand til at gå ind i en dybere gennemgang af generationsskifteproblemerne.

Det skal sammenfattende pointeres, at udvalget anser de vanskelige økonomiske omstændigheder, hvori en række større ejendomme må bedømmes at befinde sig, for knyttet til generationsskifteproblemerne.

KAPITEL III

<u>GENNEMGANG AF LØSNINGSMODELLER</u>	side
1. Generelle betragtninger	115
2. Løsningsmodeller for fredede bygninger	118
3. Løsningsmodeller for skovejendomme	133
4. Løsningsmodeller for større samlede ejendomme	158

KAPITEL III

GENNEMGANG AF LØSNINGSMODELLER

1. Generelle betragtninger.
2. Fredede bygninger.
3. Skovejendomme.
4. Større samlede ejendomme.

1. Generelle betragtninger

Udvalget har som baggrund for udarbejdelsen af flere af de efterfølgende løsningsmodeller forudsat, at det den 9. okt, 1980 af ministeren for skatter og afgifter fremsatte forslag til lov om ændring af udskrivningsloven og ligningsloven (L 12) eller tilsvarende regler gennemføres med de deri indeholdte generelle ændringer af formuebeskatningen.

Der behandles en række forslag, der indenfor hvert behandlet ejendomsområde skønnes egnet til at imødegå utilsigtede virkninger af samspillet mellem politikken på de enkelte områder og skattereglerne.

Endvidere behandles en række forslag, som udvalget efter nærmere overvejelse har fundet mindre egnede.

Af hensyn til senere henvisninger er forslagene fortløbende nummereret. Der er ikke knyttet nogen vurdering til denne nummerorden.

Under arbejdet med løsningsmodeller er fra en af de berørte organisationer fremkommet et enkelt forslag, der vedrører formuebeskatningen generelt:

(1) Indførelse af begrebet "beregningsindkomst" i udskrivningslovens § 11.

Ved lov nr. 538 af 28.12.79 ophævedes udskrivningslovens § 11. Efter denne paragraf skulle formueskatten nedsættes, såfremt den skattepligtige indkomst var mindre end 6 % af den skattepligtige formue. Den således nedsatte formueskat indgik i skatteloftsberegningen efter udskrivningslovens § 5.

Bestemmelsen blev ophævet, dels fordi regeringen fandt, at den gældende § 5 gav en rimelig og tilstrækkelig begrænsning af skattebyrden, dels fordi man mente, at § 11 kunne tilskynde til at anbringe formuer i aktiver, hvis værdi stiger, men hvis afkast er nul eller meget lille. Ophævelsen skulle således for det første bringe passive kapitaler i "arbejde" og for det andet modvirke, at formueejere "kunstigt", f.eks. gennem afskrivninger o.l. bragte deres indkomst - og hermed skatten af formuen - ned.

Under udvalgets arbejde blev det bragt i forslag at genindføre § 11 med den ændring, at "skattepligtig indkomst" erstattes af "beregningsindkomst".

Begrebet "beregningsindkomst" er defineret i ligningslovens § 28, hvor det anvendes i forbindelse med beregning af skat efter privatforbrug.

Ved opgørelsen af en skatteydere skattepligtige indkomst indrømmes nedslag for en række beregningsmæssige poster, især afskrivninger. Ved opgørelser af "beregningsindkomster" er disse nedslag begrænset til nogle få og små standardsatser, hvorved mulighederne for at nedskrive den skattepligtige indkomst gennem f.eks. regnskabsmæssige afskrivninger er begrænset i væsentlig grad. For virksomheder, der arbejder med regnskabsmæssige afskrivninger, vil beregningsindkomsten normalt være betydeligt større end den skattepligtige indkomst.

Idéen bag forslaget er, at den kritik, der blev rettet mod virkningerne af § 11, især var rettet mod formueejere, der lovligt, men "kunstigt" foretog skattemæssige nedskrivninger af indkomsten for herved at bringe indkomsten under 6 % af formuen. Ved at anvende "beregningsindkomst" i stedet for "skattepligtig indkomst" ville man opnå, at kun meget små og standardbetonede afskrivninger kunne påvirke formuers beskatning. Forslagsstillerne mente herved at imødegå den væsentligste politiske kritik mod den hidtidige anvendelse af § 11.

Udvalget har overvejet forslaget og fundet, at det beskriver en konsekvent tankegang og på væsentlig måde imødekommer den kritik, der fra politisk hold rejstes mod den gamle § 11. Udvalget finder, at forslaget i væsentlig grad begrænser formueejeres muligheder for at nedbringe formueskatten ved f.eks. afskrivningsmæssige dispositioner, medens det sikrer, at formueejere med en reel lav afkastning af formuen opnår rimelig skattelettelse.

Forslaget omhandler ikke blot formuebeskatning af skove og fredede bygninger, men berører selve formuebeskatningen generelt. Udvalget har derfor fundet, at det ligger uden for nærværende arbejdes kommissorium. Det vil derfor ikke blive behandlet yderligere, ligesom udvalget vil afstå fra at vurdere fordele og ulemper ved forslaget ellers.

2. Løsningsmodeller for fredede bygninger

Det fremgår af foranstående, at udvalget finder, at de aktuelle økonomiske forhold for ejere af fredede bygninger i visse tilfælde gør det vanskeligt eller umuligt at få disse bygninger vedligeholdt i en - set ud fra den samfundsmæssige bevaringsinteresse og bygningsfredningslovens formål - acceptabel stand.

Årsagerne hertil er flere og forskellige fra ejendom til ejendom i overensstemmelse med den store variation inden for de fredede bygninger. Efter udvalgets opfattelse ligger hovedårsagen i de ofte betydelige udgifter, der er forbundet med vedligeholdelsen af de fredede bygninger i forhold til andre bygninger.

Der findes som foran omtalt allerede i den gældende lovgivning visse regler, der særligt begunstiger ejere af fredede bygninger. Efter udvalgets opfattelse er den heri indeholdte offentlige støtte til opretholdelsen imidlertid i visse tilfælde utilstrækkelig til at muliggøre den ønskede bevaring,

Udvalget skal derfor i det følgende anføre en række løsningsmodeller, som generelt tilsigter at skabe et bedre økonomisk grundlag for de fredede bygningers opretholdelse og derfor må påregnes at få betydning for alle landets fredede bygninger - både by- og landejendomme.

I hvilket omfang forslagene får betydning for den enkelte ejendom vil imidlertid afhænge af de konkrete forhold for ejendommen og dens ejer.

Konsekvenserne af de fremsatte forslag til være :

- 1) de økonomiske vilkår for og dermed ejerens interesse i udførelsen af istandsættelsesarbejder bedres med forventet øget indsats til følge, og
- 2) en øget beskæftigelse i byggefagene, idet typisk 80 % af istandsættelsesudgifterne vil være lønudgifter.

(2) Nedsættelse af formuebeskatningen.

Nedsættelse af formueskat tænkes i første række at omfatte den del af formueskatten, der måtte hvile på ejerboligen. Dette kan ses som en videre udbygning af den indførte henstandsordning for formueskat, der vedrører en fredet ejerbolig, jfr. bekendtgørelse af 31. juli 1980 herom.

For byejendomme med en ejerbolig vil den økonomiske lettelse ved en sådan ordning formentlig være relativ stor for de store ejendommers vedkommende, men uden betydning for de små.

For landejendomme derimod vil en nedsættelse af den formuebeskatning, der vedrører den fredede ejerbolig ikke løse store økonomiske problemer, idet de beløb, der kunne blive tale om, er relativt små.

Nedsættelsen kan betinges af, at der stilles krav om tinglysning af særlige bevaringsbestemmelser, hvis indhold fastsættes af fredningsstyrelsen.

I visse tilfælde vil det endvidere være rimeligt at kræve, at den fredede bygning tjener som bolig for ejeren eller dennes husstand, jfr. den nu gældende henstandsordning.

For fredede by- og landejendomme, der ikke fungerer som bolig, vil der i de konkrete tilfælde ligeledes kunne være behov for en nedsættelse af formueskatten.

Forslaget kræver lovændring.

Nedsættelse af formueskat vil være lettere at administrere end en tilsvarende henstandsordning.

(3) Indførelse af formueopgørelse under hensyn til fredningsbåndet som en kapitaliseret byrde.

Forslaget er fremkommet fra organisationsside, og det hviler for så vidt angår landejendomme med fredede bygninger på det grundsyn, at de pågældende ejendomme bestående af bygningsanlæg, park, avlsgård og landbrug er en kulturhistorisk og økonomisk enhed.

Selv om der ved ejendomsværdiansættelsen skal tages hensyn til de særlige forpligtelser, der hviler på en bygningsfredet ejendom, kan foreslås, at der ved opgivelsen af den samlede skattepligtige formue kan gøres fradrag for de kapitaliserede omkostninger ved de fredede bygningers årlige vedligeholdelses- og istandsættelse.

Som de årlige udgifter kan tænkes anvendt enten de faktisk afholdte udgifter til vedligeholdelse og istandsættelse - uanset om de er fradragsberettigede eller ej - eller et beregnet årligt rammebeløb.

Principielt må de faktisk afholdte vedligeholdelses- og istandsættelsesudgifter foretrækkes anvendt ved beregningen, idet ejerne derved får en tilskyndelse til at udføre arbejderne, og samfundet en sikkerhed for en reel baggrund for fradragene.

(4) Fritagelse for indkomstbeskatning af tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger.

Tilskud betragtes generelt som indkomst og er følgelig som hovedregel indkomstskattepligtige i overensstemmelse med skattelovgivningens almindelige regler.

I de seneste år har der i visse love til fremme af særlige forhold været indeholdt hjemmel til at yde tilskud, der ikke medregnes ved opgørelsen af modtagerens skattepligtige indkomst. Senest er tilskud til bygninger med erhvervsvirksom-

hed i medfør af loven om vedvarende energi indkomstskattefrie. Også blandt de i oktober 1980 vedtagne love, f.eks. om energibesparende foranstaltninger, er der indeholdt bestemmelse om, at tilskud, der ydes til bestemte formål under visse forudsætninger, er skattefrie.

Som begrundelse for et forslag om fritagelse for skat af tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger må nævnes, at hovedparten af de arbejder, hvortil der ydes tilskud, ikke medfører øget brugsværdi. Arbejderne er bundet med hensyn til udførelse og materialevalg, og selve tilskuddet dækker næsten undtagelsesløst kun delvis udgifterne ved det støtteberettigede arbejde.

Dertil kommer, at betingelserne for ydelse af tilskud ofte fører til yderligere rådighedsindskrænkninger for den bygningsfredede ejendom.

De tilskud til istandsættelsesarbejder, der kan være omfattet af en skattefritagelse, kan afgrænses således:

- a. Bygningen skal være fredet efter bygningsfredningsloven.
- b. Der skal tinglyses eller være tinglyst en særlig bevaringsdeklaration på ejendommen.
- c. Tilskuddet skal medgå til dækning af dokumenterede udgifter ved egentlige istandsættelses- og restaureringsarbejder.
- d. Projektet og de udførte arbejder skal være godkendt af fredningsstyrelsen før tilskuddets udbetaling.

Der kan eventuelt tilføjes yderligere betingelser, og det må forudsættes, at de udgifter, der dækkes af tilskuddet, ikke samtidig fradrages efter reglerne om fradrag for vedligeholdelsesarbejder, jfr. efterfølgende.

Tilskudsgiver kan være offentlige myndigheder, bevaringsfonde eller lignende.

Hvis tilskuddene ikke beskattes, tilskyndes ejerne i højere grad til at udføre nødvendige og for samfundets bevaringsinteresser ønskværdige arbejder.

Forudsætter man en beskatningsprocent på gennemsnitlig 50 % for private ejere af fredede bygninger, vil provenutabet ved skattefrihed for tilskud groft skønnet være ca. 4 mill. kr.

Tilskuddene og arbejderne er veldefinerede og falder inden for de allerede eksisterende administrative funktioner i fredningsstyrelsen.

(5) Udvidelse af fradragsretten for udgifter til bygningsarbejder på fredede bygninger.

Som omtalt i kap . II. 3.5. må de gældende regler for fradrag for bygningsarbejder på fredede bygninger anses for begrænsende og i et vist omfang hæmmende for udførelsen af vedligeholdelses- og istandsættelsesarbejder.

Vedligeholdelse i skatteteknisk forstand omfatter kun udbedringen af ejendommens forringelse siden overtagelsen. Dette vedligeholdelsesbegreb er ikke nødvendigvis sammenfaldende med almindelig vedligeholdelse eller øvrige bygningsarbejder i forbindelse med istandsættelse , restaurering, ombygning eller modernisering i bygningsfredningslovens forstand.

Det kan derfor foreslås, at fradragsretten udvides, således at de udgifter, der er fradragsberettigede, frigøres fra den hidtil anvendte skattetekniske forståelse af vedligeholdelsesbegrebet.

Man kunne således anerkende større fradrag under hensyn til: at bygningsdele nedbrydes og skal fornyes på trods af vedligeholdelse,

at forringelsen sker accelererende under nedslidningsfasen, at istandsættelsesarbejder oftest er akkumulerede vedligeholdelsesarbejder, samt at der af håndværksmæssige og økonomiske grunde ikke på samme måde som tidligere kan udføres løbende vedligeholdelse.

Ved ikke at tillægge ejertiden den afgørende betydning, men derimod at anlægge en konkret vurdering af de enkelte arbejders karakter på baggrund af bygningens alder og de fredningsmæssige forpligtelser vil skønnet over, hvilke arbejder der er fradragsberettigede blive bedre i overensstemmelse med statens bygningsfredningspolitik. Man ville f.eks. der- ved kunne tage hensyn til det accelererende forfald.

En udvidet fradragsret vil kunne afgrænses nærmere, dels i overensstemmelse med foran anførte betingelser for ydelse af tilskud, dels ved en afgrænsning af arbejder, der på trods af de særlige forhold, som gør sig gældende for fredede bygninger og bygningsdele, dog må anses som repræsenterende en forbedring.

Det er nærliggende at foreslå reviderede retningslinier for udøvelsen af det skøn, der ligger til grund for afgrænsningen mellem vedligeholdelse og forbedring, herunder relationen til erhvervelsestidspunktet.

En skematisk beregning af vedligeholdelsesbyrderne er en anden mulighed for regulering af fradragsretten for istandsættelsesudgifter.

Dette kunne ske ved, at der anerkendes individuelt fastsatte årlige beløb for hver enkelt fredet bygning under hensyn til bygningens særlige beskaffenhed og inden for hvilket faktisk afholdte vedligeholdelsesudgifter er fradragsberettigede uanset ejertiden. Disse beløb må kunne akkumuleres fra år til år.

Beløbet må være knyttet til den pågældende bygning og bør kunne overføres fra ejer til ejer.

Man kan forestille sig flere forskellige fremgangsmåder for beregningen af disse årlige, faste beløb.

Ved en restaureringssagkyndig vurdering vil det være muligt for hver enkelt fredet bygning at finde frem til et beløb, der - uden at være fuldstændig korrekt - vil kunne danne grundlag for skematisering af fradragsretten med deraf følgende generelt bedre økonomiske muligheder for ejeren for at udføre istandsættelsesarbejder.

Som eksempel på en metode til beregning af en skematiseret fradragsret kan nævnes et oplæg fra bygningsfredningsforeningen (BYFO). Herefter regnes der med fastsatte tidsrammer for forskellige bygningsdeles holdbarhed og med en i forhold hertil beregnet vedligeholdelsesudgift pr. år pr. bygningsdel.

Summen svarende til bygningshelheden udgør således den samlede årlige "vedligeholdelsesbyrde", "forfald -pr.-år", der er overgrænsen for fradragsret for faktisk afholdte udgifter. I princippet er det et årligt beløb, der pristalsreguleres, og som kan akkumuleres i en ejerperiode. Et beløb kan endvidere efter forslaget overføres mellem forskellige fredede bygninger i samme ejerforhold, men derimod ikke til en ny ejer.

Den "opsparede" fradragsret forudsættes bundet til den tid, en ejer har besiddet ejendommen, svarende til gældende skattepraksis, og der er ovenfor fremført forhold, der taler imod en fortsættelse heraf.

Det skematiske grundlag, hvorpå vedligeholdelsesbyrden beregnes, må - for generelt at kunne være dækkende for enhver fredet bygning - ansættes med en vid margin. Det beregnede "forfald-pr.-år-beløb" kan derfor næppe antages at blive mere korrekt end en tilsvarende kvalificeret helhedsbedømmelse af en fredet bygnings årlige vedligeholdelsesbehov. Det må herved endvidere tages i betragtning, at de enkelte bygningsdeles forfaldsgrad, som ovenfor omtalt er afhængig af

en lang række faktorer, og at vedligeholdelsen også må dække særlige bygningsdele og detaljer, der ikke opgøres i oplæggets korte, skematiske opstilling, men som kan indgå med betydelig vægt i en konkret ejendoms vedligeholdelsesbehov. Der kan særligt nævnes de mere kunstnerisk betonedele elementer i en bygning.

Med hensyn til pristalsreguleringen må man være opmærksom på, at de almindelige byggeprisindeks ikke svarer til omhandlede istandsættelsesarbejders relativt større forbrug af manuel arbejdskraft. Lønudviklingen vil derfor have større betydning for arbejder på fredede bygninger, end pristalsreguleringen kan forventes at kompensere for.

Risikoen for, at udførelsen af nødvendige vedligeholdelsesarbejder må afvente "Opsparing" af et tilstrækkeligt forfaldspr.-år-beløb, må endvidere tages i betragtning.

Det forhold, at fradragsretten kan samles sammen fra flere fredede bygninger under samme ejer, vil bryde med princippet om, at beløbet bør knytte sig til den pågældende bygning i sig selv.

Administrativt vil oplægget indebære en betydelig indsats i forbindelse med beregning og godkendelse af de enkelte ejendoms forfaldsbeløb.

Udvalget har således overvejet en ordning, hvorefter udgifter til almindelig vedligeholdelse og til bygningsarbejder, der kræver tilladelse fra fredningsstyrelsen og som tillige anerkendes som støtteberettigede, skal kunne fratrækkes i deres helhed, når der er lyst bevaringsdeklaration. (Dog med reduktion af det beløb, der måtte blive givet som tilskud, såfremt tilskuddet gøres skattefrit).

Disse arbejder vil være karakteriseret ved, at fredningsstyrelsen har fundet dem nødvendige af hensyn til bygningens opretholdelse i den ønskede tilstand i modsætning til arbejder, der evt. nok kunne tillades, men som efter praksis ikke kunne begrunde støtte, f.eks. moderniseringsarbejder.

I forbindelse med administrationen af tilladelser til bygningsarbejder og ydelse af støtte vil fredningsmyndighederne vurdere, hvilke arbejder der samtidig vil kunne være støtteberettigede.

Det er ejerens pligt over for ligningsmyndighederne at dokumentere, hvilke udgifter der vedrører de arbejder, hvortil udgifterne er fradragsberettigede.

Dette forslag bryder med skattemyndighedernes traditionelle opfattelse af det skattetekniske vedligeholdelsesbegrebs sammenhæng med "ejertiden", jfr. foranstående, og dets eventuelle gennemførelse bør muligvis for at sikre mod afsmitende virkning overfor ikke-fredede huse foretages gennem lovændring.

En betydelig administrativ fordel ved denne løsning er, at der kun bliver tale om vurdering af fradragsret, såfremt arbejdet rent faktisk udføres. Den administrative byrde vil hvile primært på fredningsmyndighederne, der allerede med de nugældende regler får alle sådanne sager til behandling i forbindelse med ansøgning om godkendelse af bygningsarbejder.

Det skønnes, at denne model inden for fradragsområdet er den letteste at administrere, og den der giver den bedste sikkerhed for fradragsrettens omfang for ejeren, samtidig med, at den vil indebære den største tilskyndelse til udførelse af de for de fredede bygningers opretholdelse nødvendige arbejder i overensstemmelse med bygningsfredningslovens hensigter.

Som en detalje i reglerne for fradragsret for udgifter, der tjener til fredede bygningers opretholdelse, foreslås, at udgifter til opvarmning og til affugtning, som er nødvendig af hensyn til bygningernes vedligeholdelse, skal kunne fradrages.

Ordningen kan muligvis gennemføres gennem en administrativ ændring ved udformningen af et afsnit herom i ligningsrådets vejledende anvisning. Der er tidligere truffet aftale herom, men en endelig udformning af reglerne herfor har endnu ikke fundet sted.

Ordninger, som navnlig tager sigte på de store og delvis ubeboede herregårdshovedbygninger, vil tilskynde til en generel bedre vedligeholdelsestilstand, således at bygningsskader forårsaget af fugt og frostsprængninger undgås.

(6) indførelse af fradrag for vedligeholdelsesudgifter vedr. ejerlejligheder i fredede bygninger.

Efter gældende retstilstand indrømmes der ikke fradrag for vedligeholdelsesudgifter vedr. ejerlejligheder heller ikke i fredede bygninger.

Under indtryk af at sådanne ejendomme er undergivet bygningsfredningslovens almindelige bestemmelser med bl.a. kvalificerede krav til alle bygningsarbejder, kan det foreslås, at der gives ejere af ejerlejligheder i fredede bygninger ret til at fradrage "vedligeholdelsesudgifter" efter samme regler som for andre fredede bygninger gældende, jfr. foranstående.

(7) Indførelse af ændrede retningslinier for ejendomsvurderingen for ejendomme med fredede bygninger.

Ved ansættelse af grundværdien skal efter de nugældende regler tages hensyn til rettigheder og byrder af offentlig- og privatretlig karakter, men kun for så vidt disse vedrører den ubebyggede grund.

Dette fortolkes således, at bygningsfredning ikke kan tillægges betydning for grundværdiansættelsen, idet den efter lovens ordlyd ikke vedrører den ubebyggede grund.

Dette gælder efter skattedepartementets opfattelse uanset, om der på ejendommen er tinglyst bevaringsbestemmelser, der i realiteten indebærer, at der aldrig vil kunne rådes over grunden i ubebygget tilstand.

Med hensyn til bygningsfrednings indvirken på ansættelse af ejendomsværdier er tidligere opnået enighed om, at der søges udarbejdet retningslinier. Sådanne retningslinier er endnu ikke fastlagt.

(8) Ændring af ejendomsbeskatningen for ejendomme med fredede bygninger.

Den hidtidige regel om at ejere af fredede bygninger, for hvilke der er tinglyst bevaringsdeklaration, kan søge om fritagelse for betaling af ejendomsskyld, forventes opretholdt, uanset at dens økonomiske rækkevidde er begrænset.

Det kan foreslås, at kommunerne og amtskommunerne får ret til efter ansøgning at fritage helt eller delvis for betaling af den grundskyld, der pålignes bygningsfredede ejendomme, for hvilke der er tinglyst bevaringsdeklaration.

Fritagelsen skal kunne omfatte den bebyggede grund, gårdsplads og have.

Navnlig for byejendomme vil ordningen betyde en stor økonomisk lettelse for den enkelte ejer, medens der ikke vil blive tale om nogen væsentlig økonomisk belastning af de enkelte kommuner, idet iøvrigt bemærkes, at disse efter forslaget selvstændigt kan afgøre, i hvilket omfang fritagelseshjemlen skal benyttes.

Modellen kan eventuelt kombineres med en vejledning fra fredningsstyrelsen til kommunerne, omhandlende hvilke forhold der

bør tages hensyn til ved imødekommelse af ansøgninger om fritagelse for grundskyld for herigennem at sikre, at lettelserne kommer bygningsbevaringen til gode.

(9) Forøget tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger

Som nærmere omtalt i kap. II. 3.4. findes der allerede i begrænset omfang mulighed for at opnå tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger, ligesom der er mulighed for at opnå lån på gunstige vilkår hertil.

Ved en tilstrækkelig stor forøgelse af de statslige bevillinger til disse direkte støtteformer vil der selvsagt kunne opnås en væsentlig forbedret tilstand af den fredede bygningsmasse.

Ved en stor forøgelse af den direkte økonomiske støtte kan det opfattes således, at opretholdelse af de fredede bygningers nuværende tilstand varetages af det offentlige. Imidlertid har den hidtidige politik på dette område været, at staten gennem tilskud tilskynder ejeren til at gennemføre de fornødne arbejder, idet opretholdelsen af den fredede bygning påhviler ham. Sammenholdes dette med bemærkningen i udvalgets kommissorium om, at de pågældende ejere skal bære deres del af byrderne, må det antages, at denne politik fortsat skal være gældende. Forslag om forhøjelse af statens tilskud til arbejder på fredede bygninger bør derfor afvejes således, at tilskuddene i almindelighed kun ydes til delvis dækning af de enkelte arbejder.

Bygningsfredningsforeningen har skønnet, at det samlede årlige forfald (tilskudsbehov) udgør ca. 160 mill. kr.

-00000--

Ovennævnte sigter mod en løbende ordning med et højere støteniveau end hidtil. Løsningen kan imidlertid også anvendes periodevis af f.eks. beskæftigelseshensyn i lighed med de seneste års ydelse af beskæftigelsesmidler til arbejder på fredede bygninger. (1974-1979: ialt ca. 100 mill.kr.).

(lo) Fondsdannelser, oprettelse af selvejende institutioner m.m.

Det har været fremført, at fondsdannelser, oprettelse af selvejende institutioner og lignende med deraf følgende særlige skatte- og afgiftsmæssige forhold, eventuelt kunne løse problemerne omkring opretholdelsen af de fredede bygninger på en for ejeren og samfundet acceptabel måde.

Særligt har spørgsmålet om fondsdannelse været overvejet i forbindelse med generationsskifte af landejendomme med fredede bygninger.

Udvalget er bekendt med, at der under justitsministeriet er nedsat et udvalg, der for tiden behandler selvstændige institutioners retsforhold.

Forskellige modeller er beskrevet i det følgende:

1. Etablering af fonde knyttet til de enkelte ejendomme med en kapital tilvejebragt ved ejerens og det offentliges foranstaltning og med det formål at bevare den fredede ejendom og yde støtte til vedligeholdelse af bygninger og haver og de øvrige bevaringsværdige landskabselementer.

Ejerens formueskat og gave- og arveafgifter kunne eventuelt helt eller delvis kanaliseres til fonden.

Det måtte være muligt for ejeren at skænke midler eller indbo til fonden med fordelagtige skattemæssige konsekvenser.

2. Overdragelse af bygningsanlæg med omgivelser til fonde eller selvejende institutioner med det formål at bevare og vedligeholde bygninger og park.

Ejere af landejendomme med fredede bygninger kunne således søge om tilladelse til at udmatrikulere eller udstykke hovedbygning med park og eventuelt med avlsgård. Baggrunden herfor skulle være, at man derved ville skabe bedre muligheder for at opretholde de fredede bygninger, eller for at ejeren kunne skille sig af med den økonomiske belastning, bygningen betyder for ejendommen.

Udvalget må imidlertid nære betænkelighed ved, at fredede bygningsanlæg på landejendomme udstykkes eller udmatrikuleres fra jordtilliggendet, som skal danne det kulturhistoriske og økonomiske grundlag for bygningernes opretholdelse.

Ved vurderingen af om en omdannelse af herregårdsbygninger til et fond kunne være hensigtsmæssig, må det afgørende dog være, om der på langt sigt derved sikres økonomiske muligheder for en bevaring og istandsættelse samtidig med, at båndene fortsat består til den resterende ejendom.

3. I medfør af landbrugsloven kræver selskabs- og fondserhvervelse af landbrugsejendomme tilladelse fra landbrugsministeriet.

Det kunne imidlertid overvejes at tillade en fond at overtage en landejendom med større fredede bygningsanlæg og park, idet fonden får som formål at bevare og vedligeholde ejendommen intakt med alle de bevarelsesværdier, der er knyttet til den kulturhistoriske og landskabelige helhed. Ordningen indebærer, at der udarbejdes retningslinier for, under hvilke omstændigheder "særlige forhold", jfr. landbrugslovens § 21, stk. 1, kunne omfatte bevaring og således gøre fondserhvervelser mulige.

I denne situation bliver det et spørgsmål, om fonden driver erhvervsmæssig virksomhed eller er en almennyttigt fond. For overdrageren rejses problemet om betaling af særlig indkomstskat af overdragelsessummen.

4. Endelig kunne foreslås dannelsen af en landsdækkende fond. Fonden skulle ved erhvervelse af fredede ejendomme løse de bevaringsopgaver, som ud fra en samlet vurdering bedst kunne løses på denne måde. Der kunne endvidere skabes mulighed for fritagelse for overdrageren for særlig indkomstskat eller arveafgift.

Fonden måtte naturligt kunne erhverve landbrugsejendomme, idet et af formålene med dens etablering skulle være, at ejere, der ønskede at overdrage deres landejendom til denne fond, kunne have sikkerhed for den fortsatte drift af ejendommen helt eller delvis med respekt af værdiernes bevaring.

I visse tilfælde måtte der ved overdragelsen sikres midler til bygningers og parkers opretholdelse og eventuelt til hele ejendommens måske urentable, bevaringsværdige elementer.

Ved en overdragelse til den landsdækkende fond må det være en forudsætning, at fonden påtager sig bevaringsforpligtelsen og den fremtidige drift og vedligeholdelse.

Spørgsmålet om ejerens og dennes families fortsatte benyttelse af ejendommen kan overvejes i forbindelse med en overdragelse, ligesom det kunne overvejes at hjemle mulighed for at betragte overdragelse til fonden af ejendommen som erstatning for skatter og afgifter til staten.

I forbindelse med de skitserede fondsdannelser vil der være en lang række forhold, som skal nærmere overvejes.

Udvalget er opmærksom på, at privat fondsdannelse eller anden fondseje på længere sigt, når formålet tages i betragtning, kan vise sig at være u hensigtsmæssigt ved, at betingelser for fondsvirksomhed ændres gennem ændringer i den samlede lovgivning.

3. Løsningsmodeller for skovejendomme

Det fremgår af foranstående, at der med de gældende regler for beskatning (herunder de ændringer, der ventes gennemført inden udgangen af 1980) må siges at være et i relation til skovlovgivningens hensigter uheldigt forhold mellem det mulige løbende, likvide afkast af skovdriften og beskatningen af skovbrugserhvervet. Dette forhold ventes forstærket ved gennemførelse af 17. alm. vurdering i 1981.

Det må derfor være udvalgets opgave at pege på løsninger, der er egnede til at rette op herpå.

De efterfølgende løsningsmodeller tager alle udgangspunkt i, at lovforslag L. 12 af 9. lo. 80 om ændring af formuebeskatning vedtages med det foreslåede eller et tilsvarende indhold.

Inden de enkelte løsningsmodeller behandles, skal kort redegøres for to principielle forhold, som i højere eller mindre grad kan påvirke dem alle.

Af kap. II. 4. 2. om de private skoves sammensætning m.v. fremgår skovbrugets ejendomsstruktur.

Denne ejendomsstruktur medfører, at det vil være rimeligt at overveje, om de ændringer, der foreslås gennemført, skal rettes mod hele erhvervet, eller om det vil være hensigtsmæssigt af administrative grunde at indføre en mindstegrænse for skovejendomme, for hvilke ændringerne skal gennemføres. Valget heraf må afhænge af de administrative problemer, der knytter sig til den enkelte løsning.

Ved valget af undergrænse kan vælges areal eller ejendomsværdi.

At anvende arealet som grænse er nærliggende, idet lovgivningen (skovstøtteloven, udstykningsloven og lov om statstilskud til konsulentbistand) i forvejen opererer med en grænse på 50 ha. Meget taler derfor for at vælge denne grænse.

Af skemaet side 63 fremgår, at der er ca. 25.500 private skovejendomme i landet. Af disse er kun godt 600 (2 %) over 50 ha. Løsninger, der kræver enkeltsagsbehandling, vil således administrativt være i høj grad afhængig af, om de gøres generelle eller specifikke for de større ejendomme.

Til belysning af om en sådan sontring vil være rimelig, kan anføres, at ejendomsværdien ved 16. alm. vurdering for en ejendom på 50 ha i gennemsnit er ansat til ca. 450.000 kr. Altså under grænsen for formuebeskatning. Om formueskatten er af betydning for ejeren vil derfor i almindelighed afhænge af, om han råder over andre formuegoder. Endvidere kan anføres, at de knapt 25.000 ejendomme, der er mindre end 50 ha, kun dækker 39 % af det private skovareal. Ved at rette ændringerne selektivt mod de større ejendomme vil de således komme ca. 61 % af det private skovareal til gode, medens administrationen begrænses til et beskedent antal ejendomme.

Imod at anvende arealet som grænse taler, at der herved opstår egnsvis forskelsbehandling, idet skovene i de gamle skovegne - d.v.s. på morænejord - er højere vurderet pr. ha end hedeplantagerne. Det kunne tale for i stedet at anvende en undergrænse for ejendomsværdien, f.eks. svarende til ovennævnte 450.000 kr.

Det andet generelle forhold, der skal påpeges indledningsvis er, at almindelige forbedringer i økonomien, lettelse i beskatningen af skov, tilskud o.l. - alt andet lige - vil gøre kapitalanbringelse i skovbruget mere attraktivt. Dette vil føre til en øget efterspørgsel og dermed højere pris på skovejendomme, uden at indtjeningssevnen øges tilsvarende. En lettelse, f.eks. i formuebeskatningen af skov, må således antages at have den bivirkning, at skovenes ejendomsværdi stiger yderligere.

På denne baggrund vil det være naturligt, at udvalget foruden at se på mulige tilskud og ændringer i beskatningen tillige overvejer, med hvilken styrke denne bivirkning følger af den enkelte løsningsmodel, og hvilke forholdsregler der kan tænkes indført for at begrænse virkningen.

--ooOoo--

Udvalget har gennemgået nedenstående forslag vedrørende skovbrug:

(11) Tilskud til skovbrug.

Skovbrugets manglende evne til at forrente ejendomsværdien med en passende rente kan imødegås ved tilskud til skovdrift. Et ubetinget tilskud i kr. pr. ha til skove (f.eks. over 5 ha) vil naturligvis på kort sigt forbedre indkomsten og dermed forrentningen af ejendomsværdien uden dog at give nogen sikkerhed for, at forbedringen af indkomster omsættes i et bedre og mere langsigtet skovbrug. På lidt længere sigt må et sådant tilskud imidlertid antages at påvirke priserne på skov, hvorved virkningen af et sådant tilskud vil udjævnes.

For at opnå den ønskede virkning må tilskud til skovdrift derfor rettes mod bestemte mål. Der er mange mulige mål for sådanne tilskud, f. eks.

- udarbejdelse af driftsplaner
- aflønning af forstligt uddannet personale
- investering i kulturer og bevoksningspleje (f.eks. for løvtræ)
- overholdelse af ældre bevoksninger
- pleje af særligt publikumsbesøgte områder.

En løsning gennem ydelse af tilskud må anses for særlig egnet, dersom det ønskes at kombinere løsningen af erhvervets økonomiske problemer med en mere detaljeret styring af skovbrugets produktion såvel af træ som af umålelige samfundsgoder.

Såfremt støtten især rettes mod en forstlig fornuftig produktion bør følgende forhold iagttages:

En rimelig nøjagtig fastsættelse af den egentlige produktion i form af løbende tilvækst i skoven er en vanskelig og bekostelig sag, hvorfor denne produktion ikke er egnet som kriterium for støtte. Præmiering af en høj sekundær produktion (skovning) vil virke uheldig, idet det vil tilskynde til u-hensigtsmæssig forcering af hugst.

Støtte til løvskovbrug vil nok kunne øge produktionen af løvtræ, men vil samtidig nedsætte den samlede vedproduktion, idet tilvæksten i løvtræ groft sagt er halvt så stor som i nåletræ. Landet har som nævnt nettoeksport af løvtræ, men nettoimport af nåletræ. En sådan støtte må i givet fald gives ud fra æstetiske/økologiske hensyn og være velafvejet i forhold til ønsker om erhvervets bidrag til landets forsyning med træ.

En mulig støtteform vil formentlig være en (evt. gradueret) støtte pr. ha bevokset areal betinget af, at ejeren

- udarbejder og forpligter sig til at følge en af statens tilsyn med de private skove godkendt driftsplan, og
- selv er forstligt uddannet eller ansætter sådant uddannet personale i et omfang, der svarer til ejendommens størrelse og sammensætning.

Tænkes anvendt satser af størrelse som i den gældende hollandske ordning, vil støttebeløbet blive ca. 50 mill. kr. årligt. (Jfr. side 102).

Det vil være vanskeligt med sikkerhed at give støtten til de skove, der har særlige økonomiske vanskeligheder.

Ønsket om at skovejerne skal bære deres del af byrderne ved den nuværende økonomiske situation, må imødekommes ved gennem en stram administration af driftsplankravet at sikre, at støtten går til og eventuelt øger skovejernes egne investeringer i en samfundsgavnlig, langsigtet produktion.

Udvalget peger på, at evt. tilskud til skovbrug i givet fald skal godkendes i EF. Dersom støtten rettes mod konsulentbistand og driftsplanlægning (struktur), vil en sådan tilslutning formentlig kunne opnås.

En løsning med en virkning svarende til direkte tilskud kan opnås ved at indføre muligheder for særligt gunstigt forrentede lån til skovbrug analogt til de for landbruget gældende.

Fordele og ulemper ved en sådan løsning vil svare til de ovennævnte for tilskud. En fordelagtig låneordning vil dog antagelig være lettere at ændre løbende i takt med erhvervets behov for støtte.

(12) Nedbringelse af handelsprisen for skov.

Problemerne i samspillet mellem skovens beskatning og indtjeningsevne hidrører i væsentlig grad fra, at skovens formueværdi er for stor i forhold til erhvervets afkastningsevne.

Formuestørrelsen lader sig imidlertid regulere enten gennem reglerne for dens beregning (jfr. nedenfor) eller gennem en egentlig regulering af salgspriserne på skov.

Skovejendomme er sammen med andre ikke-landbrugsnoterede jorder efter vedtagelse af erhvervelsesbegrænsninger for landbrug den 1. januar 1979 de eneste former for frit erhvervelig jord uden for byer og sommerhusområder. Skovbrugserhvervet er derfor udsat for en kraftig efterspørgsel fra kapitalstærke købere, der ikke alle kan antages at have skovdrift som væsentligste hensigt.

Dersom man ad lovgivningsvej begrænser efterspørgselen efter skovejendomme til i princippet alene at hidrøre fra personer, der må antages at drive erhvervsøkonomisk skovbrug, må virkningen - i lighed med landbrugslovens virk-

ning - antages at blive fald eller stagnation i skovpriserne, indtil der er nået et niveau i bedre overensstemmelse med skovene erhvervsøkonomiske værdi.

Da disse tanker svarer ret nøje til tankerne bag landbrugslovens erhvervelsesbegrænsning, har udvalget ønsket at pege på denne løsning som en overvejelse værd.

Løsningen kan tænkes indføjet som en bestemmelse i skovloven og kan indeholde f.eks. følgende begrænsninger i erhvervelsesretten enkeltvis eller i kombination:

Erhvervs-	Køber skal have eller tage jordbrug som
kriterium:	hovederhverv.
Bopæls-	Ved køb af skov over XXX ha (f.eks. 600 ha):
kriterium:	Køber skal tage fast bopæl på ejendommen
	eller drive ejendommen i samdrift med anden
	jordbrugsejendom inden for en afstand af
	XX km, hvorpå han har fast bopæl.
Uddannelses-	Ved køb af skov over XX ha (f.eks. 50 ha):
kriterium:	Køber skal enten i forvejen drive skov, være
	forstligt uddannet eller forpligte sig til
	stedse at have ansat sådant uddannet personale.

Virkningen af sådanne eller lignende bestemmelser vil være,

at efterspørgslen efter skov falder,

at uønsket erhvervelse af skov i speulationsøjemed og til fritidsbrug begrænses, og

at skovdriften må antages forbedret gennem bedre forstlig drift.

Udvalget peger på, at bøsningen i givet fald må overvejes nærmere, idet ovennævnte erhvervelseskriterier ikke er tilbunds gående gennemarbejdet. Der vil tillige skulle afklares problemer i forhold til skove ejet af fonds og selskaber, der

i dag lovligt kan eje skov. Erfaringerne med landbrugslovens tilsvarende bestemmelser er imidlertid ikke udelukkende positive.

Løsningen vil favorisere samdrift af småskovejendomme/ men vil ikke påvirke ejendomsstrukturen i øvrigt.

Det bemærkes i denne forbindelse, at ca. 90% af skovejendomme under 50 ha i forvejen hører til landbrugsejendomme og herved er underlagt landbrugslovens erhvervelsesbestemmelser.

Dersom løsningen gennemføres og opnår den tilsigtede virkning: Prisfald på skovejendomme, må der ventes at opstå finansieringsproblemer for de skovejendomme, der i dag er relativt højt belånt.

Udvalget anser alt i alt ikke denne løsning for særlig hensigtsmæssig.

-ooOoo--

Såfremt man ikke vælger at søge ejendomsværdien (udtrykt som den egentlige handelsværdi) opbremsat eller nedsat gennem erhvervelsesbegrænsninger, kan man i stedet regulere den fastsatte ejendomsværdi, inden den optages i selvangivelsens formueopgørelse til beskatning.

Udvalget har til vurdering heraf gennemgået gældende vurderingsregler og -resultater, jfr. især kap. II.4.5.

Det er udvalgets indtryk, at en, del af problemerne med relativt høje ejendomsværdier for store ejendomme kan hidrøre fra den på grund af manglende salgsstatistik foretagne usikre ekstrapolation fra tabelværdier fastsat ud fra handler med mindre ejendomme.

Vurderingsmyndighederne skal imidlertid ved hver vurdering ud fra bedste skøn foretage denne ekstrapolation på det foreliggende

grundlag. Det må derfor forventes, at dette også sker ved de kommende vurderinger, således at man fortsat erkender, at liebhaverkøbene er karakteristiske for de mindre ejendomme, medens kravene til erhvervsmæssigt fornuftige muligheder må antages i højere grad at komme til udtryk i salgspriserne for store ejendomme, dersom de blev udbudt i et til statistisk behandling tilstrækkeligt omfang.

--ooOoo--

Udvalget har derfor kun som løsningsmodeller overvejet følgende:

Fastsættelse af en individuel "erhvervsværdi" ud fra den enkelte skovejendoms muligheder.

Fastsættelse af en gennemsnitlig "erhvervsværdi" ud fra statistisk materiale for erhvervets gennemsnitlige afkastningsevne i forhold til den gennemsnitlige ejendomsværdi.

Reduktion af ejendomsværdien med fast faktor fastsat årligt eller i forbindelse med ejendomsvurderingen for alle særskilt vurderede skove.

For alle de modeller, der retter sig mod reduktion af ejendomsværdien før beskatning gælder, at nedslaget skal begrænses af ejendommens belåning,

Det kan gøres ved, at et i ejendomsværdien indrømmet nedslag begrænses til ikke at kunne overstige friværdien. I løsning (15) kan det også gøres ved, at nedslaget gives i friværdien i stedet for i ejendomsværdien.

Skovbrugets nuværende økonomiske situation med en meget lav forrentning kan muligvis være en fase i en serie af økonomiske udsving. Selv om det for vor generation vil være vanskeligt at tro på, kan man ikke helt udelukke, at priserne på træ i en kommende periode vil stige mere end omkostningerne ved skovdyrkning, især lønninger og skatter, hvorved skovbrugserhvervets økonomi vil bedres. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at stræbe mod

en løsning, der er selvregulerende i den forstand, at den uden politiske indgreb tilpasser lettelserne i beskatningen til erhvervets aktuelle økonomiske vilkår.

To af de ovennævnte modeller opfylder til en vis grad dette ønske, især

(13) Fastættelse af en individuel erhvervsværdi for skovejendomme.

Som tidligere nævnt udarbejder statsskattedirektoratet forud for hver almindelige vurdering en række standardværditabeller for hver træart og aldersklasse. Grundlaget herfor er erhvervsøkonomiske venteværdiberegninger foretaget ud fra en for alle skovejendomme fælles kalkulationsrentefod. På grund af investeringernes umådelig lange forrentningstid får størrelsen af denne rentefod stor betydning for skovens værdiansættelse. Jo højere rentefod - jo lavere ejendomsværdi.

Ved 14. og 15. alm. vurdering anvendtes 4%, ved 16. 5%. Ved vurderingen (17.) i 1981 ventes anvendt en rentefod af samme størrelsesorden. Målet med vurderingerne er som nævnt at beskrive handelsværdien, der for tiden ansættes betydeligt over den erhvervsbegrundede værdi.

For at nå det skønnede niveau for handelsværdien er det nødvendigt at ansætte rentefoden meget lavt og evt. at tillægge den således beregnede værdi en ekstra værdi - ofte benævnt herlighedsværdi.

Alle skove over 50 ha bliver i dag individuelt vurderet ud fra disse principper med anvendelse af forstlig sagkyndig bistand, der vurderer den enkelte skovejendoms værdi i forhold til de opgivne standardtabeller.

Da disse ejendomme således allerede er vurderede individuelt hvert 4. år, vil det ikke være administrativt særlig vanskeligt at beregne en erhvervsværdi med en højere og mere realistisk kalkulationsrentefod. Det vil således ikke være forbundet med merarbejde af betydning at ændre vurderingen af skove, således at

rentefoden sættes til X%, og vurderingen oplyses over for ejer og skattemyndighed med to tal: ejendomsværdien (i princippet handelsværdien) og "erhvervsværdien" ved kalkulationsrentefoden.

På den pågældende skovejers selvangivelse optages skovens værdi alene med erhvervsværdien til formuebeskatning (og evt. også til ejendomsbeskatning).

Denne individuelle ansættelse kan med det nuværende administrative apparat kun gennemføres for skove over 50 ha. Den kan imidlertid suppleres med en summarisk reduktion for de små skovejendomme beregnet som forholdet mellem gennemsnitlig ejendomsværdi og erhvervsværdi for de store.

- (14) Fastsættelse af en gennemsnitlig erhvervsværdi for alle skove kan gennemføres ved, at der på grundlag af regnskabsanalyser beregnes en gennemsnitlig forrentning af ejendomsværdien opgjort som hidtil. Løsningen forudsætter, at der fastsættes en acceptabel mindste gennemsnitsforrentning for skovbruget (jfr. fodnote), før skattemæssige afskrivninger og renteudgifter. Den enkelte ejendoms erhvervsværdi fastsættes herefter som ejendomsværdien multipliceret med forholdet mellem den ifølge analyserne opnåede og den fastsatte minimumsforrentning.

Der meddeles herefter årligt (eller hvert fjerde år) den reduktionsfaktor, hvormed den alm. ejendomsværdi for skov. korrigeres til erhvervsværdien, der indgår i ejerens skatteberegning.

x) Fodnote om rentefastsættelser:

Valget af rentefod har som nævnt meget stor betydning. Fastsættelsen må ske efter en omfattende gennemregning af virkningen heraf. Valget må under alle omstændigheder bero på en rimelighedsbetragtning, d.v.s. på en politisk beslutning. Rimeligheden af den fastsatte rentefod må løbende vurderes.

Forslaget forudsætter, at der kan fremskaffes anvendelige regnskabsanalyser. Dette vil formentlig være vanskeligt.

—o o O o o—

Begge disse ovennævnte løsninger har som nævnt den fordel, at den indrømmede lettelse i beskattningen løbende til en vis grad vil være i sammenhæng med de faktiske konjunkturer i skovbruget.

Den individuelle løsning (13) vil endvidere tage hensyn til den enkelte ejendoms driftsmæssige muligheder, således at lettelserne fortrinsvis gives til sådanne, der har et reelt lavt afkastningsniveau. Den summariske løsning (14) vil derimod give en relativ ens lettelse til alle skovejendomme uanset deres afkast, idet det individuelle afkast kun vil påvirke lettelserne i det omfang, ejendomsværdien i forvejen er påvirket heraf.

(15) Reduktion af skovens formueskattepligtige værdi med fast faktor.

En administrativ enklere løsning vil være politisk at fastsætte en reduktionsfaktor, f.eks. omkring 50% som i Holland, hvormed værdien af skov optages i formueopgørelsen.

Dette kan ske ved, at nedslaget gives i ejendomsværdien. Størrelsen af et sådant nedslag skal dog ikke kunne overstige skovens friværdi. (Ejendomsværdi $\cdot$ belåning) .

Reduktionen kan også indrømmes som et nedslag i skovens formueskattepligtige værdi, d.v.s. direkte i friværdien.

Ulemperne er især, at skovejernes beskattning herved ikke nødvendigvis løbende er i et rimeligt forhold til deres indtjeningssevne. Det kan således tænkes, at det vil volde vanskeligheder at få faktoren ændret i forbindelse med vurderinger, der ændrer skovenes værdi meget.

Løsningen vil ligesom den ovennævnte gennemsnitsløsning give lettelser i formueskat til hele skovbruget uanset de aktuelle afkastmuligheder.

En lettelse i den ejendomsværdibestemte beskatning vil generelt give større incitament til opsparing af vedmasse i skoven.

Ingen af de tre løsninger (13), (14) og (15) giver direkte sikkerhed for, at de givne lettelser anvendes til langsigtet skovbrug.

Dette kan begrunde, at der i forbindelse med et nedslag stilles særlige krav til skovdrift og tilsyn. I så fald bør nedslag kun indrømmes efter ansøgning (jfr. side 155 f) .

Såfremt nedslagsfaktoren i løsning (15) sættes til 100 vil det
(16) medføre fritagelse for betaling af formueskat af friværdien
(ejendomsværdi - prioriteter) af skov.

Det er klart, at denne løsning vil give den største og sikreste lettelse i formuebeskatningen af erhvervsmæssigt drevet skovbrug.

Denne løsning indebærer imidlertid, at bivirkningerne må antages at blive mærkbare i form af køb af skov ikke for at drive skov, men for at slippe for formueskat.

Det vil derfor især være nødvendigt at begrænse kredsen af skovejere, der kan få glæde af ordningen.

Under hensyn til udvalgets kommissorium, der pålægger udvalget at pege på løsninger, der betyder, at også skovejere bærer deres del af byrden i den nuværende økonomiske situation, finder udvalget kun at kunne anbefale denne løsning med begrænsninger.

Det vil være nødvendigt at indføre regler om ordningens anvendelse, der sikrer, at lettelserne i beskatningen ikke kommer skovejeren, men skoven til gode, således at de byrder, som skovejeren skal bære i samfundets interesse, fører til en større og bedre skovproduktion på langt sigt.

Mulighederne for sådanne begrænsninger gennemgås i det følgende (side 155 ff.).

Medens de fire foranbehandlede løsninger koncentrerer sig om ændring i beskattningen ved påvirkning af størrelsen af den til beskattning optagne formue, er nedenstående behandlet muligheder for at regulere i selve den beregnede skat af formuen.

(17) Ændring i overgrænsen for nedslag i formueskat hidrørende fra skovbrug.

Som foran beskrevet indeholder udskrivningsloven en regel om skatteloft. Således kan der iflg. forslag til lov om ændring af udskrivningsloven m.m. (L 12), fremsat 9/lo 1980, ske nedslag i indkomstskat til staten og i indtil 60% af formueskatten, såfremt den samlede skat er over 75% af den skattepligtige indkomst. Denne ændring eller lignende bestemmelser ventes vedtaget i 1980.

De i forhold til skovlovgivningen uheldige virkninger af formueskat overfor skovbrug kan imødegås ved, at nævnte lovs § 5 udbygges således, at ejere af ejendomme, hvoraf mindst 50 ha drives som skov og plantage, efter ansøgning kan opnå yderligere nedsættelse i den del af formueskattebeløbet, der hidrører fra ubelånt ejendomsværdi af den fredskovspligtige del af ejendommen.

Den enkelte skatteydere formue er sammensat af en række enkeltposter, heriblandt ejendomsværdien af skoven, evt. udtrykt ved værdien af aktier, anparter el.lign. Det er muligt at beregne skovejendommens forholdsmæssige del af formueskatten, idet denne kan henføres til de enkelte formuegoder i samme forhold som goderne har indbyrdes. Er der sket nedslag af formueskatten med 60 %,uden at den samlede skat er nedbragt til under 75 % af den skattepligtige indkomst, foreslås det, at formueskatten yderligere kan nedsættes med indtil 40 % (d.v.s. resten) af den del af formueskatten, der hidrører fra skovens friværdi (ejendomsværdi ÷ belåning), dog højst til skatteloftet er nået.

Forslaget tager udgangspunkt i skovejernes samlede skattepligtige indkomst. De lettelser, der opnås i formuebeskatningen af skoven, vil derfor være afhængig af ejernes samlede indtægtsmuligheder og formueforhold iøvrigt. Den efterfølgende beskrivelse af løsningens fordele og ulemper skal ses i lyset heraf.

Løsningen indebærer, at skovejere med lavt aktuelt afkast af skoven kun opnår lettelser i formuebeskatningen, dersom det lave afkast ikke kompenseres af indtægter fra anden side.

Forslaget indebærer tillige, at skovejere, der har væsentlige indtægter udenfor skovbrugserhvervet, ikke i betydende grad vil blive tilskyndet til at placere formue i skov, idet en relativ stor indkomst vil gøre anvendelse af ovenstående særregel for skovbrug uinteressant.

Forslaget retter sig således især mod skovejere, hvis væsentligste indtægtskilde er skovbrug, og hvis skovdrift aktuelt giver et lavt afkast.

Ved anvendelse af den foreslåede undergrænse for areal (50 ha) er det mulige sagsantal begrænset til maximalt ca. 600 ejendomme.

Ved anvendelse af udtrykket "efter ansøgning" opnås, at ligningsmyndighederne ikke af egen drift behøver at vurdere nedslagsmuligheden for alle disse ejere, men kan nøjes med at behandle sager, hvor skovejeren selv finder formueskatten af skovejendommen tyngende.

Bivirkningerne ved forslaget antages at være væsentlig mindre end ved de øvrige nævnte forslag. Således må muligheden for nedslag i formueskatten antages kun at tilskynde store formueejere til skovkøb, dersom deres indtjening i forvejen er lav eller bliver lav gennem skovkøbet.

Det kan siges, at dette forslag er det, der mest konsekvent opfylder kravet om, at skovejere også skal bære deres del af byrderne, idet forslaget eensidigt henvender sig til sådanne, der for tiden har et forholdsmæssigt lavt samlet afkast, medens skovejere med mere normale indtægtsforhold vil komme til at betale formueskat på linie med alle andre.

Der findes ingen statistisk baggrund for at vurdere provenutabet ved gennemførelse af den foreslåede ændring. Ved gældende (16. alm.) ejendomsvurdering og de forventeligt vedtagne ændringer i formuebeskatningen for 1980 og 1981 vil provenutabet blive beskedent. Ved et rent skøn kan det anslås til ca. 10 mill. kr. årligt. Efter 17. alm. vurdering vil provenutabet blive større.

Det bemærkes, at forslaget vedrører modvirkning af utilsigtede virkninger af formuebeskatningen af skov i det omfang denne beskatning bidrager til en samlet skattebyrde over det forventeligt gældende skatteloft for den pågældende ejers personlige skat. Løsningen fjerner således formuebeskatningens utilsigtede modvirkning af skovlovens hensigter. Herudover indeholder løsningen ingen tilskyndelse af skovpolitisk art.

(18) Henstand med formueskat, der hidrører fra skovbrug.

Udgangspunktet for denne løsning er, at der ikke indføres lettelser i selve beskatningen, men i stedet ydes henstand med betalingen. Udvalget har overvejet flere modeller for en sådan henstandsordning og er kommet til, at en hensigtsmæssig form kunne være:

I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat (kildeskatteloven) (lovbek. 443/19.10.79) indføres i forbindelse med § 89 A en bestemmelse om, at ejere af ejendomme, der drives som skove eller plantager, og som er vurderet i hen-

hold til lov om vurdering af landets faste ejendomme § 15, og som er undergivet fredskovspligt i henhold til skovlovens § 1, kan begære henstand med formueskat af skovejendommen svarende til de regler, der fremgår af nævnte § 89 A, stk. 2 ff. for ejerboliger.

Det bør i givet fald overvejes, om henstanden (§ 89 A) bør kunne overføres til nærtstående arvinger, der overtager skoven helt eller delvis som arv, arveforskud eller gave. Jfr. udvalgets bemærkninger om generationsskifte.

Der kan blive tale om ret store beløb i henstand, hvorfor det i givet fald må anbefales, at det offentlige i modsætning til, hvad der gælder for pensionister og ejere af fredede bygninger, sikrer sig pant i ejendommen for ubetalt formueskat. En rimelig sikkerhed og det mindst tænkelige indgreb i ejerens dispositionsret vil kunne opnås, dersom pantet placeres som en statsprioritet efter offentlige lån, men før evt. private pantebreve. Det vil dog formentligt være nødvendigt at respektere sådanne lyst inden en evt. lovs vedtagelse.

Det henstående beløb forrentes med en rente, der fastsættes under hensyn til skovbrugets forrentning af ejendomsværdien. Denne rente kan ligeledes indgå i det henstående beløb.

I forbindelse med sine overvejelser over, om en ordning som den her skitserede bør anbefales, har udvalget undersøgt konsekvensen af en henstand med formueskatterne for skovbrugets ejerstruktur på langt sigt under forskellige forudsætninger m.h.t. forrentning, ejendomsværdistigning, belåningsgrad m.v. for en tænkt ejendom på ca. 1000 ha. Som væsentligste udgangspunkt er taget, at henstand først søges, når skatterne ikke kan betales, d.v.s. at ejerens økonomi må antages at være således, at der er indrømmet fuldt nedslag efter de i oktober 1980 fremsatte skatte-loftsregler. Resultatet af beregningen fremgår af bilag 11.

På baggrund af disse beregninger må udvalget konkludere, at den langsigtede virkning af en henstandsordning med fast rente vil være mere eller mindre tilfældig - især afhængig af den takt, hvormed ejendomsværdien for skov stiger.

Beregningerne viser, at henstandsordningen er uegnet som middel til at inddrage andele af værdistigninger til det offentlige, idet perioder med store stigninger fører til relativ mindre belåningsgrad, medens det offentlige i perioder uden værdistigning hurtigt overtager andele af den egentlige kapital. Dersom det ønskes at kombinere lettelser i beskatning med inddragelse af værdistigning til det offentlige, må udvalget således anbefale, at der anvendes andre midler hertil end skattehenstand.

Ses henstandsordningen fra en ejers side, må det forventes, at den opfattes som en hjælp i perioder med akutte likviditetsproblemer. Imidlertid må det ventes, at muligheden for langsom offentlig overtagelse på kortere eller længere sigt må tilskynde ejeren til at betale skatten, dersom det overhovedet kan lade sig gøre, f.eks. gennem hævning af kapital i skoven. En henstandsordning vil derfor ikke umiddelbart kunne forventes at give en bedre harmoni mellem beskatningen og tankerne bag skovlovgivningen. Udvalget mener derfor ikke at kunne pege på henstand som en hensigtsmæssig løsning af de i kommissoriet nævnte problemer.

(19) Nedsættelse af ejendomsbeskatningen for skov.

Udvalget har overvejet, om erhvervets økonomiske problemer evt. bedst kunne løses ved lettelser i ejendomsbeskatningen.

Overvejelserne, der ikke vil blive refereret i detaljer, er mundet ud i tre konklusioner:

1. Det er vanskeligt på det foreliggende grundlag at pege på områder, hvor ejendomsbeskatningen er mere byrdefuld for skovbruget end for andre jordbrug i det åbne land. En grund hertil er, at disse skatter i modsætning til den personlige skat er en fradragsberettiget driftsudgift.

Det er klart, at man kan opnå en bedre forrentning af ejendomsværdien ved at nedsætte denne driftsudgift, hvorved der tillige vil opnås en begrænsning af tilskyndelsen til forhugning af skov. Med de nuværende gennemsnitlige skattesatser finder udvalget imidlertid ikke at kunne påpege virkninger af ejendomsbeskatningen, der generelt modvirker skovlovgivningen med betydende styrke. En forudsætning for denne konklusion vil være, at den ventede stigning i ejendomsværdierne ved 17. almindelige vurdering følges af tilsvarende nedsættelse af grundskyldspromillerne, således at det nuværende beskatningsniveau ikke ændres væsentligt i forbindelse med vurderingen.

2. Skattesatserne er individuelle for primærkommunerne. Det giver en - set ud fra erhvervets synspunkter - uheldig forskelsbehandling af skovejere i forskellige egne. Problemet er generelt for ejendomsbeskatning, og udvalget har ikke ment at kunne pege på nogen løsning heraf.
3. Som nævnt under afsnittet om skatteregler (vurdering) har udvalget bemærket sig den store usikkerhed, hvorved ejendomsværdiernes niveau for store skovejendomme fastsættes. Det er udvalgets opfattelse, at denne usikkerhed i værdiopgørelsen forstærkes for beskatningens vedkommende gennem reglerne for beregning af grundværdi, der direkte påvirker skattens størrelse. En mulighed for at rette herpå er indenfor gældende regler at fastsætte grundværdien med en højere grad af sammenhæng med den forstligt begrundede værdi af jorden. Herved opnås, at ejendomsbeskatningen af erhvervet i højere grad løbende følger erhvervets økonomiske muligheder.

Det tilføjes, at såfremt grundskyldspromillernes niveau fastholdes uanset vurderingen i 1981, så må også ejendomsskatterne - i hvert tilfælde i visse kommuner - få et omfang, der modvirker skovlovgivningens hensigter på tilsvarende måde som formuebeskatningen. Det vil derfor kunne blive nødvendigt på et senere tidspunkt at gribe ind også på dette område.

(20) Lempelser i generationsskiftebeskatningen.

Under gennemgangen af materiale vedrørende privatskovbrugets økonomi er det konstateret, at den væsentligste økonomiske trussel mod eksistensen af privatejet skovbrug, især i personligt eje, er de problemer, der opstår i forbindelse med generationsskifte (jfr. især side 94 ff).

udvalget har fundet, at de hermed forbundne problemer er af et sådant omfang og berører så mange andre områder, at det ikke - indenfor det givne kommissorium eller den givne tid - vil være muligt at fremkomme med færdige forslag til endelig løsning af disse problemer.

Forinden der kan gives sådanne forslag, vil det bl.a. være nødvendigt at overveje og beslutte, om samfundet fortsat ønsker en væsentlig del af skovbrugserhvervets rationelle (store) driftsenheder på private hænder.

Generationsskifterne har vist sig at være de for en skovejendom vanskeligste tidspunkter i relation til opfyldelse af skovlovgivningens tanker om langsigtet drift. Dels sker der typisk ekstraordinære vedmasse-(kapital-) hævninger i skoven, dels optages typisk lån i ejendommen, der senere bidrager til vanskelighederne med ejendommens genopbygning efter ejerskifte.

Udviklingen kan i sin yderste konsekvens føre til, at de store ejendomme - dersom de fortsat ikke tillades udstykket - vil overgå til offentlig eje. Det er imidlertid

overvejende sandsynligt, at ejendommene på det tidspunkt, hvor overdragelse til det offentlige er eneste udvej, er bragt i en driftstilstand, der ikke harmonerer med ånden i skovloven, og som vil medføre driftsmæssige underskud i en lang genopbygningsfase.

En løsning på disse problemer synes mest hensigtsmæssigt at kunne gennemføres ved forskellige lempelser i generationsskiftebeskatningen (særlig indkomstskat, gave- og arveafgift).

Der kan peges på følgende områder, som især bør ~~overvejes~~,

- forhold ved overgang fra personligt eje til selskabs- eller fondseje,
- afgiftslettelser ved arv/gave mod forpligtelser overfor den langsigtede skovdrift, f.eks. krav om godkendt driftsplan og en til ejendommens størrelse og karakter svarende forstlig kyndig ledelse, f.eks. i 10-års perioder svarende til gældende skovlovs regler for hugstbegrænsning efter køb af skov.

Der kan endvidere peges på, at de nævnte problemer efter oplysninger fra skovstyrelsen og skovnævnet allerede er akutte for enkelte ejendomme, hvilket har givet anledning til ønsker om udstykning og salg af dele af større samlede ejendomme. Såfremt de pågældende myndigheder fastholder den hidtidige tilbageholdenhed med tilladelser til deling af rationelle driftsenheder, må det forventes, at der kommer en del større skovejendomme til salg indenfor nær fremtid. Det vil fremgå af foranstående gennemgang af erhvervets økonomi, at købere til sådanne store samlede skovenheder kun i begrænset omfang vil kunne findes blandt personer, der har eller vil tage skovbrug som erhverv og drive ejendommen i overensstemmelse hermed.

(21) Offentlig skovdrift.

Som en sidste løsning på privatskovbrugets økonomiske vanskeligheder peges på muligheden af, at staten overtager driften af skovbruget i det omfang, det løbende viser sig privatøkonomisk umuligt at opretholde en drift, der i rimeligt omfang harmonerer med landets skovpolitik. Statsovertagelse kan således være alternativet til, at de økonomisk svageste skovejendomme overtages af ejere, hvis formål med skovbesiddelse ikke primært er skovdrift.

Eeslutningen om, hvorvidt et hidtil privat erhverv på kort eller langt sigt bør være statsdrevet i et større eller mindre omfang, er politisk. Udvalget skal derfor indskrænke sig til at pege på nogle forhold, der har betydning for overvejelser i denne retning.

Den samlede ejendomsværdi af egentlig private skove over 50 ha ventes ved 17. alm. vurdering at blive af størrelsesordenen 2,5 milliarder kroner.

Som nævnt flere steder må en skovejrer i økonomiske vanskeligheder antages at reagere ved overbenyttelse af produktionsapparatet i en kortere eller længere periode forud for et eventuelt endeligt sammenbrud. Efter et sådant sammenbrud vil skoven i reglen have en karakter, der må forudsætte en langvarig efterfølgende genopbygning. Deresom staten ønsker at overtage en større del af det private skovbrug, er det derfor ikke hensigtsmæssigt i forhold til skovlovgivningens tanker om langsigtet, stabil drift at forudsætte, at overtagelser sker i forbindelse med sådanne økonomiske sammenbrud.

Selvom der ikke træffes beslutninger om en større statsdrift som et mål i sig selv, vil det i den kommende tid antagelig blive nødvendigt at tage stilling til enkelt-sager, hvor større ejendomme allerede er presset økonomisk. I disse sager vil man typisk skulle tage stilling til, i hvilket omfang der af hensyn til den fremtidige skovproduktion kan gives dispensationer til udstykning af hidtil rationelle enheder

Hvad enten udgangspunktet er løsning af akutte problemer, eller der er tale om en tilsigtet større statsandel af skovbrugserhvervet, må man gøre sig klart, at en passiv afventen af økonomiske sammenbrud vil modvirke statens hensigter i skovlovgivningen om et langsigtet skovbrug. Såfremt der fremkommer et ønske om statsovertagelse, bør dette - af hensyn til ejendommenes fremtidige drift - ske ved, at staten går ind i den frie handel med skov med bevillinger af passende størrelse.

Såfremt det besluttet, at staten bør være mere aktiv på dette område vil en årlig rammebevilling eller et rådhedsbeløb til hurtig disponering være nødvendig.

Det tilføjes, at tinglysning af forkøbsret til staten for "frie jorder", herunder skov, der ikke er samnoteret med landbrug, for tiden overvejes i landbrugsministeriet og miljøministeriet. En eventuel "udrykningspulje" bør, dersom den besluttet oprettet, indgå i disse overvejelser.

-00000-

Foranstående er gennemgået en række mulige indgreb i skovbrugets nuværende forhold. Løsningerne er i oversigt følgende:

Tilskud til skovdrift.

Nedbringelse af handelsprisen for skov.

Ændringer i vurderingspraksis.

Fastsættelse af en erhvervsværdi af skov til beskatning, individuelt eller gennemsnitligt.

Reduktion af skovens formueskattepligtige værdi med faet faktor.

Fritagelse for formueskat.

Ændring i loft for fradrag i formueskat som følge af lav indkomst.

Henstand med formueskat.

Lempelser i ejendomsbeskatning.

Lempelser i generationsskiftebeskatningen.

Statsdrift.

Ved flere af disse løsninger er peget på, at en forbedring af erhvervets kår kan få afsmittende virkning i form af øget efterspørgsel og øgede priser på skov, hvilket igen forstærker problemerne.

Der skal derfor peges på, at en lettelse kan suppleres med bestemmelser for anvendelse af den ydede støtte/nedslag - bestemmelser, hvis sigte primært kan være at tilskynde yderligere til god skovdrift - eller den kan gøres selektiv, således at den begrænses til skovejendomme, der drives med primært sigte på erhverv, og da kun sådanne, der har en størrelse (værdi), der medfører, at formueskatten er af en vis betydning for driftsresultatet.

Som en mulig løsning peges på, at der gives lettelser efter følgende retningslinier:

1. Lettelser gives alene for fredskovspligtige ejendomme.
2. Lettelser indrømmes af ligningsmyndigheden efter ansøgning fra ejeren.
- 3a. Lettelser gives alene for ejendomme større end 50 ha.
- 3b. Lettelser gives alene for ejendomme med en formueværdi af det skovbevoksede areal større end mindstegrænsen for formuebeskatning af den samlede personlige formue (1980: 1 mill. kr. og derover).
4. Lettelser indrømmes kun for erhvervsmæssigt skovbrug.

Til disse punkter bemærkes:

- ad 1. Kun fredskovspligtigt areal er omfattet af skovlovens påbud om vedvarende god skovdrift. Det synes rimeligt at begrænse lettelser til at omfatte de skove, hvor dette påbud forhindrer konvertering til anden benyttelse. Ikke fredskovspligtig skov vil efter ejerens ønske normalt (erstatningsfrit) kunne pålægges fredskovspligt, dersom jorden skønnes egnet til skovdrift.

Ved at fastholde krav om fredskovspligt som betingelse for lettelse opnås tillige, at arealet automatisk er underlagt miljøministeriets tilsyn efter skovloven.

Oplysning om fredskovspligt fås ved en udtalelse fra statens tilsyn med de private skove.

- ad 2. Ansøgning indgives med selvangivelsen sammen med en redegørelse for opfyldelse af punkterne 1, 3 og 4. Lettelse kan indrømmes for et år ad gangen eller for en periode, jfr. nedenfor.
- ad 3a. Antallet af mulige ansøgninger vil være ca. 600, men lettelser vil komme ca. 2/3 af det privatejede skovareal til gode. Denne arealgrænse anvendes i forvejen i skovlovgivningen, jfr. side 67 f.
- ad 3b. Formueværdien beregnes som den fredskovspligtige ejendoms ejendomsværdi minus restgæld på prioriteter. Ved at sætte denne grænse vil antallet af mulige ansøgninger blive under 400 på landsbasis.
- ad 4. Bedømmelsen af, om en skovejendom drives erhvervsmæssigt, forudsættes at bero på en udtalelse fra statens tilsyn med de private skove. Ved udfærdigelse af en sådan udtalelse skal tilsynet lægge vægt på

om skovens jordbund og forhold iøvrigt er egnede til erhvervsmæssigt skovbrug på kortere eller længere sigt,

om den til skoven knyttede ledelse - ejendommens størrelse taget i betragtning - må antages at have en passende forstlig uddannelse,

om skoven drives efter den til enhver tid gældende opfattelse af "god skovdrift", herunder om hugstens størrelse står i rimeligt forhold til skovens vedmasse og tilvækst.

Hvor lettelsen anbefales af skovtilsynet, kan dette ske for et år ad gangen eller for en periode. Ved lettelse for en længere periode skal foreligge en af en fagkyndig person udarbejdet driftsplan, som ejeren forpligter sig til at følge, og i den anledning forpligter sig til at underlægge sig udvidet tilsyn om planens overholdelse, herunder den årlige hugsts størrelse. Det udvidede tilsyn kan have karakter som en forlængelse af skovlovens lo-årige tilsyn efter ejerskifte.

Udvalget har overvejet, om der i lighed med landbrugslovens regler kan stilles betingelser med hensyn til, at ejeren skal have sin væsentligste indkomst (over 50 %) fra jordbrug. Dette er imidlertid mindre heldigt i de tilfælde, hvor en skovejendom er i en opbygningsfase med skæv aldersfordeling, f.eks. som følge af stormfald.

Udvalget er kommet til den konklusion, at et sådant krav ikke vil kunne administreres, dels på grund af selskabseje i skovbruget, dels som følge af den for skovbrug karakteristiske variation i afkastningsmulighederne affødt af tidligere ejeres investeringer eller mangel på samme.

Betingelserne kan anvendes under et eller i forskellige kombinationer.

På det foreliggende grundlag skønnes, at begrænsninger som angivet kan gennemføres uden udvidelse af det administrative apparat, dels fordi sagsantallet vil blive meget begrænset, dels fordi skovstyrelsen i forvejen fører et fysisk tilsyn med de pågældende ejendomme. Man kan dog ikke udelukke, at særligt mange sager ved enkelte tilsynskredse kan begrunde øget medhjælp på enkelte tilsynskontorer. Dersom sagsantallet ikke begrænses til de større ejendomme, men kommer til at omfatte udvidet kontrol med skov i almindelighed, d.v.s. alle ca. 26.000 private ejendomme, har skovstyrelsen tidligere skønnet et behov for ca. 25 medarbejdere, hovedsageligt forstligt uddannede.

4. Løsningsmodeller for større samlede ejendomme

Som nævnt vil udvalget ikke beskæftige sig med forhold, der alene vedrører landbrugets økonomi. Man finder ligeledes ikke, at forhold vedrørende egentlig naturfredning mod erstatning hører under kommissoriet. Nærværende afsnit vil derfor alene pege på muligheden for regulerende indgreb overfor selve begrebet "bevarelse af de fredningsmæssige værdier, der er specifikt knyttet til større samlede landejendomme".

Det er væsentligt at gøre sig klart, at disse værdier tilstræbes opretholdt som kulturhistoriske værdier af betydning for samfundet, og at de forslag, der stilles til deres opretholdelse, sigter på samfundets interesser og ikke tilsigter at komme en særlig befolkningsgruppe til hjælp. Imidlertid indeholder den lovgivning, der især regulerer disse forhold: Bygningsfredningsloven, en tilkendegivelse af, at værdiernes opretholdelse især hviler på ejeren, og at samfundets indsats skal være, dels at sikre en økonomisk baggrund for, at ejeren kan opfylde sine forpligtelser, dels at tilskynde til, at de bevaringsværdige værdier forbliver i en hensigtsmæssig drift. Sagt mere præcist, at sikre

- at. ejendommen kan opretholdes som selvstående privatøkonomisk enhed, og
- at en passende del af driftsresultatet kan og virkelig bliver anvendt til sikring af samfundets interesser.

De løsningsmodeller, der i det følgende gennemgås, er derfor rettet mod sikring af værdierne i den nuværende ejendomsstruktur.

I oversigt er de:

Tilskud
Skattelettelser
Fondsdannelser

(22) Tilskud.

I visse tilfælde vil fredningsmyndighederne kunne udpege enkelte områder på en ejendom, som dels er en væsentlig del af den bevaringsværdige helhed, dels er en beregnelig økonomisk belastning for ejeren.

I sådanne tilfælde kan tænkes oprettet en kontrakt, hvorved ejeren forpligter sig til at opretholde og vedligeholde disse dele af helheden mod en løbende betaling til delvis dækning af udgifterne hertil.

Løsninger af denne art kendes fra Holland og Sverige og er især egnede til sikring af f.eks. parkanlæg, reservater, særligt publikumsbelastede områder o. 1.

Her i landet kan løsningen f.eks. indføjes i bygningsfredningsloven eller naturfredningsloven som en mulighed for fredning mod løbende udbetalinger i særlige tilfælde.

(23) Nedsættelse af skab.

Fra organisationsside er fremkommet et forslag om, at der med den hensigt at bevare store, fredningsmæssigt værdifulde ejendomme samlet indrømmes lettelser eller fritagelser for forskellige afgifter - især formueskat og afgifter i forbindelse med generationsskifte - mod at ejendommen pålægges en række forpligtelser eller begrænsninger.

Det vil som foran omtalt være muligt at udpege visse karakteristika ved ejendommene, som kan foreskrives bevaret, vedligeholdet eller behandlet på særlig måde som modydelse for de givne lettelser.

Denne løsningsmodel fjerner efter udvalgets opfattelse en akut trussel mod værdiernes opretholdelse, men indeholder ikke sikkerhed for, at de fornødne penge til overholdelse af deklarationsbestemmelserne løbende vil være til stede.

Der kunne f.eks. tænkes følgende løsninger:

(24) Fritagelse for indkomstskat af. henlæggelser.

Fra organisationsside er fremkommet forslag om en ordning i lighed med bestemmelserne i selskabsskattelovens § 3, der omhandler henlæggelse til almenyttige formål. Henlæggelserne skal i så fald ske til investering i særlige, på forhånd fastsatte arbejder uden erhvervsøkonomisk værdi til fordel for bevarelse af helheden.

(25) Nedslag i formueskatten af den samlede ejendom efter ansøgning.

Ved stillingtagen til ansøgninger kan tænkes lagt vægt på, om helhedens bevaringsværdige elementer er opretholdt på en tilfredsstillende måde, således at ejeren sandsynliggør, at den ydede lettelse går til opretholdelse af de væsentlige, ikke erhvervsøkonomiske værdier.

(26) Henstand med skat.

Der tænkes på formueskat og/eller arveafgifter. Der henvises til de i skovafsnittet side 149 anførte betragtninger over henstandsordningers u hensigtsmæssige påvirkninger af samfundets interesser i langsigtet skovbrug. For fredede bygningers vedkommende eksisterer allerede en ordning for henstand med formueskat. Om en henstandsordning for formueskat af den samlede ejendom vil få en hensigtsmæssig virkning i relation til bevarelse af samfundsmæssige værdier, må derfor bero på sammensætningen af den pågældende ejendom.

(27) Fonsddannelse.

Som variant af modellen om skattelettelse kan ved generationskifte overvejes en løsning, hvorefter afgifterne nok betales, men provenuet helt eller delvis tillades overført til en fond. Fondens formål skulle være at sikre opretholdelse af de værdier, der er knyttet til ejendommen, og hvis opretholdelse især er af almenyttig betydning.

Ved denne løsning sikres, at en vis likviditet til stadighed vil være til rådighed til bevaringstiltag, og at fondens midler må antages forøget ved hvert ejerskifte.

Det sikres tillige, at det offentlig eventuelt gennem repræsentation i fondens bestyrelse kan få indsigt med værdiernes bevarelse og prioritering af de tilstedeværende midler.

KAPITEL IV

<u>UDVALGETS INDSTILLING</u>	side
1. Indledende bemærkninger	165
2. Indstilling vedr. fredede bygninger	165
3. Indstilling vedr. skovejendomme	173
4. Indstilling vedr. større samlede ejendomme	178

KAPITEL IV

UDVALGETS INDSTILLING

1. Indledende bemærkninger.
2. Indstilling vedr. fredede bygninger.
3. Indstilling vedr. skovejendomme.
4. Indstilling vedr. større samlede ejendomme.

1. Indledende bemærkninger

Som anført bygger efterfølgende indstillinger på den antagelse, at de aftalte og i lovforslag L 12 af 9.10.1980 fremsatte ændringsforslag til den generelle formuebeskatning eller lignende bestemmelse bliver vedtaget.

2. Indstilling vedr. fredede bygninger

De særlige problemer i forbindelse med opretholdelsen af de fredede bygninger opstår som en kombination af følgende forhold:

1. Samfundets interesse i bevaringen af de fredningsmæssige værdier.
2. De bygningskulturelle værdiers manglende reproducerbarhed.
3. De store omkostninger forbundet med opretholdelsen.
4. Ejerens pligt til at holde den fredede bygning i forsvarlig stand.
5. Ejerens økonomiske mulighed for at opfylde sine forpligtelser.

De ændrede regler for formuebeskatning har i visse tilfælde sammen med den øvrige økonomiske udvikling bidraget til en forringelse af mulighederne for opretholdelse af de bygningskulturelle værdier. Et flertal af udvalget vil nedenfor fremkomme med indstilling om ændringer i gældende skatteregler, der kan imødegå denne udvikling.

Under hensyn til udvalgets kommissorium - herunder ønsket om at ejerne skal bære deres del af byrderne - er de i det følgende omtalte indstillinger foretaget på grundlag af følgende hovedkrav:

- 1) Løsningerne skal fastholde princippet om, at bygningernes opretholdelse påhviler ejeren.
- 2) Løsningerne skal medføre, at der netto fremkommer flere midler til vedligeholdelse og istandsættelse.
- 3) Løsningerne skal virke således, at samfundet sikres den ønskede opretholdelse af bygningerne.

Det er overvejet, om en imødegåelse af formuebeskatningens - i forhold til bygningsfredningslovens formål - mindre hensigtsmæssige virkninger bedst kan imødegås ved ændring af reglerne for beregning af denne skatteform.

Man er imidlertid af den opfattelse, at formuebeskatning inden for bygningsfredningsområdet især er tyngende for større landejendomme. En lettelse i formuebeskatningen for disse ejendomme kan dog kun få betydende virkning, dersom der åbnes mulighed for at lade lettelsen omfatte den på ejendommen som helhed hvilende formueskat, jfr. det i efterfølgende afsnit (side 178) anførte om ejendommene som helhed.

Udvalget er derfor kommet til den konklusion, at den for bygningsbevaringen mindre hensigtsmæssige udvikling, bl.a. af formuebeskatning bedst imødegås ved andre løsninger, der i stedet for at være rettet mod ejerens samlede økonomiske formåen især rettes mod forhold, der direkte er sammenhængende med udførelse af bevaringsarbejder.

Et flertal (udvalget bortset fra skattedepartementets 2 medlemmer) indstiller bl.a. på denne baggrund følgende løsninger gennemført:

- 1) Tilskud til visse bygningsarbejder fritages for indkomstbeskatning.

- 2) Udgifter til bygningsbevaring fradrages den skattepligtige indkomst.
- 3) Der åbnes mulighed for hel eller delvis fritagelse for grundskyld for bygningsfredede ejendomme efter ansøgning og på visse betingelser. (Indstilling tiltrådt af et enigt udvalg).
- 4) Ved vurdering af grundværdien tages hensyn til fredningsbåndet på ejendommen.

ad 1. Fritagelse for indkomstbeskatning af tilskud.

Det indstilles, at der gennemføres en ordning med følgende indhold:

Tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger er ikke indkomstskattepligtige for modtageren.

Provenutabet ved gennemførelse af dette forslag vil være af begrænset omfang (under 4 mill. kr. i 1981).

Løsningen er nærmere beskrevet som model (4), side 120ff.

ad 2. Fradrag af udgifter til bygningsbevaring.

Med henvisning til ligningsloven, hvori der hjemles særlige gunstige regler for fradrag af vedligeholdelsesudgifter for fredede bygninger indstilles at der fastsættes følgende retningslinier for fradrag for arbejder på bygningsfredede ejendomme.

Udgifter til alm. vedligeholdelse og til bygningsarbejder, hvortil der kræves tilladelse i medfør af bygningsfredningsloven, kan fradrages ved indkomstopgørelsen, når arbejderne i henhold til samme lov kan anses for støtteberettigede, og der er tinglyst særlige bevaringsbestemmelser.

Såfremt der er ydet indkomstskattefrie tilskud til bygningsarbejderne, kan den del af udgifterne, der svarer til tilskudsbeløbet, ikke fradrages ved indkomstopgørelsen.

Den særlige fradragsret, der ud over den almindelige vedligeholdelse herved hjemles for ejendomme omfattet af bygningsfredning, gælder de for opretholdelsen nødvendige bygningsarbejder i bygningsfredningslovens forstand. Den begrænses til kun at omfatte de arbejder, der kræver tilladelse, og de arbejder, som ud fra en konkret vurdering kan anses for at være af en sådan bevaringsværdi, at de ville kunne have modtaget økonomisk støtte. Herved undgås at rene moderniseringsudgifter til f.eks. nyt badeværelse og køkken er fradragsberettigede, idet sådanne arbejder vel kan være medvirkende til at give ejendommen en hensigtsmæssig funktion, men på den anden side er af en art, som ikke entydigt tjener bevaringsformål og ikke er strengt nødvendige for opretholdelse af bygningen.

Det indstilles videre, at den udvidede fradragsret også kommer til at omfatte ejerlejligheder i fredede ejendomme.

Det provenumæssige tab ved gennemførelse af ordningen kan ikke bedømmes, da det vil afhænge af, hvor store midler ejerne vil afsætte til bygningsarbejde i den kommende tid. Ordningen forventes at have en stort set til provenutabet svarende gunstig indvirkning på beskæftigelsen.

Som tidligere omtalt dækker vedligeholdelsesudgifter i skattemæssig forstand kun den forringelse, der har fundet sted under den nuværende ejer, hvorimod den ovenfor anførte fradragsret er knyttet til ejendommen uafhængigt af ejertiden.

For at modvirke en mulig spekulation ved køb og istandsættelse af fredede bygninger foreslås, at virkningen af bruddet med ejertidsprincippet modvirkes ved, at der for f.eks. de første 5 år efter et ejerskifte fastsættes en øvre grænse for det beløb, der kan fradrages. Denne grænse kan f.eks. fastsættes som en procentdel af bygningens ejendomsværdi.

Løsningen er nærmere beskrevet som model (5), sidel22ff.

ad 3. Fritagelse for grundskyld.

Udvalget indstiller i enighed, at der ved ændring af lov om ejendomsskat til kommunerne gives hjemmel til, at ejere efter ansøgning kan fritages helt eller delvis for den grundskyld, der pålignes bygningsfredede ejendomme, på hvilke der er lyst en særlig bevaringsdeklaration.

Løsningen er nærmere beskrevet som model (8) side 128f.

ad 4. Fastsættelse af grundværdier.

Flertallet indstiller, at vurderingsreglerne ændres, således at der ved grundværdiansættelsen tages hensyn til den på ejendommen hvilende bygningsfredning.

Der er ved denne indstilling især lagt vægt på, at der ved en bygningsfredning, hvis indhold forudsætter, at bygningen skal bestå for altid, sker en regulering af grundens udnyttelsesmuligheder, og at det derfor er en fiktion at tale om grunden i ubebygget stand i disse tilfælde, at der oftest er tinglyst bevaringsbestemmelser på ejendommen, og at der kan være tale om en omgivelsesfredning, der regulerer hele grundens udnyttelse og derfor påvirker grundværdien.

Man finder ikke, at den foreslåede ændrings eventuelle afsmittende konsekvenser på andre områder kan være af afgørende betydning, når henses til bygningsfredningens særlige karakter og de meget få ejendomme, der er tale om.

Løsningen er nærmere beskrevet som model (7), side 127f.

—o o O o o—

Et mindretal (skattedepartementets to medlemmer af udvalget) skal meddele, at man må være betænkelig ved løsningsmodeller, hvorefter ejere af en enkelt gruppe ejendomme (fredede bygninger) stilles bedre end ejere af anden fast ejendom gennem besparelse i indkomst- og formuebeskættningen. Mindretallet er opmærksom på, at der allerede eksisterer regler i skattelovgivningen,

som stillar ejere af fredede bygninger gunstigere end ejere af anden fast ejendom. Man er imidlertid af den opfattelse, at de foreslåede regler vil virke yderligere komplicerende på skattesystemet og vil kunne få vidtrækkende konsekvenser. Hertil kommer, at det ved en indirekte støtte gennem skatte-lovgivningen vil være vanskeligt at få noget samlet overblik over, hvilken støtte det offentlige yder til de formål, man vil tilgodese. Mindretallet vil derfor foretrække, at støtten får en mere direkte karakter, eventuelt i form af tilskud.

På baggrund af det anførte skal mindretallet specielt om de forslag, som udvalgets flertal indstiller til gennemførelse, udtale følgende:

ad forslaget om fritagelse for beskatning af tilskud til bygningsarbejde på fredede bygninger.

Mindretallet må udfra de foran anførte synspunkter nære betænkelighed ved dette forslag.

Som en begrundelse for forslaget er det anført, at hovedparten af de arbejder, hvortil der ydes tilskud, ikke medfører øget brugsværdi. Hertil kan bemærkes, at hverken fredningsmyndighederne eller skattemyndighederne har noget kendskab til, i hvilket omfang tilskuddene rent faktisk fører til en værdiforøgelse af ejendomme. Det må dog antages, at der i visse tilfælde kan blive tale om en ikke ubetydelig forøgelse af ejendommenes værdi i handel og vandel. Der tænkes eksempelvis på tilfælde, hvor der gennemføres en restaurering af en række fredede bygninger i et bestemt område, således, at der bliver tale om et eftertragtelsesværdigt miljø med den virkning, at værdien af de berørte ejendomme forøges. Tilskud til istandsættelse af en fredet ejendom med henblik på senere udstykning i ejerlejligheder vil uden tvivl i visse tilfælde kunne medføre en betydelig værdiforøgelse. I sådanne tilfælde vil det ikke være rimeligt at fritage tilskuddene for beskatning.

Mindretallet er opmærksom på, at der i anden lovgivning er gennemført skattefrihed for en række offentlige tilskud, men må ikke desto mindre fastholde sin betænkelighed ved et sådant forslag af de anførte grunde.

ad forslaget om udvidet fradragsret for udgifter til
bygningsbevaring

Mindretallet kan ud fra de foran anførte synspunkter ikke gå ind for et sådant forslag. Forslaget betyder et afgørende brud med grundlæggende principper i skattelovgivningen, hvorefter kun udgifter, der modsvarer den forringelse, som er sket i den skattepligtiges besiddelsestid, kan fradrages ved indkomstopgørelsen. Dette gælder også selv om fradragsretten begrænses i de første f.eks. 5 år af den skattepligtiges besiddelsestid.

I denne forbindelse kan det også anføres, at den, der køber en dårlig vedligeholdet fredet bygning og derfor må afholde mange ikke-fradragsberettigede udgifter til forbedring, formentlig har kunnet erhverve ejendommen billigere end den, som køber en nyistandsat ejendom og derfor ikke har så store udgifter til istandsættelse af ejendommen. Der er således en balance, som ville forsvinde, hvis man så bort fra, om forringelsen er sket før eller efter erhvervelsestidspunktet.

Uanset det foran anførte er mindretallet af den opfattelse, at der kan være behov for en standardisering af reglerne om ejere af fredede bygningers fradragsret for vedligeholdelsesudgifter.

Som nævnt i kapitel 11,3.3. gælder der særlig gunstige regler for fradrag for vedligeholdelsesudgifter for nyerehvervede fredede bygninger, men der er ikke fastsat nærmere retningslinier i denne forbindelse. Gennem en standardisering, der eventuelt kan fastsættes som en vejledende anvisning fra ligningsrådet, vil det være muligt for ejere af fredede bygninger i højere grad at forudsige, hvorvidt en given udgift vil kunne betragtes som fradragsberettiget eller ej.

Mindretallet har ikke taget stilling til, efter hvilke retningslinier en standardisering skal foretages.

Specielt for så vidt også forslaget om at udvide fradragsretten for vedligeholdelsesudgifter til ejerlejligheder skal mindretallet udtale, at man må finde det betænkeligt at give en enkelt gruppe af ejere af ejerlejligheder fradrag for vedligeholdelsesudgifter.

I denne forbindelse skal man henlede opmærksomheden på, at den særlige regel for ejerlejligheder har været gældende siden realkreditforliget i 1969, hvor ejerlejligheder blev inddraget under den procentvise lejeværdiberegning. Udgangspunktet for drøftelserne dengang var, at ejerlejligheder skulle have en højere lejeværdiprocent end andre ejerboliger, men det endelige resultat i detså kaldte realkreditforlig blev, at ejerlejligheder fik en lejeværdiprocent i niveau med andre ejerboliger, men ikke fik adgang til standardfradrag.

ad forslaget om ændrede regler for fastsættelsen af grundværdien.

Mindretallet er enige med flertallet i, at der kan være tilfælde, hvor det kan virke mindre rimeligt, at der ved fastsættelse af grundværdien ikke tages hensyn til en bygningsfredning.

Det vil imidlertid kræve en lovændring at ændre disse forhold, og en sådan er man betænkelig ved at anbefale på grund af de vidtrækkende konsekvenser, en sådan regel kan tænkes at få.

Mindretallet peger endvidere på, at problemet bortfalder i det omfang de fredede bygninger fritages for grundskyld, således som et enigt udvalg under punkt 4 har indstillet, at der åbnes mulighed for.

2. Indstilling vedrørende skovbrug

På baggrund af foranstående redegørelse og gennemgang af mulige løsningsmodeller indstiller et flertal af udvalget følgende:

1. Der gennemføres særregler for formuebeskatning af skovejendomme.
2. Skovbrugets generationsskifteproblemer gøres til genstand for overvejelser af mere dybtgående karakter.

Ad 1. Formuebeskatningen.

Et flertal (udvalget bortset fra skattedepartementets to medlemmer) indstiller løsning (17) gennemført således, at ligningslovens § 5, som den er foreslået ændret (L 12 af 9.10.1980), udbygges med en særregel, hvorved der indrømmes mulighed for yderligere nedslag i formueskat hidrørende fra ubelånt ejendomsværdi af fredskov i de tilfælde, hvor de generelle skatteloftsbestemmelser ikke kan bringe ejerens samlede skat ned under gældende skatteloft. Løsningen er nærmere beskrevet side 145ff.

Udvalgets flertal indstiller videre, at denne løsning kombineres med en overgangsordning for 1980.

Ved sin anbefaling af denne løsning har udvalgets flertal især lagt vægt på

- at den kommer de skovejere til hjælp, der med det den 9.10.1980 fremsatte lovforslag og den aktuelle sammensætning af skoven ikke kan frembringe tilstrækkelig løbende indkomst til at opnå fuld virkning af det generelle skatteloft på 75%.
- at den ikke giver lettelse for skovejere, der har betydelige formueafkast eller anden betydelig skattepligtig indkomst fra anden side,
- at den i princippet ikke giver lettelser for skovbrug med godt afkast,

- at den er konjunkturbestemt, således at lettelsens omfang er afhængig af skovbrugserhvervets løbende indtjenings-
evne. Lettelsen vil således i princippet kunne bort-
falde, dersom erhvervets indtjeningsevne generelt kom-
mer til at overstige $1\frac{1}{2}$ - 2 % af ejendomsværdierne.
- at den tilskynder til tilbageholdenhed med belåning af
skov, idet lettelsen kun får virkning for skovens vær-
di minus prioriteter. Mulighederne for at opnå let-
telse vil således falde i takt med stigende belånings-
grad.

Udvalgets flertal har endvidere lagt vægt på, at løsningen i den nævnte formulering m.h.t. fredskovspligt kun får virk-
ning for skovejere, der enten er underlagt eller i forbin-
delse med ansøgning frivilligt underlægger sig de restri-
ktioner og tilsyn, der er forbundet med skovlovens bestem-
melser om fredskovspligt.

Udvalgets flertal finder videre, at løsningens virkninger er
begrænset til så specielle situationer (sammensætningen i
skovejerens indtægts- og formueforhold), at det ikke vil væ-
re fornødent at kombinere løsningen med yderligere krav til
skovdriften, tilsynet m.v.

ad 2. Generationsskifteproblemerne.

Det er flertallets opfattelse, at den væsentligste trussel mod
fastholdelse af skovlovgivningens langsigtede hensigter er
affødt af gældende regler for generationsskifters beskat-
ning. Virkningen af disse regler ventes yderligere forstær-
ket efter næste ejendomsvurdering.

Flertallet indstiller derfor, at de med skovbrugets genera-
tionsskifte forbundne problemer overvejes nærmere, (jfr.
side 151ff).

Overvejelserne indstilles gennemført med udgangspunkt i, i hvilket omfang større private driftsenheder ønskes opretholdt bl.a. af hensyn til skovlovgivningens hensigter.

Overvejelserne kan tænkes kombineret med overvejelser af lignende art for landbrug, men udvalget peger på, at skovbruget i denne henseende har særlige problemer forbundet med den biologisk nødvendige, lange periode mellem kulturanlæg og høst, hvorved en i relation til skovlovgivningen hensigtsmæssig investering i skovdrift typisk først vil komme næste generation til gode.

I forbindelse med disse overvejelser indstiller et enigt udvalg til overvejelse, om staten bør gå mere aktivt ind i handelen med skov, jfr. side 153 , for herigennem at bidrage til sikring af de i skovlovgivningen indeholdte hensyn.

--oo0oo--

Et mindretal (skattedepartementets to medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

ad Formuebeskatningen.

Mindretallet skal udtale, at man må være betænkelig ved løsningsmodeller, hvorefter der for et enkelt erhverv (skovbrugserhvervet) gennemføres lempelser af formuebeskatningen. Sådanne løsningsmodeller vil bevirke en yderligere komplicering af skattelovgivningen og vil kunne få vidtrækkende konsekvenser. Hertil kommer, at det vil være vanskeligt at få et samlet overblik over den støtte, der gives til skovbrugserhvervet, såfremt støtten gives i form af en lempelse af formuebeskatningen. Mindretallet vil derfor foretrække en direkte støtte, eventuelt i form af tilskud frem for den indirekte støtte, som er konsekvensen af lempelige beskatningsregler.

Man har i denne forbindelse lagt vægt på, at der ikke er rejst tvivl om ejendomsværdien som et i almindelighed rimeligt skøn over værdien af skov i handel og vandel.

På baggrund af det anførte må mindretallet også være betænkelig ved at anbefale den af flertallet foretrukne løsning til lempelse af formueskatten for ejere af skovejendomme.

Såfremt man imidlertid ønsker at lempe formuebeskatningen for ejere af skovejendomme, vil den i administrativ henseende mindst besværlige løsning efter mindretallets opfattelse være den som nr. (15) benævnte løsning, reduktion af skovens formueskattepligtige værdi. Løsningen forudsættes udformet således, at en skovejendom kun indgår med en vis procentdel af friværdien ved opgørelsen af den skattepligtige formueopgørelse. Lempelsesreglen skal kun omfatte skovejendomme på over 50 ha.

Mindretallet skal dog understrege, at også denne løsning vil give anledning til administrative vanskeligheder. Skove over 50 ha vurderes efter de gældende regler selvstændigt, men løsningsmodellen kræver, at der skal foretages en yderligere opdeling i de tilfælde, hvor skoven er vurderet sammen med bygninger m.v., som er skovbrugserhvervet uvedkommende, f.eks. en restaurationsbygning beliggende i en skov. Herudover skal der foretages en fordeling af den samlede prioritetsgæld vedrørende den faste ejendom på skovene og den øvrige ejendom. Endelig skal der tages stilling til, med hvilken vægt friværdien af skoven skal indgå ved formueopgørelsen.

Mindretallet erkender, at den omtalte løsningsmodel vil kunne komme alle ejere af skov på mere end 50 ha til gode, uanset om de økonomiske problemer ved skovbruget er store eller små. Mindretallet skal dog i denne forbindelse påpege, at den af flertallet indstillede løsning ikke nødvendigvis specielt vil komme de skovejere til gode, som har den ringeste økonomi i skovbruget. Dette skyldes, at skatteloftsbestemmelsen i udskrivningslovens § 5 knytter betingelsen for nedslag i indkomst - og formueskatten til staten til størrelsen af den

skattepligtige indkomst, og en lav skattepligtig indkomst er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at skovejendommen giver et ringe afkast.

ad generationsskifteproblemerne,

Mindretallet peger på, at der i 1977 gennemførtes regler i lov om særlig indkomstskat, hvorefter der gælder særligt lempelige regler for familieoverdragelse af land- og skovbrugsejendomme m. v.

Man er opmærksom på, at der i skovbruget på grund af den lange periode mellem kulturanlæg og afdrift kan være særlige problemer forbundet med generationsskifte. Man mener imidlertid ikke, at skovbrugets problemer bør behandles isoleret. I den forbindelse skal man pege på, at de fleste skove hører sammen med en større landejendom. Man kan derfor ikke støtte, at der nedsættes et udvalg som udelukkende skal overveje skovbrugets generationsskifteproblemer.

- 00000 -

Udvalgsflertallet kan tilslutte sig, at der ved valg af den af mindretallet ad formuebeskatningen påpegede løsning vil kunne opnås et administrativt enkelt system, der - forudsat fastsættelse af en nedslagsfaktor, som løbende står i forhold til erhvervets økonomi - for erhvervet i gennemsnit kan ophæve formuebeskatningens utilsigtede virkninger i forhold til skovloven.

Når flertallet alligevel foretrækker den førstnævnte indstilling, beror det især på, at flertalsindstillingen i princip er rettet mod den enkelte ejer i det omfang netop han rammes af utilsigtede virkninger, at denne løsning derfor i højere grad opfylder kravet om, at de berørte ejere også skal bære deres del af byrderne, dersom dette kan ske uden skade for de i skovlovgivningen indeholdte hensyn, og at mindretallets løsning efter flertallets opfattelse må kombineres med betingelser (jfr. side 155ff) for at modvirke bivirkninger i form af øgede priser på skov.

4. Indstilling vedrørende større samlede ejendomme.

På den relativt korte tid, som udvalget har haft til rådighed, har det ikke været muligt at gennemarbejde løsningsmodeller på dette område i et sådant omfang, at der kan fremsættes forslag, der er egnet til umiddelbar gennemførelse.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der på et relativt lille antal privatejede landejendomme med freddede bygninger (omkring 300) er særlig bevaringsværdige, især kulturhistoriske værdier, der er truet som følge af, dels den almindelige økonomiske situation, dels beskattningen, især formueskat og generationsskifteafgifter.

Som foran beskrevet kan bevaringslovgivningen ikke sikre den økonomiske driftsmæssige baggrund for bevaring af de landskabelige og kulturhistoriske helheder.

kulturhistoriske og økonomiske enhed og de hertil knyttede værdier gøres til genstand for nøjere overvejelse.

<u>SAMMENDRAG</u>	side
Kapitel I, indledning	181
Kapitel II, udvalgets redegørelse	182
Kapitel III, løsningsmodeller	186
Kapitel IV, udvalgets indstilling	191

KAPITEL V

SAMMENDRAG

side 3 - 8

Kapitel I, indledning

Under indtryk af at visse ændringer i formuebeskatningen, vedtaget i december 1979 medførte debat om utilsigtede virkninger, nedsatte miljøministeren den 2. juli 1980 et udvalg, der skulle se på sådanne virkninger for skovbrug, fredede bygninger og visse værdier i det åbne land.

Udvalgets sammensætning fremgår af side 5.

Kommissoriet for udvalgets arbejde blev:

"Udvalget skal vurdere de forhold, der er af betydning for ejerne af de pågældende ejendomme, herunder de skattemæssige regler i sammenhæng med fredningslovgivningen og skovlovgivningen.

Udvalget skal endvidere overveje de særlige problemer, der kan være knyttet til bevaringen af fredede bygninger, af landskaber og af skovene.

Udvalget skal søge at fremkomme med forslag til hensigtsmæssige løsninger, herunder eventuelle forslag til ændringer i lovgivningen.

Der er enighed om, at udvalget skal finde frem til løsninger, der på den ene side sikrer fredede bygninger og værdifulde landskabers fremtidige bevaring og en forstmæssig rigtig produktion, men som på den anden side også tager hensyn til, at ejerne af de pågældende ejendomme må bære deres del af byrderne under den nuværende økonomiske situation."

Udvalget blev pålagt under arbejdet at holde kontakt med de interesserede organisationer og har i den anledning afholdt et to-dages seminar med ekskursion med 7 organisationers repræsentanter (bilag 4).

Betænkningen behandler problemerne adskilt for følgende tre kategorier: Fredede bygninger, skove og de til store samlede ejendomme knyttede særlig bevaringsværdige værdier. I kapitlet gennemgås generelle regler for beskatning, herunder regler for beregning af formueskat før december 1979, gældende regler og de i maj 1980 aftalte generelle ændringer, som fremsat i folketinget som lovforslag nr. 12, 9. oktober 1980. - Betænkningen går i alt følgende ud fra, at det fremsatte forslag bliver vedtaget.

I kapitlets afsnit 3 (side 24 til 60) gennemgås forholdene vedrørende fredede bygninger. Der er ca. 2.200 privatejede, fredede bygninger i landet. Heraf er ca. 300 beliggende på landejendomme.

Lovgrundlaget for arbejdet med at bevare disse bygninger er bygningsfredningsloven. Loven tilsigter at værne om de bygninger, som gennem fredning er anset for at have særlig kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Der udbetales ikke erstatning for bygningsfredning. Pligten til at opretholde fredede bygninger påhviler ejeren, der kan kræve statsovertagelse, dersom en eventuel nedrivningsansøgning afslås.

Der gælder en række særregler for beskatning af disse bygninger, herunder en i 1979 vedtaget regel om ret til henstand med formueskat for ejerboliger. Skattereglerne er beskrevet i afsnit 3.3. Det fremhæves, at tilskud fra staten til gennemførelse af restaureringsarbejder på fredede bygninger normalt er indkomstskattepligtige. Endvidere nævnes de generelle regler, hvor efter fradrag i den skattepligtige indkomst for nødvendige vedligeholdelser kun kan finde sted i det omfang, det forfald, der giver anledning til disse arbejder, er sket i den pågældende ejers tid.

I gennemgangen af reglerne for ejendomsvurdering fremhæves, at ejendomsværdien, men ikke grundværdien, normalt er påvirket af bygningsfredningen. Det medfører, at størrelsen af grundskyld, der

er den mest belastende ejendomsskat, normalt vil være uafhængig af en bygningsfredning.

Herefter gennemgås de økonomiske forhold, der især knytter sig til at eje en fredet bygning. Det konkluderes, at arbejder for at bevare sådanne, normalt er betydeligt dyrere for ejeren end tilsvarende arbejder på ikke fredede bygninger.

Staten yder direkte støtte til sådanne arbejder, i 1980 med 3 mio.kr., i 1981 med 9 mio.kr.

Det konkluderes, at de fredede bygningers fortsatte bevarelse er stærkt afhængig af ejerens økonomiske situation. De gældende og forventede beskatningsregler vanskeliggør generelt ejernes muligheder herfor. Det menes, at der er et akut behov for at forbedre vedligeholdelsestilstanden på de fredede bygninger og derfor også et behov for at forbedre ejernes økonomiske muligheder herfor.

Det har tidligere været overvejet at forøge ejernes interesser i vedligeholdelsen gennem lempelse i beskatningen for fredede bygninger, men en endelig løsning herpå er ikke gennemført, især på grund af betænkelighed ved skattemæssige særregler.

Der gennemgås nogle udenlandske løsninger af tilsvarende problemer, hvoraf fremgår, at en række andre europæiske lande har anset særregler for beskatning for hensigtsmæssige midler til at fremme bevarelsen af fredede bygninger.

I kapitlets afsnit 4 (side 61 til 103) gennemgås skovbrugets forhold. Det private skovareal er fordelt på ca. 26.000 ejendomme, hvoraf 25.000 omfatter mindre end 50 ha skov pr. ejendom. De resterende ca. 600 ejendomme omfatter ca. 62% af det privatejede skovareal. Den årlige hugst på ca. 2 mio m³ træ svarer til 1/3 af landets forbrug.

Landets skovpolitik er med hensyntagen til en række andre faktorer at opretholde og forbedre skovenes produktionsmuligheder på langt sigt. Hensigterne med skovlovgivningen søges bl.a. nået gennem

fredskovspligt, begrænsning af retten til opdeling, tilskud til konsulenter og gennem det særlige statstilsyn med de private skove.

Formueskat, ejendomsskat m.v. beregnes med udgangspunkt i ejendoms-vurderingen. Der findes ingen praktisk anvendelig salgsstatistik for større skovejendomme, idet handelerne er meget få. Der anvendes derfor særlige regler for beregning af ejendomsværdien. Enkelte faktorer, især den anvendte beregningsrente, har på grund af skovbrugets lange produktionstid, stor indflydelse på resultatet. Udvalget konkluderer, at opgørelse af ejendomsværdi (og hermed formuestørrelsen) i væsentlig grad må bero på skøn.

Man hæfter sig ved den meget lange produktionstid og de hermed forbundne muligheder for den enkelte ejer for at opbygge eller hæve kapital i skoven. Det fremhæves, at skovens produktionsapparat og varelager er identiske, nemlig skovens vedmasse. Det vil således være muligt for den enkelte ejer i en vanskelig økonomisk situation at forhugge sin skov, hvilket frigør kapital på kort sigt, men kan vanskeliggøre fornuftig produktion på langt sigt. Den efterfølgende genopbygning af produktionsapparatet vil tage meget lang tid.

Skovens forrentning af ejendomsværdien er ca. 3% i gennemsnit med variation fra hedeplantager (gennemsnit 1%) til østjysk nåletræskovbrug (ca. 6%), forrentningen er beregnet før skattemæssige afskrivninger og renteomkostninger. Ved 17. alm. vurdering ventes omtrent en fordobling af ejendomsværdierne. Herefter må skovbrugets gennemsnitlige forrentning forventes halveret.

Udvalget konkluderer, at de gældende regler for beskatning kan føre til, at skovejerne søger at forøge deres kortsigtede udbytte på bekostning af skovdriftens langsigtede muligheder. Der antages derfor at være risiko for, at beskatningens virkninger vil overskygge skovlovgivningens hensigter.

Problemerne i forbindelse med generationsskifterne er kort omtalt, således nævnes, at investeringer i skovbrug typisk kommer senere generationer til gode.

En oversigt over udenlandske løsninger på skovbrugets økonomiske problemer viser, at de lande, hvormed Danmark normalt sammenlig-

nes, har særregler for skovbrugserhvervet, der har til hensigt at tilskynde til opretholdelse eller udbygning af den langsigtede produktion af skovprodukter under hensyn til skovens øvrige værdier for samfundet.

I kapitlets afsnit 5 (side 104 til 114) gennemgås samfundets interesser i opretholdelse af visse værdier af naturfredningsmæssig og kulturhistorisk art på de større samlede landejendomme.

De naturfredningsmæssige værdier er især knyttede til den for store ejendomme karakteristiske driftsform. Det fastslås, at der ofte er en sammenhæng mellem fredningsmyndighedernes udpegning af særligt bevaringsværdige landskaber og tilstedeværelse af større jordbrug. Der kan ikke gives præcise oplysninger om omfanget af sådanne interesser. Når bortses fra de fredede bygninger og skovene finder udvalget ikke anledning til specielt at pege på nogen del af den ejendommene og deres ejere pålagte løbende beskatning som værende specielt uhensigtsmæssig i relation til samfundets naturfredningsmæssige bevaringsinteresser.

De særlige kulturhistoriske værdier er især knyttet til et mindre antal ejendomme (omkring 300), der består af store jordbrug samlet omkring fredede hovedbygninger med avlsgårde m.v. Opretholdelse af disse værdier er især varetaget gennem bygningsfredningsloven, der muliggør fredning af fredede bygningers nærmeste omgivelser og af samlede miljøer (selv om de enkelte elementer ikke alle er fredningsværdige). Loven tilsigter, at bygningerne bevares med en hensigtsmæssig funktion, og det er lagt til grund, at ejendommens økonomiske enhed skal kunne beskyttes.

Det konkluderes, at selv om reglerne til sikring af disse værdiers opretholdelse er til stede, er der ikke mulighed for gennem eksisterende regler at sikre den økonomiske baggrund herfor.

Udvalget har ikke kunnet påvise, i hvilket omfang de omhandlede værdier aktuelt er truet.

I dette kapitel gennemgås en række overvejelser over, hvad der kan gøres for at bedre samfundets interesser i opretholdelse af de fredede bygninger og et fornuftigt langsigtet skovbrug.

Modellerne er:

- (1) Indførelse af begrebet "beregningsindkomst i udskrivningslovens tidligere § 11".

Der redegøres for et forslag, fremkommet fra organisationerne, om at genindføre § 11 om nedslag i formueskat med den begrænsning, at skattemæssige afskrivninger m.v. erstattes af visse mindre standardsatser. Modellen er generel for formueskat og behandles derfor ikke yderligere.

Fredede bygninger

Modellerne gennemgås og vurderes ud fra tre principper:

De skal fastholde princippet om, at opretholdelsen påhviler ejeren, de skal medføre, at der netto fremkommer flere midler til bygningsbevaring, og de skal virke således, at samfundets bevaringsinteresser sikres bedre end i dag.

- (2) Nedsættelse af formueskat efter ansøgning.

Virkningen kan være stor for store byejendomme, men vil i øvrigt være relativt lille i relation til det offentliges bevaringsinteresser.

- (3) Indførelse af formueopgørelse under hensyn til fredningsbåndet som en kapitaliseret byrde.

De kapitaliserede årlige vedligeholdelses- og istandsættelsesudgifter fratrækkes i den samlede skattepligtige formue. Modellen er ikke indgående behandlet.

- (4) Fritagelse for indkomstbeskatning af tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger.

Tilskud er normalt indkomstskattepligtige. Støtten, der er på 9 mio.kr. i 1981, gives efter ansøgning af fredningsstyrelsen til arbejder ud over almindelig vedligeholdelse, der anses for nødvendige for bygningens opretholdelse. Virkningen af støtten kan forhøjes gennem fritagelse for indkomstskat.

Tilskudene og arbejderne er veldefinerede og falder inden for de allerede eksisterende, administrative funktioner i fredningsstyrelsen.

- (5) Udvidelse af fradragsretten for udgifter til bygningsarbejder på fredede bygninger.

Det antages, at udvidede muligheder for at fratrække udgifter til bygningsarbejder i den skattepligtige indkomst vil tilskynde til bedre vedligeholdelse. Der gennemgås konstruktioner, hvoraf to skal fremhæves: 1. Bregning af den enkelte bygnings årlige forfald. Fradragsret indrømmes for godkendte arbejder indenfor den beregnede ramme. Akkumulering af fradragsrammer kan foretages, og 2. Fuld fradragsret for alle udgifter til arbejder, der kan godkendes som støtteberettigede af fredningsstyrelsen.

Førstnævnte kan gennemføres indenfor gældende regler, men vil være administrativt byrdefuld for fredningsstyrelsen. Sidstnævnte bryder med den generelle skatteregel om, at fradrag kun kan indrømmes for udbedring af forfald i den nuværende ejers ejertid, men vil kunne administreres i forbindelse med fredningsstyrelsens almindelige behandling af arbejder på fredede bygninger.

- (6) Indførelse af fradragsret for vedligeholdelsesudgifter vedrørende ejerlejligheder i fredede bygninger.

Modellen indebærer, at ejere af ejerlejlighed i fredede bygninger får ret til at fradrage vedligeholdelsesudgifter efter samme regler som for andre fredede bygninger.

- (7) Indførelse af ændrede retningslinier for ejendomsvurderingen for fredede bygninger.

Efter gældende domstolspraksis påvirker bygningsfredning ikke en ejendoms grundværdi og derfor heller ikke grundskyldens størrelse. Modellen indebærer, at der fastsættes regler for, at bygningsfredningen også kan påvirke værdien af grunden. Modellen vil især få virkning for ejendomsskat af byejeendomme.

- (8) Ændring i ejendomsbeskatningen.

Kommunerne har hjemmel til at indrømme fritagelse for ejendomsskyld af visse fredede bygninger. Modellen indebærer, at hjemmelen udvides til også at omfatte grundskyld.

- (9) Forøget tilskud til bygningsarbejder for fredede bygninger. Tilskudet - i 1981 9 mio.kr. - overvejes forhøjet. Mulighed for beskæftigelsesbevilling nævnes.
- (10) Fondsdannelse m.v.
Fordele og ulemper ved andre ejerformer i relation til bygningsbevaring gennemgås. Overgang til fonds el.lign. kan give problemer med særlig indkomstskat og for landejendomme tillige med landbrugsloven.

Skove

Der må siges at være et i relation til skovlovgivningens hensigter uheldigt forhold mellem skovenes mulige løbende, likvide afkast af skovdrift og beskattningen af erhvervet i det omfang, denne reguleres af skovenes ejendomsværdi. De efterfølgende løsningsmodeller skal tilstræbe at rette op herpå.

Det overvejes indledningsvis, om evt. lettelser skal omfatte alle skove. Meget, især administrative grunde, taler for at koncentrere ændringer om de ca. 600 ejendomme over 50 ha.

Det overvejes videre, om lettelser vil føre til prisstigning på skov, og der gives forslag til en række begrænsninger i lettelserne, der i givet fald kan modvirke dette.

(11) Tilskud.

Tilskud kan forbedre skovenes økonomi og dermed skattebetalingsevne. Støtten bør rettes mod visse områder, der sandsynliggør et bedre, langsigtet skovbrug.

(12) Nedbringelse af handelsprisen.

Skovenes forrentningsevne kan bedres ved at handelspriserne sænkes. Erhverveskriterier i lighed med landbrugslovens kan overvejes. Modellen anses ikke umiddelbart for anvendelig for skove.

(13) Fastsættelse af individuel erhvervsværdi.

Beskatning - især formueskat - kan lettes ved at give nedslag i ejendomsværdien, førend der beregnes skat af denne. I denne

model foreslås, at erhvervsværdien ved en given (politisk fastsat) rentefod beregnes ved hver vurdering for skove over 50 ha, Beregningerne kan gennemføres ret enkelt i forbindelse med ejendomsvurdering efter gældende regler. Fastsættelse af rentefoden kan give problemer. Modellen vil give lettelser for de enkelte skove i forhold til deres individuelle indtjeningssevne og vil i et vist omfang være selvregulerende ejendom for ejendom i forhold til udviklingen i træpriser, arbejds-løn og ejendomsvurderinger.

(14) Fastsættelse af gennemsnitlig erhvervsværdi.

Tilsvarende beregninger kan gennemføres på grundlag af gennemsnit af regnskabsanalyser. Herved kan ved fastsættelse af en erhvervsrente beregnes en gennemsnitlig reduktionsfaktor, hvorved ejendomsværdien reduceres til en erhvervsværdi. Foruden vanskeligheder med fastsættelse af rentefoden vil der være problemer med fremskaffelse af egnede regnskabsanalyser. Modellen vil give lettelser til de enkelte skove ud fra det samlede erhvervs indtjeningssevne og i samme omfang som (13) være selvregulerende, dog i forhold til erhvervets gennemsnitlige muligheder.

(15) Reduktion af skovens formueskattepligtige værdi med fast faktor.

Problemerne med fastsættelse af faktoren i (13) og (14) kan løses ved, at der gives et politisk fastsat nedslag i ejendomsværdien, før den optages til beskatning. Modellen vil give lettelser til alle ejendomme i relation til den i reduktionsfaktoren indeholdte bedømmelse af hele erhvervet.

I (13), (14) og (15) må nedslag begrænses af ejendommens belåning, således at nedslag aldrig kan overstige ejendommens friværdi (ejendomsværdi ÷ prioriteter) .

Ved løsning (15) kan begrænsningen til den ubelånte del også gøres ved, at nedslaget med fast faktor gives i friværdien (ejendomsværdi ÷ belåning) i stedet for i ejendomsværdien.

(16) Sættes nedslagsfaktoren i (15) til 100, vil løsningen i realiteten medføre fritagelse for formueskat af den fredskovpligtige del af skovarealet.

- (17) Ændring i overgrænse for nedslag i formueskat hidrørende fra skov.

Modellen indfører en begrænset ret til ekstraordinært nedslag i formueskat for skovejere. Retten til nedslag gives til sådanne, hvis samlede skat efter nedslag (ligningslovens § 5) fortsat er over skatteloftet. Modellen retter sig således i princippet kun mod skovejeren, hvis samlede skattepligtige indkomst inklusive indtægter fra skovene, er lille i forhold til den samlede formue, inklusive skovens værdi. Det yderligere nedslag indrømmes kun i formueskat, der hidrører fra formueværdi af fredskov.

- (18) Henstand med formueskat, der hidrører fra skovbrug.

Modellen beskriver en henstandsordning, hvor ejeren kan vælge at lade formueskatten henstå ubetalt helt eller delvis. Det foreslås, at den ikke betalte skat henstår som en statsprioritet i ejendommen til en rimelig lav rente, f.eks. 6% p.a.

Ud fra en nærmere vurdering af modellen finder udvalget imidlertid, at den kan forventes at have visse uheldige virkninger for den langsigtede behandling af skovene.

- (19) Nedsættelse af ejendomsbeskatningen.

Udvalget har overvejet lettelser i ejendomsskyld og grundskyld, men har fundet, at disse skatter med det nuværende niveau ikke modvirker skovlovgivningens hensigter med betydelig styrke. Hvis værdistigningerne ved 17.alm. vurdering ikke følges af tilsvarende fald i grundskyldspromillerne, vil grundskyld i visse kommuner få u hensigtsmæssige virkninger i forhold til skovlovens hensigter.

Udvalget har hæftet sig ved den store usikkerhed, hvormed ejendomsværdierne for store ejendomme fastsættes, og peger på muligheden for inden for gældende regler at indføre en bedre sammenhæng mellem den vurderingsmæssige og den forstligt beregnede ansættelse af grundværdierne.

(20) Lempelser i generationsskiftebeskatning.

En række problemer for skovbruget hidrører fra generations-skifter, dels deling af formuer til flere arvinger, dels beskatning (særlig indkomstskat, gave- og arveafgift). Der peges på, at problemerne bør overvejes nærmere især med henblik på overgang fra personligt til selskabseje og eventuel indførelse af afgiftslettelser på visse betingelser.

(21) Offentlig skovdrift.

Udvalget peger på, at statsovertagelse kan blive resultatet af de økonomiske problemer i privatskovbruget. Der tages ikke stilling til, om det vil være en rigtig løsning, men der peges på nogle problemer. Især peges på, at staten, hvis større offentlig andel i erhvervet ønskes, må påse, at skovene ikke forhugges, således at skovlovens langsigtede hensigter til-sidesættes forud for overtagelsen.

Slutteligt gennemgås en række muligheder for at lade lettelser være betinget for derigennem at sikre, at skovpriserne ikke stiger, og at lettelserne kommer den langsigtede skovpolitik til gode. De væsentligste elementer heri er forslag om driftsplan og faglig ledelse.

Større landejendomme

For dette område gennemgås nogle teoretiske muligheder indenfor tilskud, skattelettelser og fondsdannelser. Udvalget kan ikke umiddelbart anvisе hensigtsmæssige løsninger, der sikrer samfundets interesser i disse ejendomme.

Kapitel IV

side 165 - 180

Udvalgets indstilling

De efterfølgende indstillinger bygger alle på, at det den 9. oktober 1980 fremsatte forslag om generelle ændringer i formuebeskatningen (eller tilsvarende regler) bliver vedtaget (lovforslag 12).

Fredede bygninger

Et flertal - udvalget bortset fra skattedepartementets to medlemmer - indstiller:

1. at tilskud til bygningsarbejder på fredede bygninger fritages for indkomstskat.
2. at. der indrømmes fradragsret for udgifter til bygningsbevaring i den skattepligtige indkomst. Fradragsretten begrænses til at omfatte arbejder, der anses for nødvendige for bygningsernes opretholdelse, d.v.s. sådanne som efter gældende regler kræver tilladelse fra fredningsstyrelsen, og som tillige ville kunne anerkendes som støtteberettigede efter bygningsfredningsloven. Det kræves, at der er tinglyst bevaringsdeklaration på bygningen.

Fradragsretten udvides til også at gælde ejerlejligheder i fredede bygninger.

3. at der indføres lovhjemmel til, at der ved vurdering af en ejendom med en fredet bygning kan tages hensyn til fredningen ved fastsættelse af grundværdien.
- 4 . at: et enigt udvalg indstiller hertil, at der gives kommunerne hjemmel til efter ansøgning fra ejeren at indrømme hel eller delvis fritagelse for grundskyld for ejendomme med fredede bygninger, hvorpå der er tinglyst bevaringsdeklaration.

--oo0oo--

Et mindretal (skattedepartementets to medlemmer af udvalget) er betænkelig ved, at ejere af fredede bygninger stilles bedre end andre ejere af fast ejendom ved beregning af skat. Til de enkelte forslag udtaler mindretallet:

Fritagelsen for indkomstskat af tilskud anses for betænkelig, især under henvisning til tvivlen om, hvorvidt den i visse tilfælde kan være værdiforøgende. Forslag om udvidet fradragsret for bygningsarbejder på fredede bygninger anses for betænkeligt, især på grund af bruddet med den hidtidige regel om, at fradragsret begrænses til udbedring af forfald i den nuværende ejers ejertid.

Mindretallet anser det dog for hensigtsmæssigt, at der fastlægges standardiserede regler for fradrag for arbejder på fredede bygninger.

Mindretallet finder forslaget om at give særlige regler for fradrag for ejerlejligheder i fredede bygninger betænkeligt.

Mindretallet er tillige betænkeligt ved en lovændring vedrørende grundværdiansættelsen.

Skove

Et flertal - udvalget bortset fra skattedepartementets to medlemmer - indstiller, at der i ligningslovens § 5 indføres en begrænset ret for ejere af fredskov over 50 ha til nedslag efter ansøgning i formueskat ud over 60%. Retten begrænses til den formueskat, der kan henføres til skovens friværdi.

Flertallet indstiller videre, at generationsskifte gøres til genstand for yderligere overvejelser ud fra de særlige forhold, der gælder for skovdrift, især at udbyttet af en generations investeringer i skovdrift normalt høstes af en senere generation. I forbindelse hermed indstilles til overvejelse, om staten bør gå mere aktivt ind i skovhandlen.

Et mindretal (skattedepartementets to medlemmer) finder det generelt betænkeligt at gennemføre lettelser i formuebeskatningen for et enkelt erhverv. Mindretallet foretrækker direkte støtte. Såfremt der alligevel ønskes en lettelse i formuebeskatningen af skov, foretrækker mindretallet en løsning, hvorefter skovejendom-

mens friværði (ejendomsværdi f prioriteter) nedskrives med en fast faktor forud for dens optagelse i formueopgørelsen til beskatning jfr. (15) og (16).

Mindretallet er - uanset at særlige problemer for skove erkendes - tillige betænkelig ved at foreslå skovbrugets generationsskifteproblemer behandlet uafhængigt af andre erhverv .

Større samlede ejendomme

Udvalget har ikke kunnet pege på løsninger egnet til umiddelbar gennemførelse og foreslår derfor, at overvejelser over samfundets bevaringsinteresser fortsættes.

BILAG

	side
Bilagsfortegnelse	201
Bilag 1-15	203

	Side
<u>BILAGSFORTEGNELSE</u>	
Bilag 1 Lov om ændring af udskrivningsloven og kilde-skatteloven (Lov nr. 538 af 28. december 1979).	203
Bilag 2 Betænkning af 30. maj 1980 over forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1981 og om ændring af forskellige skattelove (L.231).	205
Bilag 3 Skrivelse af 19. juni 1980 fra miljøministeren til fredningsstyrelsen og skovstyrelsen.	211
Bilag 4 Udvalgets kontakt til interesseorganisationer og -foreninger.	213
Bilag 5 Bevaringsdeklaration i henhold til lov nr. 213 af 23. maj 1979 om bygningsfredning § 15.	248
Bilag 6 Belysning af de fredede bygningers nedbrydelse, vedligeholdelse og istandsættelse og de hermed forbundne udgifter.	249
Bilag 7 Oversigt over skovbrugets fordeling til ejer-former.	253
Bilag 8 Oversigt over skovbrugets fordeling til stør-relseskategorier.	254
Bilag 9 Statsskattedirektoratets cirkulære af 11. ja-nuar 1977 om vurdering af skove og plantager ved 16. almindelige vurdering.	255
Bilag 10 Tekniske kommentarer til Dansk Skovforenings regnskabsoversigter for 1978/79.	270
Bilag 11 Konsekvensberegninger for henstandsfinansie-ring af formueskat.	276
Bilag 12 Tilskud til skovdrift og pleje af naturområ-der i Holland.	285
Bilag 13 Et eksempel på en kontrakt ved udformningen af en svensk fredningsforpagtning.	288
Bilag 14 Uddrag af "Bulletin for de Europæiske fælles-skaber" supplement 3/79 om skovbrugspolitik i fællesskabet.	289
Bilag 15 Den indkomstskattemæssige behandling af til-skud til bygningsarbejder på fredede ejendomme.	291

Lov om ændring af udskrivningsloven og kildeskatteloven

(Ændring af formuebeskatningen og henstandsordning for pensionister og ejere af visse fredede bygninger)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov :

§ 1

I lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten (udskrivningsloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 11 af 2. januar 1979, foretages følgende ændringer:

1. § 10, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Formueskatten udgør 22 promille af den del af formuen, der overstiger 1 mill. kr.«

2. § 11 ophæves.

§ 2

I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat), jfr. lovbekendtgørelse nr. 443 af 19. oktober 1979, foretages følgende ændring:

Efter § 89 indsættes:

»§ 89 A. Personer, som ved udgangen af det kalenderår, hvori skatten betales, opfylder aldersbetingelsen for at oppebære folkepension, oppebærer eller er tillagt ret til at oppebære folkepension, pension i henhold til lov om pension til enker m. fl., invalidepension eller invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillæg, og i hvis formue der ved udgangen af det pågældende indkomstår indgår værdien af en fast ejendom, der helt eller delvis benyttes til bolig for ejeren, jfr. stk. 3, kan efter begæring få henstand med betalingen af den del af formueskatten, der vedrører ejerboligen, efter reglerne i stk. 2-7. Begæring skal indgives til ligningsmyndigheder-

ne senest 4 uger efter, at den skattepligtige har modtaget underretning om sluskattebe-
regningen.

Stk. 2. Henstandsbeløbet beregnes som forskellen mellem formueskatten af den samlede formue og en formueskat beregnet af den samlede formue med fradrag af den del af formuen, der vedrører ejerboligen. Henstandsbeløbet fragår i den sluskat, der indgår i slutopgørelsen efter §§ 60-62, jfr. § 62 A.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 omfatter ejerboliger i faste ejendomme (herunder ejerlejligheder), som rummer en eller to selvstændige lejligheder, eller som benyttes til landbrug, gartneri, frugtplantage eller planteskole.

Stk. 4. Henstandsbeløbet forrentes med en årlig rente på 6 pct. Renten beregnes fra udløbet af det kalenderår, formueskatten vedrører, og tilskrives henstandsbeløbet ved udgangen af hvert kalenderår.

Stk. 5. Henstandsbeløbet forfalder til betaling ved den skattepligtiges død, jfr. dog stk. 6, samt ved afhændelse af ejendommen. Det samme gælder, hvis ejendommen ikke længere benyttes som bolig for den skattepligtige eller dennes husstand. Såfremt den skattepligtige afhænder sin ejerbolig og erhverver en ny, jfr. stk. 3, kan henstandsordningen vedrørende en tidligere ejerbolig dog forlænges, indtil den nyerhvervede bolig afhændes eller ikke længere benyttes som bolig for den skattepligtige eller dennes husstand.

Stk. 6. Henstandsordningen efter de i stk. 1-5 nævnte regler kan videreføres af en ef-

terlevende ægtefælle efter en skattepligtig som omhandlet i stk. 1, så længe den efterlevende ægtefælle hensidder i uskiftet bo eller har fået henstand med pligten til at svare arveafgift efter arveafgiftslovens § 14 A.

Stk. 7. Henstand med formueskatten efter stk. 1-4 kan endvidere begæres af ejere af en fast ejendom, der er undergivet fredning i henhold til bygningsfredningsloven. Det er dog en betingelse, at den pågældende ejendom helt eller delvis benyttes til bolig for ejeren, jfr. stk. 3. Henstandsbeløbet forfalder til betaling ved den skattepligtiges død, jfr. dog stk. 6, samt ved afhændelse af ejendommen, såfremt den skattepligtige ikke på salgs-

tidspunktet opfylder betingelsen for at opnå henstand efter stk. 1. Henstandsbeløbet forfalder ligeledes til betaling, såfremt ejendommen ikke længere benyttes som bolig for den skattepligtige eller dennes husstand.

Stk. 8. Ministeren for skatter og afgifter fastsætter de nærmere regler om opgørelsen af den del af formuen, der vedrører ejerboligen, om opgørelsen af henstandsbeløbet i øvrigt samt om henstandsordningens gennemførelse.«.

§3

Loven har virkning fra og med indkomståret 1980.

Givet på Marselisborg slot, den 28. december 1979

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R

/ KARL HJORTNÆS

Betænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 30. maj 1980

Betænkning

over

Forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1981 og om ændring af forskellige skattelove

(Regulering af beløbsgrænser)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder. I forbindelse hermed har ministeren for skatter og afgifter skriftligt besvaret en række spørgsmål.

Der er af ministeren for skatter og afgifter samt nogle mindretal stillet en række ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Den Danske Bankforening, København.

Et flertal (socialdemokratiets, det radikale venstres og centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag.

Med henblik på at udmønte pkt. I, nr. 1, litra h, i aftalen af 5. maj 1980 imellem socialdemokratiet, det radikale venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti er forligspartierne blevet enige om at ændre dels skatteloftsbestemmelsen i udskrivningslovens § 5, dels reglerne om fastsættelsen af formueskattekursen for unoterede aktier.

Bestemmelsen i udskrivningslovens § 5 skal ændres således, at der i de tilfælde, hvor indkomst- og formueskat til staten, folkepensjonsbidrag samt kommunal og amtskommunal indkomstskat tilsammen overstiger 75 pct. af den skattepligtige indkomst, skal ske nedsættelse først af indkomsskatten til staten og derefter af indtil 60 pct. af formueskatten, til det ovennævnte samlede skattebeløb udgør 75 pct. af den skattepligtige indkomst. Ved denne ændring sikres en rimelig lempel-

se af formueskatten i de tilfælde, hvor formueafkastet er meget beskedent eller måske ligefrem negativt. Formueskatten skal ikke kunne nedsættes til mindre end 40 pct., således at man begrænser tilskyndelsen til at nedbringe den skattepligtige indkomst. I de regler, der var gældende indtil december 1979, var der også fastsat en grænse for nedsættelsen af formueskatten. Formueskatten kunne dengang ikke nedsættes til mindre end 20 pct.

Flertallet er opmærksom på, at den forhøjelse af formueskatten af store formuer, der gennemførtes i december 1979, havde ingen eller begrænset virkning for visse personer. Dette gælder for personer, hvis indkomst er så stor, at det gældende skatteloft på 70 pct. medfører, at forhøjelsen af formueskatten helt eller delvis opvejes af en lempelse af statsindkomstsskatten. Flertallet er endvidere opmærksom på, at den nu aftalte ændring af skatteloftsbestemmelsen i nogen grad vil rette op på denne skævhed, idet ændringen indebærer en vis forhøjelse af den samlede indkomst- og formueskat for de omtalte personer, og denne forhøjelse vil være i overensstemmelse med hensigten bag den i december 1979 gennemførte skærpelse af formueskatten.

Lovændringen kan først gennemføres i efteråret 1980, hvor den væsentligste del af årets forskudsskat er betalt uden hensyn til den aftalte forhøjelse af skatteloftet. Forligspartierne er derfor enige om, at skatteloftet i udskrivningslovens § 5 for 1980 fastholdes på 70 pct., og at nedsættelsen af formueskatten

for dette år højst kan udgøre 50 pct., således at de resterende 50 pct. skal betales.

For de skatteydere, som har fået de foreløbige skatter for 1980 forhøjet som følge af formueskatteskærpelsen i december 1979, og som bliver omfattet af den aftalte ændring, kan de foreløbige skatter for den resterende del af 1980 ikke ændres, før lovændringen er vedtaget.

For disse skatteydere kan der blive tale om tilbagebetaling af overskydende skat for 1980 i forbindelse med slutopgørelsen i efteråret 1981. Der kan dog straks ske tilbagebetaling af beløb, som er betalt for meget, hvis den allerede betalte foreløbige skat væsentligt overstiger slutskatten og det vil virke åbenbart urimeligt at afvente den almindelige tilbagebetaling. Flertallet er indstillet på i forbindelse med den aftalte lovændring for disse skatteydere at tillade tilbagebetaling af for meget betalt skat for 1980 uden hensyn til de nævnte særlige betingelser.

Flertallet kan i øvrigt tilslutte sig, at ministeren henstiller til kommunerne, at der i den resterende del af 1980 tages særligt hensyn til den aftalte lovændring ved opkrævningen af forskudsskatten. Dette kan f. eks. ske ved, at kommunerne efter ønske fra de pågældende skatteydere undlader at opkræve foreløbige skatterater i det omfang, forskudsskatten er højere, end hvis den var beregnet efter de nu aftalte ændringer.

De således aftalte ændringer af skatteløftsbestemmelsen i udskrivningslovens § 5 kan rent foreløbigt skønnes at medføre et provenutab for staten i 1980 på ca. 180 mill. kr. og i 1981 på ca. 145 mill. kr., idet begge tal er skønnet på grundlag af udskrivningsreglerne for 1980.

Der skal som ovenfor anført tillige gennemføres ændring af reglerne om fastsættelsen af formueskattekursen for unoterede aktier. Flertallet er opmærksom på, at selskabs-skattekommissionen har fremlagt et forslag herom.

De gældende regler, der er fastsat af ligningsrådet, går ud på, at tre faktorer kan tages i betragtning ved kursfastsættelsen: Selskabets indtjening, det udbetalte udbytte og den indre værdi.

Flertallet tilslutter sig, at ministeren vil tage skridt til at anmode ligningsrådet om - med virkning fra 1980 - at nedsætte de kapi-

taliseringsfaktorer, der finder anvendelse på indtjeningsevne og udbytteafkast.

Ministeren er endvidere indstillet på i den kommende folketingssamling at fremsætte ændringsforslag til ligningsloven om ændring af reglerne for beregning af den indre værdi af aktierne, således at der ved opgørelsen af selskabsformuen sker fradrag for beløb, der er hensat til betaling af udbytte og selskabsskat. Denne ændring kan først ske med virkning for formueopgørelsen for 1981. Flertallet tilslutter sig denne ændring.

Flertallet er enig med regeringen i, at der er grund til at søge nærmere belyst, i hvilket omfang formuebeskatningen har haft utilsigtede virkninger for så vidt angår ejere af ejendomme med fredede bygninger og ejere af skovejendomme. Under hensyn hertil har regeringen givet tilsagn om, at der under miljøministeriet nedsættes et udvalg med repræsentanter for miljøministeriet, ministeriet for skatter og afgifter, landbrugsministeriet og indenrigsministeriet. Udvalget skal vurdere de forhold, der er af betydning for ejerne af de pågældende ejendomme, herunder de skattemæssige regler i sammenhæng med fredningslovgivningen og skovlovgivningen. Udvalget skal endvidere overveje de særlige problemer, der kan være knyttet til bevaringen af fredede bygninger, af landskaber og af skovene. Udvalget skal søge at fremkomme med forslag til hensigtsmæssige løsninger, herunder eventuelle forslag til ændringer i lovgivningen.

Der er enighed om, at udvalget skal finde frem til løsninger, der på den ene side sikrer fredede bygninger og værdifulde landskabers fremtidige bevaring og en forstmæssigt rigtig produktion, men som på den anden side også tager hensyn til, at ejerne af de pågældende ejendomme må bære deres del af byrderne i nuværende økonomiske situation.

Udvalget skal afslutte sit arbejde inden udgangen af oktober 1980.

Et *mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og udtaler:

Det foreliggende lovforslag indebærer en forøgelse af indkomstskattetrykket og samtidig en skærpelse af progressionen. Samtidig indebærer ændringerne af skalatrin, at skatteydere med en indkomst på omkring

160.000 kr. vil få en stigning i statsskattetryk-
ket i forhold til hidtil gældende regler, som
er dobbelt så stor, som tilfældet er for grup-
per, hvis indkomster er lavere og højere. Den
gruppe, man på denne måde rammer særlig
hårdt, vil i forvejen blive særligt ramt af en
række af regeringens øvrige skatte- og social-
politiske forslag.

Danmark har i forvejen verdens højeste
indkomstskattetryk. Mindretallet finder det
ødelæggende, at der lægges op til en ny stig-
ning i indkomstskattetrykket i stedet for at
gennemføre sådanne offentlige besparelser,
at man kan undgå nye skatteforhøjelser.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets
medlemmer af udvalget) indstiller lovforsla-
get til *forkastelse* ved 3. behandling med føl-
gende begrundelse:

Lovforslaget er kulminationen i den trilo-
gi, hvori socialdemokraterne har molesteret
de helt centrale regler om det skattefri bund-
fradrag.

For 1979 var det med støtte fra venstre og
for 1980 fra socialistisk folkeparti (og det
radikale venstre), og for 1981 byder så kriste-
ligt folkeparti, centrum-demokraterne (og det
radikale venstre) sig til.

For 1979 fik man derved pristalsregulerin-
gen flyttet fra løntimeindeks til *forbruger*-
pristal. For 1980 forsvandt 500 kr.-tillægget
for andre end pensionister. For 1981 forsvin-
der det også for dem, og pristallet forfuskes.

Uden disse attentater havde bundfradraget
været 18.600 kr. i 1981. Nu bliver det i stedet
16.000 kr. Efterslåbet vil yderligere øges i de
følgende år, hvis regeringsforslaget vedtages.

Denne bedrøvelighedens parade har frem-
skridtspartiet konstant og hele tiden bekæm-
pet.

Op det bliver vi ved med.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis
medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til
forkastelse ved 3. behandling med følgende
begrundelse:

Lovforslaget er skadeligt, fordi det forøger
indkomstbeskatningen, som i forvejen er
overbebyrdet, og som på grund af de mange
fradragsfiduser for længst har mistet sin pro-
gressive karakter.

Men lovforslaget er specielt ondartet, fordi
det er udformet, så det rammer pensionister
ekstra hårdt. Mens det almindelige person-

fradrag kun forringes med 100 kr. (fra 16.100
kr. til 16.000 kr.) i forhold til det, som en
fremskrivning af udskrivningsloven ville
medføre, så forringes personfradraget for
pensionister med 800 kr. (fra 30.300 kr. til
29.500 kr.). Dertil kommer, at tillægget til
personfradraget for pensionister på 500 kr.
nu bortfalder.

Den samlede virkning af disse to stram-
ninger over for pensionisterne fremgår af et
svar, som udvalget har modtaget, og som er
medtaget som bilag i betænkningen. Der er
tale om væsentligt større skattestigninger,
end ikke-pensionister er udsat for.

Som følge af denne specielle straffeekspe-
dition over for pensionisterne kommer enlige
pensionister nu til at betale skat, selv om de
ikke har andre indtægter end pensionen. Fol-
kepensionen til enlige forventes nemlig at
blive 30.459 kr., mens personfradraget kun
bliver 29.500 kr. Ud over, at det er asocialt,
er det også administrativt tåbeligt at bryde
den praksis, der har været gældende i en år-
række, og hvorefter personfradraget for enli-
ge pensionister er større end folkepensionen.

Selv om socialistisk folkeparti naturligvis
ikke under nogen omstændigheder kan med-
virke til dette lovforslags vedtagelse, ønsker
mindretallet dog at give tinget mulighed for
at fjerne de mest asociale elementer i lovfor-
slaget og har derfor stillet ændringsforslag,
der fjerner de stramninger, der specielt retter
sig mod pensionisterne.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks retsfor-
bunds medlem af udvalget) indstiller lovfors-
laget til *forkastelse* ved 3. behandling og
ønsker i denne forbindelse at understrege, at
vel bør der tilvejebringes bedre balance i sta-
tens regnskab - og det kniber det endda med
for regeringen - men det bør ikke ske ved en
forhøjelse af indkomstbeskatningen. Efter
mindretallets opfattelse bør der gennemføres
socialt forsvarlige besparelser, en fradragssa-
nering samt en effektiv jordbeskatning, som
mindretallet havde forventet at ministeren
ville fremsætte forslag om i indeværende fol-
ketingssamling. I øvrigt er der efter mindre-
tallets opfattelse behov for en indkomstskat-
tereform, som løser sambeskatningsproble-
met, som ligestiller selskaber og enkeltperso-
ner i beskatningsmæssig henseende, som ge-
nemfører en fradragssanering samt gennem-
fører en renteskatteordning, som sikrer, at

alle renteindtægter bliver beskattet gennem selvkontrol.

Mindretallet mener i øvrigt ikke, at det nytter stort, at der tilvejebringes et grundlag for at bringe balance på statens regnskab, når der samtidig fra regeringens side gennemføres erhvervsøkonomiske foranstaltninger, som forvrider erhvervsstrukturen og fastholder underskuddet i statskassen.

Mindretallet er endvidere af den opfattelse, at indkomstbeskatningen er af en sådan størrelse, at den hæmmer folks virkelyst og beforder et stedse større omfang af måneskinsarbejde.

For så vidt angår de stillede ændringsforslag vil mindretallet redegøre for sin stilling ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Til § 2

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *udvalget*:

1) I den under nr. 2 foreslåede § 4 ændres i 3. pkt. »102,2« til: »101,7«.

Af et *mindretal* (Brixtofte (V), Ellemann-Jensen (V), Hagen Hagensen (KF), Gammelgaard (KF), Glistrup (FP) og Dohrmann (FP)):

2) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer: »01. § 5 affattes således:

»§ 5. Såfremt de skattebeløb, der for en skatteyder er beregnet som indkomst- og formueskat til staten, som folkepensionsbidrag, som kommunal indkomstskat og som amtskommunal indkomstskat, efter nedsættelse i henhold til § 3, stk. 4, og kildeskattelovens §§ 37 og 37 B-37 C tilsammen overstiger 70 pct. af hans skattepligtige indkomst i det pågældende indkomstår, nedsættes indkomstskatten og formueskatten til staten, således at de ovennævnte samlede skattebeløb udgør 70 pct. af den nævnte indkomst. § 3, stk. 4, 2. pkt., gælder også ved denne beregning.«

3) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer: »02. Som ny paragraf indsættes efter § 10:

»§ 11. For de i § 10 nævnte skattepligtige personer nedsættes formueskatten med 5 pct.

for hver 4 promille eller del deraf, hvormed den opgjorte skattepligtige indkomst for det pågældende indkomstår måtte være under 6 pct. af den ansatte skattepligtige formue. Omfatter indkomstansættelsen ikke hele året, er det den efter kildeskattelovens § 35, stk. 3, beregnede helårsindkomst, der lægges til grund ved en eventuel nedsættelse af formueskatten. Har den pågældende ingen skattepligtig indkomst, nedsættes formueskatten med 80 pct.«

Til § 3

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *udvalget*:

4) Indledningen affattes således: »/ lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat), jfr. lovbekendtgørelse nr. 443 af 19. oktober 1979, som ændret senest ved lov nr. 170 af 14. maj 1980, foretages følgende ændringer:«

Af et *mindretal* (Rahbæk Møller (SF)):

5) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer: »03. I § 37, stk. 1, indsættes som nyt punktum efter 2. pkt.:

»Personfradraget forhøjes dog med 500 kr. for personer, som ved udgangen af kalenderåret 1981 opfylder aldersbetingelsen for at oppebære folkepension, pension i henhold til lov om pension til enker m. fl., invalidepension eller invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillæg.«

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 5

Af et *mindretal* (Glistrup (FP) og Dohrmann (FP)):

6) I det foreslåede nye punktum i § 37, stk. 1, udgår ordene »for personer, som ved udgangen af kalenderåret 1981 opfylder aldersbetingelsen for at oppebære folkepension, pension i henhold til lov om pension til enker m. fl., invalidepension eller invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillæg«.

Af et *mindretal* (Dohrmann (FP), Glistrup (FP) og Rahbæk Møller (SF)):

7) I nr. 2 ændres »29.500 kr.« til: »30.300 kr.«.

Bemærkninger

Til nr. 1 og 4

Efter lovforslaget skal de for 1981 foreslåede beløbsgrænser for personfradrag og skatlatin i statsindkomstskatteskalaen samt en række andre beløbsgrænser i skattelovgivningen for 1982 og de følgende år reguleres på grundlag af udviklingen i reguleringspristallet. Reguleringen skal efter forslaget foretages med udgangspunkt i reguleringspristallet for april 1980. Ved udarbejdelse af lovforslaget blev det anslået, at reguleringspristallet for april 1980 var 102,2. Reguleringspristallet for april 1980 er nu beregnet til 101,7. På baggrund heraf stilles der ændringsforslag (nr. 1) med henblik på at opnå, at udgangspunktet for reguleringen af de nævnte beløbsgrænser bliver det faktiske reguleringspristal for april 1980 på de 101,7.

Til nr. 2 og 3

Ændringsforslagene skal ophæve de virkninger af den i december 1979 gennemførte ændring af formuebeskatningen, som i en række tilfælde har medført beskatninger på over 100 pct. af den skattepligtige indkomst. Med det betydelige niveau, formueskatten nåede op på i december 1979, er det nu nødvendigt at have en nedslagsregel for formuer med lavt afkast (§ 11, ændringsforslag nr. 3) og en skatteoftsregel (§ 5, ændringsforslag nr. 2).

Til nr. 5

Formålet med ændringsforslaget er at undgå, at skatteforhøjelsen rammer pensionister hårdere end andre mennesker. Derfor fore-

slås det tillæg til personfradraget på 500 kr., som pensionisterne har for indkomståret 1980, bibeholdt.

Til nr. 6

Den bedste løsning for Danmark 1981 vil være et skattefrit bundfradrag i overkanten af 40.000 kr. Mindretallet er endnu ikke så langt fremme i forberedelsen af enkelthederne i finanslovforslaget for 1981, at vi helt præcist kan angive, hvor stort et skattefrit bundfradrag der bliver råd til, og når vi ikke ved, om tallet skal være 41.000, 42.000 eller et andet beløb i den størrelsesorden, vil vi ikke ved denne lejlighed stille præcise ændringsforslag herom. Det er imidlertid sandsynligt, at mindretallet på et senere tidspunkt vil stille ændringsforslag til kildeskattelovens § 37 vedrørende personfradraget for 1981.

Når nærværende underændringsforslag fremkommer, er det, for at mindretallet kan få adgang til at markere sin stilling til socialistisk folkepartis ændringsforslag, nemlig at det rigtige må være ens bundfradrag for alle.

Skulle underændringsforslaget imidlertid ikke blive vedtaget, vil mindretallet stemme for socialistisk folkepartis ændringsforslag, idet så at sige enhver forhøjelse af det skattefri bundfradrag - selv om det kun gælder en enkelt gruppe i befolkningen - under alle omstændigheder trækker den danske udvikling i den rigtige retning.

Til nr. 7

Ud over bortfaldet af tillægget til personfradraget på 500 kr. rammes enlige pensionister af endnu en forringelse af personfradraget på 800 kr., mens alle andre gruppers personfradrag kun forringes med 100 kr. Hensigten med ændringsforslaget er at undgå denne specielle straffeekspedition mod enlige pensionister.

Bakholt (S) Camre (S) Erenbjerg (S) Thomas Have (S) Egon Jensen (S)

Stavad (S) Tastesen (S) fmd. Bernhard Baunsgaard (RV) Brixtofte (V)

Ellemann-Jensen (V) Hagen Hagensen (KF) nfmd. Gammelgaard (KF) Bollmann (CD)

Rahbæk Møller (SF) Flvsgaard (DR) Glistrup (FP) Dohrmann (FP)

Miljøministeriet

Departementet
Slotsholmsgade 12 · 1216 København K
Telefon (01) 12 76 88

Dato 19 JUNI 1980

J nr D 143-1
(Bedes anført i svarskrivelsen)

Fredningsstyrelsen
Amaliegade 13
1256 København K

Skovstyrelsen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg

I forbindelse med folketingets skatte- og afgiftsudvalgs behandling af forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1981 og om ændring af forskellige skattelove har spørgsmålet om, i hvilket omfang formuebeskatningen har haft utilsigtede virkninger for ejere af ejendomme med fredede bygninger og ejere af skovejendomme været taget op til drøftelse.

Regeringen har på denne baggrund givet tilsagn om, at der under miljøministeriet nedsættes et udvalg med repræsentanter for miljøministeriet, ministeriet for skatter og afgifter, landbrugsministeriet og indenrigsministeriet. Udvalget skal vurdere de forhold, der er af betydning for ejerne af de pågældende ejendomme, herunder de skattemæssige regler i sammenhæng med fredningslovgivningen og skovlovgivningen. Udvalget skal endvidere overveje de særlige problemer, der kan være knyttet til bevaringen af fredede bygninger, af landskaber og af skovene. Udvalget skal søge at fremkomme med forslag til hensigtsmæssige løsninger, herunder eventuelle forslag til ændringer i lovgivningen.

Der er enighed om, at udvalget skal finde frem til løsninger, der på den ene side sikrer fredede bygninger og værdifulde landskabers fremtidige bevaring og en forstmæssig rigtig produktion, men som på den anden side også tager hensyn til, at ejerne af de pågældende ejendomme må bære deres del af byrderne under den nuværende økonomiske situation.

../2

SKOVSTYRELSEN 1975-1980
J. nr. 8 - 4311

23 JUNI 1980

Udvalget skal afslutte sit arbejde inden udgangen af oktober 1980.

I anledning heraf skal miljøministeriet, departementet, anmode fredningsstyrelsen og skovstyrelsen om i fællesskab at forbedre nedsættelsen af det omtalte udvalg, således at udvalget kan være nedsat senest den 1. juli 1980.

Som formand for udvalget er udpeget skovrider K. Waage Sørensen, miljøministeriet, skovstyrelsen.

Departementet forudsætter, at ministeriet for skatter og afgifter og landbrugsministeriet hver udpeger to repræsentanter til udvalget samt at indenrigsministeriet udpeger én repræsentant til udvalget. Departementet forudsætter endvidere, at miljøministeriet i udvalget skal repræsenteres af formanden og yderligere to medlemmer udpeget efter indstilling fra fredningsstyrelsen og skovstyrelsen i fællesskab. Sekretariatet bedes varetaget af skovstyrelsen og fredningsstyrelsen i fællesskab.

Departementet forudsætter i øvrigt, at udvalget vil holde kontakt med de interesserede organisationer.

Kopi af denne skrivelse er sendt ministeriet for skatter og afgifter, landbrugsministeriet og indenrigsministeriet til orientering. Endvidere har de organisationer, der har henvendt sig til ministeren om betydningen af de ændrede skatte-regler, modtaget kopi af skrivelsen.

Erik Holst

Ole Plougmann

Bilag 4 Udvalgets kontakt til interesseorganisationer og -foreninger

LD

Udvalget besluttede at realisere den med kommissoriet pålagte kontakt med de interesserede organisationer ved afholdelse af en kombineret høring/seminar.

De i det efterfølgende nævnte organisationer og foreninger deltog i seminaret, og udvalget anser de berørte interesseområder for fyldestgørende repræsenteret herved. Hver deltagende organisation/forening fik tildelt en kort indledende taletid, og de herunder fremsatte bemærkninger anses af udvalget for en del af den formelle høring. I underbilagene er optrykt de af udvalget udarbejdede hovedpunktsreferater heraf.

Supplerende til disse indlæg blev deltagerne opfordret til enten forud eller efterfølgende i skriftlig form at fremsætte generelle bemærkninger overfor udvalget. Disse er medtaget som underbilag.

Seminaret blev afviklet i dagene 20.-21. august 1980.

Efterfølgende er der for de deltagende organisationer/foreninger givet en kort redegørelse for deres formål, samt nævnt hvilke personer de var repræsenteret ved på seminaret.

1) Selskabet for bygnings- og landskabskultur

GI. Strand 44, 1202 København K.

Selskabet er en sammenslutning af institutioner m.v. og enkeltpersoner, og dets formål er gennem propaganda og støtte af forskellig karakter at virke for sunde, menneskevenlige og oplevelsesrige omgivelser i land og by. Til opfyldelse af dette formål samarbejder selskabet med politikere, myndigheder, planlæggere, bevaringsforeninger m.v.

Repræsenteret ved: direktør Helge Hansen
arkitekt m.a.a. Steen Estvad Petersen
arkitekt m.a.a. Ø. Damm Sørensen

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.1
Selskabets skrivelse af 30. sep. 1980: " 4.2

2) Bygningsfredningsforeningen

GI. Strand 40, 1202 København K.

Foreningen er en sammenslutning af blandt andet ejere af fredede ejendomme, og dens formål er at opnå og fastholde sådanne juridiske, økonomiske og andre vilkår for fredede ejendomme, at besidderne af disse bestandig kan leve OD til det erkendte ansvar, de har som forvaltere af en væsentlig del af samfundets kulturarv.

Repræsenteret ved: kammerherre Henrik Berner
direktør Henrik Haubroe
landsretssagfører Adam Hauch

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.3
Foreningens skrivelse af 7. august 1980: underbilag 4.4
" 30. september 1980: underbilag 4.5

3) Dansk Skovforening

Amalievej 20, 1875 København K.

Foreningens medlemmer udgøres af skovejere, personer med interesse for skovbrug, ikke skovejende organisationer samt visse associerede medlemmer. Det er foreningens formål at fremme dansk skovbrug og varetage dets erhvervsmæssige og faglige interesser. I bestræbelserne herfor søger foreningen tillige at tage hensyn til bevarelsen af danske skoves naturværdier.

Repræsenteret ved: hofjægmester V. Bruun de Neergaard
godsejer R. G. Reventlow-Grinling
direktør, skovrider Øle Fog
afdelingsleder Knud Dalgas

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.6
Foreningens skrivelse af 5. september 1980: underbilag 4.7

4) Danske Forstkandidaters Forening

GI. Torv 22, 1017 København K.

Foreningens formål er at samle danske forstkandidater til varetagelse

af standens faglige, økonomiske og sociale interesser, og dette søges fremmet såvel gennem selvstændig optræden som gennem tilslutning til Danmarks jordbrugsvidenskabelige Kandidatforbund samt gennem samarbejde med andre organisationer i spørgsmål af fælles interesse.

Repræsenteret ved: skovrider, godsforvalter T. Nielsen

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.8

Foreningens skrivelse af 26. august 1980: underbilag 4.9

5) Danske Skovteknikeres Landsforening

Amalievej 20, 1875 København F.

Foreningen er en funktionærsammenslutning af skovteknikere (skovfogeder), og dens formål er at varetage medlemmernes økonomiske, sociale og faglige interesser samt virke for kollegiale forhold og den faglige udvikling til gavn for skovteknikerstanden og dansk skovbrug.

Repræsenteret ved: sekretariatschef Erik Sennels

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.10

Leder fra marts-nummeret (1980) af skovbrugsstuderende: underbilag 4.11

6) Centralforeningen af tolvmandsforeninger og starre landbrugere i Danmark, Akselborg, 1611 København V.

Centralforeningen er en sammenslutning af landets tolvmandsforeninger, som er lokale foreninger af større jordbrugsejere. Foreningens formål er at varetage medlemmernes faglige og økonomiske interesser, blandt andet ved samarbejde med andre institutioner og faglige organisationer og ved formålstjenligt oplysningsarbejde.

Repræsenteret ved: godsejer K. A. Hastrup
Sekretariatschef Bo Brebøl

Referat af indledende indlæg: underbilag 4.12

Foreningens skrivelse af 29. august 1980: underbilag 4.13

7) Foreningen af skov- og landejendomsbesiddelser i Danmark

Frederiksholms Kanal 20, 1220 København K.

Foreningen er en sammenslutning af ejere af større landejendomme, og dens formål er at beskytte ejendomsretten, særlig til jorden og i det hele at varetage fælles interesser for besiddere af større skov- og landbrugsejendomme.

Repræsenteret ved: godsejer Ove Sehestedt Juul
højesteretssagfører Bent Jacobsen

Referat af indledende indlæg; underbilag 4.14

Selskabet for Bygnings- og landskabskulturs indledende indlæg.

Helge Hansen pointerede indledningsvis, at foreningen ikke repræsenterer ejerinteresser, men har det almennyttige formål at medvirke til sikring af bygnings- og landskabsværdierne. Foreningen tæller i sin medlemsskare samtlige amter, mange kommuner samt institutioner foruden privatpersoner.

I 1970 nedsattes under foreningen et herregårdsudvalg, der skulle arbejde med de problemer, som specielt knytter sig til bevaringen af herregårdskulturen.

Helge Hansen fremhævede videre, at herregårdskulturen er enestående, dels ved sin historiske horisont og dels ved med sine bygningsanlæg, haver, parker, alleer, skove og store marker at repræsentere en værdifuld helhed. Han henviste i denne forbindelse til den af Steen Estvad Petersen udarbejdede herregårdsinventering, der rummer beskrivelse af 870 ejendomme, hvoraf 93% er beliggende i landskabsboniteringszone I.

Herregårdskulturens kontinuitet er oftest betinget af den samme slægts besiddelse af den enkelte ejendom gennem adskillige generationer, hvorimod samfundets indsats for bevaringen er af relativ ny dato.

Den første bygningsfredningslov kom i 1918, men denne var qua relevante anvendelsesmuligheder for bygningerne og det daværende lave omkostningsniveau næppe belastende for ejerne.

Aktuelt er vedligeholdelsesomkostningerne "svimlende" høje, og Helge Hansen fremhævede, at også staten fra sin egen bygningsmasse er udmærket bekendt med dette omkostningsniveau.

Hermed er det hidtidige grundlag for bevaringen af bygningsanlæggene smuldret bort, og det er således ikke realistisk at forestille sig, at afkastet fra ejendommenes jordtilliggende fremover alene kan bære vedligeholdelsesbyrderne.

Hansen
Helgey fremhævede videre generationsskifteproblematikken som værende • det dominerende problem, idet de dermed forbundne arveafgifter m.v. er et udtog af ejendommens kapital, der står i stærk kontrast til betydningen af den slægtsmæssige kontinuitet. Helge Hansen gennemgik herefter meget kort en række løsningsmuligheder, som foreningen ville pege på. Med hensyn til oprettelse af "fredningsfideikomisser" henvistes til definitionen af dette begreb i Steen Estvad Petersens nye bog "Danske Herregårde."

Også den nye engelske lovgivning, hvorefter arveafgift kan konverteres til statsovertagelse af interiørgenstande med henblik på deres bevaring på stedet, måtte overvejes med henblik på at imødegå den spredningsmulighed, der rummer en stor risiko for helhedens opretholdelse.

Foreningen kunne tilslutte sig det af Finn Thomsen om ejendomsvurdering allerede fremførte, og fandt at herregårdshovedbygninger generelt ikke er et aktiv, dvs. at istandsættelsesarbejder ikke burde anses for at være værdiforøgende.

De nuværende skatteregler kan ved ansættelse af lejeværdien modvirke beboelse af hovedbygningerne, hvilket generelt må anses for meget uheldigt for deres bevaring.

Foreningen kunne tilslutte sig Bygnings Frednings Foreningens "forfald pr. år"-betragtninger, ønskede større midler til Bygningsfrednings-fonden samt skattefrihed for tilskud til vedligeholdelsesarbejder på fredede bygninger.

Endvidere fandt foreningen, at man skulle søge større beskæftigelsesbevillinger til bygningsvedligeholdelsesarbejder. Endelig gik foreningen ind for oprettelsen af løsørefonde.

Helge Hansen fandt anledning til specielt at påpege problematikken omkring bevaringen af herregårdenes haver og parker. Disse er ofte anlagt af datidens bedste arkitekter og kunstnere og repræsenterer uerstattelige elementer af helheden, samtidig med at de for tiden er den mest udsatte del af herregårdskulturen.

For såvidt angår hovedbygningernes fremtidige funktion må man primært foretrække privat beboelse og sekundært give muligheden for opdeling i ejerlejligheder samt overgang til andre aktiviteter en velvillig behandling.

At åbne parker og hovedbygninger for offentlig adgang under forskellige former er populært i tiden og bidrager til at fremme forståelsen for herregårdsmiljøets betydning. Foreningen går ind for en styrkelse af denne aktivitet, men er opmærksom på de praktiske problemer, og på at der ikke herved må ske en forringelse af herregårdskulturens kvalitet. Konkluderende fandt foreningen det vanskeligt at opstille generelle betragtninger for disse "modydelser", og ønskede at de fortsat skulle etableres på ejernes initiativer.

Ejerne og fredningsstyrelsen har langt hen ad vejen sammenfaldende interesser, og nok angiver bygningsfredningsloven tvangsmidler, men disse vil efter foreningens opfattelse sjældent kunne virke efter deres hensigt.

Helge Hansen pointerede afslutningsvis, at ejerne således stadig har den afgørende indflydelse på disse værdiers bevaring, og han udtrykte bekymring over, at man ofte møder en politisk uvilje mod denne ejerkategori. Han fandt denne uvilje forfejlet, idet disse ejere er seriøst arbejdende jordbrugere med en effektiv, rationel produktion.

SELSKABET FOR BYGNINGS- OG LANDSKABSKULTUR

GAMMEL STRAND 44 • 1202 KØBENHAVN K • (01) 123012

Til

Skovrider K. Waage Sørensen,
Miljøministeriet,
Skovstyrelsen,
Strandvejen 863,
2930 Klampenborg.

30. september 1980

Vedrører: Relationerne mellem beskatning, skovlov og frednings-
lovgivningen.

Indledningsvis vil vi gerne takke for det afholdte seminar vedrørende ovennævnte meget vigtige emne - vi fandt, at det var meget udbytterigt, og håber de af de indbudte organisationer fremsatte synspunkter kan blive medtaget i den endelige rapport.

Vi vedlægger et eksemplar af Gruppe 1's idékatalog, som vi fra SELSKABET's side er helt enige i.

Udover de i idékataloget nævnte punkter, vil vi gerne pege på to forhold, som vi anførte overfor Miljøministeren ved mødet den 16. maj 1980, og som vi stadig mener er af betydning:

- 1) Der må stilles langt større midler til rådighed for Bygningsfredningsfonden, jvf. den af BYFO opstillede beregning.
- 2) Det vil være af betydning, om der fortsat og i øget takt kunne stilles beskæftigelsestilskud til rådighed.

Under drøftelserne nævnte vi den engelske lov vedrørende "Den Nationale Arv". For god ordens skyld vedlægges et eksemplar modtaget gennem EUROPA NOSTRA i England - samt en dansk oversættelse.

forts.

Til slut kan vi oplyse, at vi i øjeblikket undersøger, hvorledes momsspørgsmålet er behandlet på europæisk plan med henblik på muligheden af at indføre nogle lettelser for de fredede bygninger på dette punkt.

Med venlig hilsen

P. S. V.

V. Wedell-Wedellsborg

V. Wedell-Wedellsborg

Bygnings Frednings Foreningens indledende indlæg.

Adam Hauch udtrykte tilfredshed med udvalgets nedsættelse og anså på forhånd seminaret for et godt initiativ.

Allerede under udarbejdelsen af den nye bygningsfredningslov, der repræsenterer en skærpelse i forhold til den tidligere, havde foreningen gjort opmærksom på, at denne nødvendigvis måtte kombineres med en revision af skattelovgivningen, således at ejerne får økonomisk mulighed for at bære deres forøgede, vedligeholdelsesmæssige byrder.

Adam Hauch pointerede, at foreningen er pro bygningsfredning, og at den ikke er nogen "herregårdsforening". Foreningen repræsenterer såvel principielt som reelt hele kategorien af ejere af den fredede bygningsmasse, og det blev i denne forbindelse nævnt, at der af de ca. 2830 bygningsfredede ejendomme kun er ca. 300 herregårde, og at 2/3 af ejendommene er byejendomme.

Adam Hauch henviste iøvrigt til foreningens rundsendte skrivelse af 7. august 1980, hvorfra han særligt ville fremhæve følgende:

Det essentielle punkt for foreningen er gennemførelsen af "forfald pr. år"-reglen. I fredningsstyrelsens redegørelse fra 1978 "byggningsbevaring og beskatning" er det hævdet, at denne ordning vil være vanskelig at administrere. De fredede bygninger repræsenterer imidlertid en skarp defineret kategori, og deres provenumæssige betydning er ringe. Foreningen har med dette udgangspunkt udarbejdet et omfattende materiale om et i praksis gennemførligt system.

Vedligeholdelsesudgifterne kan ikke fordeles jævnt pr. år, og udgangspunktet må herefter være, at de faktiske udgifter inden for det akkumulerede "forfald pr. år" skal kunne overføres ved ejerskifte.

Muligheden for opdeling af fredede bygninger i ejerlejligheder er af overordentlig stor betydning. Det er da også karakteristisk, at mens den politiske holdning, trods nogen vaklen, generelt har været imod ejerlejlighedsprincippet, så har der været en ret konstant positiv indstilling for såvidt angår de fredede bygninger.

Det er dog beklageligt, at der mangler vedligeholdelsesfradrag for ejerne af lejligheder i den fredede bygningsmasse. Foreningen anser

dette for en inkonsekvens, der må bero på en forglemmelse, og som anstændigvis må ændres således, at også denne gruppe kommer med under "forfald pr. år"-reglen.

Foreningen ønsker kontantvurderingsprincippet indført, hvilket vil have betydning ikke alene for formuebeskatningen, men også ejendomsbeskatningen, herunder navnlig grundskatterne.

Man anser det endvidere for en fejl, at der ved fastsættelsen af grundværdierne hidtil ikke er taget hensyn til bygningsfredning, men at der derimod er taget udgangspunkt i grundens optimale udnyttelse, jfr. "Odd Fellow-sagen". I den nye bygningsfredningslov tillægges imidlertid også bygningernes nærmeste miljø betydning, hvilket indebærer, at grunden må anses for fredet. Dette forhold må som konsekvens have en ændret vurderingspraksis.

Adam Hauch fremhævede afslutningsvis, at foreningen også tillægger de øvrige i den rundsendte skrivelse anførte forhold stor betydning, og at man ville komme ind på disse i gruppearbejdet vedrørende de fredede bygninger.

BYGNINGS FREDNINGS FORENINGEN

Sammenslutning af ejere, administratorer og brugere af fredede ejendomme

GAMMEL STRAND 40 · DK-1202 KØBENHAVN K · (01) 13 53 83

Hr. skovrider K. Waage Sørensen
Miljøministeriet
Skovstyrelsen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg

d. 7. august 1980

AH/it

Re: Udvalgsarbejde vedr, beskatningens sammenhæng med skovloven og fredningsforeningen.

Bygningsfredningsforeningen takker for Deres brev af 4/8-80 og vil gerne efterkomme Deres indbydelse til at lade sig repræsentere ved et møde onsdag d. 20/8 kl. 9 og eventuelt tillige torsdag d. 21. Foreningen vil være repræsenteret af formanden kammerherre Henrik Berner, direktør Henrik Haubroe og landsretssagfører Adam Hauch.

Foreningen er en sammenslutning af bl. a. ejere af fredede ejendomme. Dens formål er ifølge vedtægternes § 2: "at opnå og fastholde sådanne juridiske, økonomiske og andre vilkår for fredede ejendomme, at besidderne af disse bestandig kan leve op til det erkendte ansvar, de har som forvaltere af en væsentlig del af **samfundets** kulturarv".

Foreningen blev stiftet d. 15. juni 1978, og den ydre anledning var, at der nu var et forslag til en ny bygningsfredningslov på vej. Den havde efter sin stiftelse lejlighed til ved skriftlige redegørelser og mundtlige drøftelser med fredningsstyrelsen og med det af folketetinget nedsatte miljø- og planlægningsudvalg at gøre sine synspunkter gældende med hensyn til udformningen af loven.

I de indlæg, foreningen under lovens forberedelse fremkom med, understregede man imidlertid gang på gang, at den styrkelse af bygningsfredningsloven, som tilsigtedes, måtte modsvares af en

rimelig skattemæssig behandling af ejerne, og at dette måtte ske samtidig med den nye bygningsfredningslovs ikrafttræden for at sikre, at ejerne af fredede bygninger kunne opnå skatte- og afgiftsregler, der økonomisk ville muliggøre det for dem at opfylde bygningsfredningslovens bestemmelser og hensigt. Det er derfor med stor tilfredsstillelse, at foreningen erfarer, at det udvalg, der har til opgave at arbejde med disse problemer, nu er etableret.

På Deres opfordring skal vi hermed fremkomme med de forslag eller debatoplæg, som man på basis af indhentede erfaringer ønsker at drøfte på det kommende møde:

1. Fradragsregler for vedligeholdelsesudgifter:

Her har skattepraksis i en længere årrække tenderet mod, at man betragtede hver bygningsdel for sig. Istandsætter man en enkelt bygningsdel, anerkender man kun fradrag for det beløb, der er medgået til afhjælpning af den i ejerens tid skete forringelse. Resten anses som forbedring og kan ikke fradrages.

Man har tilsyneladende helt overset, at en fredet bygning er en helhed, og at der sker en årlig nedslidning af hele bygningsmassen. Den forbedring, der sker ved en istandsættelse af et enkelt bygningselement, modsvares derfor af en forringelse af de øvrige bygningsdele.

Den gældende skattepraksis er derfor i sig selv urimelig og skaber iøvrigt en usikkerhed, som bl. a. skyldes den vanskelighed, der ligger i at skønne over, hvor meget en bygning er forringet i ejerens tid. Er et forfald begyndt, accelererer det. Den forringelse, der sker i den sidste tid inden en nødvendig istandsættelse, er relativt langt større end i de første år af et bygningselements levetid.

De gældende regler og den usikkerhed, der er knyttet til de enkelte tilfælde, gør, at ejerne ganske naturligt tøver så længe som muligt med at iværksætte vedligeholdelsesforanstaltninger og virker derfor direkte mod bygningsfredningslovens hensigter.

Det må være et rimeligt krav, at der gennemføres regler, der anerkender det princip, at kun udgifter til istandsættelsesarbejder, der går ud over en fredet bygningens totale ned-

slidning, betragtes som forbedring, og, hvad der er lige så vigtigt, at en ejer på forhånd ved, hvordan hans vedligeholdelsesudgifter skattemæssigt behandles.

For at undgå den indvending, at indførelsen af disse regler vil volde administrative vanskeligheder, har vor forening opbygget et system til beregning af enhver fredet bygnings "forfald pr. år". Der foretages en analyse af hver ejendom med hensyntagen til hver enkelt bygnings karakter og de enkelte bygningselementers normale levetid, og på basis heraf fastsættes de årlige vedligeholdelsesudgifter, som optages i vort EDB-kartotek, hvor de årligt reguleres efter byggeindekset og meddeles ejer, fredningsstyrelsen og skattevæsenet.

Systemet har været indgående drøftet med fredningsstyrelsen og skattedepartementet. Begge steder har vi mødt stor forståelse for vore synspunkter.

Om systemets detaljer foreligger et omfattende materiale, som formentlig er udvalget bekendt, men som i modsat fald naturligvis står til rådighed.

2. Særligt om ejerlejligheder:

Uanset de meget strenge regler, der gælder for oprettelse af ejerlejligheder, har man dog i lovgivningen stedse erkendt, at ejerlejligheder i fredede bygninger udgjorde en undtagelse. Dette skyldes det forhold, at man erkender, at mange fredede bygninger kun kan opretholdes, hvis man opdeler dem i ejerlejligheder. Det er derfor paradoksalt, at ejerlejligheder i fredede bygninger ikke har mulighed for at fradrage vedligeholdelsesomkostninger, hverken standardfradrag eller faktisk afholdte udgifter.

Ejerlejligheder bør efter vor mening gå ind under den i pkt. 1 nævnte "forfald pr. år regel".

3. Opvarmning, affugtning ra.m.:

Det bør efter vor formening være således, at de opvarmnings-, affugtnings- og lignende udgifter, som er nødvendige til bevaring af en fredet bygning, bør kunne fradrages som vedligeholdelsesudgift. Det kan antages, at en opvarmning på 8-10 er nødvendig. Opvarmning af beboede bygninger eller beboede dele til en højere

temperatur må være for ejerens regning. Rent administrativt vil dette ikke volde vanskeligheder, idet en varmeingeniør vil kunne beregne, hvad den nødvendige opvarmning koster.

4. Tilskud:

På basis af vort statistiske materiale har vi udregnet, at vedligeholdelsen af vore fredede, privatejede bygninger koster ca. 162 mill, kroner årligt. Selvom dette beløb måtte være behæftet med en vis usikkerhed, må det dog fastslås, at de tilskud, der af fredningsstyrelsen kan ydes, er af beskeden betydning. Alligevel er det vigtigt at få gennemført regler, der gør sådanne tilskud skattefrie for modtageren. I betragtning af, at en væsentlig del går til moms, jfr. dog nedenfor, vil en fortsat indkomstbeskatning af tilskud gøre disse helt illusoriske. Da tilskud givet gennem Det særlige Bygningssyn er til et bestemt arbejde af særlig fredningsmæssig interesse, og da tilskuddet sædvanligvis ikke vil medføre en værdiforøgelse af ejendommen, er en indkomstmæssig beskatning ikke rimelig og vil virke hæmmende på arbejdet med at holde de fredede bygninger i god forsvarlig stand.

5. Moms:

Dar henvises herom til fredningsstyrelsens pjece fra 1978: "Bygningsbevaring og Beskatning", side 57-59. Det er vor opfattelse, at varetagelsen af de historiske og kulturelle interesser, der knytter sig til fredede bygninger, kan og bør sidestilles med andre seriøse, kulturelle aktiviteter, f.eks. museerne, der ikke er momspligtige. Administrativt vil det næppe volde større vanskeligheder at momsregistrere ejerne af fredede bygninger. Når man imod momsfritagelse har påberåbt sig aftaler indenfor E.F., skal vi nævne, at vi er vidende om, at man i med os beslægtede organisationer i udlandet gør sig tilsvarende bestræbelser på at opnå momsfritagelse.

6. Værdi af egen bolig:

Bygningsfredningsloven tilstræber, at fredede bygninger såvidt muligt anvendes efter deres oprindelige formål, og det er da også af stor bevaringsmæssig værdi, at en fredet bygning beboes.

For at opmuntre ejeren af et fredet hus til at inddrage

så stort et areal som muligt i egen beboelse bør det overvejes for disse bygningers vedkommende at ophæve begrebet "værdi af egen bolig".

7» Vurdering af ejendomme med fredede bygninger:

Det bør erkendes, at en bygningsfredning lægger en byrde på en ejendom, som bør tages med i betragtning ved vurderingen med et i forhold til de ekstra vedligeholdelsesudgifter kapitaliseret beløb. Dette gælder ikke blot bygningen, men også vurderingen af den grund, som bygningen og dens umiddelbare omgivelser ligger på.

Den nye bygningsfredningslov udtrykker i sin formålsparagraf, at man ønsker at værne bygninger, bl. a. af kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, og det er derfor klart, at en bygningsfredning tager sigte på at bevare en bygning netop i de omgivelser, hvori den befinder sig. En fredning må derfor betragtes som en byrde, der hviler på den pågældende grund.

Der er for et par år siden af højesteret afsagt en dom (Odd-Fellov Palæ-sagen), som har fastslået den modsatte fortolkning af vurderingsloven. Selvom den dengang gældende bygningsfredningslov ikke nævnte den miljømæssige værdi og derfor ikke understregede betydningen af bygningens beliggenhed netop på det pågældende sted, må det befrygtes, at højesterets afgørelse fremdeles vil danne præcedens, og det vil derfor være nødvendigt at ændre affattelsen af vurderingsloven således, at der ved fastsættelsen af grundværdien tages hensyn til, at grundens optimale udnyttelse forhindres af den fredede bygningens eksistens.

Disse synspunkter om ejendomsvurderingerne har ikke alene relation til ejendomsskatterne, herunder grundskatterne, men med de nye voldsomt forøgede formueskatter har det også betydning på dette område. løvrigt mener vi, at fremtidige vurderinger bør ske på kontantbasis og ikke som nu på basis af en nominel købesum, der forudsætter normal prioritering og en beskeden udbetaling, hvorved der fremkommer sælgerpantebreve til et nominelt stort beløb, men som i realiteten kun har kursværdien på ca. 50%. Den øgede formueskat har gjort denne praksis yderligere urimelig.

8. Arve- og gaveafgifter:

De gældende regler gør et generationsskifte så tyngende,

at hele problematiken om disse problemer bør tages under overvejelse. Problemerne er særdeles komplicerede, og vi har ikke noget færdigt forslag til en løsning, men tillader os dog at henlede opmærksomheden på det forslag til oprettelse af såkaldte "Fredningsfideikommis'er", som er fremsat af arkitekt Steen Estvad Petersen i hans nylig fremkomne bog: "Danske Herregårde - Bygninger, Haver, Landskaber", side 278 f.f.

Selvom nærværende indlæg er blevet væsentligt længere end ønskeligt, kan og bør de berørte emner uddybes, og vi glæder os til at få lejlighed til dette under den kommende høring.

Med venlig hilsen

p.f.v.

ADAM HAUCH

BYGNINGS FREDNINGS FORENINGEN

Sammenslutningen af ejere, administratorer og brugere af fredede ejendomme

Association of Owners of Historic Houses in Denmark

Member of Union of European Historic Houses

Copy

BYFO

P.O. Box 60
DK-2730 Herlev

Telex 35171 DK

Phone 2 - 84 14 11
Evening 2 - 87 81 77

Miljøministeriet, Skovstyrelsen
v/formanden Skovrider K. Waage Sørensen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg

1980-09-30

Udvalg vedrørende beskatningens sammenhang
med skovlov og fredningslovgivningen

**FORSLAG: FREDNINGSKONTRAKTER OVER 25 ÅR
EFTER HOLLANDSK MODEL**

1928 havde Holland godt halvdelen af sin nuværende befolkning, og man var, som Danmark i dag er, klar over, at der fremover vil bestå et overbefolkningsproblem, med et behov for bevaring af naturværdier og adgang til rekreative områder. De økonomiske krav til staten ville i den forbindelse blive formidable, og man søgte da en ordning med ejere af områder med natur- og bygningsværdier. Stiftelser, fonde og andre permanente institutioner med uigenkaldelighedens præg havde man nok af. Som et supplement oprettedes 25-årige kontrakter, der blev en sådan succes, at flertallet er fornyet og mange er senere kommet til.

KONTRAKTENS INDHOLD:

1. OMRÅDE: NATURSKØNT OMRÅDE

- 1.1. Fortrinsvis et sammenhængende areal, med eller uden fredede bygninger, men ofte med et historisk bygningsværk, som del af helheden.
- 1.2. Undtagen herfra er almindeligvis området umiddelbart omkring ejerboligen. Ved hollandske huse gerne området inden for voldgraven. Almindeligvis begrænset til 3 hektar, men hvor specielle forhold taler for et andet areal, efter ejerens ønske.

2. PUBLIKUMSADGANG

- 2.1. Til det kontraherede areal har publikum adgang til fods fra solopgang til solnedgang, men ikke ret til at tage ophold, opslå telte, etc. Cykling tolereres i praksis, men er ikke del af kontrakten. Motorkørsel under enhver form er med hensyn til alle parter forbudt.
- 2.2. Området vedligeholdes med stier og veje mv. for ejerens regning. Parkanlæg opretholdes efter de oprindelige linier, men uden særlige forpligtelser mht. blomsteranlæg o.lign.

3. STATENS YDELSE TIL EJEREN

- 3.1. Formueskat betales med 25 % af den til enhver tid gældende takst. På nærværende i Holland 0,8 %, og således under kontrakten p.t. 0,2 %.
- 3.2. Ejendomsvurderingen fratrækkes 20 % i forhold til tilsvarende ejendomme under hensyn til de byrder, der påhviler ejeren af en ejendom underkastet kontrakten.
- 3.3. Arveafgiften nedsættes til 25 %. I Holland p.t. 17 % normalt, dvs. under kontrakten 4,25 %.

4. AFBRYDELSE AF KONTRAKTEN INDENFOR 25-ÅRS-PERIODEN

- 4.1. Skulle ejeren indenfor perioden på grund af tvingende omstændigheder ønske kontrakten ophævet, vil dette normalt kunne ske efter henvendelse til den statslige myndighed og uden at nogen form for erstatning ydes.
- 4.2. Om den, der har indgået kontrakten, er død og arvingen skulle søge kontrakten ophævet efter en periode efter arveskiftet, vil dette også kunne ske, men i så fald kun mod erlæggelse af arveafgiften med et tillæg af 9 % rente fra datoen for arveskiftet.

KONKLUSION

For ejeren, der binder sig til at opretholde adgangsveje og stier til det aftalte område, er det en ganske betragtelig byrde, for hvilken har. ;;avner garanti for i årene fremover at opnå adequat kompensation igennem de aftalte økonomiske lettelser, som kun udgør en fast procent af i forvejen ukendte beløb. Styrken i arrangementet synes at ligge i det frivillighedsprincip, som ligger i, at aftalen indgås gensidigt for en periode, der for ejeren er tilstrækkelig lang til, at de nødvendige investeringer som indledning til de årlige vedligeholdelsesbeløb, som med adgangen forbundne gener, skulle kunne indtjenes.

Den samfundsmæssige værdi er helt klar. Fra danske såvel som internationale undersøgelser ved vi, at næstefrer de større naturfænomener, som Møns Klint og Bovbjerg, rangerer de historiske huse højest turistmæssigt, såvel for ind- som for udlændige. Vi ved også, at blandt de interesserede er kun ganske få procent opsat på at komme ind i huset for at se, hvorledes man nuomstunder lever i en større bygning, mens den overvejende del er absolut interesseret i at få klar besked om, hvor man må holde, hvor man må gå og hvorledes man kommer hele vejen rundt og tilbage igen til parkeringen.

Ordningen er, som skulle fremgå af indledningen, med sigte på de landskabelige værdier i første omgang, men ifølge sagens natur bliver Herregårds-hovedbygninger, møller, kirker og andre historiske bygninger en naturlig og væsentlig del af dette program.

Det er vel ingen hemmelighed, at mine kollegaer indenfor faget Herregårde, hvadenten bagningerne er fredede eller ej, og om de har udtrykt en meget behersket entusiasme i forbindelse med spørgsmålet om publikumsadgang. Imidlertid kom der så mange positive tanker

til udtryk ved det Seminar, som blev afholdt under Miljøministeriets auspicer på Lyngby Landbrugsskole i august 1980, til trods for den sørgelige baggrund, som havde givet anledning til mødet, at jeg finder anledning til at spørge, om vi kunne sigte på en gentagelse, med deltagelse af de sanne autoriteter og medlemsorganisationer med henblik på at etablere en frivillig ordning til forbedring af vort miljø i Danmark?

Med venlig hilsen

p.b.v.

H. Haubroe

cc: Konsulent cand. agro Sigurd Petersen
Danmarks Natur Frednings Forening
Selskabet for Bygnings- og Landskabskultur
BYFO
Dansk Skovforening
Danske Forstkandidaters Forening
Danske Skovteknikeres Landsforening
Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark
Centralforeningen af "Tolvmandsforeninger" og større landbrugere i Danmark
Kontorchef Per Hansen, Fredningsstyrelsen
Fuldmægtig Lisbeth Saaby, Fredningsstyrelsen
Kontorchef Joh. Pedersen, Indenrigsmin.
Fuldmægtig Jan Steen Jensen, Skatteministeriet
Fuldmægtig Erik S.M. Hansen, Skatteministeriet
Fuldmægtig Ander Petersen, Landbrugsministeriet
Fuldmægtig Gustav Wied, Landbrugsmin.
Forstfuldm. Lars Davidsen, Skovstyrelsen sekr.
adv. Finn Thomsen, Analiegade 4, 1256 - K.
Miljøministeren
Formand for Miljøudvalg Mogens Carre
Folketingsmand Ole Bernt Henriksen
Foren. af Jyske Skovejere v/Form. Vilh. Estrup, Fjeld, 8550 Ryomgaard
Dir. Hans Westerberg, Statsskattedirektoratet
Kontorchef K. Lotz, Skatteministeriet
Fulgm. Snedled, Statsskattedirektoratet
Revisor P. Kragh

HH/IH

Underbilag 4.6

Dansk Skovforenings indledende indlæg

Bruun a. Neergaard tog udgangspunkt i nogle grafiske fremstillinger af den for efterkrigstiden historiske udvikling for visse regnskabsmæssige nøgletal for henholdsvis Kongsdal skovdistrikt og et gennemsnit af skovdistrikter øst for Storebælt i størrelseskategorien 50-500 ha. Følgende værdier blev kommenteret: ejendomsværdiernes udvikling, udviklingen af hugstens salgsværdi, sekundære og primære produktionsomkostninger og træproduktionens dækningsbidrag, det relative overskud i faste kroner og forrentningen af ejendomsværdien.

på det

Bruun de Neergaard fandt, at der heraf repræsenterede økonomiske grundlag og med de kommende formueskatteregler næppe ville være muligt at overholde skovlovgivningens ejerforpligtelser. Han forudså, at groft taget følgende muligheder måtte realiseres 1) hugstforøgelse 2) reduktion af kulturomkostningerne 3) frasalg af småskove inden for de af lovgivningen tilladte rammer, og han fremhævede, at det navnlig var frasalg af disse småskove og helst med et enkelt hus, der var økonomisk fordelagtigt.

Foreningen måtte principielt finde formuebeskatningen af de ved ejendomsvurderingerne pålagte herlighedsværdier uacceptable for ejerne og anførte, at denne beskatning måske snarere burde påhvile offentligheden, som den egentlige nyder af herligheden.

Bruun de Neergaard fandt, at der burde føres en sådan skov- og gods-politik, at der gives mulighed for ejendommenes videreførelse, herunder generationsskifte under opretholdelse af deres kulturelle og landskabelige værdier.

Under de nuværende tilstande fandt han imidlertid, at foreningen kan blive tvunget til at føre en godsejerpolitik.

Bruun de Neergaard gennemgik herefter et udleveret materiale til brug for morgendagens ekskursion til Skjoldenæsholm. Han fandt som en kommentar hertil, at distriktets aktuelle hugstniveau er i overkanten af det forsvarlige, og at pyntegrøntproduktionen er så høj som markedet tillader og måske på kanten af det lovlige.

Sluttelig anførte Bruun de Neergaard, at det hårde publikumspres, der nu er, f. eks. på Skjoldenæsholm skovene, rummer en betydelig konfrontationsrisiko ved potentiel jagtudleje, og at dette forhold aktuelt har betydet, at et relativt stort skovareal har måttet friholdes for jagtudleje. Den med 1969-ændringen af naturfredningslovens indførte offentlige adgang til de private skove har således haft betydelige økonomiske konsekvenser, som der ikke er sket nogen modydelse for - heller ikke gennem en reducere i ejendomsvurderingerne.

DANSK SKOVFORENING
Amalievej 20 - 1875 København V

Telefon (01) 24 42 66
Postkonto nr. 900 19 64

Skovstyrelsen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg

Dato: 5.9.1980
S.C.

Att.: Skovr. K. Waage Sørensen

Vedr. udvalget til behandling af sammenhængen mellem de skattemæssige regler og skov- og fredningslovgivningen.

Nærværende skrivelse fremsendes i fortsættelse af drøftelserne på seminaret på Lyngby Landbrugsskole i dagene 20.- 21. august 1980. Drøftelserne på dette seminar var efter vor opfattelse meget gavnlige, og vi vil gerne herved benytte lejligheden til at takke udvalget for, at man på et tidligt tidspunkt i udvalgsarbejdet fik denne grundige belysning af problemerne.

Baggrunden for udvalgets nedsættelse er jo som bekendt den i december 1979 vedtagne kraftige stramning på formueskatteområdet, som førte til at mange skovejere ville komme til at betale over 100 % af deres skattepligtige indkomst i samlet indkomst- og formueskat.

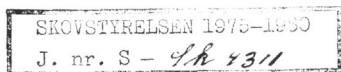
Forligsaftalen af 5. maj 1980 har imidlertid på kort sigt i et vist omfang afhjulpet problemerne. Men det må dog præciseres, at aftalen endnu ikke er lovfæstet, at der stadig vil forekomme skovejendomme for hvilke der skal betales over 100 % i skat, og at den 17. almindelige vurdering med de forventede stigninger vil få meget alvorlige konsekvenser, såfremt der ikke gribes ind.

Grundlæggende for forståelse af skovbrugets problemer er, at skovbrugets økonomiske afkastningsevne (forrentning) i en lang årrække har været stagnerende, mens ejendomsværdierne er steget ganske betydeligt. Dette forhold er baggrunden for den manglende evne til at betale formueskatten og til skovbrugets meget alvorlige generationskifteproblemer, hvor der ikke er kapital til at finansiere kapitalvindings-skatte, og arve- og gaveafgifter.

Hertil kommer endvidere, at skovbruget fra gammel tid stadig må betale skat af produktionsjord, uden at nogen del af denne skat tilbageføres til skovbrugserhvervet, som det er tilfældet for landbrugets og gartneriets vedkommende.

Skovbrugets samlede skattetryk er, og kan blive af en sådan størrelse, at det, som tidligere fremført af skovforeningen, kan føre til driftsmæssigt desperate handlinger som alene dikteres af et urimeligt højt skatteniveau.

Hvad angår formuebeskatningen, er vi principielt modstandere af en sådan, og vi vil her ikke undlade at gøre opmærksom på, at der bl.a. i følgende lande ikke betales formueskat af skovejendomme: Belgien, Frankrig, Italien, Storbritanien og Irland.

8 SEP. 1980

I denne forbindelse tillader vi os at henvise til folketingets behandling den 2. juni 1980 af forligsaftalen, hvor et af forligspartierne, Det radikale Venstre, ved hr. Bernhard Baunsgård meddelte, at man i udvalget ville se på muligheden af at fredede bygninger og skove helt udgår af formueberegningen.

Såfremt en sådan generel regel ikke kan gennemføres, ønsker skovforeningen fortsat, at udskrivningslovens § 11 genindføres, og at § 5 udformes således, at der kommer et effektivt skatteløft for de samlede personlige skatter på f.eks. 70 % af den skattepligtige indkomst.

Såfremt noget sådant heller ikke kan gennemføres, vil Dansk Skovforening efter **noje** interne overvejelser gerne pege på følgende løsning, der er baseret på en lavere formueskattemæssig ansættelse af skovene.

Det skal her fremhæves, at der i de lande, hvor der betales formueskat af skovbrug, i samtlige tilfælde foretages en særlig lav værdiansættelse af skovene. Dette gælder i Sverige, Norge, Holland og Vesttyskland.

I Danmark kunne en ændret værdiansættelse af skovene teknisk set relativt enkelt lade **sig** gennemføre, idet man i vurderingscirkulæret for skovene skulle ændre rentefoden fra de 5 %, der benyttes ved den 16. alm. vurdering til noget mere realistisk, f.eks. en rentefod svarende til landes diskonto, som for tiden er på 13 %. Herved ville man få en værdiansættelse, der giver et bedre billede af skovenes afkastningsevne og den værdi kunne benyttes ved opgørelse af den skattepligtige formue. En sådan betragtning er iøvrigt ganske på linie med de tanker, professor A.H. Grøn i 1931 har fremsat om vurdering af skove i beskatningsøjemed. (En fotokopi af s. 516 i "Den almindelige skovøkonomis teori" vedlægges til orientering).

Ifølge vurderingsloven er det imidlertid værdien i handel og vandel, man skal søge at nå ved de almindelige vurderinger, og for at nå fra den erhvervsmæssige værdi til ejendomsværdien, bliver det derfor nødvendigt at give et betydeligt herlighedsværditillæg, der bl.a. vil afhænge af den pågældende ejendoms beliggenhed. Et sådant herlighedsværditillæg er også benyttet ved den 16. alm. vurdering, men værdien af dette tillæg har været for lavt ansat og tilsvarende har den erhvervsmæssige værdi været for højt ansat.

Som bekendt blev de private skove i 1969 uden erstatning åbnet for enhver, og skovenes "herligheder" er således tilgængelige for alle. Derfor forekommer det urimeligt at skovejerne skal betale skat af disse "herligheder".

På denne baggrund foreslår skovforeningen, at man ved den kommende 17. atm. vurdering foretager en mere realistisk bedømmelse af skovenes erhvervsmæssige og herlighedsincensige værdi, og at man herefter ved opgørelsen af den skattepligtige formue alene medtager den erhvervsmæssige værdi.

Iøvrigt vil vi her gerne bemærke, at den offentlige vurdering af skove og navnlig af større skove altid vil være fiktiv, idet salget af skove i fri handel er så begrænset, at der ikke kan opstilles en pålidelig salgsstatistik. Hvis man forestillede sig, at 10 større skovejendomme blev udbudt til salg på en gang, ville det efter vor opfattelse ikke være muligt at finde købere, som ville overtage ejendommene til ejendomsværdi. Særligt grelt forekommer det, at fredede skovejendomme, hvor dispositionsmulighederne ofte er stærkt beskærede, ikke vurderes væsentligt lavere end andre ejendomme.

Dansk skovforening har også diskuteret en række andre løsningsmuligheder på de aktuelle skattemæssige problemer, og vi vil her navnlig pege på det forslag, der på seminaret blev fremlagt af foreningens formand. Vi vil imidlertid ikke her kommentere dette forslag nærmere, men blot henvise til advokat Finn Thomsens redegørelse, der er til sendt udvalget.

Også ved generationsskifter er der efter vor opfattelse nødvendigt med indgreb, såfremt skovene fortsat skal plejes med et langsigtet driftsformål for øje. Mest nærliggende er det her også at benytte den ovennævnte erhvervsmæssige værdi ved beregning af kapitalvindingsskat og arve- og gaveafgift. En anden mulighed var at ophæve den særlige indkomstskat ved familiehandler.

Når ejendommene skal overdrages til andre end den hidtidige ejers børn (jvfr. skattedepartementets cirkulære af 16. december 1977 om særlig indkomstskat ved familieoverdragelser af landbrugsejendomme m.v.), eller når ejendommene skal overdrages til flere personer, vil det ofte være hensigtsmæssigt for skovenes langsigtede produktion at overveje en fondsdannelse.

Imidlertid er reglerne her således, at man skal betale særlig indkomstskat, når man forærer sin ejendom bort til en fond. Og er skoven blot af nogen størrelse, vil ejeren som regel ikke være i stand til at financiere en sådan gave. Bestemmelsen om særlig indkomstskat i ovennævnte tilfælde er oplagt urimelig, og vi vil derfor opfordre til, at man søger den fjernet.

Endelig vil vi gerne, til den del af udvalgets kommissorium, der omhandler en sikring af værdifulde landskaber og af en forstmæssig rigtig produktion, bemærke, at en sådan sikring, efter vor overbevisning, bedst finder sted ved at give skovbrugserhvervet (og landbrugserhvervet) rimelige beskatningsmæssige vilkår at arbejde under.

Dette er ganske i overensstemmelse med følgende passus fra Bulletin for de Europæiske Fællesskaber, supplement nr. 3/79: "Hvis man forudsætter, at det er i almenhedens interesse at fremme vedligeholdelsen og udviklingen af vedvarende skovressourcer, må medlemsstaterne drage omsorg for, at deres systemer for skovbrugsbeskatning og støtteordninger gør det mere rentabelt for skovejere at udvikle deres skovressourcer end at forømme eller endog tilintetgøre dem."

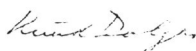
Indtil nu har skovejerne ydet betydelige ofre for at bevare værdifulde landskaber, og man vil fortsat være i stand hertil, såfremt der kan opnås rimelige skattemæssige vilkår. Under samme forudsætning vil man også fortsat være interesseret i en forstmæssig rigtig skovbehandling, hvor skovene drives med henblik på optimalt, langsigtet økonomisk resultat.

Med venlig hilsen

DANSK SKOVFORENING

V. Bruun de Neergaard

Knud Dalgas

Underbilag 4.8

Danske Forstkandidaters Forenings indledende indlæg.

Thorkild Nielsen pointerede indledningsvis, at foreningens synspunkter i denne sag er meget sammenfaldende med Dansk Skovforenings.

Foreningen anser bortfaldet af udskrivningslovens § 11 som fatal for det private skovbrugserhverv. Med de i maj-forliget indeholdte moderegninger vil formuebeskatningen dog måske være til at overleve med for erhvervet, hvilket imidlertid heller ikke vil være tilfældet, hvis den kommende 17. alm. ejendomsvurdering for skovenes vedkommende resulterer i de nu antagne værdistigninger.

Thorkild Nielsen oplyste herefter, at foreningen under d. 3. januar 1980 havde tilskrevet miljø, skatte- og landbrugsministrene om de efter foreningens opfattelse forventelige konsekvenser af de i december gennemførte stramninger af formuebeskatningen. Skrivelsen havde været publiceret i "Ugeskrift for jordbrug" nr. 7 og Thorkild Nielsen gennemgik detaljeret skrivelsens argumentation.

Hovedpunkterne er den på lidt længere sigt destruktive effekt på de private skoves rekreative værdi samt på beskæftigelsen i skovbruget og træindustrien.

Den direkte og umiddelbare konsekvens er motiveringen til en overbenyttelse af skovene ved en for hård hugst, ikke mindst i den ældre løvtræmasse samt en yderligere og på langt sigt ødelæggende ekstensivering i den primære produktionsfase.

Der er således for foreningen ingen tvivl om, at formuebeskatningen under en eller anden form må lempes.

Thorkild Nielsen pointerede, at foreningen er tilhænger af, at de nu gældende ejendomsvurderingsprincipper bibeholdes, men at de således fastsatte værdier ikke eller subsidiært kun delvis medregnes i opgørelsen af den skattepligtige formue.

Det var videre foreningens opfattelse, at der allerede fra ejerside reelt var sket en modydelse mod en sådan lempelse i form af den i 1969- naturfredningslovens hjemlede offentlige adgang til de private skove. Man måtte i denne forbindelse være opmærksom på, at der ret generelt i praksis gives offentligheden en videre adgang end indeholdt i loven.

Afslutningsvis måtte foreningen pointere at nye, videregående lovgivningsmæssige indgreb i privatskovbrugets forhold, f. eks. i stil med de i Sverige indførte intolerable såvel for foreningen som for erhvervet som helhed.

Danske Forstkandidaters Forening

Gammeltorv 22 · Postboks 2172 · 1017 København K · Telefon (01) 15 33 66 · Postgiro 7 00 17 70

26. august 1980.

Hr. skovrider K. Waage Sørensen
Miljøministeriet
Skovstyrelsen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg.

Ref. Udvalget vedr. beskatningens sammenhæng med skovloven og frednings-
lovgivningen. Seminar d. 20 - 21. aug. 1980.

Danske Forstkandidaters Forening (D.F.F.) retter hermed en tak for deltagelsen i udvalgets seminar d. 20 - 21. ds.

Drøftelserne i seminaret fandt vi meget nyttige og skal blot her kort præcisere vore synspunkter.

De skærpede formuebeskatningsregler (§ 11's bortfald) vil blive katastrofale for de danske skove. Det indgåede forlig om lempelse i formuebeskatningen, som endnu ikke er lov, er naturligvis bedre, men efter den næste ejendomsvurdering pr. 1/k 1981, hvor skove siges at få ejendomsværdierne fordoblet, vil situationen stadig være katastrofal.

D.F.F. henviser til sin skrivelse af 30. januar d.å. til miljøministeren, skatte- og afgiftsministeren samt landbrugsministeren publiceret i "Ugeskrift for Jordbrug" nr. 7 af 1k. feb. 1'Jbo pag. 209, som blev omdelt på seminaret.

Det slås her fast:

- 1) at skov ikke forrenter sig med mere end ca. 32 %
- 2) at skovejeren i bestræbelsen på at overleve økonomisk længst muligt vil hugge mere end tilvæksten og fra den værdifulde ende af træresourcerne
- 3) at en mere extensiv drift med nedsat produktion må forventes
- h) at skovenes rekreative værdi forringes væsentligt
- 5) at overlevelsedispositionerne på længere sigt vil koste arbejdspladser i skovbruget og i træindustrien
- 6) at der vil opstå uheldige følgevirkninger for forsyningssikkerheden og valutabalance

Danske Forstkandidaters Forening

Gammeltorv 22 · Postboks 2172 · 1017 København K · Telefon (01) 15 33 66 · Postgiro 7 00 17 70

Der vil ske uoprettelige skader for de danske skoves produktion og rekreative miljø samt for beskæftigelse i skovbruget, såfremt formueskatten ikke lempes.

D.F.F. mener, at skovenes ejendomsvurdering af flere grunde bør bibeholdes, men ejendomsværdien bør ikke være skattepligtig formue, subsidiært kun delvis skattepligtig formue (f.eks. kan ejendomsværdien reguleres med en faktor mindre end een, beregnet på basis af skovbrugets regnskabs-tal).

En modydelse for lempelse af formuebeskudningen er allerede givet i 1969 med vedtagelsen af naturfredningslovens bestemmelser om offentlighedens adgang til de private skove.

Vi håber, udvalget når frem til en for skovbruget og de i dette erhverv beskæftigede personer rimelig løsning.

i

Med venlig hilsen

Torkild Nielsen

Vedlagt stikordsreferat af gruppe 2's diskussion på seminaret.

1.6 Danske Skovteknikers Landsforenings indledende indlæg.

Erik Sennels tog udgangspunkt i en oplæsning af en leder om problematikken, der har været publiceret i marts-nummeret af "Skovbrugstidende" og pointerede, at såvel funktionærer som arbejdere i det private skovbrug i den aktuelle situation må føle sig truet på deres eksistensgrundlag.

Nok er skovteknikerne svære at undvære ved skovenes aktuelle daglige drift, men selv en fuld erkendelse heraf forudsat, er der grænser for skovejernes økonomiske formåen.

Foreningen må således anse en sådan formuebeskatning for at repræsentere en yderst uhensigtsmæssig skovpolitik og må såvel af hensyn til standen som sådan som til skovene håbe, at fornuften sejrer i form af en lempelse af formuebeskatningen.

Skovbrugstidende

UDGIVET AF
DANSKE SKOVTEKNIKERES
LANDSFORENING

NR. 3 - 5. MARTS 1980 - 66. ÅRG.

Indholdsfortegnelse:

Bogen i Jylland	38
Vil urfuglen helt forsvinde i Danmark?	42
Gamle forstmandsboliger	43
Sneppetransport i den grønne skov	44
Min mening	47
Skarpe angreb på K.L.	48
Ny sekretariatsleder	49
Stiftsdame, Frøken Amalie af Gyldenfeldts Legat	49
Bestyrelsesmøde i Eleveforeningen	49
Lære af uheldene	50
Skovarbejdersuddannelsens udvikling	52
Fagaktuelt	54

Redaktion:

Steen Woetmann Pedersen
(ansvarshavende/redaktør).
Ole Mølvig.
Søren W. Pedersen.
Jens Erik Bjørn.
Carl Jensen.

Ekspedition:

Skovbrugstidende, Plantagevej 17,
4892 Kettinge. Tlf. (03) 87 35 32.
Giro 4 07 42 70.

Abonnement:

Skovbrugstidende udkommer 12
gange om året ca. d. 5. i hver måned.
Afleveringsfrist for annoncer er d.
15. i måneden forud.

Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse.

Tryk: M-Tryk, 4623 Li. Skensved.

Nye byrder på skovbruget

Vi er i skovene pr. tradition opdraget til at forebygge ethvert angreb, der måtte komme på skovene, i form af svampe, lus, snetryk, stormfald og meget andet.

Hvis angrebet alligevel kommer, er vi forberedt på at bekæmpe det, og udbedre de skader, der er sket, og helst gøre det bedre end det var før angrebet - til glæde for os selv og kommende generationer.

Pludselig står vi overfor et hidtil ukendt angreb i form af den nye - helt urimelige - formuebeskatning.

Det er umuligt at finde et effektivt modangreb i lærebøgerne. Den eneste udvej er, at man prøver på at overbevise de ansvarlige politikere om den helt urimelige måde, denne lov rammer skovbruget.

Når skovene bliver ejendomsvurderet, bliver der lagt et beløb for herlighedsværdi oveni den reelle værdi. Dette beløb har nær forbindelse med naturfredningsloven, der giver publikum adgang til at færdes i skovene.

Vi kommer med denne nye lov til at betale formueskat af værdien af den glæde det er for publikum at færdes i skovene.

Tænker man i samme forbindelse på kapitalvindings-skatte, kan man hurtigt regne ud, at man kommer til at betale formueskat af hele det beløb, der tilfalder staten i tilfælde af ejendommens salg, der meget let kan være en følge af formueskatten.

DSL har over for de ansvarlige myndigheder protesteret mod denne lov.

Har vi så selv gjort nok? Nej - ikke før alle medlemmerne har taget kontakt til de politikere de kender, og overbevist dem om det helt urimelige i loven.

Ole Mølvig.

Tolvmandsforeningens indledende indlæg.

K. A. Hastrup redegjorde indledningsvis for, at foreningen med sine ca. 1300 medlemmer udgør en organisation for det større landbrug i bred forstand.

Generelt er formuebeskatning efter foreningens opfattelse forfæjlet og ulogisk og forårsaget af et misundelses-motiv. Det blev i denne forbindelse endvidere fremhævet, at de større landejendomme ikke udgør noget spekulationsobjekt, idet deres værdi har udvist ca. den samme stigningstakt som den almindelige inflation, og at der ikke findes andre lande i den vestlige verden, der har formueskat af betydning. For såvidt angår de fredede bygninger er det ikke formuebeskatningen af bygningernes ejendomsværdi, der er problematisk i sig selv.

K. A. Hastrup kunne tilslutte sig Bygnings Frednings Foreningens forslag om "Forfald pr. år"-reglen, fradragets ret for nødvendig bygningsofvarmning og momsfradrag for såvidt angår den ikke til privatbeboelse anvendte del af de fredede bygninger. For sidstnævnte fradrag vedkommende erkendte foreningen, at der vil være visse regnskabstekniske vanskeligheder, der imidlertid vil kunne løses, og som ikke i princippet adskiller sig fra andre lignende områder. Foreningen er principielt imod statstilskud, og vil i denne forbindelse advare ejere af fredede bygninger imod at undertegne bevaringsdeklamationer som vilkår for opnåelse af sådanne tilskud.

K. A. Hastrup fremhævede videre, at den brandskatning af landbruget, som de nye formueskatte regler repræsenterer, for de kombinerede ejendommers vedkommende også vil få konsekvenser for de fredede bygninger og skove.

Den i maj-forliget indeholdte hævnning af skatteloftet fra 70 til 75%, som reelt indebærer en hævnning fra 74 til 79%, repræsenterer efter foreningens opfattelse en urimelig forhøjelse, som man må protestere imod og kræve ophævet.

Foreningen måtte endvidere kræve kontantvurderingsprincippet indført og finder, at dette vil indebære en fordel også selv om passiverne i den forbindelse skal opgøres efter deres kursværdi, hvilket foreningen iøvrigt ikke mener kan være nogen absolut forudsætning.

Afslutningsvis fremhævede K. A. Hastrup, at problematikken omkring formuebeskatning af landbrugsjord ikke må ses isoleret for det af foreningen repræsenterede større landbrug, men at den også er aktuell for det mere almindelige landbrug.

CENTRALFORENINGEN
AF „TOLVMANDSFØRENINGER“
OG STORRE LANDBEJUGERE
I DANMARK

AXELBOERG
1611 KØBENHAVN V.
TELF. (01) 11 22 11

Den 29. august 1980.
BB/IM

Skovstyrelsen
Strandvejen 863
2930 Klampenborg

Att. Skovrider K. Waage Sørensen

**Vedrørende relationen mellem beskatning, skovlov og frednings-
l.cvgivning.**

I fortsættelse af de uformelle drøftelser under **seminaret** den 20.-21. august på Lyngby Landbrugsskole skal Tolvmandsforeningerne hermed fremsætte følgende kommentarer og synspunkter:

Tolvmandsforeningerne anerkender til fulde de positive intentioner, der ligger bag nedsættelsen af Udvalget med følgende kommissorium:

- 1) at. vurdere forhold, der er af betydning for ejere af fredede bygninger og skove, herunder de **skattemæssige** regler i **sammenhæng** med fredning slovgivningen og. skovlovgivningen.
- 2) at. overveje de særlige problemer, der **kan** være knyttet til **bevaringen** af fredede bygninger, af landskaber og af skove.
- 3) at finde fre:n til løsninger, der på den ene side sikrer fredede bygningers og værdifulde landskabers bevarelse og en **forstir.æssig** rigtig produktion, men som på den anden side også **tager** hensyn til, at ejere af disse ejendomme må **bære** deres del af byrderne under den **nuværende økonomiske situation**.

Desværre må Tolvmandsforeningerne konstatere, at kommissoriets punkt 3 rummer et for Udvalget uløseligt dilemma derved, at Udvalget pålægges at udføre en politisk afvejning af, i hvor høj grad de sagligt rigtige løsninger bør gennemføres. Efter Tolvmandsforeningernes opfattelse bør Udvalget i sin betænkning pege på dette dilerama og indskrænke sine overvejelser til det rent saglige.

Den direkte årsag til nedsættelsen af Udvalget var som bekendt skærpelsen af formueskatten i december 1979, hvorefter ejerne af land- og skovbrug i mangfoldige **tilfælde** skal betale langt mere i skat, end de kan tjene. Den skattepligtige formue, som findes i fredede bygninger og skove, er almindeligvis kun en lille del af ejerens samlede formue, mens en betydelig del af formuen er bundet i landbruget. Derfor er det ikke muligt at løse problemerne omkring fredede bygninger og skove ved isolerede tiltag; den eneste effektive løsning er en beskatning af hele ejendommen, som står i et rimeligt forhold til indtjeningsmulighederne. Tolvmandsforeningerne taler i denne sammenhæng ikke for en positiv særbehandling af ejerne af større land- og skovbrug, men blot om en ophævelse af den negative særbehandling, ejerne af lavt forrentede formuer blev udsat for med skærpelsen af formueskatten i december 1979, hvorefter de som "kompensation" for, at andre grupper med en ændret dyrtidsregulering skal stige mindre i indtægt end ellers forudsat, skal betale mere i skat, end de på nogen mulig måde kan tjene.

Tolvmandsforeningerne må ligeledes påpege, at vanskelighederne ikke skyldes, at de større brug har en forholdsvis for ringe indtjeningsevne. Jordbrugsøkonomisk Instituts opgørelser viser hvert år stigende indtjening med stigende brugsstørrelse inden for landbruget, og inden for skovbruget er størrelsesøkonomien et endnu mere anerkendt faktum.

Vanskelighederne ~~ræd~~ at bevare de fredede bygninger, deres **omgivelser** og inventar samt at opretholde et ønskeligt niveau i skovenes vedmasse og **kulturpieje** beror altså på, at den stør-

relsesøkonomisk betingede merindtjening ikke er i stand til at opveje de specielle byrder, der hviler på de større ejendomme.

Bevaringsproblemerne er således blandt andet en konsekvens af, at andre skatteydere i vidt omfang friholdes for virkningerne af formaeskatten, arve- og gaveafgifterne,, kapitalvindingsskatten og indkomstskatten ved skattefrie bundgrænser og/eller progressive skatteskalacr, samt at jordskatterne rammer planteavl og skovbruget hårdt.

Jordbrugsøkonomisk Institut har beregnet, at de 2000 brug over 100 ha efter decemberforliget skal betale over 100 mio. kr. mere i skat i 1980, og at mere end 60 mio. kr. af denne ekstra beskatning hidrører fra den skærpede formueskat. Samtidig har Bygnings Frednings Foreningen beregnet et årligt forfald i den fredede bygningsmasse på 150 mio. 1979--kroner, hvoraf en væsentlig part hviler på herregårdene.

Set i relation hertil vil tilskudsordninger inden for bygningsfredning i den nuværende målestok på 5-10 mio. kr. have forsvindende effekt. På samme baggrund må eventuelle isolerede ordninger for skovene forudses at få en meget beskeden virkning.

Tolvmandsforeningerne afviser ikke af den grund rimelige partielle løsninger som for eksempel skattemæssige fradrag for vedligehold af fredede bygninger efter "forfald pr. år"-princippet. Som en konsekvens af, at man med decemberforliget har fraveget "skat efter evne"-princippet må sådanne fradrag valgfrit kunne foretages i formueskatten, hvis de skal rumme noget incitament af betydning for formueskatteydere.

Tolvmandsforeningerne har i vedlagte skema beregnet den totale skattebelastning for ejerne af 6 ejendomme med jordtilliggende fra 39 til 2270 hektarer. Beregningerne er foretaget såvel i henhold til gældende lov som i henhold til 3 kendte ændringsforslag. Det ses, at den gældende lov for alle ejendomsstørrelser resulterer i et helt ødelæggende skattetryk (søjle VIII). Endvidere

fremgår det af søjlerne IX, X og XI, at ændringsforslagene rummer urimeligt høje marginalskatte på relativt små indtægter, og at skatteløftet i forjægsforslaget af 5. maj ikke er effektivt i alle tilfælde. Som anført under seminaret er Udvalget velkommen til at lade en repræsentant gennemgå de reviderede regnskaber, som ligger til grund for de seks nævnte eksempler.

Som et mindstemål af tilbagevenden til "skat efter evne"-princippet må Tolvmandsforeningerne pege på:

- 1) En justering af formueskatten enten gennem et effektivt loft eller gennem en speciel formueskattefaktor, for eksempel 0,25, hvormed den firedobbede formueskat for den faste ejendoms vedkommende bringes ned på et tåleligt niveau.
- 2) Afskaffelse af særskatten på landbrugsjorden og tilbagebetaling af de allerede betalte rater.

Herudover vil en sikring af skovene og de fredede bygninger samt alt, hvad der i øvrigt hører til helhedsbilledet af herregårdskulturen, på blot lidt længere sigt kræve, at:

- 3) Al beskatning af produktionsjorden ophører.
- 4) Kapitalvindingsskatten modereres til kun at omfatte egentlige spekulationsgevinster.
- 5) Arve- og gaveafgifterne modereres.

Med venlig hilsen

Bo Brøbøl

1.7 Godsejerforeningens indledende indlæg.

Bent Jacobsen nævnte indledningsvis, at foreningen er en egentlig ejerforening, der med sine ca. 130 medlemmer repræsenterer hovedparten af landets største godser. Disse består typisk af en kombination af fredede og ikke-fredede hovedbygninger, flere landbrugsenheder samt skove, dvs. foreningens interesseområde omfatter begge kommissoriets målemner, fredede bygninger og skove.

Bent Jacobsen fremhævede videre, at foreningen kunne tilslutte sig Finn Thomsens analyse af problemstillingen. Den skærpede formuebeskatning rammer de samlede ejendomme, dvs. de er navnlig influeret af de højt vurderede landbrugsarealer. For såvidt angår de fredede bygninger og skovene vil der umiddelbart være muligheder for en af skattestramningen motiveret rovdrift, mens en tilsvarende nærliggende mulighed ikke eksisterer for landbrugsjordenes vedkommende.

Bent Jacobsen pointerede, at det forhold, at problematikken for foreningens vedkommende består i den skærpede beskatning af de samlede ejendomme, kan forventes at medføre, at konsekvenserne heraf for såvidt angår de fredede bygninger og skovene bliver større end den skærpede beskatning af disse i sig selv vil indicere.

Med hensyn til løsningsforslag for de fredede bygningers og skovenes vedkommende henviste Bent Jacobsen til henholdsvis fredningsstyrelsens redegørelse "Bygningsbevaring og beskatning" og til Skovforeningens forslag.

Den skattemæssige praksis, hvorefter vedligeholdelsesudgifter for parker omkring fredede hovedbygninger er fradragsberettigede må søges opretholdt og udvidet til også at omfatte parker omkring ikke-fredede hovedbygninger, når disse parker er åbne for publikum.

Efter foreningens opfattelse har man i de af skattemyndighederne godkendte vedligeholdelsesfradrag en norm for byrderne ved at bebo en fredet bygning, og foreningen foreslår dette beløb supplerende anvendt som et direkte fradrag i den pålignede formuebeskatning, subsidiært i den henstående formueskat.

Bent Jacobsen efterlyste en relevant ændring af selve formuebeskatningen, idet forskellige lempelser vedrørende fredede bygninger og skove kun vil være lapperier set ud fra en samlet betragtning for foreningens ejerkategori. I modsat fald måtte man forudse en opsplitning af de større godser, blandt andet betinget af, at disse ikke kan sælges samlet i almindelig fri handel efter de gældende regler i landbrugslovgivningen.

Matr. nr.

Anmelder:

Nærværende deklaration er sterapelfri i medfør af lov om stempelafgift § 79, stk. 1, nr. 3, jfr. lovbekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1978.

BEVARINGSDEKLARATION

i henhold til lov nr. 213 af 23. maj 1979 om bygningsfredning § 15.

Undertegnede
der er ejer af den efter lov nr. 213 af 23. maj 1979 om bygningsfredning fredede ejendom, matr. nr.
bekræfter herved med virkning for mig og fremtidige ejere, at ejendommen er undergivet nærværende bevaringsbestemmelser i henhold til § 15 i nævnte lov, idet bestemmelserne omfatter de til enhver tid på ejendommen værende i henhold til lov om bygningsfredning fredede bygninger, bygningsværker, bygningsdele og lignende samt umiddelbare omgivelser hertil.

Den i lov om bygningsfredning § 12, stk. 1 hjemlede ret til, såfremt der nægtes tilladelse til nedrivning, at forlange ejendommen overtaget af staten mod erstatning, bortfalder.

Påtaleret efter nærværende bevaringsdeklaration tilkommer miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 København K.

Denne deklaration tinglyses servitutstiftende forud for alle indehavere af rettigheder over ejendommen, uanset hvornår rettigheden er stiftet, jfr. lov om bygningsfredning § 15, stk. 2.

..... den 19__

underskrift

Til vitterlighed om underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskrive-rens myndighed:

Navn: Navn:

Stilling: Stilling:

Bopæl: Bopæl:

Bilag 6.

Bilag til belysning af de fredede bygningers nedbrydelse, vedligeholdelse og istandsættelse og dehermed forbundne udgifter.

Det håndværk, vi i dag betegner som traditionelt, har elementer, som går næsten ubrudt tilbage til den tidligste middelalder, og der er f.eks. i princippet ikke så stor forskel på et stykke nutidigt murværk og et stykke middelalderligt murværk. Det traditionelle håndværk er først siden midten af vort århundrede blevet betydeligt påvirket af nyere teknik og nye bygningsmaterialer, men dog ikke mere end at de traditionelle håndværksmetoder endnu til en vis grad eksisterer, omend en række specielle fag er ved at uddø.

Igennem århundrederne har stilistiske træk ændret sig, men i håndværksmæssig, og dermed også i konstruktiv henseende, har variationerne været små og materialeanvendelsen næsten uforandret.

Dette forhold gør, at man på mange måder kan betragte hele bestanden af fredede bygninger ud fra meget generelle tekniske synspunkter, til trods for at denne gruppe bygninger i andre henseender f.eks. økonomisk er så forskellige.

En bygnings nedbrydelsesproces kan illustreres ved forløbet af tages og ydervægges forfald.

Det traditionelle tegltag består af såkaldte hollandske vingesten, lagt på trælægter, der atter hviler på tagværkets tømmerkonstruktion (spærværket). Mellem tagstenene er lukket med en mørtelunderstrygning.

Tagstenen er et keramisk materiale med en godstykkelse på kun ca. 1 1/2 cm. Dette materiale vil, udsat for store klimatiske svingninger, forvitte. Efterhånden som forvitringen skrider frem, bliver stenens overflade mere og mere porøs, og vandindtrængning forøges med frostafsprængninger til følge, hvilket atter giver nye og større åbninger i materialet. På stenens

indvendige side danner der sig, paralleltløbende ~~ræd~~ ydersideias afskalninger, let pulverisering af overfladen, alt afhængigt af lerets karakter (salpeterindhold) og brændingsgraden.

Det fine pulver skyder understrykningsmørtlen af, hvilket atter har til følge, at slagregn trænger ind til trækonstruktionerne. Efterhånden mørner lægterne og giver sig mere og mere ved vindpåvirkningen, hvorved yderligere understrykning løsner. Det er således ikke usædvanligt at se store mængder understrykning ligge på lofterne under store tagflader efter en kraftig storm.

Denne proces forløber helt uafhængigt af, om der løbende udføres vedligeholdelsesarbejder i form af reparation af understrykning og partiel udskiftning af dårlige sten.

En løbende vedligeholdelse vil beskytte bygningens underliggende konstruktioner m.v. for ødelæggelse ved fugt.

Med den form for tegltag, som ofte lægges i dag, kan almindelig vedligeholdelse slet ikke gennemføres. Undertagskonstruktionen sigter netop på at fjerne de kostbare vedligeholdelsesudgifter. Tagfladen må ligge indtil såvel sten som undertagsmateriale har nået en så høj forvitningsgrad, at der opstår større utætheder, og på dette tidspunkt må tagfladen fornyes som helhed.

Tagets holdbarhed er ikke blevet forlænget.

Et tilsvarende accelererende forløb har for forfaldet af et stråtag bl.a. beroet på, at der på taget dannes et lag af organisk materiale, som i højere og højere grad holder på fugten, som derved fremskynder ny forvitring. Et stråtag har iøvrigt den beskaffenhed, at der, bortset fra regelmæssig mønning (mindst hvert andet år), ikke kan udføres almindelige vedligeholdelsesarbejder. Når taget er slidt ned til en vis tykkelse, må det fornyes helt. Sker dette ikke, er der stor fare for opblæsning, da bindingen bliver for vid til det svindende materiale. Ved opblæsning opstår huller i tagfladen, og en fremadskridende ødelæggelse af lægter, tømmerkonstruktion o.s.v. påbegyndes.

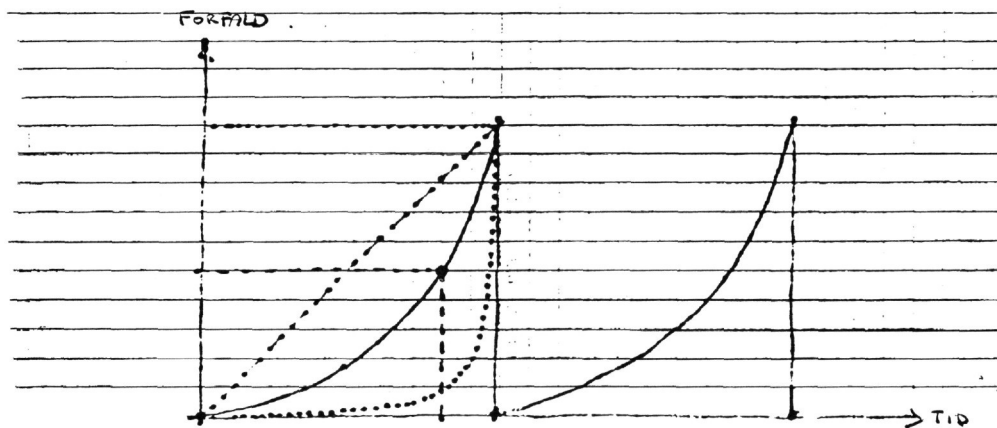
Beskaffenheden af fredede huses ydervægge er langt mere varieret end tagenes.

Udvendige trækonstruktioner, primært bindingsværkskonstruktioner, er, hvor de er syd- og vestorienterede, udsat for sollysets ultraviolette bestråling, som skørner de løsere veddele. Der dannes hovedfurer i træet og i disse furer findes et mikroklima, som fremmer rådan greb, og jo dybere furerne bliver, des bedre grobund for rådsvamp opstår der.

En almindelig vedligeholdelse med kalkning eller oliemaling af bindingsværkstømmeret vil beskytte dette meget; mens f.eks. en tjæring, som siden slutningen af det 19. århundrede har været gennemført, ofte har gjort ondt værre, idet stenkulstjæren danner en uelastisk skorpe, som krakkelerer, hvorved der er adgang for slagregn.

Pudsede facader vil med tiden få en mængde små revner, og pudsen vil dermed blive ganske let vandsugende og kan frostsprænge. Større og flere revner opstår og dermed endnu større sårbarhed over for slagregn. Tilsvarende gør sig gældende ved fugerne i facademur, der fremtræder med synlige mursten (blank mur).

Generelt viser erfaringerne således, at en bygning's forfald forløber med stigende hast. Afhjælpes skader på tag og fag ikke i tiden, breder forfaldet sig ligeledes med stigende hast til bygningens indre.

— normalt gammelt tags forfald

- - - - - Ligningsmyndighedernes formodningsregel

· · · · · nyt tag med undertag.

Den her beskrevne forfaldskurve betyder således, at det forfald, som sker de sidste ti år af f.eks. et tegltags samlede levetid på 50 år, i realiteten svarer til ca. 50% af forfaldet og ikke, som formodet efter skattepraksis, til 20%.

Kun i den allerseneste fase, hvor nedslidningshastigheden er accelererende, vil forholdene virkelig kunne influere på en erhvervelsespris.

Levetiden for de enkelte bygningsdele kan variere og skønsmæssigt ansættes af ligningsmyndigheden på samme måde som hidtil, medens forfaldskurven kan antages at være den samme og kan lægges til grund ved vurderingen af, hvilke udgifter der modsvarer forringelsen i ejertiden.

Udgifterne i forbindelse med et istandsættelsesarbejde kan illustreres med følgende eksempel:

EKSEMPEL

Forhus til købmandsgård i provinsby, opført ca. 1800 i 2 etager 5 fag.

Bebygget areal: 210 m^2 .

1978: fornyelse af tag (incl. konstruktionsforstærkning), skorstenspiber og istandsættelse af spidsgavl.

Anvendelse af røde, håndstrøgne vingesten.

Samlede udgifter (incl. omkostninger og 18% moms):
316.000 kr., d.v.s. ca. 1100 kr. /m^2 tagflade.

Bilag 7

WS

Oversigt over skovbrugets fordeling til ejerformer.

Kilde: Danmarks **Statistik**, Stat. medd. 1979:5

Besiddelsesform	Antal ejendomme	areal ha	areal, % af totalareal	
Staten	69	149.531	30.3	
Præsteembeder	71	1.060	0.2	
Amter og kommuner	158	19.332	3.9	
Det danske Hedeselskab	48	12.214	2.5	
Fonds, stiftelser og selvejende institutioner	143	27.162	5.5	
A/S, I/S, ApS, andels-	538)	58.665)	11.9)	
selskaber, foreninger	)25.507	)283.995	)	57.6
Private skove	24.969)	225.330)	45.7)	
Total	25.996	493.294	100.0	

Bilag 8

Oversigt over skovbrugets fordeling til størrelseskategorier.

Kilde: Danmarks Statistik: Stat. medd. 1979:5.

størrelse	antal ejendomme	areal	% af areal ialt
0,5- 10 ha	22.000	57.000 ha	12
10 - 50 ha	3.000	57.000 ha	12
50 - 100 ha	300	21.000 ha	4
100 - 250 ha	250	42.000 ha	9
250 - 500 ha	127	45.000 ha	9
500 -1000 ha	75	54.000 ha	11
1000 - ha	68	217.000 ha	44
Ialt	26.000	93.000 ha	100

Cirkulære om vurdering af skove og plantager ved 16. alm. vurdering.

(Til samtlige vurderingsråd og de skovsagkyndige medhjælpere).

I henhold til bestemmelserne i § 3, stk. 1, i lovebekendtgørelse nr. 134 af 17. marts 1970 skal man med henblik på den forestående 16. alm. vurdering pr. 1. april 1977 meddele følgende anvisninger, der er godkendt af ligningsrådet:

Ved vurdering af skove og plantager følges de af min. f. skatter og afgifter i lovebekendtgørelse nr. 363 af 1. juli 1976 fastsatte regler, jfr. i øvrigt Vurderingsvejledningen side 162-173.

1. Ejendomsværdien.

Ejendomsværdien skal herefter ansættes til værdien i handel og vandel for den samlede skovejendom med eventuelle tjenestesteder.

Ved vurderingen kan benyttes den fremgangsmåde at opdele ejendommen i

- 1) selve skoven (bevoksede arealer),
- 2) de ubevoksede arealer,
- 3) tjenestesteder m. v. og
- 4) særlige indtægtskilder og andre værdier.

Ad 1) Ved udfindelsen af værdien for selve skoven bør som udgangspunkt benyttes de vedføjede vurderingstabeller og kurver, der dels angiver værdien pr. ha uden fradrag for generalomkostninger, varierende efter alder og bonitet for forskellige træarter (tabellerne 1-7 og kurverne fig. 1-7), dels de hertil svarende generalomkostninger og nettoværdier pr. ha (tabel 8 og kurverne fig. 8 og 9).

Grundlaget for de angivne værdier er venteværdiberegninger.

Ved *venteværdien* forstås i denne forbindelse den værdi (den investerede kapital), som kan forrentes og afskrives i løbet af den pågældende træarts omdriftstid. Ligningsrådet har vedtaget, at beregningerne ved 16. alm. vurdering skal foretages ud fra en rentefod på 5 pct. *Generalomkostningerne* er angivet med regulering for indtægter af tjenestesteder m. v., således at de efter tabellerne udfundne nettoværdier, jfr. nedenfor, angiver selve skovens værdi uden tjenestesteder. Værdien af disse tillægges senere, jfr. punkt 3.

Tabellerne forudsætter normale driftsforhold, almindelig bevoksningstæthed og almindelig god vedligeholdelse af veje, grøfter, hegn o. lign. samt almindelig sundhedstilstand i træbevoksningerne. En ikke uvæsentlig del — op til ca. 25 pct. — af en nåletræbevoksning kan således være angrebet af trametes (rodfordærver), uden at der derfor bør foretages reduktion af den beregnede værdi.

Er der for den pågældende skov afvigelser fra de i tabellerne forudsatte normale forhold, må der gives tillæg eller fradrag alt efter afvigelsens værdiforøgende eller værdiforringende virkning. Blandt disse afvigelser skal nævnes: For indblanding af *værdiforøgende træarter* gives tillæg. For *større eller mindre vedmasseintensitet* end normalt gives henholdsvis tillæg eller fradrag.

Værdien af *normal jagt* er indbefattet i tabellerne. *Ældre vildtskader* (fejning, skrælning, vildtbid m. v.) tages i betragtning som værdiforringende ved ansættelsen af ej en-

domsværdien, men ikke ved ansættelsen af normalværdien.

Efter sammendrag af de for de enkelte træarter udfundne værdier beregnes selve skovens gennemsnitsværdi pr. ha uden fradrag for generalomkostninger. Den hertil svarende nettoværdi findes herefter ved hjælp af det særlige tabel- og kurvesæt, jfr. tabel 8 og kurverne fig. 8 og 9.

Ved vurderingen af *mindre skove* under 50 ha, hvor der ikke foreligger de nødvendige oplysninger til at udfinde værdien efter ovenstående fremgangsmåde kan nettoværdien pr. ha bestemmes ud fra et skøn over hugstmuligheden (eventuelt boniteten) med fornøden hensyntagen til træarts- og aldersklassefordelingen i den pågældende skov, jfr. tabel 8, kolonne 8 og 9, og kurven fig. 9.

Værdien af overstandere må tillægges den efter ovennævnte retningslinjer udfundne værdi. *Udgifter til renholdelse efter publikums skovbesøg* må kapitaliseres og fradrages denne værdi. Ulemper i øvrigt ved offentlighedens adgang tages skønsmæssigt i betragtning.

Indtægter af pyntegrønt medtages under særlige indtægtskilder, jfr. nedenfor.

Ad 2) og 3). For de til skovejendomme hørende *ubevoksede arealer og tjenestesteder m. v.* må værdien beregnes som for andre tilsvarende ejendomme. Er de ubevoksede arealer undergivet fredskovspligt, må dette forhold tages i betragtning, jfr. bemærkningerne under grundværdien.

Ad 4) *Særlige indtægtskilder* kan være salg af pyntegrønt, juletræer m. v., hvor merværdien overvejende knytter sig til forskelsværdien, eller består i udlejning af arealer til campingplads, teltlejr, restauration og iskiosker, bompunge, grussalg osv., hvor merværdien hovedsagelig knytter sig til grunden og forøger dennes værdi, jfr. nedenfor om ansættelsen af grundværdien. Værdien af disse særlige indtægtskilder kan anslås til 8 gange nettoindtægten.

Ved ansættelsen af ejendomsværdien og grundværdien må det endvidere tages i betragtning, om der knytter sig *herlighedsværdi* til ejendommen. Ved herlighedsværdi forstås den til en ejendom knyttede værdi ud over den dyrkningsmæssige værdi og almindelige beliggenhedsværdi, hidrørende fra

særlig smuk beliggenhed, særegne naturforhold, særpræget kombination af bevoksning og terrænforhold eller andre naturkarakteristiske og æstetiske forhold, der bevirker, at handelsværdien for ejendommen er højere end for ejendomme, der ikke besidder tilsvarende egenskaber.

Sådan herlighedsværdi kan foreligge for skove og plantager uden hensyn til deres størrelse og karakter; herlighedsværdien er dog erfaringsmæssigt af mest dominerende betydning for de mindre og navnlig for de helt små skove, således at disse skoves handelsværdi helt kan bestemmes af andre forhold end skovens vedproducerende evne. Ved ansættelsen af ejendomsværdien og grundværdien kan der for sådanne ejendomme ofte søges støtte i oplysning om salgsprisen for andre lystprægede ejendomme.

For skove, der tilhører staten, kommuner, kirker, præsteembeder og offentlige stiftelser, kan der principielt være knyttet en tilsvarende herlighedsværdi til ejendommen, men den udvidede adgang for offentligheden til færdsel og ophold i disse skove kan ofte antages helt eller delvis at modsvare herlighedsværdien.

Sammenfattende understreges, at ejendomsværdien for skovejendomme, inkl. tjenestesteder, skal ansættes i overensstemmelse med *den samlede ejendoms værdi i handel og vandel*, og at resultatet af en værdiberegning, der bygger på en beregning af selve skovens værdi ifølge vurderingstabellerne og på ansættelse af de enkelte tjenestesteder, særlige indtægtskilder m. v., kun er vejledende og må prøves ved sammenligning med andre foreliggende oplysninger.

2. Grundværdien.

Ved skovbrugsejendomme skal skovens grund ansættes til den værdi, som jorden antages at have, når ejendommen anvendes til almindelig god skovdrift, jfr. lovens § 15, stk. 1.

For skovejendomme, der er underkastet fredskovspligt eller for hvis vedkommende benyttelse til skovbrug må anses for at være den i økonomisk henseende gode anvendelse, ansættes grundværdien ved 16. alm. vurdering og i tiden indtil næste almindelige vurdering til 40 pct. af normalværdien.

Ved skovens *normalværdi* forstås den værdi, som skoven ville have, når der gås ud fra følgende forudsætninger:

- a) Den foreliggende træartsfordeling under hensyntagen til muligheden for overgang til bevoksning med de træsorter (træarter), som jorden efter alle foreliggende forhold må anses for egnet til at frembringe,
- b) at aldersklasseforholdet er regelmæssigt,
- c) at jorden er forsynet med de til almindelig god skovdrift fornødne hegn, veje og grøfter, og
- d) at skoven er almindelig godt plejet og behandlet og som følge heraf har den træmasse, som de anførte forudsætninger betinger.

For fredskovspligtige *hede- og klitplantager* samt andre lignende nyplantninger ansættes grundværdien for selve plantagen ligeledes til den fastsatte procent af normalværdien. Det bemærkes dog, at så længe ejendomsværdien ikke har nået eller ved normal drift kunne have nået normalværdien, ansættes grundværdien til den fastsatte procent af *ejendomsværdien*. For hede- og klitplantager eller andre lignende nyplantninger, der *ikke* er fredskovspligtige, må grundværdien ikke ansættes lavere end grundværdien for den omgivende jord af samme beskaffenhed. For *yngre plantager*, hvor senere delvis træarts-skifte må forudsættes, må man skønne sig til en rimelig træartsfordeling for vedvarende skovbrug på det pågældende areal og ansætte normalværdien herefter.

For yngre plantager, hvor man ikke kan have sikkert kendskab til, hvorledes bonitet, sundhed og bevoksningsintensitet vil udvikle sig på et senere alderstrin, må man udvise nogen forsigtighed ved skønnet over udviklingsmulighederne.

Tjenestesteder, agerjord, tørvemose og andre ubevoksede arealer under en skovbrugsejendom ansættes i medfør af § 15, stk. 4, 2. pkt., efter reglerne i § 14 og § 16 til samme grundværdi som tilsvarende arealer uden for skoven. Er de ubevoksede arealer underkastet fredskovspligt, udelukker dette, at arealerne kan overgå til væsentlig anden anvendelse end skovdrift eller til en med skovdrift uforenelig anvendelse. Ansættelsen efter § 14 og § 16 sker da under hensyn til den med fredskovspligten

forenelige økonomisk gode anvendelse, i reglen efter den faktiske anvendelse. Byggegrundsværdier kan således kun ansættes i det omfang, det ubevoksede areal faktisk anvendes til bebyggelsesformål, eller der foreligger tilladelse hertil.

De foran under ejendomsværdien omtalte *særlige værdier ud over de egentlige skovbrugs-mæssige*, dvs. værdier hidrørende fra f. eks. indtægter ved udlejning til sommerbeboelse, restaurant, forlystelsesetablisement, samt herlighedsværdier, skal i det omfang, disse værdier knytter sig til grunden, tillægges den i øvrigt udfundne grundværdi.

Er skoven ikke underkastet fredskovspligt, og må benyttelse til andet end skovbrug anses for at være den i økonomisk henseende gode anvendelse af arealet, ansættes grundværdien efter dens økonomiske gode anvendelse, ifr. S 15, stk. 5.

3. Fradrag for forbedringer.

For skov, hvis grundværdi ansættes som en procent af normalværdien, og for hede- og klitplantager o. lign. nyplantninger, hvis grundværdi ansættes som en procent af ejendomsværdien, kan der gives fradrag i grundværdien for forbedringer, der er fuldført indtil 60 år før vurderingen, når betingelserne herfor er til stede.

For ældre skove vil der kun være grundlag for at give fradrag i grundværdien for forbedringer, der ikke forudsættes ved selve normalværdien, f. eks. større afvandingsforetagender.

For yngre plantager (hede- og klitplantager o. lign.), hvor normalværdien enten ikke er nået eller først er nået — eller ved normal drift kunne være nået — inden for de sidste 60 år før vurderingen, vil der kunne gives fradrag også for forbedringer, der har tjent til at tilvejebringe den grundværdi, der ansættes efter normalværdien eller ejendomsværdien.

Om ansættelse af fradrag for forbedringer henvises i øvrigt til Vurderingsvejledningen side 169-173.

4. Sagkyndig medhjælp, m. v.

Når det skønnes fornødent, kan vurderingsrådet forlange, at de af min. f. skatter og afgifter beskikkede skovsagkyndige medhjælpere yder bistand ved vurderingen af

skove, og sådan sagkyndig medhjælp *skal* benyttes, når det forlanges af ejeren, eller når det drejer sig om skovbrug på 50 ha eller derover, hvad enten skoven skal vurderes selvstændigt eller sammen med anden ejendom, jfr. i øvrigt Vurderingsvejledningen, side 227-230.

For ejendomme, hvor skovsagkyndig medhjælp skal benyttes, skal ejeren foruden et vurderingsskema, type L, udfylde og underskrive et skovskema og vurderingsrådet må påse, at også dette bliver behørigt udfyldt. Særlig henledes opmærksomheden på, at rubrikken for skovens indtægter og udgifter så vidt muligt altid bør forlanges udfyldt.

Ved ejerens udfyldelse af skovskemaet medtages samtlige de skoven tilhørende tjenestesteder uanset om de efter det nedenfor anførte skal vurderes selvstændigt.

Tjenestesteder, der ikke er særskilt matrikuleret, skal vurderes sammen med skoven. Særskilt matrikulerede tjenestesteder, der ikke er samnoteret med hovedejendommen, skal vurderes selvstændigt, selv om tjenestestederne ifølge deklaration til landbrugsministeriet ikke må fraskilles hovedejendommen.

Når vurderingsrådet sender anmodning til den sagkyndige om dennes bistand, skal vurderingsskemaerne med skovskemaerne for de pågældende ejendomme medfølge, og vurderingsrådet skal i en særlig rubrik i skovskemaet oplyse, om skovens tjenestesteder skal vurderes selvstændigt eller sammen med skoven, og for skove, der ligger i flere kommuner, give de fornødne oplys-

ninger til brug ved den foreskrevne fordeling til kommunal beskatning.

Den sagkyndige må på grundlag af skemaets oplysninger og sit kendskab til ejendommen - - eventuelt efter besigtigelse — fremsætte sit forslag til ansættelsen af skoven og de tjenestesteder, der skal vurderes sammen med skoven. Er en ejendom beliggende i flere kommuner, må den sagkyndige tillige fremsætte forslag til fordeling af de ansatte værdier på de forskellige kommuner. Der må anføres bemærkninger om de forhold, hvorpå forslagene støttes.

Skemaerne tilbagesendes derefter til vurderingsformanden.

Såfremt den sagkyndige medhjælper ikke mener at kunne udtale sig om værdien af tjenestesteder, ubevoksede arealer, særlige indtægtskilder og herlighedsværdier, må han udtrykkelig anføre, hvilke af disse værdier der ikke er omfattet af hans vurdering.

På grundlag af det således fremkomne foretager vurderingsrådet ansættelsen af de pågældende ejendomme. Hvis vurderingsrådet ikke mener uden videre at kunne tiltræde den sagkyndiges indstilling, tilkalder vurderingsrådet den sagkyndige til forhandling. Opnås der ikke enighed med den sagkyndige om ansættelsen, må vurderingsformanden underrette skyldrådet herom.

I tilfælde af klage over en ejendoms ansættelse, ved hvilken den sagkyndige har medvirket, skal skyldrådet forinden afgørelsen indhente den sagkyndiges erklæring, og skyldrådet må underrette den sagkyndige om kendelsen.

Statsskattedirektoratet, den 11. januar 1977.

Hans Westerberg.

/ Peter Kjøller.

Vurderingstabeller for skove til brug ved 16. alm. vurdering.

Tabel 1.

Værdi uden fradrag for generalomkostninger
pr. ha bevokset areal.

	Alderskl. år	Bon. 1 kr.	Bon. 2 kr.	Bon. 3 kr.	Bon. 4 kr.	Bon. 5 kr.
Bøg	1—20	3000	2100	1250	800	500
	21—40	8800	6600	4800	3300	2100
	41—60	12900	9100	6200	4300	3100
	61—80	19200	13100	8500	5500	3700
	81—100	30500	20100	12400	7400	4300
	101—120	51000	32800	18800	10200	5100
	over 120	(58000)	(46000)	29000	14300	5700
Gennemsnit for normalskoven for						
omdriftsalder 110 år						
		18000	12900	8300		
120 år						
		18650	14000	9250	5350	2600
130 år						
		19000	14800	10100	6050	3100
140 år						
		19400	15400	10800	6600	3500

Tabel 2.

Eg	1—20	2000	1100	500	250	
	21—40	6000	4000	2500	1300	
	41—60	12000	6500	4000	2200	
	61—80	18000	10300	6200	3500	
	81—100	26000	16800	9700	4800	
	101—120	41700	25000	14700	6300	
	over 120	65000	41000	23000	11000	
Gennemsnit for normalskoven for						
omdriftsalder 120 år						
		20000				
130 år						
		21300	13900			
140 år						
		22800	15000	8800	4300	
150 år						
			16000	9600	4600	
160 år						
				10300	5000	

Tabel 3.

Ask og ær	1—20	4000	2700	1500	800	
	21—40	11500	8000	5100	2700	
	41—60	20800	15000	9600	4200	
	61—80	33500	24500	15200	7000	
	over 80	40000	29000	19500	10000	
Gennemsnit for normalskoven for						
omdriftsalder 60 år						
		12000	8000	5600		
80 år						
		17500	12500	7900	3700	
100 år						
		20400	14000	9500	4700	

Tabel 4.

**Værdi uden fradrag for generalomkostninger
pr. ha bevokset areal.**

	Alderskl. år	Bon. 1 kr.	Bon. 2 kr.	Bon. 3 kr.	Bon. 4 kr.	Bon. 5 kr.	Bon. 6 kr.
Andet løvtræ	1—20	3000	2000	1100	500		
	21—40	7500	6000	3800	2600		
	41—60	10500	8500	5300	3000		
	61—80	14000	10600	6100	3400		
	over 80	15500	11500	7000	4400		

**Gennemsnit for nor-
malskoven for**

omdriftsalder	60 år	6000	4500	2800			
	80 år	8750	6525	4075	2375		
	100 år	9600	7000	4800	2800		

Tabel 5.

Rødgran	1—20	21800	15000	9500	4800	2800	1800
	21—40	46400	32900	22000	11000	6800	4000
	41—60	76000	53500	38000	22500	13500	8400
	61—80	(85000)	(78000)	59000	38500	23000	14000
	over 80	(90000)	(83000)	(69000)	(58000)	40000	23000

**Gennemsnit for nor-
malskoven for**

omdriftsalder	40 år	28000					
	50 år	40500	24400	16500			
	60 år	48000	33800	21700	12200		
	70 år	52500	40200	27400	14600	10200	4000
	80 år		44800	33000	19200	11100	6300
	90 år				27000	14100	8500

Tabel 6.

Skovfyr	1—20	5800	4300	3000	2000		
	21—40	13600	9800	6800	4200		
	41—60	23900	17600	12100	7200		
	61—80	36500	27900	19100	11500		
	over 80	45000	33000	23000	14000		

**Gennemsnit for nor-
malskoven for**

omdriftsalder	60 år	13300	10500	6400	3900		
	80 år	20000	14900	10200	6200		

Tabel 7.

Bjergfyr	1—20	2000	1500	1000	600		
	21—40	3300	2800	2200	1600		
	41—60	3600	3100	2600	1900		

**Gennemsnit for nor-
malskoven for**

omdriftsalder	50 år	2800	2360	1700			
	60 år	2965	2465	1935	1430		

Tabel 8

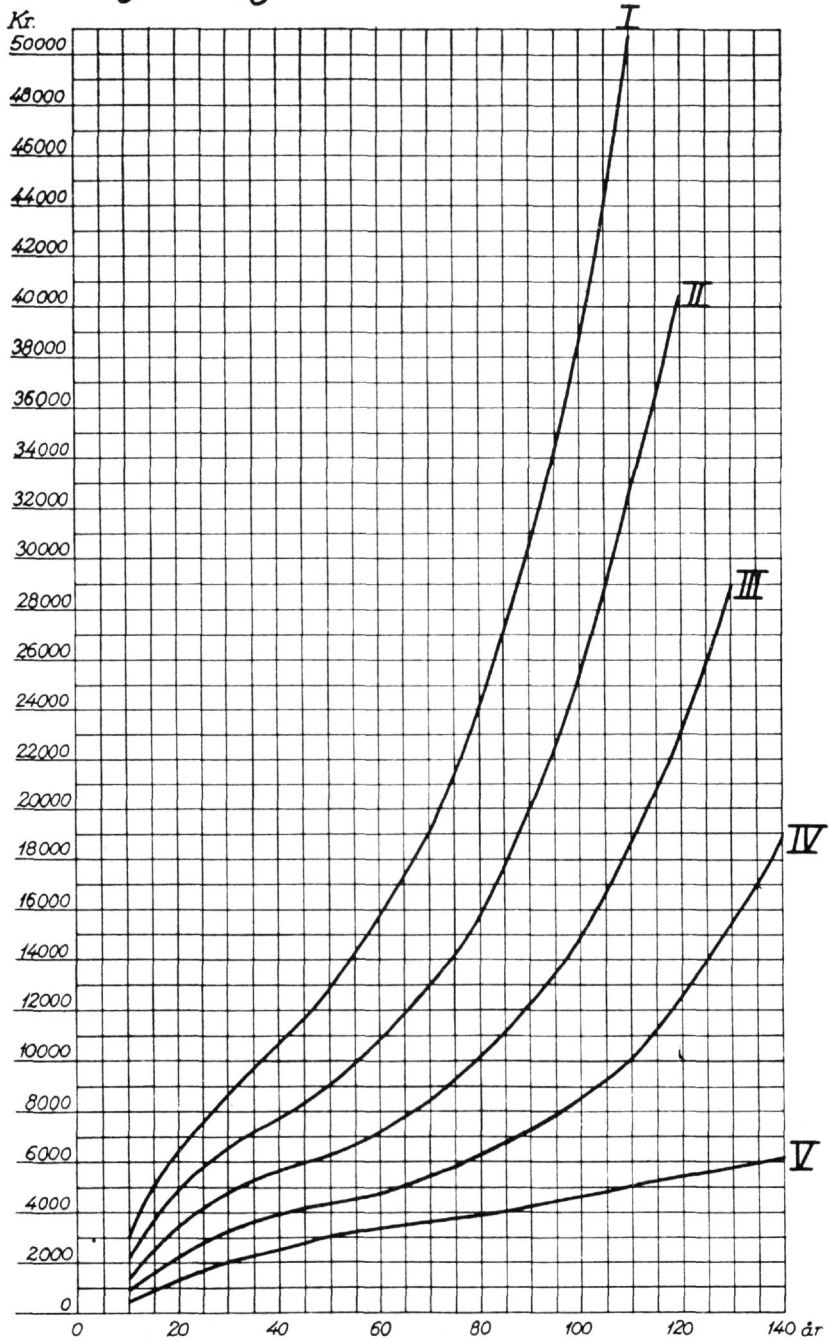
Værdi med fradrag for generalomkostninger pr. ha bevokset areal.

Nettoværdi kr./ha¹⁾.

Værdi uden fradrag for generalom- kostninger kr./ha (1000 kr.)	Generalom- kostninger kr./ha	over 600 ha	450 ha	350 ha	250 ha	50 ha	Hugst m ³ /ha pr. år	Rødgr. Bon
1	45	100	165	235	300	370		
2	75	500	610	725	835	950		
3	95	1100	1240	1385	1525	1670		
4	117	1660	1835	2010	2185	2360		
5	145	2100	2315	2535	2750	2970		
6	175	2500	2760	3025	3285	3550		
7	200	3000	3300	3600	3900	4200	3	
8	230	3400	3745	4090	4435	4780		VI
9	267	3660	4060	4460	4860	5260	4	
10	298	4040	4485	4935	5380	5830		
11	330	4400	4895	5390	5885	6380		
12	360	4800	5340	5880	6420	6960	5	
13	390	5200	5785	6370	6955	7540		
14	415	5700	6320	6945	7565	8190		V
15	438	6240	6895	7555	8210	8870	6	
16	455	6900	7580	8265	8945	9630		
17	473	7540	8250	8960	9670	10380		
18	490	8200	8935	9670	10405	11140	7	
19	510	8800	9565	10330	11095	11860		
20	530	9400	10195	10990	11785	12580		IV
21	548	10040	10860	11685	12505	13330	8	
22	563	10740	11585	12430	13275	14120		
23	580	11400	12270	13140	14010	14880		
24	595	12100	12990	13885	14775	15670	9	
25	610	12800	13715	14630	15545	16460		
26	620	13600	14530	15460	16390	17320		
27	625	14500	15435	16375	17310	18250	10	III
28	629	15420	16365	17305	18250	19195		
29	633	16340	17290	18240	19190	20140		
30	636	17280	18235	19190	20140	21095	11	
31	638	18240	19195	20155	21110	22070		
32	640	19200	20160	21120	22080	23040	12	
33	642	20160	21125	22085	23050	24010		
34	644	21120	22085	23050	24020	24985		II
35	646	22080	23050	24020	24985	25955	13	
36	648	23040	24010	24985	25955	26930		
37	650	24000	24975	25950	26925	27900	14	
38	650	25000	25975	26950	27925	28900		
39	650	26000	26975	27950	28925	29900	15	
40	650	27000	27975	28950	29925	30900		I
41	650	28000	28975	29950	30925	31900		
42	650	29000	29975	30950	31925	32900		
43	650	30000	30975	31950	32925	33900		
44	650	31000	31975	32950	33925	34900		
45	650	32000	32975	33950	34925	35900		

¹⁾ Nettoværdi = værdi uden fradrag for generalomkostninger ÷ generalomkostninger × 20.

Fig.1. Bøg

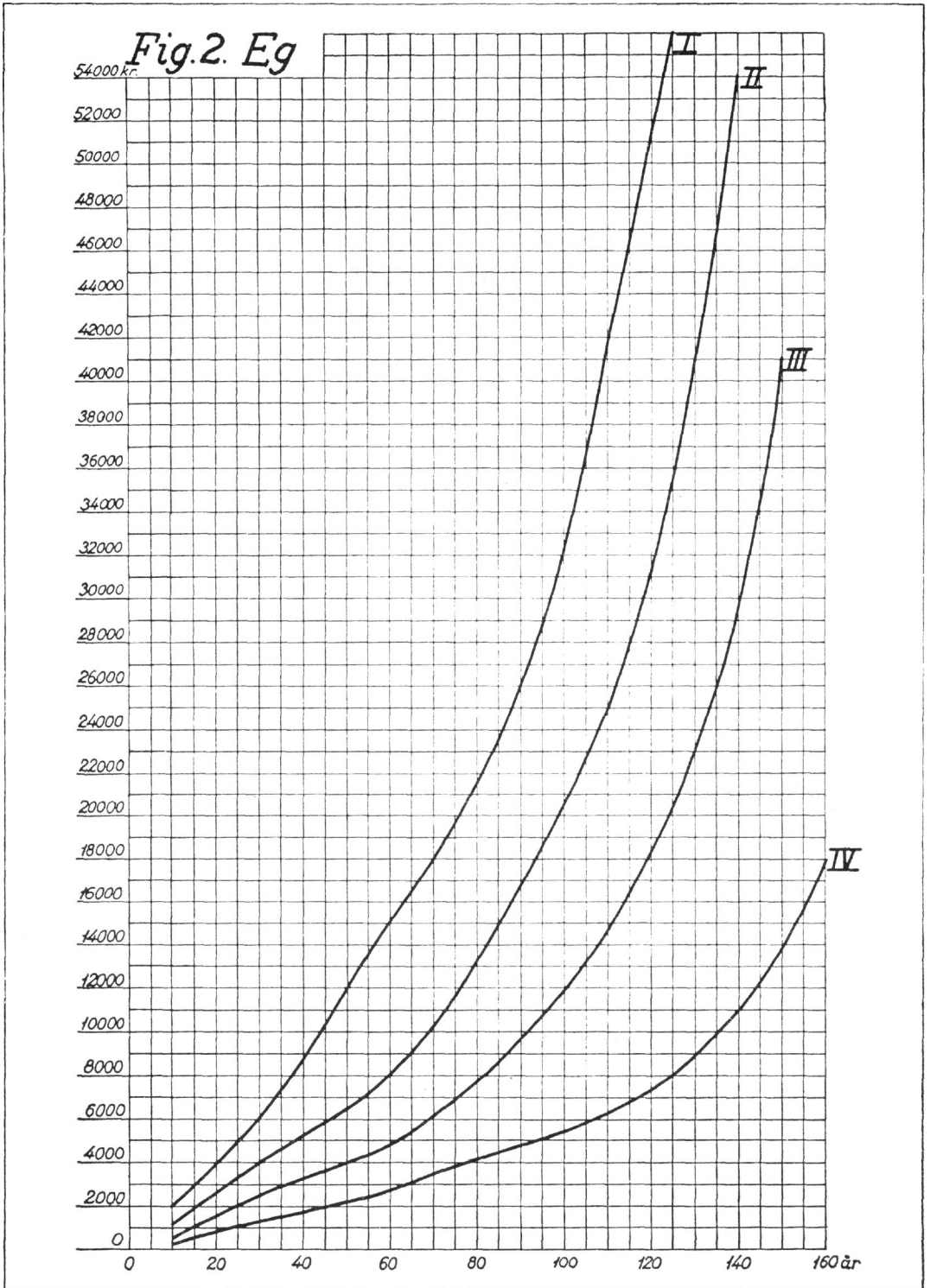

Fig. 3. Ask og ær

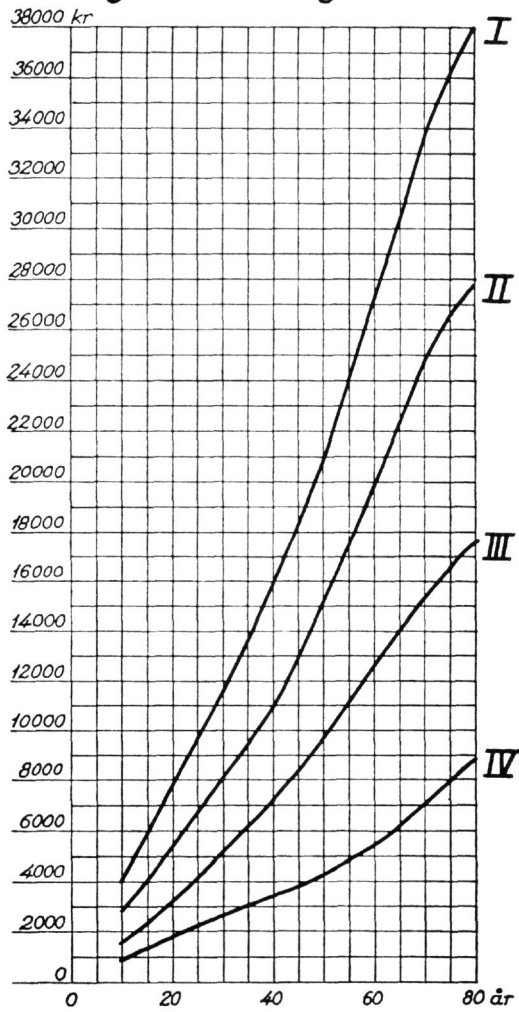

Fig. 4. Andet løvtræ

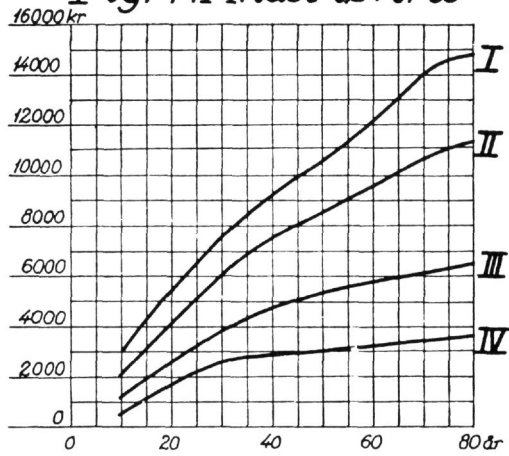

Fig. 5. Bjergfyr

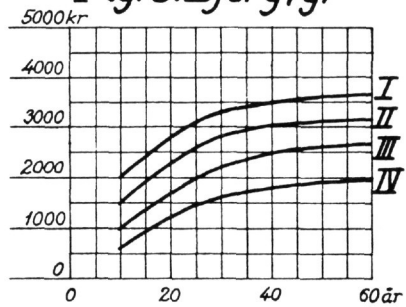

Fig. 6. Rødgran

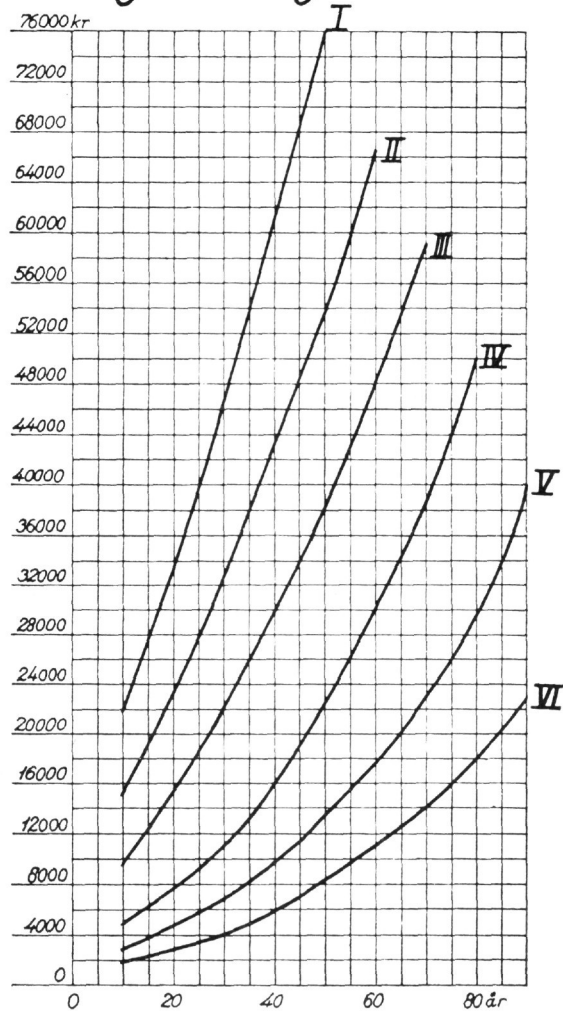

Fig. 7. Skovfyr

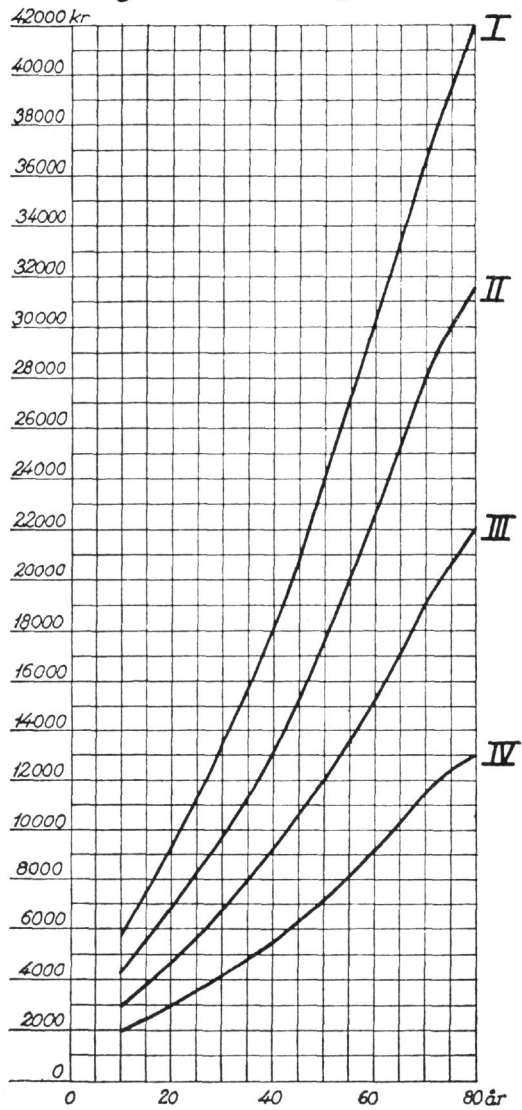

Fig. 8. Generalomkostninger

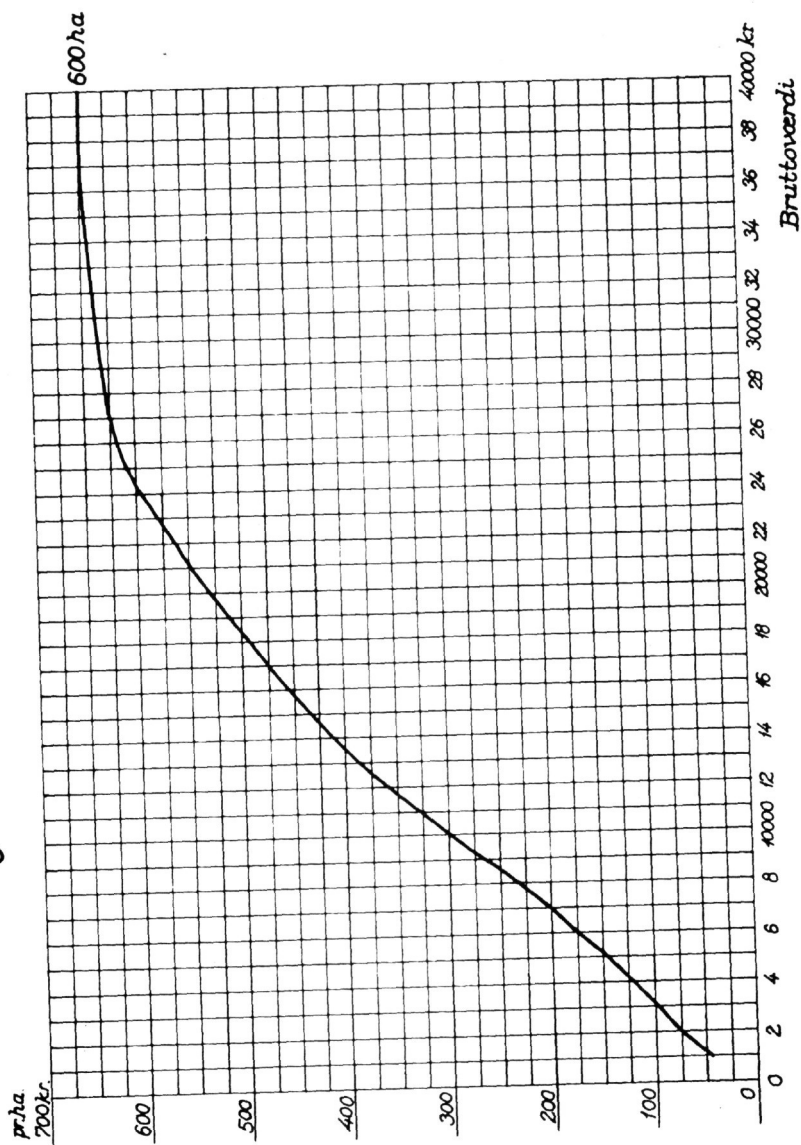
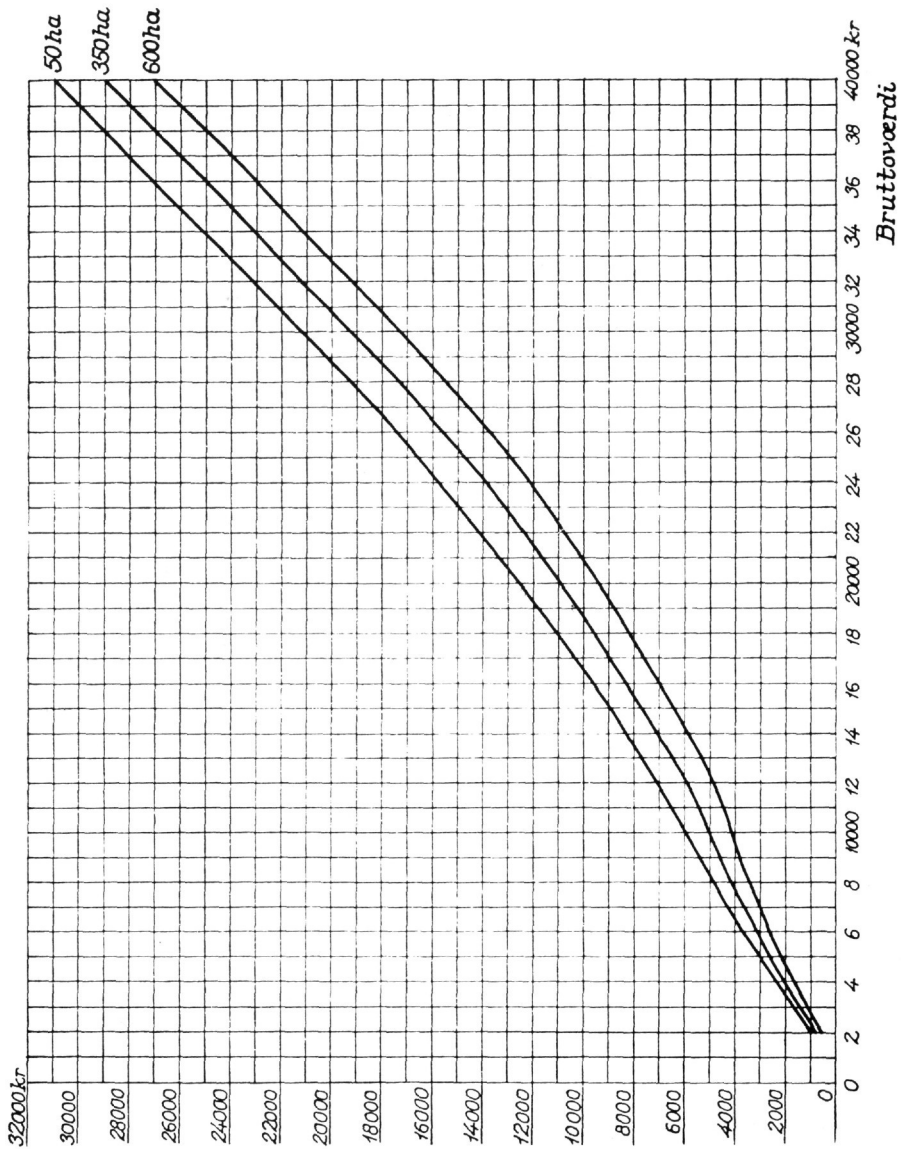

Fig 9. Nettoværdi

Tekniske kommentarer til Dansk Skovforenings regnskabsoversigter for 1978/79.

(Det bemærkes, at udvalgets vurderende kommentarer til efterfølgende findes i betænkningens kap. II. 4.6, s. 85).

Dansk Skovforening udgiver hvert år en publikation "Regnskabsoversigter for Dansk Privatskovbrug". Den sidst udkomne er for regnskabsåret 1978/79.

De heri indeholdte analyser bygger på regnskabsmateriale fra 75 private skovdistrikter og 85 overvejende private hedeplantager, repræsenterende henholdsvis ca. 60.000 ha og ca. 21.000 ha eller ialt ca. 40% af skovarealet over 50 ha.

I analyserne anvendes en "regional" inddeling af skovejendommene i 3 hovedgrupper: 1) distrikter øst for Storebælt, 2) distrikter vest for Storebælt og 3) hedeplantager. Derudover arbejdes der med en inddeling i arealstørrelseskategorier.

I tabel 1 (side 272) anføres uddrag af oversigterne for regnskabsåret 1978/79. Der skal kort anføres følgende kommentarer til tabellens forskellige poster:

Ejendomsværdi m.m. udgør ejendomsværdien af skov og bygninger pr. 1. april 1977 (16. alm. vurdering) samt værdien af maskiner og inventar. Ejendomsværdiernes tidsmæssige udvikling er illustreret på fig. 1 (side 273).

Tilvæksten og hugsten er angivet i m³ fastmasse pr. ha. Tilvæksten overstiger for alle 3 grupper hugsten med mellem 11 og 27%.

Fig. 2 (side 274) angiver træprisernes relative udvikling og den relative udvikling af skovbrugets arbejdsløn, siden 1960, idet dette år er sat til 100.

Skovvedligeholdelse omfatter udgifterne til vedligeholdelsen af skovenes vej- og afvandingssystemer m.v.

Ved dækningsbidraget ved træproduktion forstås salgsindtægt % skovning/transport •/. kulturomkostninger / skovvedligeholdelse.

Ved dækningsbidrag ved pyntegrønt forstås salgsindtægten ved pyntegrønt og juletræer minus klippe-, fælde- og transportudgifter. Kulturudgifterne for pyntegrøntbevoksningerne indgår således ikke i dette tal.

Dækningsbidraget ved bivirkssomheder refererer til en meget heterogen gruppe af aktiviteter, omfattende blandt andet funktionær-, arbejder- og legehuse, planteskole, maskiner, brændeplads, grusgrave, lejeindtægter af enge, rørsær, campingpladser m.v.

Administrationsudgifter omfatter lønninger til funktionærer, lejeværdi af funktionærboliger, revision, EDB-kørsel, godskontor, befordring m.v.

Arbejderudgifter omfatter sociale ydelser i form af feriepenge, ATP, dagpenge ved sygdom, ulykkesforsikring samt uddannelse og gaver m.v.

Ejendomsskatter m.v. omfatter skoven pålignede kommunale og amtskommunale skatter samt brandforsikring m.v.

Kasseoverskud ved skovdriften defineres som dækningsbidrag ved træproduktionen + dækningsbidraget ved pyntegrønt % generalomkostningerne.

I kasseoverskud ialt er endvidere dækningsbidraget ved bivirkssomhed medregnet, hvorfor disse tal repræsenterer et meget mere heterogent materiale, jfr. foranstående bemærkninger ad dette dækningsbidrag.

Det "hugstkorrigerede kasseoverskud" fremkommer ved regulering af de hugstvariable regnskabsposter proportionalt for hugst afvigende fra tilvæksten.

Forrentningen af ejendomsværdien er beregnet på baggrund af det hugstkorrigerede kasseoverskud. Forrentningsværdierne er opgjort uden medregning af prioritetsudgifter og skattemæssige afskrivninger, ligesom

ejendomsværdien er benyttet uden fradrag for belåning. De anførte værdier er således gældende for gældsfrie ejendomme med den nødvendige riftskapital til rådighed. På fig. 4 er den tidsmæssige udvikling i forrentningsværdierne illustreret.

Tabel 1

Driftsøkonomiske nøgletal for skovejendomme 1979 (1978/1979)

		Ejendomme øst f. Storebælt	Ejendomme vest f. Store- bælt excl. he- deplantager	Hede- plantager
- Alle tal i kr/ha med mindre andet er anført				
Ejendomsværdi m.m.		12.070	10.870	7120
Tilvækst	m ³ /ha	8.7	9.3	5.6
Hugst	m ³ /ha	7.3	8.4	4.4
Salgsindtægt for råtræ		1326	1696	813
Skovning og transport	‰	448	502	417
Kulturanlæg og -pleje	‰	273	316	177
Skovvedligeholdelse	‰	65	58	17
Dækningsbidrag træproduktion		539	820	202
Dækningsbidrag pyntegrønt		221	290	110
Dækningsbidrag bivirksomhed	‰	42	19	6
Administration	‰	325	309	162
Arbejderudgifter	‰	104	98	6
Ejendomsskatter m.v.	‰	120	106	74
Kasseoverskud v. skovdriften		212	597	70
Kasseoverskud ialt		170	616	76
Hugstkorrigeret kasseoverskud		321	726	156
Forrentning af ejendomsværdi %		2.7	6.7	2.2

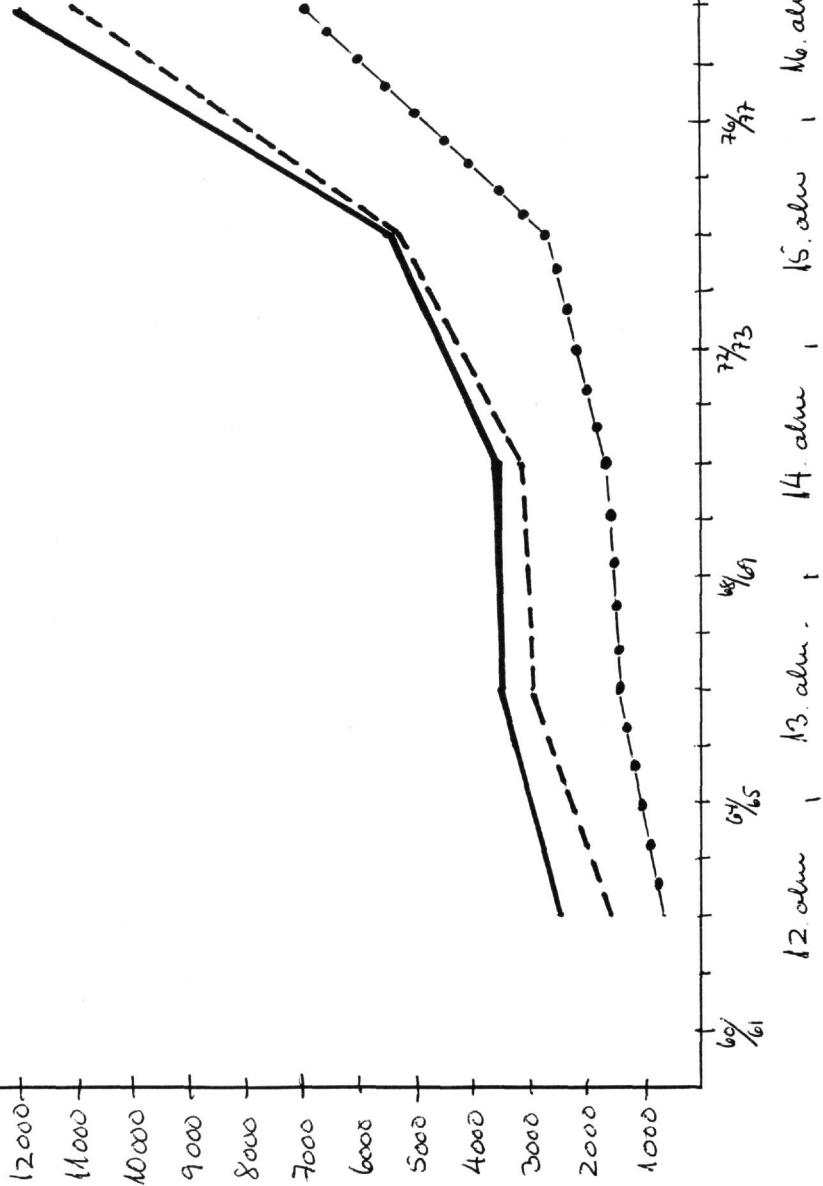
LØVTRÆ - SKOVDISTRIKTER
 NÅLETRÆ - " "
 HEDEPLANTAGER

fig. 1

EJENDOMS-
 VÆRDI (kr/ha)

A

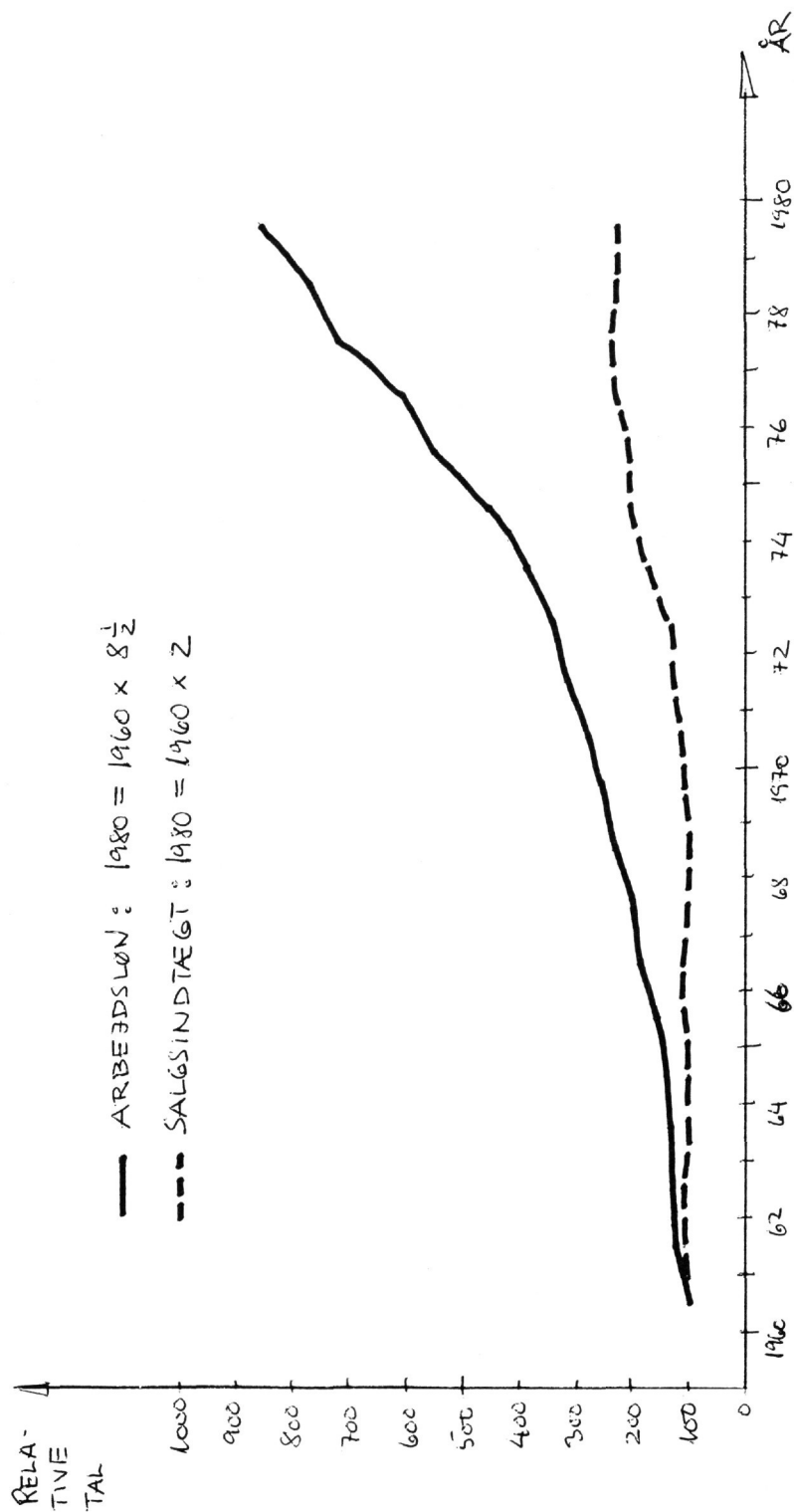
I FIGUREN ER
 ANGIVET DEN GEN-
 NEMSITTELIGE FOR-
 RENTNING FOR HVER
 VURDERINGSPERIODE

REGNSKABSÅR
 12. alm. 13. alm. 14. alm. 15. alm. 16. alm.
 69/70 70/71 71/72 72/73 73/74

VURDERING

fig. 2

— LØVTRÆ - SKOVDISTRIKTER
 - - - NÅLETRÆ - " "
 -•- HEDEPLANTAGER

EJENDOMSVÆRDIERNE ER ANGIVET
 SOM GEMMENSMT FOR DE ENKELTE
 VURDERINGSPERIODER

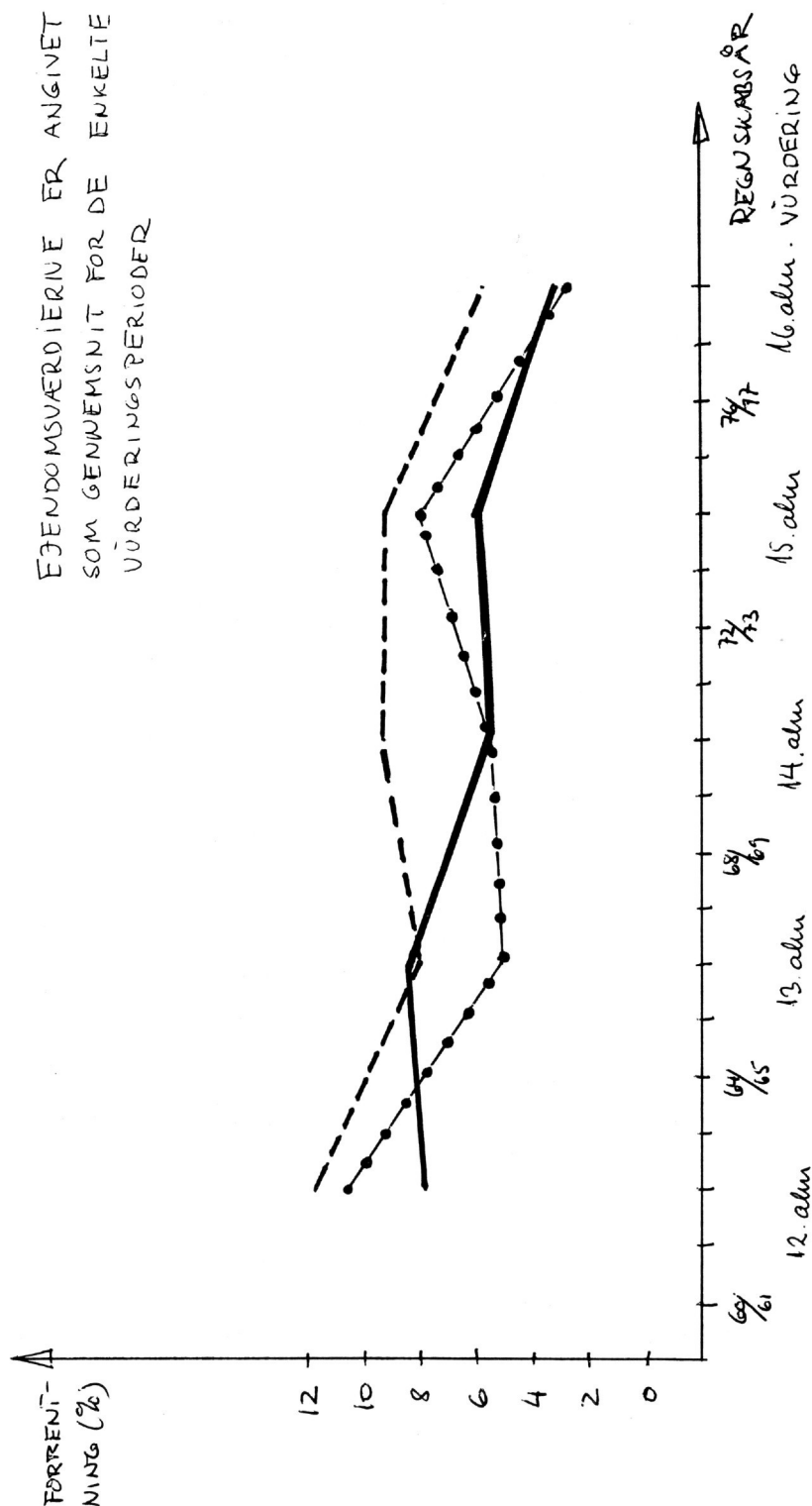

fig. 3

Bilag 11
LD

Konsekvensberegninger for henstandsfinansiering af formueskat

Indledning

Udvalget har tillagt det stor betydning at opnå den bedst mulige bedømmelse af, hvordan ejendommenes belåningsforhold vil udvikle sig på langt sigt under forskellige forudsætninger, når formuebeskatning samt forrentning og afdrag af allerede eksisterende belåning finansieres ved ny belåning.

Under indtryk af at sådanne beregninger ønskedes gennemført for en lang årrække og for relativt mange kombinationer af de indgående faktorer, fandt man det nødvendigt at anvende EDB-teknik. Forstfuldmægtig Henrik Vinther, skovstyrelsen har således været behjælpelig med udviklingen af de nødvendige programmer.

Generelt om de indgående faktorer

Alle gennemførte beregninger tager udgangspunkt i en fiktiv ejendom, der ved den kommende 17. alm. vurdering tænkes ansat til en ejendomsværdi på 25.000.000 kr.

Ejendomsværdien indgår som en potentiel variabel, men der er af flere grunde valgt kun at arbejde med nævnte værdi. Beregningernes primære formål er at bestemme belåningsprocentens udvikling, og en eventuel variation af udgangsejendomsværdien vil kun have betydning i relation til den større eller mindre difference ned til det formueskattemæssige bundfradrag på 1.000.000 kr. Idet tungdepunktet i udvalgets problematik for så vidt angår skovene ligger på de egentlig større ejendomme, der i alle tilfælde efter den kommende vurdering vil have en ejendomsværdi væsentlig over denne bundgrænse, har man af praktiske hensyn valgt kun at arbejde med ejendomsværdien 25.000.000 kr., der må skønnes at ville svare til en ejendom på ca. 1.000 ha.

Den forventede udvikling i de kommende ejendomsvurderinger, her benævnt værdistigningsraten og angivet som den procentvise årlige stigning, er en overordentlig betydningsfuld faktor. Der indgår i konsekvens heraf 5 værdistigningsrater i beregningerne:

værdistigningsrate pr. år	svarende til procentstigning mellem vurderingerne
0.00	0.0
0.05	21.6
0.10	46.4
0.15	74.9
0.20	107.4

I beregningerne tilskrives værdistigningen hvert 4. år som ved den gældende ejendomsvurderings-/formueskattepraksis.

I overensstemmelse med den anlagte forudsætning om, at ejendommens økonomi nødvendiggør at såvel formueskat som tidligere belåning skal finansieres ved henstand og belåning er hovedparten af beregningerne gennemført ud fra den forudsætning, at der kan opnås det i majforliget indeholdte maximale nedslag i formuebeskatningen. Der er således anvendt en formueskattesats på 0.0088, svarende til 60% reduktion af 22 o/oo.

Af sammenligningshensyn er der dog endvidere gennemført visse beregninger med satserne 0.0220 og 0.0018.

Selve henstandsordningen er forudsat at bygge på følgende: Der skal ikke foretages ordinære afdrag, og såvel den løbende formueskat som forrentningen af den tidligere henstand tilskrives årligt det henstående beløb.

Der indgår 2 forskellige satser for forrentning af det henstående beløb i beregningerne, nemlig 6 og 14% p.a. Disse er motiveret henholdsvis som den i den gældende henstandsordning for blandt andet ejerboliger og fredede bygninger anvendte og som Nationalbankens diskonto på beregningstidspunktet plus 2%.

Ejendommens almindelige belåning vil naturligvis i praksis være et komplekst forhold, men af beregningstekniske grunde er alene begyndelsesbelåningens nominelle værdi varieret, og alle tidligere

lån er ved beregningsperiodens start forudsat konverteret til samme type obligationslån.

Der er regnet med kreditforeningslån af 7% obligationer med 30 års løbetid, og sådanne er i modsætning til, hvad der i praksis er gældende, forudsat kontinuert opnåelige uanset belåningsprocentens aktuelle størrelse.

Beregningerne er foretaget på grundlag af oplysninger fra Kreditforeningen Danmark og der er taget udgangspunkt i den pr. 9. oktober 1980 gældende kursværdi for nævnte obligationstype. Denne værdi er endvidere søgt korrigeret til den "effektive" kursværdi ved indregning af indskud og stempelafgift. Som den således beregnede værdi er anvendt 41,92.

Den årlige ydelse udgør 8.14% af den aktuelle obligationshovedstol, mens den årlige rente og det årlige bidrag er beregnet med ialt 7.15% af den aktuelle obligationsrestgæld. Det enkelte års afdrag er herefter beregnet som den respektive værdi af ydelse - rente - bidrag.

Det er endvidere forudsat at lånene - i modsætning til hvad der i praksis vil være tilfældet - optages løbende i takt med finansieringsbehovet.

Beregningsprincipper

For det enkelte år beregnes indledningsvis den aktuelle ejendomsværdi og dernæst årets formueskat med udgangspunkt i ejendomsværdien og den tidligere belåning, herunder såvel obligationsbelåningen som det allerede henstående beløb. Udfra formueskatten og forrentningen af det allerede henstående beløb beregnes årets samlede forøgelse af henstanden. Derudover beregnes på baggrund af årets ydelse på obligationsbelåningen den nødvendige nye obligationslånoptagelse til finansiering heraf. På grundlag af denne lånoptagning, årets afdrag, årets forøgelse af henstandsbeløbet og den forudgående samlede belåning beregnes, dels den nye samlede belåning og dels henstandsdelen heraf, begge dele absolut og relativt. Herefter kan de tilsvarende beregninger gennemføres for det følgende år.

Den anvendte beregningsmetodik vil fremgå af følgende formler:

$$1) E_i = E_1 \times v^4 \times [(i+1)] / 4$$

$$2) B(h+o)_i = Bh_i + Bo_i$$

$$3) B(h+o)_i = (E_i \div B(h+o)_{i-1} \div 1.000.000) \times f + Bh_{i+1} \times r +$$

$$\sum_{j=i-30}^{i-1} BO_j \times 0.814 \times 1/k \div$$

$$j = i \div 30, \{j | j \geq 1\}$$

$$\left(\sum_{j=i-30}^{i-1} BO_j \times 0.814 - Bo_{i-1} \times 0.0715 \right) +$$

$$B(h+o)_{i+1} \text{ eller}$$

$$B(h+o)_i = (E_i \div B(h+o)_{i+1} \div 1.000.000) \times f + Bh_{i+1} \times r +$$

$$\sum_{j=i-30}^{i-1} BO_j \times 0.814 \times (1/k - 1) + Bo_{i-1} \times 1.0715 +$$

$$Bh_{i+1}$$

$$4) B(h+o)_i \% = (B(h+o)_i / E_i) \times 100$$

$$5) Bh_i = (E_i \div B(h+o)_{i+1} \div 1.000.000) \times f + Bh_{i-1} \times r$$

$$6) Bh_i \% = (Bh_i / E_i) \times 100$$

$$E_i = \text{ejendomsværdien det } i\text{'te år}$$

$$Bh_i = \text{henstanden det } i\text{'te år}$$

$$Bo_i = \text{obligationsbelåningen det } i\text{'te år (restgælden)}$$

$$B(h+o)_i = \text{den samlede belåning det } i\text{'te år (restgælden)}$$

$$BO_j = \text{obligationslånsoptagelsen i det } j\text{'te år (hovedstolen)}$$

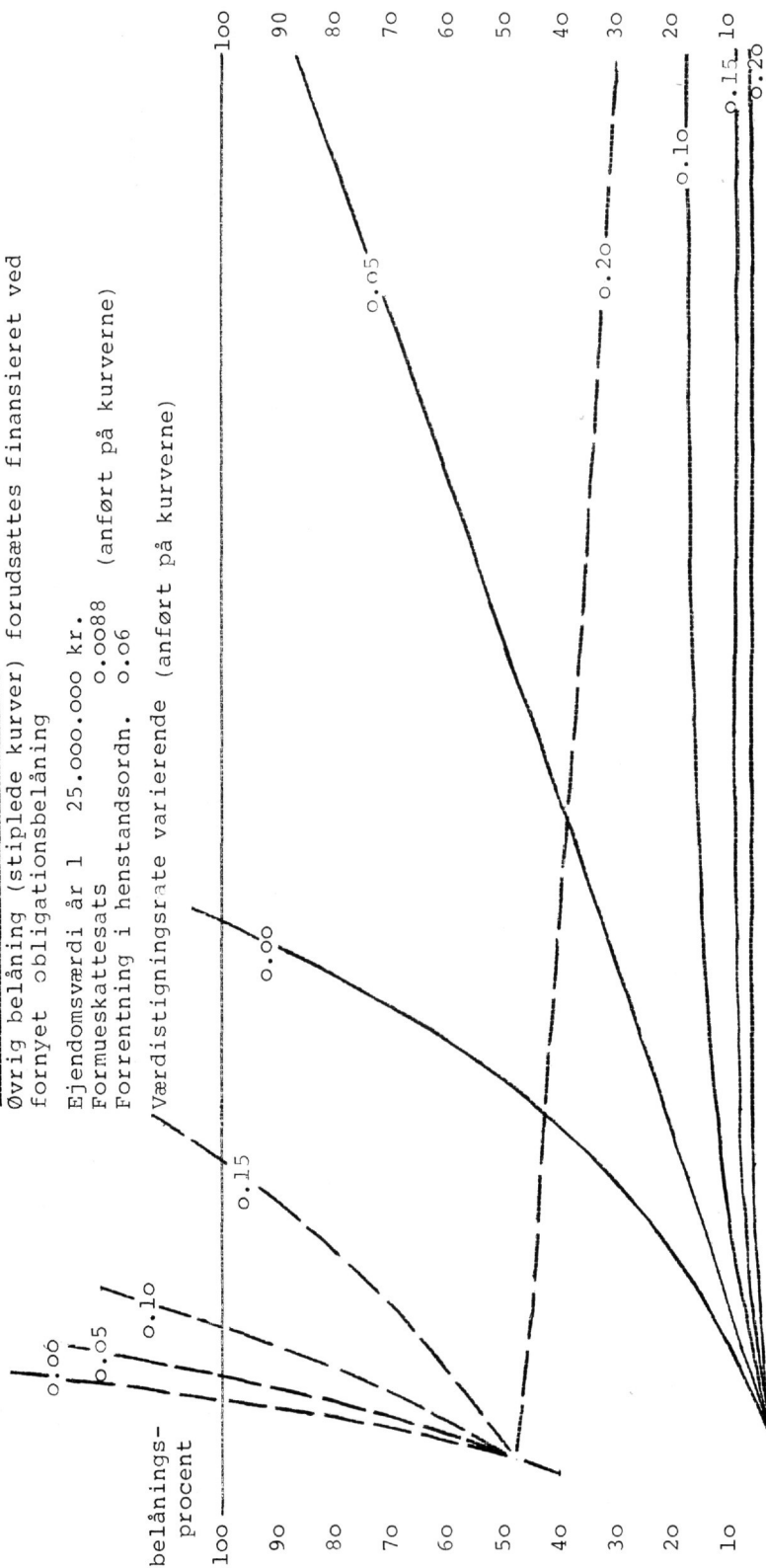
$$v = \text{værdistigningsrate}$$

$$f = \text{formueskattesats}$$

$$r = \text{forrentning i henstandsordningen}$$

$$k = \text{kursværdi}$$

Fig. a Eksempler på belåningsprocentens udvikling ved finansiering af formueskat ved henstandsordning
 Øvrig belåning (stiplede kurver) forudsættes finansieret ved fornyet obligationsbelåning

Figuren tolkes således: Den vandrette akse angiver tidsforløbet i år fra beregningernes udgangspunkt. Inddeling har relation til ejendomsvurderingernes perioder. Den lodrette akse viser ejendommens belåningsprocent. Hver enkelt kurve repræsenterer en given værdistigningsrate, som er anført på kurven. For de fuldt optrukne kurver forudsættes ejendommen gældfri ved år 0, for de stiplede vedkomende belånt med 40%. For den anførte kombination af værdistigningsrate og tidligere belåning angiver den enkelte kurve således, hvor høj belåningsprocenten vil være blevet efter et givet antal år, eller omvendt, hvor mange år der forløber inden belåningsprocenten når en given højde. Eksempelvis vil 40% belåning udvikle sig til 100% på ca. 22 år, når ejendomsværdien stiger 15% pr. år.

Der er for ialt 26 kombinationer af værdistigningsrate, forrentningsprocent for henstanden, formueskattesats samt tidligere belåning foretaget gennemregning enten til 100% belåning eller for en 100-årig periode.

Udviklingen for belåningsprocenterne for disse 26 kombinationer er illustreret på figurerne a, b og c.

Fig. a viser udviklingerne for ialt 10 kombinationer af varierende værdistigningsrate og tidligere belåning. Ejendomsværdi ved år 1, formueskattesats og forrentningsprocent af henstanden er således i alle tilfælde ansat til henholdsvis 25.000.000 kr., 0.0088 og 0.06.

Fig. b viser på tilsvarende måde udviklingerne for ialt 10 kombinationer af varierende værdistigningsrate og tidligere belåning, men i disse tilfælde er forrentningen af henstanden ansat til 0.14. Ejendomsværdien ved år 1 og formueskattesatsen er fortsat i alle tilfælde ansat til henholdsvis 25.000.000 kr. og 0.0088.

Figurerne a og b viser værdistigningsratens afgørende betydning for udviklingen. Er der ingen øvrig belåning i ejendommen går udviklingen enten imod 100% henstandsbelåning (følgende en eksponentialfunktion) eller asymptotisk mod en konstant belåningsprocent (følgende en logaritmisk funktion) alt efter om forrentningen i henstandsordningen er højere eller lavere end værdistigningsraten. Det åremål, der forløber inden en 100% henstandsbelåning er nået eller den værdi som belåningsprocenten asymptotisk nærmer sig, vil være bestemt af relationen mellem forrentning og værdistigningsrate.

Optræder der obligationslån i ejendommen bliver den effektive forrentning heraf afgørende for udviklingen, idet denne forrentning forudsættes højere end forrentningen af henstanden.

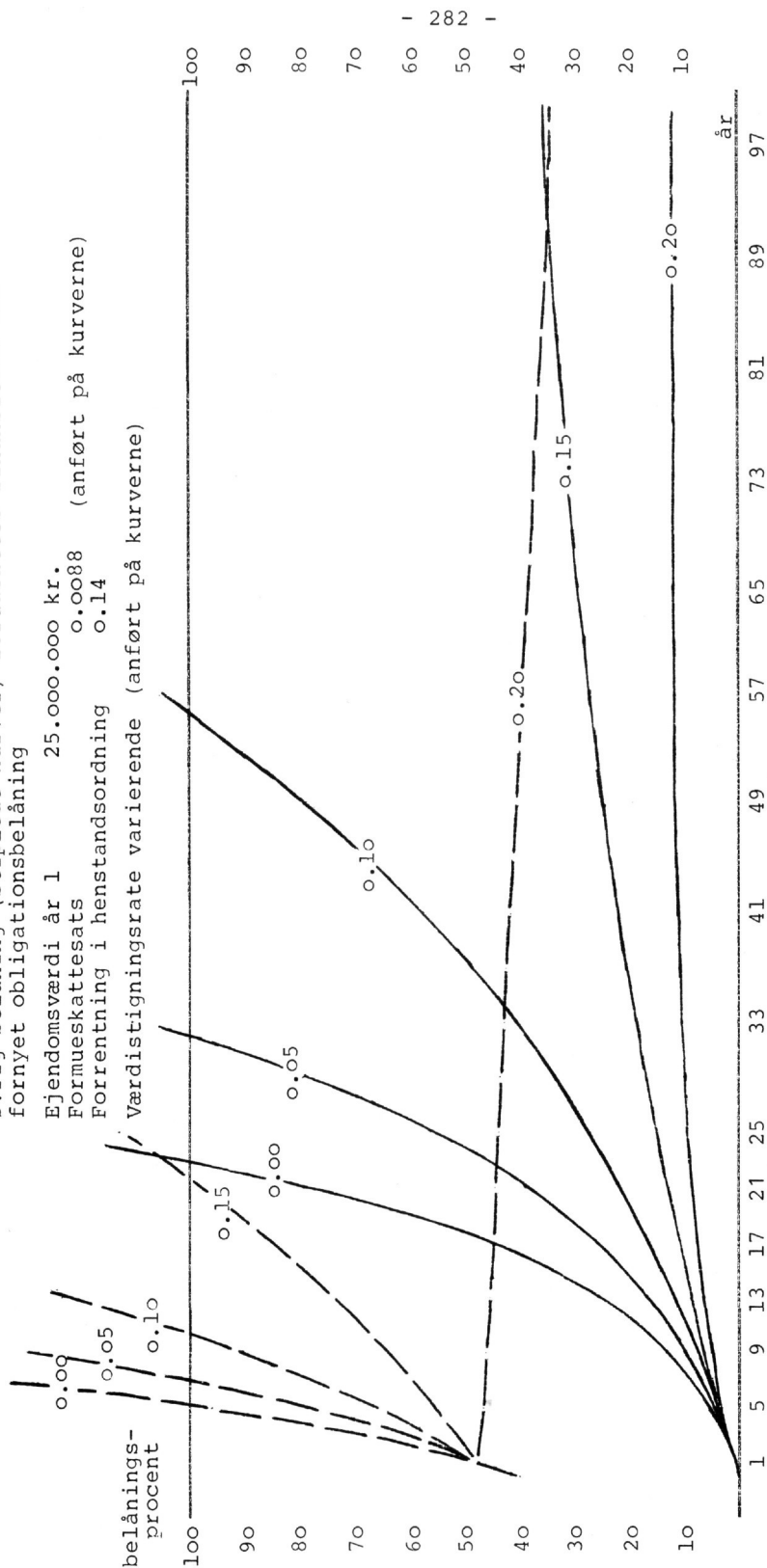
Med hensyn til diskussion af det i beregningerne indgående obligationslånsэлемент bemærkes, at udvalget er opmærksom på, at de grundliggende betragtninger i flere henseender er kritisable.

Fig. b

Eksempler på belåningsprocentens udvikling ved finansiering af formueskat ved henstandsordning
 Øvrig belåning (stiplede kurver) forudsættes finansieret ved fornyet obligationsbelåning

Ejendomsværdi år 1 25.000.000 kr.
 Formueskattesats 0.0088 (anført på kurverne)
 Forrentning i henstandsordning 0.14

Værdistigningsrate varierende (anført på kurverne)

Figuren tolkes således: Den vandrette akse angiver tidsforløbet i år fra beregningernes udgangspunkt. Inddeling har relation til ejendomsvurderingernes perioder. Den lodrette akse viser ejendommens belåningsprocent. Hver enkelt kurve repræsenterer en given værdistigningsrate, som er anført på kurven. For de fuldt optrukne kurver forudsættes ejendommen gældfri ved år 0, for de stiplede des vedkommende belånt med 40%. For den anførte kombination af værdistigningsrate og tidligere belåning angiver den enkelte kurve således, hvor høj belåningsprocenten vil være blevet efter et givet antal år, eller omvendt, hvor mange år der forløber inden belåningsprocenten når en given højde. Eksempelvis vil den ubelånte ejendom således være belånt 100% (henstand) efter ca. 31 år når ejendomsværdien stiger 5% pr. år.

Dels kan den på et givet tidspunkt aktuelle værdistigningsrate og de tilsvarende lånevilkår næppe anses for egentlige uafhængige variable som forudsat, og dels vil den forudsatte eller lignende lånetyper til det omhandlede formål - der nærmest må sidestilles med forbrugslån - i praksis kun kunne opnås inden for en relativ beskeden belåningsprocent, og herefter vil ny låntagning til fortsat finansiering af tidligere belåning blive stadig mere problematisk for ejeren.

I praksis vil belåningen naturligvis ikke blive optaget kontinuert i takt med det aktuelle finansieringsbehov. Ved at optage lånene "forud" og i likviditetsmæssig henseende muligt omfang bevare obligationerne usolgte, vil der efter den gældende praksis for opgørelse af den skattepligtige formue kunne opnås en midlertidig lempelse i formueskatten.

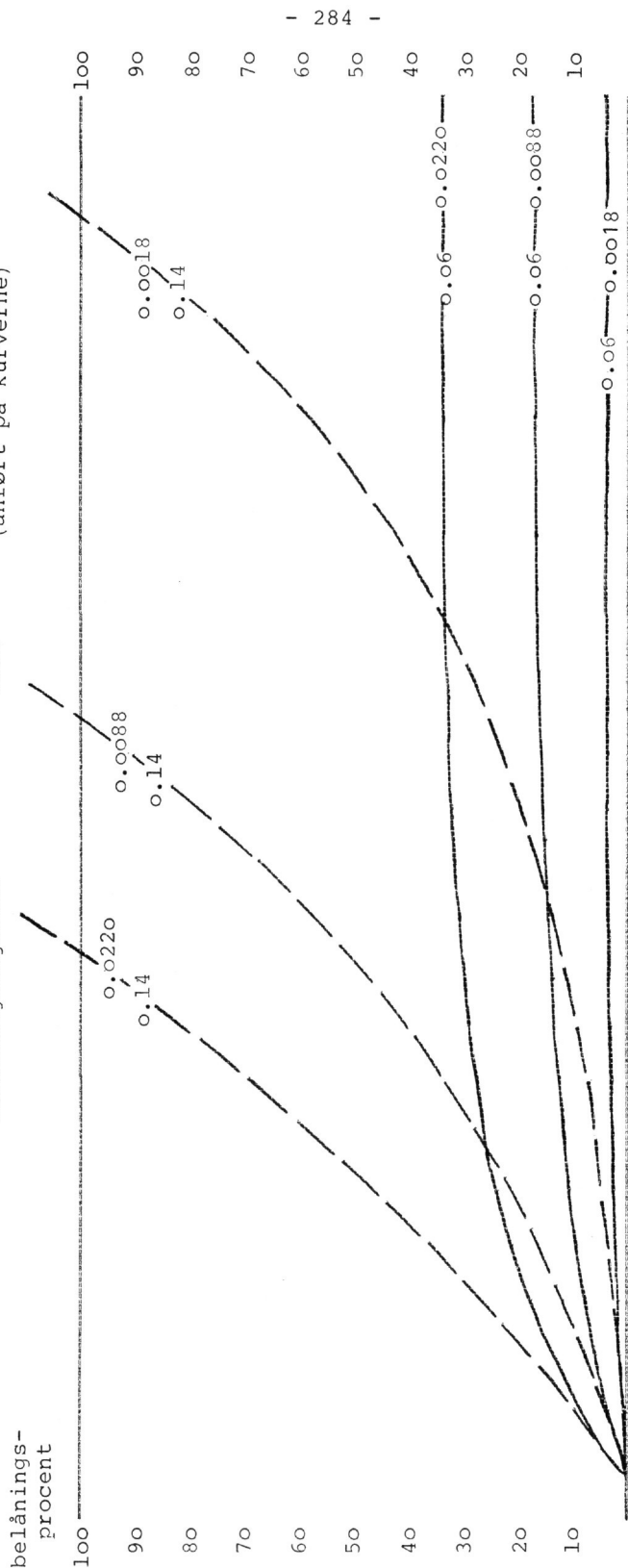
Selv under indtryk af den anførte kritik finder udvalget de gennemførte beregninger informative, idet de dokumenterer udviklingens stærke afhængighed af værdistigningsraten.

Fig. c viser de beregnede udviklinger for ialt 6 kombinationer af varierende værdier af formueskattesats og forrentning af henstand. Ejendomsværdi ved år 1, værdistigningsrate og tidligere belåning er således i alle tilfælde ansat til henholdsvis 25.000.000 kr., 0.10 og 0 kr.

Figuren viser, at formueskattesatsen for denne "moderate" værdistigningsrate nok har stor betydning for det tempo, hvormed belåningen nærmer sig 100%, eller den værdi, belåningsprocenten asymptotisk går imod, men den kvalitative forskel ligger for de betragtede værdier i forrentningens størrelse i forhold til værdistigningsraten.

Fig. c Eksempler på belåningsprocentens udvikling ved finansiering af formueskat ved henstandsordning

Ejendomsværdi år 1 25.000.000
 Formueskattesats varierende
 Forrentning i henstandsordning varierende (anført på kurverne)
 Værdistigningsrate 0.10 (anført på kurverne)

Figuren tolkes således: Den vandrette akse angiver tidsforløbet i år fra beregningernes udgangspunkt. Inddeling har relation til ejendomsvurderingernes perioder. Den lodrette akse viser ejendommens belåningsprocent. Ejendomsværdistigningen er i alle tilfælde forudsat at være 10% pr. år. Hver enkelt kurve repræsenterer en given kombination af formueskattesats og forrentning, som er anført på kurven. Ejendommen forudsattes i alle tilfælde gældfri ved år 0. For den anførte kombination af formueskattesats og forrentning angiver den enkelte kurve således, hvor høj belåningsprocenten vil være blevet efter et givet antal år, eller omvendt, hvor mange år der forløber inden belåningsprocenten når en given højde. Eksempelvis vil den ubelånte ejendom således ved en formueskattesats på 22 o/oo og en forrentning på 14% p.a. være belånt 100% (henstand) efter ca. 38 år.

Tilskud til skovdrift og pleje af naturområder i Holland

Af FINN HELLES, Skovbrugsinstituttet, KVL.

Indledning

I Holland erkendes det fra politisk side, at drift af en skov eller et naturområde ikke er særlig lønsomt (HELLES 1970. STAATSBOSBEHEER 1976 a). For at forbedre driftens økonomi og samtidig imødekomme befolkningens behov for rekreative områder er der pr. 1. januar 1977 skabt mulighed for, at ejerne kan opnå væsentlige statstilskud til skovdrift og naturpleje. Som modydelse skal ejerne i reglen *åbne arealet for almenheden*.

Tilskudsordningen er en udvidelse af en ordning fra 1966. Ifølge denne kunne skovejere få tilskud til dækning af de udgifter, der var forbundet med offentlighedens færdsel og ophold i skoven, et tilskud som blev ydet efter en degressiv skala i forhold til skovens størrelse. Trods kritik fra såvel skovejere som friluftsfolk, og selvom ordningen havde visse svagheder (HELLES 1968), betød den en stor forbedring af befolkningens mulighed for at dyrke friluftsliv i skov - og for skovejerne var den selvfølgelig at foretrække for den løsning, der blev gennemført i Danmark med naturfredningsloven af 1969.

Tilskudsordningen er nu revideret i en retning, som er til fordel for begge parter. Tilskud ydes herefter ikke blot til skovejere, men også til ejere af ubevoksede naturområder; den nedre grænse for tilskudsberettiget skovareal er sænket; og tilskudsbeløbene er forhøjet og følger ikke længere en degressiv skala. Til gengæld er der indført krav om egentlig driftsplanlægning for større skove, og myndighederne kan forlange planlægning eller give retningslinier for driften af naturområder. (STAATSBOSBEHEER 1976 b).

Tilskudsberettigede skove og naturområder

I princippet kan der ydes *skovtilskud* til enhver ikke-statsejet skov (eller anden bevoksning) uden for bebygget område. Det skal dog normalt dreje sig om skov på mindst 5 ha, men der kan ydes tilskud til skov på 1-5 ha, hvis den har særlig landskabelig betydning. Dette kan bl.a. være tilfældet, hvor en bevoksning udgør en enhed sammen med et andet, karakteristisk landskabselement, f. eks.

bevoksning langs et vandløb.

I princippet kan der ydes *naturlilskud* til ethvert naturområde, d.v.s. et ikke-træbevokset område som er værdifuldt i naturvidenskabelig eller æstetisk henseende, eller som har betydning for bevarelse af et naturmiljø; denne definition forekommer ikke helt klar. Der er en nedre grænse på 1 ha. Bemærkelsesværdigt er, at der kan ydes tilskud til åbne vandområder, dog maksimalt for 25 ha. Ejere, som hver for sig har et for lille areal, kan opnå tilskud ved at forpligte sig til *driftsfællesskab* i mindst 5 år. Dette har formentlig størst betydning for skove, f. eks. parcellskove.

Krav til driften

Mens skovejere under den tidligere ordning forpligtede sig til at pleje skoven, skal de nu som *hovedregel* opstille en driftsplan, der mindst opfylder kravene til en bestemt model (STAATSBOSBEHEER 1976 c). Driftsplan kan kræves for naturområder.

Det forklares, at en driftsplan ikke blot er et beslutningsgrundlag for de bevilgende myndigheder, men også et hjælpemiddel for ejeren. Planmodellen, der er fælles for skov og naturområde, foreskriver:

- Et klart formuleret driftsformål.
- Angivelse af de arbejder, der skal udføres i planperioden (normalt 10 år); for skovs vedkommende skal der bl.a. foreligge kulturplan samt hovedskovnings- og udhugningsplan.
- Nødvendige oplysninger om arealet, bl.a. et oversigtskort, et kort over adgangsmuligheder og et afdelingsregister.

Statsskovvæsenet, som administrerer tilskudsordningen, skal godkende driftsplanen og kan kræve ændringer, f. eks. et andet træartsvalg og stærkere tynding, eller forbyde anvendelse af sprøjtemidler.

For naturområder kræves sjældent driftsplan, mens en sådan er obligatorisk for skov over 100 ha. Hvor driftsplan ikke forlanges, kan myndighederne give anvisninger for driften som en betingelse for tilskud.

Krav om adgang til området

Tilskudsordningen skal fremme almen-

hedens adgang til skov- eller naturområde. Som minimum kræves, at befolkningen skal kunne vandre og cykle på veje og spor (noget tyder på, at stier ikke er indbefattet). Friluftaktiviteter, som er uforenelige med driften og plejen af skoven eller naturområdet, er forbudt.

For skovs vedkommende skal det ved autoriserede skilte (HELLES 1968, op. på bestemte vilkår. Tilsvarende skilte kan benyttes ved naturområder.

Spørgsmålet om, hvorvidt en skov eller et naturområde er *tilgængeligt i tilfredsstillende grad*, afgøres ud fra følgende retningslinier:

- Der skal føre en for almenheden åben vej dertil.
- Det nødvendige antal adgangsveje afhænger af arealets størrelse: under 200 ha - mindst 1 vej, 200-500 ha - mindst 2 veje, over 500 ha - mindst 3 veje.
- Veje og spor, som er tilstrækkelige for driften, er normalt også tilstrækkelige for friluftslivet.
- Veje og spor skal holdes i en sådan stand, at de mindst opfylder vandrefunktionen.

Hvornår er adgang ikke tilladt?

Statsskovvæsenet kan forbyde adgang til skov eller naturområder, bl.a. når hensyn til bevarelsen af en speciel flora eller fauna taler for det, eller hvor uoprettelig skade på miljøet er sket eller kan forudses.

Sådanne tilfælde kan på store arealer medføre en zonerings, hvor de lukkede zoner også får tilskud. Jagt og naturvidenskabelig undersøgelse kan kun motivere lukning i meget korte perioder. De samme retningslinier kan benyttes ved afgørelse af, om et areal kun skal være åbent for indehavere af *adgangskort*. Disse kort må ikke forbeholdes en bestemt personkreds, f. eks. medlemmer af en forening. Kortene skal mod en ringe betaling kunne købes på stedet.

Tilskud til publikumsfaciliteter og skovpleje

Der kan gives tilskud til indretning af enkle publikumsfaciliteter, f. eks. parkeringspladser, gangbroer og trapper. Tilskud gives til dækning af nettoudgiften, d.v.s. at indtægten fra salg af træer, der fældes i denne forbindelse, skal indregnes i budgettet.

Der kan gives tilskud til visse skovplejearbejder: renholdelse af kulturer, udrensning/tynding, opkvikning, og bekæmpelse af prunus-arter. Tilskud ydes kun, når udgifterne ikke kan dækkes af indtægter fra den pågældende bevoksning i løbet af de første 5 år.

Tilskuddets størrelse

Tilskuddet udgør 95 Hfl/ha årligt (ca. 240 kr.), når:

- en driftsplan er godkendt (ikke nogen betingelse for et naturområde) og bliver fulgt, og/eller hvis myndighedernes driftsansvisninger efterkommes.
- der er adgang til arealet, evt. i begrænset omfang.
- arealet er tilgængeligt i tilfredsstillende grad.

Hvis myndighederne forbyder adgang til arealet, udgør tilskuddet 70 Hfl/ha årligt (ca. 175 kr.).

Særregler for skovtilskud

- Er ejeren blevet fritaget for at opstille driftsplan, nedsættes tilskuddet til 50 Hfl/ha/år (ca. 125 kr.).
Hvis myndighederne desuden har forbudt adgang til skoven: 25 Hfl/ha/år (ca. 60 kr.).
- Hvis en skov er stærkt besøgt, kan statsskovvæsenet stille særlige krav om opsyn og oprydning m.v., hvilket medfører en forhøjelse af tilskuddet til 115 Hfl/ha/år (ca. 290 kr.).
- Til indretning af publikumsfaciliteter og skovpleje udgør tilskuddet 75 % af nettoudgiften.

Udbetaling af tilskud

Såvel skov- som naturtilskud bevilges efter ansøgning for 5 år ad gangen. Tilskud udbetales årligt på grundlag af en erklæring fra ejeren om, at de foreskrevne arbejder er udført eller de stillede betingelser efterkommet.

Subjektive betragtninger

Den hollandske ordning må kunne give inspiration til dansk skov- og naturfredningspolitik.

I de senere år er sket en forringelse af driften på mange private skovejendomme i Danmark (jfr. MOLTESEN 1978). Samtidig tyder noget på, at mængden og kvaliteten af „kollektive goder“, f. eks. naturfredningsmæssige hensyn og mulighed for friluftsliv, er mindre på privat skovejendom end samfundets behov derfor.

Statsskovvæsenets publikumsudgifter var i Finansåret 1976/77 ca. 10 mill. kr. (SKOVSTYRELSEN 1978, s. 19), hvortil kommer „fredningsmæssige og rekreative offeromkostninger“ på omkring 30 mill. kr. årligt (SKOVSTYRELSEN 1977, s. 19), d.v.s. omkostninger ved valg af økonomisk inoptimal træart visse steder, overholdelse af hugstmodne, men smukke bevoksninger o.m.m. - Tror politikerne, at naturfredningsmæssige hensyn og muligheden for friluftsliv tilgodeses i tilstrækkeligt omfang af *privatskovene*, når der må anvendes så store ressourcer herpå i statsskovene?

Måske vil politikerne argumentere, at når der anvendes store ressourcer i statsskovene, kan befolkningen få sit behov for de nævnte goder dækket dér.

Men dette synspunkt kan ikke føre til en fornuftig fordeling af goderne. Og argumentet holder heller ikke; undersøgelser viser nemlig, at befolkningen i relativt stort omfang anvender privatskovene til udøvelse af friluftsliv (jfr. KOCH 1978). Politikerne kan næppe forvente eller forlange, at de private skovejere ofrer tilsvarende ressourcer

Citeret litteratur:

Bekendtgørelse
(1976): Beschikking bosbijdragen, 20. September 1976/Nr. J 2087.

Bekendtgørelse.
(1976 b): Beschikking natuurbijdragen, 20. September 1976/Nr. 21002.

HELLES, F.
(1968): Statstilskud til skov som åbnes for almenheden - i Holland. - Forsti. Budstikke (28): 107-108.

HELLES, F.
(1970): Økonomiske problemer i hollandsk skovbrug. En betænkning om vanskeligheder og muligheder. - Skoven (2): 231, 233.

KOCH, N. ELSERS
(1978): Skovenes friluftsfunktion i Danmark. 1. del. Befolkningens anvendelse af landets skove. - Forsti. Forsøgsv. Danm., bd XXXV, hefte 3:285-451.

MOLTESEN, P.
(1978): Skovadministration. Om nogle af konsekvenserne ved at negligere professionel driftsledelse på skovejendomme. - Ugeskrift f. Agron., Hort., Forst, og Lic. (123): 1045-1046

på de kollektive goder.

Den hollandske ordning er et politisk „lokkemiddel“ til *både* at forbedre skovdriften og at fremme produktionen af de kollektive goder på private skovejendomme. Der er grund til at følge, hvordan den hollandske ordning fungerer i praksis.

SKOVSTYRELSEN.

(1977): Skovstyrelsens opgaver 1977-82. Status og udviklingstendenser for statens arealforvaltning og skovdrift. - København. 46 s.

SKOVSTYRELSEN.

(1978): Oversigt over de danske statsskoves udbytte af ved og penge for finansåret 1976-77. - København. 21 s. + bilag.

STAATSBOSBEHEER.

(1976 a): Beheer van bos, natuur en landchap. Financiële bijdragen voor bos en natuurterrein.

STAATSBOSBEHEER.

(1976 b): Informatie over het beheer van bos, natuur en landchap. - Bosbouwvoorlichting (15): 118-128.

STAATSBOSBEHEER.

(1976 c): Toelichting bij het „Model voor een beheersplan“ in het kader van de Beschikking bosbijdragen en Beschikking natuurbijdragen.

STAATSBOSBEHEER.

(1976 d): Aanvraagformulier bos- en/of natuurbijdrage.

DEN HOLLANDSKE ORDNING

OMFATTER:

- PRIVATE SKOVE (>5 HA);
- ANDRE PRIVATE NATUROMRÅDER (>1 HA)/ HERUNDER OGSÅ VANDOMRÅDER PÅ MAX. 25 HA,

KRAV:

- UDARBEJDELSE AF DRIFTSPLAN AF EN VIS STANDARD,
- GODKENDELSE AF DRIFTSPLAN VED STATSSKOVBRUGET, DER KAN KRÆVE F.EKS, :
 - ET ANDET TRÆARTSVALG
 - STÆRKERE TYNDING
 - ; INGEN ANVENDELSE AF HERBICIDER,
- TILFREDSSTILLELSE ADGANG FOR OFFENTLIGHEDENS FÆRDSEL TIL FODS OG PÅ CYKEL,

MODYDELSE:

- TILSKUD PÅ CA, 250 KR/HA OG ÅR,
 - HVIS ADGANG ER BEGRÆNSET: 50 KR/HA OG ÅR
 - HVIS OMRÅDET ER STÆRKT BESØGT: 300 KR/HA OG ÅR,
- TILSKUD TIL VISSE SKOVPLEJEFORANSTALTNINGER OG TIL PUBLIKUMSFACILITETER: 75 % AF OMKOSTNINGERNE.

ADMINISTRATION:

- TILSKUD BEVILGES FOR 5 ÅR AD GANGEN EFTER ANSØGNING TIL STATSSKOVBRUGET,
- TILSKUD UDBETALES ÅRLIGT MOD EN SKRIFTLIG ERKLÆRING OM, AT DE FORESKREVNE BETINGELSER ER OPFYLDTE.

Kilde: Finn Helles, 1979: Tilskud til skovdrift og pleje af naturområder i Holland. - SKOVEN 1979, s. 150-151.

Et eksempel på en kontrakt ved udformningen af
en svensk FREDNINGSFORPAGTNING:

Exempel på avtal

Kontrakt mellan förvaltare av naturreservat (arrendator) och markägare om jordbruksarrende för landskapsvård mot avgift:

§ 1

.... arrenderar ett område å nämnda fastighet. Området, som på bifogade karta är avgränsat med röd linje, har en areal av

o 2

Upplåtelsen gäller för en tid av _____år räknat från tillträdesdagen som är den

§ 3

För varje arrendeår erlägger arrendatorn till markägaren en arrendeavgift, som skall utgöra kr. Arrendeavgiften skall betalas senast tre månader före varje arrendeårs utgång.

§ 4

På det arrenderade området skall bedrivas landskapsvård i enlighet med bifogade skötselavtal.

§ 5

Arrendatorn har rätt att sätta annan person, som markägaren skäligen kan godkänna, att bruka det arrenderade området. Markägaren skall underrättas härom.

§ 6

Arrendatorn äger icke rätt till förlängning av avtalet. Markägaren äger rätt att hos arrendenämnden begära godkännande av detta villkor. Meddelar arrendenämnden sådant godkännande förfaller arrendekontraktet.

§ 7

Jakt- och fiskerätt undantages från arrendet.

§ 8

För de frågor som ej regleras i detta kontrakt gäller vad i allmän lag stadgas.

§ 9

Markägaren förbinder sig att under kontraktstiden inte sälja området eller upplåta nyttjanderätt till området till annan med mindre än att denne före försäljningen (upplåtelsen) avgett skriftlig utfästelse till förvaltaren att godkänna detta kontrakt och att ej i sin tur sälja området eller upplåta nyttjanderätt till området till annan utan att denne i sin tur gjort motsvarande utfästelse.

§ 10

Twist som härleder ur detta avtal skall avgöras enligt lagen om skiljemän. Länets arrendenämnd skall vara skiljenämnd.

§ 11

Av detta kontrakt har markägaren och arrendatorn tagit var sitt exemplar.

Kilde: Skogsstyrelsen (edit.), 1974: Natur- och landskapsvård.
"___" - Skogsstyrelsen, Stockholm, 1974. 415 s., ill.

Bilag 14

LD

Uddrag af "Bulletin for de Europæiske fællesskaber" supplement 3/79 om skovbrugspolitik i fællesskabet.

Beskatningsforhold og støtteordninger

68. Hvis man forudsætter, at det er i almenhedens interesse at fremme vedligeholdelsen og udviklingen af vedvarende skovressourcer, må medlemsstaterne drage omsorg for, at deres systemer for skovbrugsbeskatning og støtteordninger gør det mere rentabelt for skovejere at udvikle deres skovressourcer end at forsømme eller endog tilintetgøre dem. Hvis dette mål skal nås, må følgende punkter tages i betragtning:

- Indkomsten fra skovbrugsarealer er som regel mindre end 3 % af den kapitalværdi, som udgøres af den voksende bestand og jorden;

- da over 95 % af alle private skovejendomme dækker et areal på mindre end 50 ha, er indkomsten som regel lille, ikke blot i forhold til kapitalværdien, men også regnet i absolut værdi;

- på disse mindre ejendomme er der sædvanligvis ingen regelmæssig, årlig indkomst, eftersom skovning kun udføres af og til;

- selv på større ejendomme udgør skoven sjældent ejerens hovedindkomstkilde;

- i nye plantninger er der som regel ingen indkomst overhovedet i 20-30 år, undtagen hvis væksten er usædvanlig hurtig, og der er yderligere en periode, i hvilken indkomsten ikke dækker driftsomkostningerne;

- i skovbruget er der ikke nogen klar forskel mellem indkomst og kapital, fordi træerne udgør både produktionsenhed og produkt.

69. Skovbrugsbeskatningen og de økonomiske støtteordninger til skovbruget i medlemsstaterne er blevet undersøgt i rapporten »Skovbrugsproblemer og deres betydning for miljøet i Fællesskabets medlemsstater«¹⁾.

Beskatningsforhold

70. Systemet for beskatning af skovbruget i medlemsstaterne er hovedsagelig baseret på indkomstskat, der i nogle lande suppleres med en formueskat, forskellige skatter på jord og anden fast ejendom samt arve- og gaveafgifter, der opkræves i tilfælde af ændringer i ejerforholdet uden vederlag i penge eller anden værdi. Desuden opkræves der en merværdiafgift efter standardprincippet på skovejendommens omsætning.

71. Der er stor forskel både på de indkomstsskatter og de andre skovbrugsskatter, der opkræves i de forskellige medlemsstater med hensyn til indhold såvel som niveau. Helt nøjagtige sammenligninger er vanskelige af flere grunde, som gør spørgsmålet kompliceret, for eksempel virkningen af en skovejers indkomst fra andre kilder og parafiskale forpligtelser som f.eks. arbejdsgiverbidrag. Den rapport, der om-

tales under pkt. 69, angiver ikke desto mindre, hvorledes forskellige medlemsstater søger at tilpasse deres skattesystemer til de særlige karakteristiske træk ved skovbruget, som er opført ovenfor. I det følgende gives der et par eksempler herpå;

— Med hensyn til *indkomstskat*:

- Lav skatteprocent eller ingen beskatning overhovedet under visse omstændigheder:

- enkel ansættelsesmetode (baseret på jordens lejeværdi, mulige udbytte eller stedets beliggenhed);

- visse foranstaltninger for fradrag af tab fra indkomst.

— Med hensyn til *beskatning ved ejendomsoverdragelse*:

- Lav skatteprocent eller høje tærskler, under hvilke der ikke skal betales skat;

- udsættelse af betalingen, hvis den nye ejer bliver ved med at drive ejendommen i en minimumsperiode på en acceptabel måde.

— *Generelt*:

- Skatteprocenten nedsættes, hvis ejeren opfylder visse standardbetingelser med hensyn til driften.

Sådanne skattebestemmelser kan tilskynde til effektiv skovdrift og nedsætte tendensen til yderligere opdeling af små, private skovejendomme, hvis bestemmelserne udføres under hensyntagen til alle relevante forhold; hvis de ikke udføres på en sådan måde, vil de bestemmelser, hvis hensigt er at hjælpe skovbruget, enten være virkningsløse eller endog føre til uønskede resultater såsom bevarelse af forlængst hugstmodne bevoksninger, som burde skoves og fornyes.

Rapporten fremsætter nogle anbefalinger vedrørende disse forhold, som Kommissionen agter at undersøge sammen med eksperter fra medlemsstaterne. Det siger sig selv, at man ikke kan forsøge at harmonisere skovbrugsbeskatningen i Fællesskabet uden at tage hensyn til dens sammenhæng med den generelle beskatning, som den kun udgør en forholdsvis lille del af, men man håber, at en nøje undersøgelse af rapportens konklusioner vil sætte hver medlemsstat i stand til inden for rammerne af sit nationale skattesystem at forbedre den del, der vedrører skovbruget, med henblik på at gøre skovbrugsbeskatningen til et mere effektivt middel for skovbrugspolitikken. Denne fremgangsmåde vil sandsynligvis føre til en gradvis

¹⁾ Pkt. 66.

²⁾ Kommissionen for De europæiske Fællesskabers oplysninger om landbrug nr. 25, 1976.

tilnærmelse af de forskellige systemer for skovbrugsbeskatning, men dette er ikke et mål i sig selv.

Støtteordninger

72. Man kan dele statsstøtteordninger til finansiering af skovbrugsforanstaltninger i direkte og indirekte subsidier. Direkte subsidier omfatter ydelse af varer eller penge af staten eller andre centrale eller lokale myndigheder til ikke statsejede skovejendomme med det formål at fremme bestemte skovbrugsforanstaltninger og for at bevare skovejendommene. Disse subsidier kan enten være betinget af en bestemt anvendelse af midlerne, eller de kan gives uden betingelser; de gives, uden at der forlanges noget til gengæld. Der findes forskellige former for subsidier, nemlig:

Pengeydelse eller tildeling, der er af pengemæssig værdi, f.eks. naturalier, for hvilke der ikke er til bagebetalingspligt, og

— mulighed for lån, hvis betingelser (udsættelse af tilbagebetaling, nedsatte rentesatser) har karakter af subsidier.

Indirekte subsidier består i, at staten eller andre (nationale og lokale myndigheder midlertidigt eller permanent giver afkald på skattekrav, og udgør derfor en skattefordel for skovbruget i forhold til andre sektorer af erhvervslivet. Disse subsidier er udelukkende af skattemæssig art.

73. I alle medlemsstaterne undtagen Belgien modtager private skove en eller anden form for statsstøtte. Der er stor forskel på, til hvilket formål hjælpen gives, den måde den gives på og hvor stor, den er. De hovedformål, hvortil der ydes støtte i et eller flere lande, er følgende:

- Tilplantning af jord af for ringe bonitet til landbrug, men som kan bruges til skovbrug;
- plantning af træer uden for egentlige skovområder;
- forøgelse af produktiviteten i eksisterende skovområder ved hjælp af grundforbedring og forstvedenskabelige foranstaltninger;
- anlæggelse af skovveje og stier;
- fremskaffelse af specialudstyr til skovbrug (f.eks. til hugst);
- beskyttelsesforanstaltninger mod brand og sygdom;
- oprettelse af skovejersammenslutninger;
- udbedring af skade forårsaget af større ødelæggelser såsom brand og vindfygning;
- åbning af skoven for offentligheden.

En bestemt form for støtte, som ikke er medtaget på ovennævnte liste, er ydelse af hjælp til udtynding, der vil tjene det dobbelte formål både at sikre godt skovbrug og træindustriens forsyning med mere træ af ringe dimensioner. Som omtalt under pkt. 32, fortjener denne form for støtte at blive taget op til overvejelse.

Den indkomstskattemæssige behandling af tilskud til bygningsarbejder på fredede ejendomme.

Eksempelvis kan angives en afgørelse fra landsskatteretten af 11. august 1980. Sagen vedrørte en fredet ejendom, der var erhvervet i 1970, og i februar 1971 var der tinglyst en sædvanlig bevaringsdeklaration på ejendommen.

I henhold til forpligtelsen til at holde bygningen i god stand afholdt ejeren i 1972 og 1973 omfattende udgifter til vedligeholdelse og modtog i den forbindelse tilskud på henholdsvis 23.745 kr. og 53.000 kr. Tilskudene blev efter sædvanlig praksis alene givet til arbejder, der lå uden for almindelig vedligeholdelse.

Som baggrunden og forudsætningerne for tildeling af tilskudene var oplyst fandt landsskatteretten, at ingen del af disse tilskud kunne henføres til beskatning, og ejerens indkomstskattepligtige beløb nedsattes tilsvarende.

Omhandlede tilskud udgjorde 20% af udgifterne ved istandsættelsesarbejderne og var bevilget som tilskyndelse til at gennemføre et projekt udarbejdet af en restaureringsarkitekt. Projektet indebar anvendelse af specielle materialer, bl.a. håndstrøgne vingetagsten, og specielle konstruktioner, herunder retablering af en kirkesal med opbygning af hvælv samt hensyntagen til alle bygningsspor - hvilket skønnedes alene at have bygningshistorisk værdi. Arbejderne indebar udgifter, der fandtes ikke at svare til øget brugsværdi af ejendommen.

Samtlige udgifter beløb sig til ca. 400.000 kr., og tilskudene udgjorde ialt ca. 77.000 kr.

Beskatning af tilskudene med eksempelvis 50% ville have reduceret det effektive tilskud til ca. 10% af de samlede udgifter, hvilket ikke ville have dækket merudgiften ved det gennemførte restaureringsprojekt. Dette ville formentlig have ført til, at ejeren i givet fald ikke ville have udført det pågældende projekt, men alene have udført nødtørftige tagreparationer med

deraf følgende risiko for den ~~fortsatte~~ bevaring af den fredede bygning med dens iøvrigt værdifulde interiør.

På samme linie ligger en afgørelse fra landsskatteretten af 13. september 1980. Sagen vedrørte en fredet ejendom, der var erhvervet i 1959.

I 1975 afholdt ejeren udgifter på 129.701 kr. til istandsættelsesarbejder. Ejeren modtog samtidig et tilskud fra fredningsmyndighederne på 20.500 kr.

Tilskudet blev alene givet til arbejder, der lå uden for almindelig vedligeholdelse, og var betinget af, at der blev tinglyst en almindelig bevaringsdeklaration på ejendommen.

Som baggrunden og forudsætningerne for tildelingen af tilskudet var oplyst, fandt landsskatteretten ikke, at nogen del af dette tilskud kunne henføres til beskatning, og det indkomstskattepligtige beløb nedsattes tilsvarende.